

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Les eleccions al Parlament de Catalunya del 1932 a la circumscripció de Lleida

Concepció Mir

SETEMBRE 1977

INDEX.-

Introducció.

Capítol I: Lleida i les seves comarques.

1.1.- Presentació geo-física i comarcal de Lleida.

- 1.1.1.- La Vall d'Aran.
- 1.1.2.- El Pallars.
- 1.1.3.- La Cerdanya.
- 1.1.4.- L'Alt Urgell.
- 1.1.5.- El Solsonès.
- 1.1.6.- La Segarra.
- 1.1.7.- L'Urgell.
- 1.1.8.- Les Garrigues.
- 1.1.9.- La Noguera.
- 1.1.10.- El Segrià.

1.2.- Anàlisi demogràfica i econòmica de les terres de Lleida durant els anys trenta.

1.2.1.- La Demografia.

1.2.1.1.- L'estructura de la població.

1.2.1.2.- Distribució geogràfica de la població.

1.2.2.- L'economia.

1.2.2.1.- Sector I.

1.2.2.2.- Sector II.

1.2.2.3.- Sector III.

1.2.2.4.- Passius

1.2.2.5.- Visió gràfica de la població activa i passiva de Lleida.

1.2.3.-Presentació socio-cultural.

1.2.3.4.- Nivell d'instrucció elemental: analfabetisme.

1.2.3.2.- Influència de l'Església.

1.2.3.3.- Conflictivitat social.

Notes al capítol I.

Capítol II: Marc Històric.

2.1.- La República a Espanya.

2.2.- La República a Catalunya: la Generalitat i el Parlament de Catalunya.

2.3.- El Parlament de Catalunya.

2.4.- Evolució històrica del comportament electoral a Lleida: Restauració - República.

Notes capítol II.

Capítol III: Les eleccions.

3.1.- Legislació electoral.

3.1.1.- La legislació i la seva influència sobre la configuració de les forces polítiques catalanes.

3.2.- Els partits polítics a Catalunya i a Lleida l'any 1932.

3.3.- Els partits polítics a Lleida: ideologia, situació i actuació davant les eleccions.

3.3.1.- Els monàrquics i els tradicionalistes.

3.3.2.- Els radicals.

3.3.3.- La Lliga Regionalista.

3.3.4.- El Partit Catalanista Republicà. PCR -AC.

3.3.5.- Esquerra Republicana . Joventut Republicana.

3.3.6.- P.S.O.E.

3.3.7.- Unió socialista de Catalunya a Lleida.

3.3.8.- El Bloc Obrer i Camperol.

3.3.9.- El Partit Comunista de Catalunya.

3.3.10.- C.N.T.

- 3.4.- Les candidatures a Catalunya.
- 3.5.- Les candidatures i els candidats a Lleida.
- 3.5.1.- Front Proporcionalista Republicà de les comarques de Lleida.
- 3.5.2.- Esquerra Republicana de Catalunya.
- 3.5.3.- Bloc Obrer i Camperol.
- 3.5.4.- P.S.O.E.
- 3.5.5.- Partit Comunista de Catalunya.
- 3.5.6.- Comentari valoratiu sobre la composició professional.
- 3.6.- La campanya electoral: generalitats.
- 3.6.1.- Esquerra Republicana de Catalunya.
- 3.6.2.- Front Proporcionalista, Republicà, Catalanista de les terres de Lleida.
- 3.6.3.- El Bloc Obrer i Camperol.
- 3.6.4.- El Partit Comunista de Catalunya.
- 3.6.5.- El P.S.O.E.
- 3.7.- La proclamació dels candidats.
- 3.8.- La jornada del 20 de novembre: celebració de les eleccions i incidents
- 3.9.- L'escrutini i els resultats: reclamacions i proclamació de diputats.
- 3.10.- Valoració de les eleccions segons la premsa.
- Notes del capítol III.

Capítol IV: Geografia electoral.

Interpretació i crítica d'alguns conceptes, índexs, etc... utilitzats en aquest capítol.

- 4.1.- La Circumscripció de Lleida: Generalitats
- 4.1.1.- Participació.
- 4.1.2.- Orientació i distribució del vot: implantació geogràfica de cada candidatura.

- 4.1.3.- Pes electoral de cada comarca.
- 4.2.- Anàlisi dels resultats electorals a cada comarca.
 - 4.2.1.- La Vall d'Aran.
 - 4.2.2.- El Pallars Sobirà.
 - 4.2.3.- El Pallars Jussà.
 - 4.2.4.- L'Alt Urgell.
 - 4.2.5.- La Cerdanya.
 - 4.2.6.- El Solsonès.
 - 4.2.7.- La Noguera.
 - 4.2.8.- El Segrià.
 - 4.2.9.- Les Garrigues.
 - 4.2.10.- L'Urgell.
 - 4.2.11.- La Segarra.
- 4.3.- Els diferents tipus de comportament observats: causes.
 - 4.3.1.- Tipus primer: comarques del sud.
 - 4.3.2.- Tipus segon: Pallars i l'Alt Urgell.
 - 4.3.3.- Tipus tercer: el Solsonès.
 - 4.3.4.- Tipus quart: la Cerdanya i la Vall d'Aran

Conclusions

Notes al capítol IV.

Bibliografia

171

Sigles d'organitzacions polítiques i socials.

Apèndixs.

178

- 1.- Principals poblacions, ferrocarrils i carreteres de Catalunya.
- 2.- Relació de municipis lleidatans agrupats segons el nombre d'habitants.
- 3.- Cens de població de 1930.

- 4.- Cens social de Lleida, 1934
- 5.- Acta de proclamació de candidats.
- 6.- Instància de presentació dels candidats del BOC per a la seva proclamació.
- 7.- Acta d'escrutini general.
- 8.- Mostra fotocopiada de les actes originals.
- 9.- Acta de votació del municipi d'Agramunt.
- 10.- La premsa satírica de les dretes monàrquiques a Lleida.
- 11.- Relació dels tres-cents vint municipis lleidatans.
- 12.- Mostra d'uns fulls dels resultats electorals obtinguts amb ordenador.
- 13.- Resultats electorals dels municipis i de les comarques de Lleida.
- 14.- Col·lecció de mapes de la geografia electoral.

INTRODUCCIÓ.-

Quan l'any 1931, amb la proclamació de la República es reconeixia, d'alguna manera, l'autonomia catalana, s'inicià un procés d'institucionalització d'aquesta autonomia que, en un període relativament curt de temps, proporcionà a Catalunya els instruments bàsics a fi que el poble català gaudís d'una oportunitat real d'autogovern.

Si bé és cert que aquests instruments s'hagueren d'arrencar a unes Corts progressistes, sí, però també centralistes i allunyades d'allò que havia d'ésser l'Estat Català concebut per Macià i pels seus adeptes, tanmateix l'oportunitat es produí - única oportunitat fins ara en el nostre segle - i que, de no ser pel trist epíleg franquista, hauria suposat per a Catalunya la plena vigència d'una nacionalitat amb tots els seus elements.

Després de la proclamació de la Generalitat i els seus "estira i arronsa" parlamentaris per a obtenir l'Estatut que - bé que retallat - seria el del 1932, es produïren

les eleccions del 20 de novembre del mateix any per a la constitució del Parlament de Catalunya, sobre la base de representants escollits per sufragi universal.

.....

L'objecte d'aquest treball no és altre que el d'estu-
diar aquestes eleccions a la circumscripció de Lleida, amb
totes les circumstàncies i condicionaments amb què es dugu-
ren a terme.

Hi ha un motiu cabdal que em va impulsar a emprendre
aquesta tasca i que intentaré ara de justificar breument: és
el fet que Lleida és la circumscripció catalana sobre la qual
no s'ha fet cap estudi complet sobre unes eleccions. Així,
doncs, voldria col.laborar, amb el meu treball, a fer una
petita aportació als estudis de sociologia i de geografia
electoral que, d'uns anys ençà es van realitzant a Catalunya.

De les eleccions efectuades durant la República he
escollit les del Parlament català perquè, tot i no ser efectua-
des dins un ambient eufòric, ens donen una base per a esbrinar
el grau d'integració a Lleida de la problemàtica catalana. A
més, es desenvoluparen quan el poble, després de les consul-
tes del 1931, havia adquirit ja una certa experiència en l'exer-
cici de la democràcia.

D'altra banda són les úniques eleccions legislatives
que s'han celebrat dins un àmbit exclusivament català.

.....

Les limitacions amb què he topat, de vegades personals i d'altres totalment alienes a la meua voluntat, poden ser la causa que el meu treball sigui incomplet i potser fins i tot refutable en algun aspecte. És per això que queda totalment obert a qualsevol tipus d'ampliació. Vull especificar algunes d'aquestes limitacions:

- La manca d'estudis sobre Lleida en el seu nivell comarcal i municipal que, d'existir, permetrien l'elaboració d'un model comparatiu intern, a fi de poder establir una tipologia electoral lleidatana. És clar que els estudis fets sobre d'altres circumscripcions poden ser un ajut, però no supleixen mai la manca dels de Lleida. Davant d'això, d'aquesta greu limitació, he intentat d'establir comparacions amb el conjunt global català, només en la mesura que ho he considerat imprescindible.

- La manca, també, d'estudis socio-econòmics sistematitzats sobre la Lleida dels anys trenta, que ha fet que utilitzés la major part del temps d'elaboració d'aquest treball en la recerca de dades orientatives sobre geografia, demografia, estructura econòmica, per tal de tenir un punt de referència per a la posterior anàlisi valorativa del fenomen polític lleidatà.

- I, finalment, la meua inexperiència personal en aquest sentit, que m'ha obligat, en un període relativament curt, a cercar una mínima documentació teòrica imprescindible, sobre la qual bastir un mètode de treball, eina, aquesta, que em mancava, ja que aquests tipus d'estudis no són gaire freqüents ni tampoc no n'havia vistos al departament d'Història.

També, la imperfecció tècnica observable en alguns apartats, com per exemple la col·lecció de mapes electorals, es deu a la seva elaboració casolana i artesanal. Però, tot s'ha de dir, m'han introduït en elements tan poc familiars en Història com són els "rotrings", trames, tinta xinesa, etc...

.....

Desenrotllament del treball: fonts utilitzades.

He dividit aquesta tesina en quatre capítols i una col·lecció d'apèndix. Ara els presentaré, alhora que indicaré les fonts que he utilitzat per a elaborar cada un d'aquests capítols.

Capítol I.

Pretén de ser una descripció del àrea circumscripcional de Lleida sota els punts de vista geogràfic, demogràfic, i socio-econòmic, centrada pels volts dels anys trenta; encara que aquest estudi no caigui estrictament dins l'objecte d'anàlisi d'aquest treball, em serveix de context on enquadrar el contingut dels capítols següents.

La majoria de les dades numèriques i gràfiques que hi ha - a manca de bibliografia exhaustiva -, les he elaborades utilitzant com a font fonamental el cens de 1930, que apareix en el treball en apèndix. Així mateix he elaborat la piràmide d'edats corresponent a Lleida, la gràfica d'evolució de la població i totes les taules i gràfiques que es

refereixen a la distribució sectorial de la població activa. És per això que admeto la possibilitat d'errors de càlcul.

En aquest capítol hi ha un buit que comporta una limitació, també, a l'hora d'estudiar el comportament electoral: és la manca d'un estudi sobre l'estructura de la propietat agrària. A la Delegació de Finances de Lleida hi ha prou dades sobre la contribució rústica, pecuària i industrial de l'any 1932, que no podré reproduir per la malastrugança que he tingut amb els funcionaris d'aquesta casa per a aconseguir-les d'una manera mínimament ràpida.

Les fonts utilitzades per a fer aquest apartat són:

- Cens de població del 1930
- Cens de població del 1950
- Cens agrari del 1962
- Bibliografia.

Capítol II

Es una descripció del context històric en el qual s'esdevingueren les eleccions del 1932, descripció que accentua el seu èmfasi en els aspectes relatius al conjunt de l'Estat espanyol, ja que el procés polític català està relacionat i és condicionat per la història de la República espanyola. Les conseqüències i particularitats d'aquesta situació a Lleida són analitzades detingudament al capítol següent, quan hi estudio les forces polítiques que intervenen a Lleida.

També hi insereixo i especifico les dades relatives a Catalunya, així com una breu exposició de les funcions i limitacions del Parlament de Catalunya com a organisme de la Generalitat.

Per situar-nos dins una panoràmica històrica pel que fa a les eleccions a Lleida, adjunto, en aquest capítol, un apartat sobre l'evolució del comportament electoral lleidatà des de la Restauració monàrquica fins les eleccions de 1936, darreres de la II República. M'he centrat en estudiar les eleccions legislatives deixant de banda les eleccions a diputats provincials i les municipals. Penso que, coneixer aquesta evolució, es necessari per a trobar una explicació a la resposta dels electors de Lleida davant les eleccions de 1932.

Les fonts utilitzades per fer aquest capítol són:

- Resultats electorals de les eleccions legislatives de 1931 - 1933 - 1936.
- Actes electorals de les eleccions de 1932.
- Premsa: "La Veu de Catalunya", números corresponents als dies post-electorals de cada elecció legislativa celebrada des del 1903.
- Bibliografia.

Capítol III.

Aquest capítol se centra ja sobre les eleccions, objecte a investigar. Comença amb una breu anàlisi de la legislació electoral vigent i amb la influència que aquesta legislació exercí sobre la configuració organitzativa de les forces polítiques per a passar, després, a descriure les característiques ideològiques i la situació específica de cada partit que tenia representació a Lleida fins a la formació de les candidatures per a les eleccions.

Hi adjunto algunes dades específiques sobre els candidats i passo a estudiar una de les parts més importants d'aquest treball, segons la meua opinió personal: les incidències i esdeveniments que es produïren al llarg de la campanya electoral. Més que una

descripció convencional d'aquesta campanya he optat per inserir-hi principalment "collages" de premsa que ens donen una visió gràfica i directa dels fets, defugint qualsevol interpretació restringida que es podria produir d'una anàlisi profunda de la ideologia de les candidatures.

A continuació trobem les eleccions com a fet concret: la proclamació de candidats, la celebració de les eleccions, els resultats i la proclamació de diputats. Finalitza amb la valoració de l'eco que en fan les mateixes forces polítiques a la premsa els dies que segueixen les eleccions.

Com que aquest capítol és el més difícil d'estructurar, les fonts han estat molt diverses:

- Fonts legals:

- Llei electoral del 1907
- Decret de 8-V-1931
- Estatut d'Autonomia del 1932
- Decrets del Govern Provisional de la Generalitat.
- Butlletí oficial de la Generalitat.
- Boletín oficial de la Provincia de Lérida.
- Diari de sessions del Parlament de Catalunya.

- Fonts bibliogràfiques:

- Estudis de Sociologia Electoral i de Dret Constitucional.
- Entre aquest tipus de fonts, he de fer esment especial dels llibres, La Lliga Catalana i El sistema de partits polítics a Catalunya de Molas, ja que han estat bàsics per a centrar l'apartat sobre els partits polítics a Lleida.

- Premsa:

- Lleida: "La Jornada". Setmanari. ERC

- "El País". Diari independent, però afecte a ERC
- "Occident". Setmanari. PCR
- "El Correo". Diari. Tradicionalista
- "Terra Ferma". Setmanari. Tradicionalista
- "Toca Ferro". Setmanari satíric. Dretes.
- "La Il·lunita". Full diari electoral del Front Proporcionalista.
- "Crítica". Setmanari. USC de Lleida (dissolta)
- "Evolución". Setmanari. PSOE
- "Avant". Quinzenal. BOC
- "Pla i Muntanya". Periòdic quinzenal de Balaguer. ERC

Algunes d'aquestes publicacions, les he consultades de la col·lecció particular de l'advocat lleidatà Romà Sol.

- Catalunya:

- "La Veu de Catalunya". Lliga
- "La Humanitat ". ERC
- "L'Opinió ". ERC
- "La Publicitat ". PCR
- "Front ". BOC
- "Justícia Social ". USC
- "Catalunya Roja " PCC
- "Solidaridad Obrera ". CNT

- Documentació original:

- Acta de proclamació dels candidats.
- Acta de l'escrutini final.
- Instàncies de sol·licitud dels aspirants a ésser proclamats candidats.

Capítol IV.

Constitueix la geografia electoral de les comarques de Lleida i intenta investigar les causes i interrelacions que donen lloc a diferents tipus de comportament electoral.

Primerament, exposo la interpretació i crítica d'alguns conceptes, índexs, etc... utilitzats en aquest capítol per a obtenir una major comprensió de les dades que apareixen al fer l'anàlisi de la geografia electoral. Després faig una presentació sintetitzada dels fenòmens observat a nivell de tota la circumscripció .

Segueix una anàlisi de la circumscripció, considerant les comarques com a unitats estructurals (1). De cada comarca realitzo una explicació de les conductes observades en els seus diferents municipis i intento d'explicar-les, a manera de conclusions particulars, provisionalment, amb una validesa només per a l'àrea tractada. Aquestes mostres estructurals de comportament i les seves interpretacions pròpies, tornen a sintetitzar-se, però ara no ja en el tot circumscripcional - punt de partida - sinó amb una tipologia que respon als quatre tipus de comportament que hi he trobat.

Aquests quatre tipus diferents de comportament, juntament amb la tipologia resultant, els anticipo a continuació:

(1) Segons Claude Leleu: " Le choix de l'unité de recherche, qui suscite des controverses entre les partisans de la microsociologie et les tenants de la macrosociologie, ne nous paraît pas déterminant, parce que l'analyse réalisée, dans le cadre cantonal ne remet pas en question l'étude élaborée au niveau départemental ". pag. 6, Géographie des élections françaises.

- El propi de les comarques del sud:

- Participació relativament alta i uniforme en els seus valors. Orientació d'aquestes comarques, en conjunt, cap a ERC. Concentració quasi exclusiva dels vots dels partits obrers de la circumscripció.

- El propi dels dos Pallars i l'Alt Urgell.

- Discontinuitat i fortes divergències en el comportament electoral. Participació baixa. Orientació, en conjunt, clarament cap ERC.

- El del Solsonès.

- Orientació dretana amb participació baixa. S'hi localitzen irregularitats a les actes electorals.

- La Cerdanya i la Vall d'Aran.

- Comportament uniforme, alta participació i orientació cap ERC, característiques que donen a aquestes comarques una personalitat pròpia entre les comarques del nord.

A partir de cada un d'aquests quatre tipus, s'obtenen una sèrie de conclusions, molt importants per a explicar l'estructura del comportament electoral lleidatà, les quals han estat tretes de l'estudi de cada tipus en particular.

No s'ha d'entendre que els tres primers capítols són totalment subsidiaris d'aquesta geografia electoral, ja que la meua intenció, en realitzar aquest treball, no és purament interpretativa, sinó que hi té el mateix grau d'importància la part expositiva, atesa la manca d'estudis d'aquest tipus sobre Lleida. Intento, simplement, que molts d'aquests concep-

tes serveixin de base per a una posterior ampliació de major profunditat, ja sigui a càrrec meu o d'altres persones.

Així mateix, i en relació amb les limitacions que aquest treball presenta, algunes de les conclusions establertes s'han d'entendre en qualitat d'hipòtesi.

Fonts per a treballar la geografia electoral:

- Actes electorals de cada secció de Lleida.
- Càlculs selectius efectuats per ordinador electrònic, a partir d'un programa que contenia la informació de les actes. Aconseguir aquestes dades ha estat possible gràcies a l'ajut de Ramón Carbó, el qual, desinteressadament, em va fer el programa. A l'apèndix nº 12 trobarem una mostra fotocopiada dels resultats per alguns municipis. A l'hora de donar els resultats complets per a la circumscripció, també agrupa els pobles d'acord amb el seu nombre d'electors, classificats de menor a major. Cal dir que aquest programa és pensat per dur a terme estudis més amplis que el que presento.
- Mapa facilitat pel Centre d'Informació i Documentació de Catalunya, de la Banca Catalana, fet servir per a confeccionar el mapa de Lleida, amb la seva divisió municipal.
- Bibliografia.

Conclusions:

Com a resultat del meu treball, he trobat el comportament electoral dels lleidatans determinat per un conjunt de factors, tots ells interrelacionats:

- Factors econòmics.
- " sòcio-culturals.
- " geogràfics.
- " d'evolució històrica del comportament electoral.
- " de la influència de les forces polítiques.

La relació que hi ha entre aquests factors - estudiats al llarg del treball - i la geografia del comportament electoral, constitueixen la conclusió final.

No hauria estat possible la realització d'aquest treball sense l'ajut que he rebut de Rosa Virós, la qual, des d'un primer moment i amb l'únic interès que arribés a bon fi un estudi sobre geografia electoral a Lleida, m'ha facilitat tota mena d'orientacions, material i bibliografia, i sobretot les indicacions basades en la seva experiència en aquests tipus de treballs.

Així mateix he d'agrair a Albert Balcells d'haver-se prestat a dirigir aquesta tesina.

No puc oblidar les altres persones que han col·laborat en la realització d'aquest treball, com són Ramón Carbó, que m'ha fet el programa de l'ordenador; Romà Sol, que m'ha facilitat l'accés a la seva col·lecció particular de diaris; al bibliotecari de l'Institut d'Estudis Ilerdenses per deixar-me ficar el nas dintre l'habitació destinada a "guardar" els diaris; als bidells de la Diputació de Lleida que m'han suportat i vigilat molt amablement mentre desfeia els paquets de les actes pertanyents als arxius; al xicot que ha tingut l'humor d'ajudar-me a posar les trames als mapes de la geografia electoral; a la gent que m'ha ajudat a fer números i "a tots els amics que, quan em trobava desanimada, m'han fet prosseguir endavant" - com diu tothom al final dels agraïments de gairebé tots els treballs.

CAPÍTOL I

LLEIDA I LES SEVES COMARQUES.

Aquest capítol, el presentaré dividit en apartats que individualitzen cada aspecte tractat amb la finalitat de donar una visió mínimament detallada de tot el conjunt. A títol d'introducció, exposaré les particularitats pròpies i més generals de Lleida:

- Geogràficament trobem a Lleida dues entitats clarament diferenciades: la muntanya i la plana.
- Les conques hidrogràfiques són fonamentals per al desenvolupament econòmic - regadius, nuclis de població, etc...
- L'agricultura constitueix la principal font de l'economia. La formació social predominant és el petit propietari. No hi ha concentració de la propietat en poques mans - latifundi -, exceptuant alguns casos espaiats.
- L'explotació de la terra es realitza per parcel·les petites i de tipus mitjà.
- La concentració de la riquesa i de la població es dona a l'àrea sud, molt més pròspera que la zona nord i amb una infraestructura millor.
- Els mitjans de comunicació eren molt migrats. Tan sols hi havia dues línies de ferrocarril i una xarxa de carreteres que enllaçaven els principals centres comarcals (1).
- Dedicació prevalent al sector primari, essent subsidiari d'aquest el secundari i el terciari.
- Percentatge d'analfabets inferior a la mitjana d'Espanya.
- Baixa conflictivitat social.
- Indiferència religiosa, tret de la comarca de Solsona.

En conclusió, demogràficament i culturalment, Lleida és en aquests anys trenta assimilable a la resta de Catalunya; però amb una dependència de Barcelona - dependència de la qual Lleida és conscient (2) - que es mostra en influències constructives - cultural - i negatives - sagnia demogràfica -. La influència cultural barcelonina es tradueix conferint a Lleida característiques sui gèneris, que no li correspondrien dins un altre context, si tenim en compte la seva estructura agrària.

Es palès que econòmicament Lleida té les característiques pròpies de moltes províncies de l'Espanya agrària del nord, de marcat conservadurisme electoral; però culturalment i històricament es troba dins el radi d'acció de Barcelona, a la qual resta d'alguna manera hipotecada.

Superestructuralment forma part de la realitat política i ideològica catalana d'aquest temps, fins i tot pel que fa al seu comportament polític, però aportant-hi elements propis, com veurem al llarg del treball.

- Dintre de Catalunya, considerada com a unitat funcional econòmica, Lleida representa la urbs interior encarregada de lligar l'economia pirinenca amb la de la costa ».

Lluís Solé Sabarís.

1.1. PRESENTACIÓ GEOFÍSICA I COMARCAL DE LLEIDA.-

Junt a la visió geogràfica general de les terres de Lleida, faré una anàlisi a nivell comarcal de cada una de les parts que formen el territori que en el seu conjunt constitueixen un tot cohesionat i complementari (3).

Considerada com a regió natural, es delimiten a Lleida dues àrees ben diferenciades, separades per la serra del Montsec: la muntanya i la plana. Del Montsec cap al nord, trobem el Prepirineu i el Pirineu. Les comarques d'aquesta zona són: la Vall d'Aran, el Pallars, la Ribagorça, l'Alt Urgell i la Cerdanya. A l'est hi ha les comarques de l'altiplà de la Catalunya central: el Solsonès i la Segarra. Del Montsec cap al sud trobem la plana o depressió central, amb les comarques de la Noguera, el Segrià, les Garrigues i l'Urgell.

1.1.1. LA VALL D'ARAN.-

Es el lloc del naixement del riu Garona, que configura la Vall i li dona vida. Per la seva situació, té un clima atlàntic, amb suaus temperatures, encara que és envoronada de cims molt alts.

Les principals fonts de riquesa són la ramaderia i l'explotació forestal. L'any 1924 es va construir la carretera de la Bonaigua. És aleshores que la Vall comença a entrar en contacte amb la resta de Catalunya.

1.1.2. EL PALLARS.-

S'hi diferencien dues comarques geogràfiques: el Pallars Sobirà i el Pallars Jussà, recorregudes per la Noguera Pallaresa. La part oest pertany a la conca de la Noguera Ribagorçana i constitueix una comarca amb entitat pròpia - la Ribagorça -, fragmentada arbitràriament entre Osca i Lleida (4).

El Pallars Sobirà, el més septentrional, té un clima típicament d'alta muntanya, com correspon al seu relleu físic, i, per tant, la seva activitat és ramadera i forestal principalment.

Al Pallars Jussà, situat en el Prepirineu, la configuració topogràfica i climàtica hi facilita l'explotació agrícola, i hi penetra un policultiu propi del clima mediterrani - vinya, olivera, ametlla, patates, cereals, etc,...

La propietat de la terra, com a tot el Pirineu, està molt repartida i explotada directament pels propietaris. Són àrees pobres, menys la part meridional del Pallars Jussà, i, la major part, mal comunicades.

Els centres comarcals són Sort - Pallars Sobirà -, Tremp i la Pobla de Segur - Pallars Jussà - i Pont de Suert - Ribagorça.

1.1.3. L'ALT URGELL.-

Anomenada l'Urgellet, és situada a la conca del Segre. És una àrea muntanyosa que envolta la plana de la Seu d'Urgell.

El seu recurs més important és la ramaderia i les indústries derivades d'aquesta. L'any 1915 es va fundar la Cooperativa lletera del Cadí, d'importantes connotacions econòmiques per a tota la comarca. També hi ha riquesa forestal i, a la plana de la Seu, una productiva agricultura.

Es comunica per carretera amb les comarques de la plana lleidatana i amb la Cerdanya i Andorra (5).

1.1.4. LA CERDANYA.-

Aquesta gran plana formada per un eixamplament del curs del riu Segre, enclavada entre muntanyes, encara que és una entitat geogràfica clarament delimitada, ha estat sotmesa a una "surrealista" divisió administrativa entre França i Espanya, i entre les "provincies" de Girona i Lleida. A Lleida pertany la subcomarca de la Batllia, amb Bellver de Cerdanya com a centre comarcal.

El clima és molt singular, car la humitat de la terra prové de l'aigua de les muntanyes i no pas de la pluja. Aquest clima fa possible les activitats agropecuàries que, juntament amb la industrialització de la llet, són les principals fonts econòmiques. El conreu més estès és el de la patata i el blat tardà.

Es una comarca ben comunicada - donat el turisme i la proximitat d'una pròspera regió francesa -. El ferrocarril Barcelona-Ripoll hi arribà l'any 1922.

1.1.5. EL SOLSONÈS.

Travessada pel riu Cardener, li manca unitat geogràfica i econòmica. La part nord oscil·la entre els 1000 i 2000 m., i l'altipà varia entre 650 i 900 m.. La ramaderia és l'activitat fonamental de la gent del nord, i l'agricultura de secà - d'escàs rendiment - ocupa la part sud.

La població camperola està disseminada - característica especial dins de la demografia de Lleida -. L'únic poble mínimament gran és Solsona, centre comarcal. Hi ha una petita vila, Sant Llorenç de Morunys, i quatre vilatges. La resta de la ruralia hi és dispersa.

La manca de mitjans de comunicació decents li dona un caràcter d'abandó i d'isolament, motiu pel qual l'Església - Solsona és seu episcopal - hi troba el terreny abonat. Josep Pla ens en diu que " la mitra hi fa un gran paper " i l'assistència a la missa dominical hi sobrepassa tots els rècords.

1.1.6. LA SEGARRA.

Territori molt difícil de delimitar, és recorregut de forma paral·lela per quatre rius; el Llobregós, el Sió, l'Ondara i el Corb. La ciutat més important és Cervera, antigament seu universitària, i amb Institut de Batxillerat durant la República.

El període de 1910-1933 es caracteritza per l'abandó del conreu de la vinya i la dedicació a la producció intensiva del blat de secà. És una àrea privilegiada per les seves comunicacions; hi passen el ferrocarril i la carretera que uneixen Lleida i Barcelona.

1.1.7. L'URGELL.-

Abans coneguda com " el desert d'Urgell ", amb la construcció del canal del mateix nom - acabat l'any 1865 - s'ha transformat per complet (6).

El suport econòmic és l'agricultura, la pròpia de les terres regades - cereals, blat de moro, blada-rave, alfals, etc... - i la de secà, ja que l'aigua no arriba a tots els indrets. La terra hi és molt fraccionada, essent de dues Ha. la superfície mitjana de les parcel·les. Generalment les finques no passen de les 50 Ha. - les grans propietats no hi són freqüents -, hi al sector regat abunden les petites finques per sota de les 10 Ha.

L'Urgell és molt poblat i els seus habitants es concentren en pobles relativament grans com Agramunt, Bellpuig, Tàrraga, etc...

1.1.8. LES GARRIGUES.-

Els límits naturals d'aquesta comarca són poc definits. És una comarca de secà i el seu màxim interès ha estat d'aconseguir regatges. Cap a l'any 1932 - amb el canal d'Urgell i el subcanal - es va poder regar la part nord. En conjunt, el sector sud es l'àrea olivarera per excel·lència. La terra del nord, més productiva, representa un tret per cent de la superfície total, però un quaranta per cent de la conreada. No es pot parlar de la concentració de la propietat en poques mans, l'extensió mitjana de l'heretat és de 16,3 Ha., malgrat que les propietats d'un 42% dels camperols no arribin a les 10 Ha..

Des de 1920, arran de la crisi de l'olivera, ha sofert un dessagnament demogràfic. Els homes viuen en pobles grans hi separats, entre ells, les Borges Blanques, Arbeca, Jundà, etc...

1.1.9. LA NOGUERA.--

Les terres de la Noguera posen en contacte la muntanya i la plana. És un territori on es poden diferenciar diversos sectors. En la confluència de la Noguera Pallaresa i la Noguera Ribargoçana amb el Segre es troba la major concentració de població, amb el seu nuclí central, Balaguer. Ciutat que creix cada cop més, donada la seva situació i el seu desenvolupament comercial i industrial.

És una comarca agrícola i l'únic lloc de Lleida on trobem la gran propietat. Algunes finques tenen entre 100 i 1000 Ha., però la major part d'elles no són de propietat privada, sinó comunal - ajuntaments, Estat, veïns, etc...- (7).

1.1.10. EL SEGRIÀ.--

Anomenat la "Plana de Lleida " i, juntament amb la Noguera i l'Urgell, "la plana regada de Lleida", és la comarca constituïda per la depressió que forma el Segre en el seu curs final. El clima s'hi caracteritza pels contrastos tèrmics i per les sequeres, de les quals, durant els anys trenta s'anava alliberant per la construcció dels regs (8).

L'economia és també agrícola, a excepció dels voltants de Lleida, ciutat on hi ha una incipient indústria, generalment de transformació dels productes agraris.

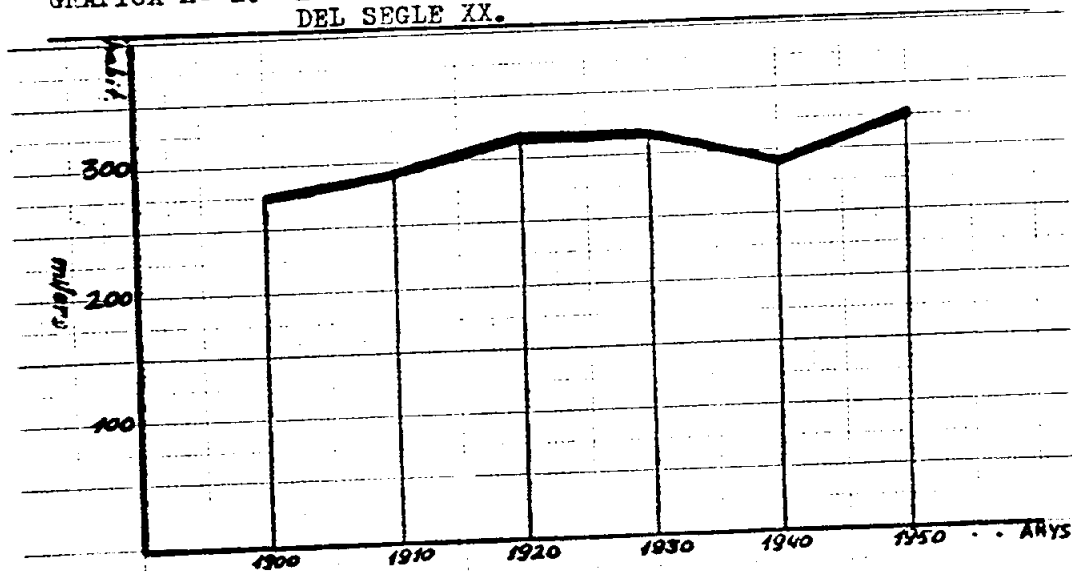
Les parcel·les estan molt dividides, menys d'una Ha. - minifundisme de l'horta del Segre -, i cap al secà tenen entre una i cinc Ha..Hi ha petites explotacions, però les grans propietats no són gens menyspreables a l'horta lleidatana; aquestes s'exploten en règim d'arrendament, cosa que indica la presència d'una burgesia propietària i inactiva, que dedica una part de les seves ⁿredes a la petita indústria i al comerç (9).

1.2.- ANALISI DEMOGRÀFICA I ECONÒMICA DE LES TERRES DE LLEIDA
DURANT ELS ANYS TRENTA.

Del 1900 al 1930 Catalunya va experimentar un gran creixement demogràfic que no afectà, però, d'igual manera totes les comarques, ja que va tenir lloc en una àrea molt concreta - Barcelona i els seus voltants -. L'explicació d'aquest, la trobem estudiant el saldo migratori en comparació amb el creixement natural (10). Observem que solament Barcelonès té un saldo positiu, essent, en canvi, aquest saldo negatiu per a Tarragona, Girona i Lleida, que el seu creixement natural no ha compensat.

Lleida és la "província" de Catalunya amb menys densitat de població - 25,82 h/km² davant els 88,21 de Catalunya i dels 46,71 d'Espanya amb Catalunya - (11). Entre 1920 i 1930 el creixement va restar totalment estacionat - 0,00% - i amb saldos negatius després d'aquest darrer any.

GRAFICA nº 1.- EVOLUCIO DE LA POBLACIO DURANT EL PRIMER TERÇ DEL SEGLE XX.

Pont: Cens de població de 1950.

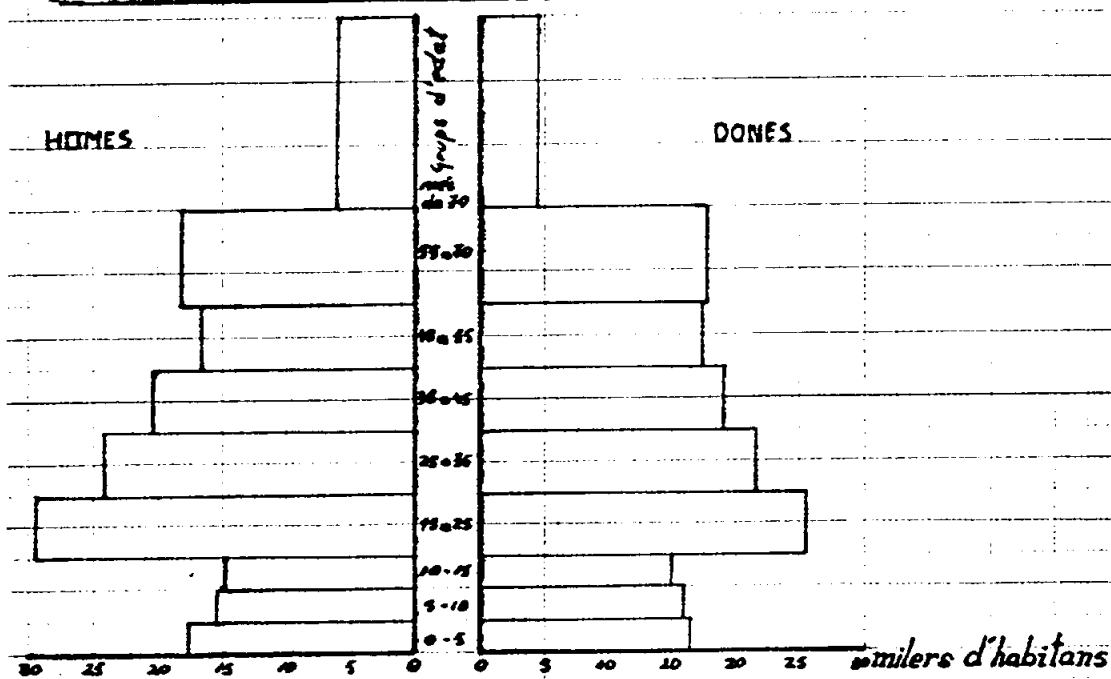
1.2.1.1. Estructura de la població.-

L'estructura de la població, la podem conèixer a partir de la piràmide d'edats de Lleida.

Si mirem el gràfic número 2, observem que Lleida té una població relativament jove, car el 55,76% dels homes i el 54,85% de les dones tenen entre 16 i 55 anys, i el grup més nombrós és el de 16-25 anys. Ara bé, és una població que tendeix a envellir, pel nombre inferior de naixements. I això pot ésser motivat per la baixa de l'índex de nupcialitat, ja que la gent jove emigra, sense oblidar que, en aquest temps, la natalitat baixa a tot Catalunya.

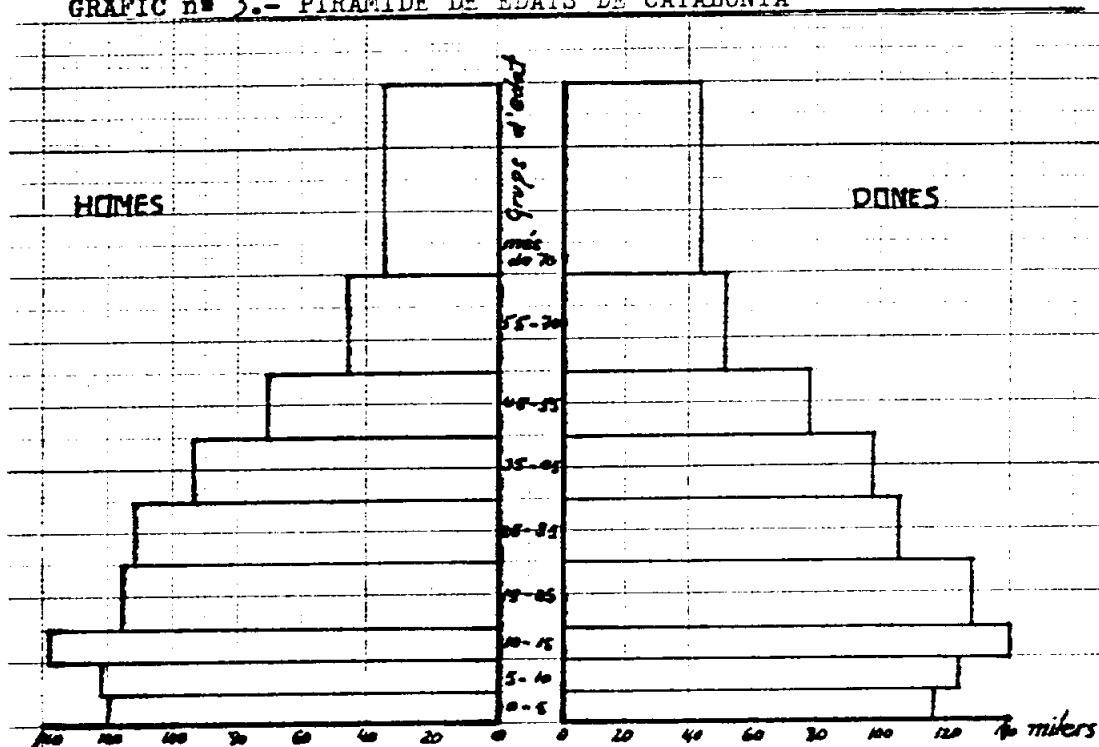
A títol comparatiu, afegixo la piràmide d'edats de Catalunya, també de l'any 1930. Podem observar que la població també hi tendeix a envellir, però aquest envelliment es veu compensat per la immigració de joves.

GRÀFIC nº 2.- PIRÀMIDE D'EDATS DE LLEIDA

Pont: cens de població de 1930.

GRÀFIC nº 3.- PIRÀMIDE D'EDATS DE CATALUNYA

Font: Reproducció de la piràmide de la Geografia de Catalunya de Lluís Solé Sabarís.

1.2.1.2. Distribució geogràfica de la població.-

La distribució de la població lleidatana ha estat desigual constantment al llarg dels anys, perquè les circumstàncies geogràfiques i econòmiques així ho han determinat. És pot afirmar que, durant els anys trenta, les tres quartes parts de la població es concentraven a les comarques meridionals.

Intentant una aproximació més detallada, he representat cartogràficament aquest fet (Vegeu apèndix nº 2, i mapa nº 4 de l' apèndix nº 14).

Hi ha 83 pobles de més de 1000 habitants, dels quals solament tres passen dels 5000; la resta, 237, no arriben a 1000, i és considerable el nombre dels que no sobrepassen els 300 - sobretot a les valls pirinenques.

Aquest major poblament de la zona sud ens serveix d'indicador per a localitzar fàcilment on operen les forces econòmiques i polítiques i, en conseqüència, on té lloc el centre d'acció del joc polític-electoral.

1.2.2.1. ECONOMIA.-

Començo aquest apartat estudiant la distribució de la població activa (vegeu apèndix nº 3). He dividit la població total en individus actius i passius - segons figurin censats laboralment o no -. Els actius, els he agrupats per sectors:

Sector primari - segons Tamames, sector FAO -, que comprèn els que es dediquen a agricultura, ramaderia, explotacions forestals i pesca.

Sector secundari o industrial, incloent-hi la mineria o indústria extractiva (12).

Sector terciari o de serveis. Tamames el defineix: "Mecanismos de distribución física de los bienes obtenidos por el sistema productivo o de redistribución de la renta obtenida en el sistema productivo" (13). Hi trobem els transports, el comerç, els espectacles, el servei domèstic, etc...

Quadre nº 1.- Distribució de la població total per sectors d'activitat.

ACTIUS	HOMES	% sobre P.Act.	DONES	% sobre P. Act.	TOTAL	%sobre P. Act.
S.Primari	77.619	68,46%	158	2,57%	77.777	65,06%
S.Secundari	20.154	17,77%	1.317	21,36%	21.471	17,96%
S.Terciari	15.601	13,77%	4.690	76,07%	20.291	16,97%
TOTAL	113.374	100,00%	6.165	100,00%	119.539	100,00%
PASSIUS	48.654		146.242		194.896	
TOTAL	162.028		152.407		314.435	

Font: Cens de població del 1930

Quadre nº 2.- Proporció Població Activa / Població total.

	HOMES	%	DONES	%	TOTAL	%
Actius	113.374	70	6.165	4.04	119.539	38,01
Passius	48.654	30	146.242	95.95	194.896	61,98
TOTAL	162.028	100	152.407	100.	314.435	100

Font: Cens de població del 1930

Quadre nº 3.- Distribució sectorial de la població activa

	% S. P.	% S. S.	% S. T.
LLEIDA	65,06	17,96	16,97
CATALUNYA	26,63	50,76	22,09
ESPANYA	45,51	26,51	27,98

Font: Cens de població de 1930

Valoració crítica de la informació d'aquests quadres.-

El quadre nº 2 ens dona una població activa total d'un 38,01%. D'aquesta, un 65,06% es dedica a l'agricultura-ramaderia; un 17,96% a la indústria, entre cometes; i un 16,97% a serveis (quadre nº 3). Una ullada a les dades, ens posa en condicions d'afirmar que Lleida és una terra agrícola, fet que no posem en dubte; ara bé, analitzant-les detingudament veurem que són criticables. Segons la taula nº 1, solament un 2,57% de les dones actives es dediquen a l'agricultura, mentre que el 21,36% i el 76,07% ho fan a la indústria i als serveis, respectivament. Ràpidament veiem que aquestes dades s'han d'utilitzar amb precaució, quan és ben palès que fins fa ben poc les dones de Lleida eren tan pageses com els homes, i han anat al camp i l'han treballat tant com ells. La qual cosa implica, alhora, que el nombre de treballadors del camp queda gairebé doblat.

Per raons semblants, em sembla baix el percentatge de població activa - 38,01% -, quan si aïllem els homes actius tenim un 70%. En no censar laboralment la dona agricultora - sols en trobem un 4,04% d'actives - aquesta passa a augmentar les xifres dels passius, i aquest és el motiu del seu alt percentatge - 61,98% - (vegeu quadre nº 2).

Si mirem el quadre nº 3, veiem que Catalunya durant els anys trenta ja era una regió industrialitzada - una mica més de la meitat de la població activa es troba en el sector secundari -, mentre que Espanya, en el seu conjunt, era un país agrícola. I bé, en aquest sentit, Lleida supera amb escreix el percentatge de dedicació al sector primari, tant de Catalunya com d'Espanya, i, en canvi, dóna xifres sensiblement inferiors pel que fa als sectors secundari i terciari.

Analitzaré breument algunes característiques pròpies de cada sector:

1.2.2.1. Sector Primari.-

Quadre nº 4.- Sector primari distribuït segons grups d'edat.

GRUPS	HOMES ACTIUS(14)	POB.TOTAL	%P.A./P.T.
- 15	3.527	47.514	7,4
16 - 20	9.177	14.748	62,2
21 - 25	8.376	14.497	57,7
26 - 30	8.075	13.307	60,6
31 - 35	6.564	10.805	60,7
36 - 40	6.558	10.803	60,7
41 - 45	6.191	9.739	63,5
46 - 50	5.961	9.214	64,6
51 - 60	9.950	14.803	67,2
+ 60	11.658	16.598	70,2

Font: Cens de població del 1930.

A la vista de la informació del quadre nº 4, trobem que hi ha un augment percentual de persones que es dediquen a l'agricultura a mesura que augmenten les edats, amb la petita inflexió dels 21 als 25 anys - variació motivada probablement pel servei militar -, que no és recuperada totalment en el següent bloc d'edats - 26 a 30 anys -, potser a causa de les desercions agrícoles dels joves, a favor dels altres sectors.

Les xifres percentuals també denoten que els individus es van arrelant al seu mitjà de vida, el camp, a mesura que van envellint, i que es produeix una mobilitat entre els 26 i els 40 anys, d'entrades i sortides, que manté els percentatges constants. El baix nombre de menors de 15 anys censats com a població agrícola es deu a la coincidència amb l'escolarització dels nens, però cal tenir en compte que la major part d'ells són, a més a més, braços útils per al camp en èpoques de treball intensiu.

1.2.2.2. Sector Secundari.-

El sector secundari, en xifres globals, té poca importància; tot i que fa cin la impressió d' un cert desenvolupament industrial, aquest és pràcticament inexistent. Les diverses activitats "industrials", juntament amb el nombre de persones que s'hi dediquen són:

Quadre nº 5.- Sector secundari

ACTIVITATS	HOMES	DONES	TOTAL	%
Mines i pedreres	318	-	318	1,48
Alimentació	1.670	27	1.697	7,90
Químiques	57	7	64	0,29
A.Gràfiques	201	3	204	0,95
x Tèxtils	1.855	1.122	2.977	13,86
Fusta	1.812	2	1.814	8,44
x Metall	2.280	19	2.299	10,70
Construcció	2.943	-	2.943	13,70
Diverses	9.018	137	9.155	42,63
TOTALS	20.154	1.317	21.471	100,00

Font: Cens població 1930.

x Tèxtils: el grup inclou les tèxtils propiament dites, les de confecció i les de cuir i pell.

x Metall: Inclou la metal·lúrgica, el treball dels metalls i el treball dels metalls fins (vegeu apèndix nº 3).

Aquestes activitats anomenades "industrials" corresponen, en llur major part, a les artesanals pròpies de qualsevol tipus de societat. Moltes d'elles són subsidiàries del sector primari i es dediquen a proveir-lo de bens de consum. Tal és el cas de l'alimentació, la tèxtil, la metal·lúrgica... Un cop d'ull al cens ens permet de fer aquestes afirmacions, car la majoria dels "industrials" de l'alimentació són flequers i pastissers, els del metall són ferrers, i els del tèxtil són sastres i modistes, etc...

Les indústries diverses, encara que el cens no ho especifica, penso que corresponen a la quantitat de menestrals d'indústries de difícil qualificació i que podem trobar en qualsevol part - rellotgers, fontaners, xolladors, escorxadors, etc...- i també persones censades com a industrials sense que consti oficialment el tipus d'activitat que fan. No trobo cap altra explicació per a aquestes xifres tan inflades - 42,63% .

En resum, la importància de la indústria a Lleida és tan insignificant que no representa una força econòmica que pugui donar lloc a moviments socials de magnitud, ja que els treballadors són independents entre si, o bé, com se'ls anomena avui, "autònoms de la indústria".

1.2.2.3. Sector Terciari.-

Quadre nº 6: el sector terciari

SERVEIS	HOMES	DONES	TOTAL	%
Transports	2.208	68	2.276	11,21
Comerç	5.626	423	6.049	29,85
Servei domèstic	284	2.714	2.998	14,77
Forces d'ordre	2.604	-	2.604	12,83
Administració	808	16	824	4,06
Clericat	1.472	868	2.340	11,53
Prof. liberals	2.599	601	3.200	15,77
TOTALS	15.601	4.690	20.291	100,00

Font: Cens població 1930

La importància d'aquest sector és mínima -- 16,97% de la població activa --. El comerç és el grup més nombrós, seguit del de professions liberals -- metges, mestres, etc... --, del servei domèstic i de les forces d'ordre.

Es molt curiós observar que quasi el 60% de les dones d'aquest sector són minyones, monges i mestres, pel que es veu, típiques i exclusives professions femenines...

1.2.2.4. Passius.-

Finalment, estudiaré el grup dels individus passius, o també anomenats improductius. La taula següent ens en dona els components:

Quadre nº 7: Passius

IMPRODUCTIUS	HOMES	DNES	TOTAL	%
Rendistes i pensionistes	3.447	430	3.877	1,98
Població escolar	27.299	23.924	51.223	26,28
Improductius	1.097	561	1.658	0,85
Membres de família	16.615	121.327	137.942	70,77
Professió desconeguda	196	-	196	0,10
TOTALS	48.654	146.242	194.896	100,00

Pont: Cens de població del 1930

Penso que el grup de rendistes i pensionistes, i la població escolar, ofereixen les xifres pròpies de qualsevol societat d'aquest tipus i, per tant, no en faré comentaris.

En parlar d'improductius, el cens es refereix als qui estan als hospitals, als rodamóns, als mendicants, als recollits en establiments de beneficència, etc... I quan parla de "membres de la família", la quantitat de dones que hi ha vol dir, en gran manera, "pageses en plena activitat", cosa que s'ha de tenir en compte a l'hora d'interpretar les dades.

En conclusió, crec que amb aquesta exposició queda prou fonamentat que Lleida, durant els anys trenta, era un lloc on l'agricultura constituïa la base econòmica primera i única.

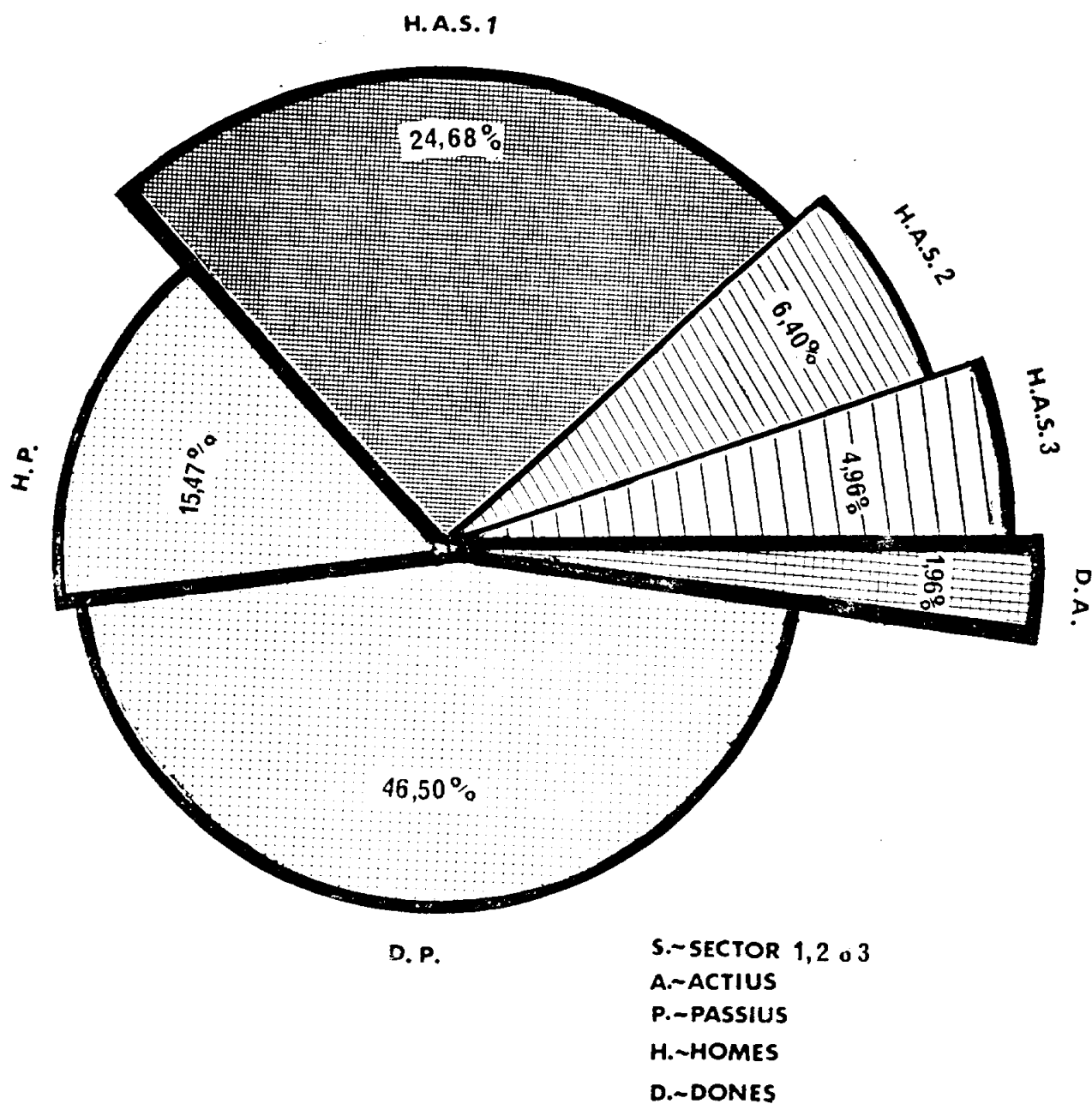
1.2.2.5. Visió gràfica de la població activa i passiva de Lleida.

Com a resum i punt final de tot el que he dit, adjunto unes representacions sectorials, amb l'objectiu de veure més clarament la importància dels diversos tipus d'activitat dins l'economia lleidatana.

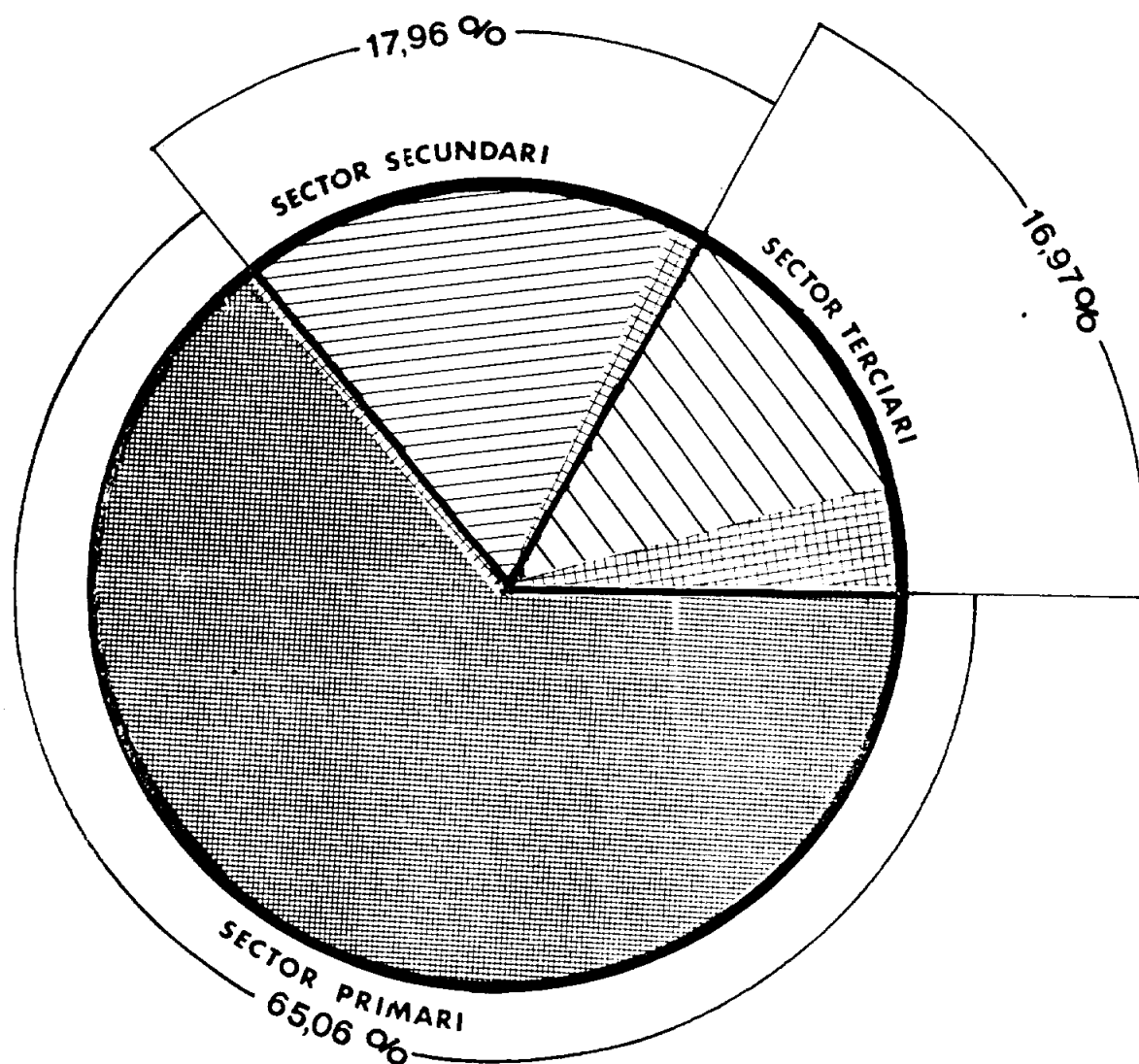
El gràfic nº 4 és una representació de la població activa de Lleida respecte de la població total. Els homes actius, els he dividits en els tres sectors - 1 primari, 2 secundari, 3 terciari -, però les dones actives, per la seva poca importància numèrica, queden agrupades en un sol sector. Tots els percentatges expressats els he obtinguts sobre la població total.

El gràfic nº 5 representa el total de la població activa repartida en els tres sectors. En cada sector és representada - amb entramat de quadres grossos - la fracció corresponent a les dones.

GRÀFIC Nº 4: POBLACIÓ ACTIVA / POBLACIÓ TOTAL

GRÀFIC Nº 5: DISTRIBUCIÓ SECTORIAL DE LA POBLACIÓ ACTIVA.

1.2.3. PRESENTACIÓ SÒCIO - CULTURAL.-

Interessa donar una panoràmica general de la situació social i cultural de Lleida durant els anys trenta, perquè aquests factors influeixen sobre un determinat comportament electoral. Les dades de què dispeno no són massa completes, però penso que em permetran d'arribar a unes conclusions mínimament vàlides.

1.2.3.1. Nivell d'instrucció elemental. Analfabetisme.-

En 1930 hi havia a Lleida:

- 1.168 persones que saben només de llegir
- 204.235 " " " llegir i escriure
- 108.766 " " no saben ni llegir ni escriure
- 266 " " no consta.

Font: Cens de població de 1930 (15).

Aceptant com a persones analfabetes les que no saben ni escriure ni llegir, trobem els següents percentatges pel grau d'analfabetisme; 29,70% dels homes, 39,98% de les dones i, en conseqüència, el 34,67% de la població total. Davant d'aquesta xifra tenim el 22,3% de Barcelona, el 33,8% de Girona i el 36,4% de Tarragona. La mitjana de tot l'Estat espanyol es xifrada, en aquests moments, entre el 30 i el 40% (16).

1.2.3.2. Influència de l'Església.-

En aquesta època - anys trenta -, Lleida és una terra de baixa "parroquia"; solament un 20% de la població assisteix a missa els diumenges - tret de la comarca del Solsonès -(17). Per bé que no es pot afirmar que, en contraposició a aquesta actitud absentista, hi hagi anticlericalisme, com a reacció

contra l'Església, i que pugui produir una polarització cap a determinades actituds polítiques (18).

1.2.3.3. Conflictivitat social.-

El nombre de vagues "censades" a Catalunya durant l'any 1933 és el següent:

Lleida	1 vaga	38 vaguistes
Girona	6 "	2.450 "
Tarragona	4 "	503 "
Barcelona	55 "	155.722 "

Font: Tusell (19).

Si seguim fidelment aquestes dades - corresponents a un any especialment conflictiu - podríem afirmar que Lleida era el nirvana de la patronal. Consultant la premsa del 1932 trobem notícies d' alguna vaga aïllada a Alfarràs - feu del B.O.C. - però, en general, ens produeix una impressió quasi bucòlica, en contrapartida a l'estat d'agitació social d'altres àrees d'Espanya i de Catalunya.

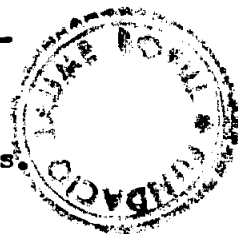
Analitzant el cens social de Lleida de 1934 (vegen apèndix nº 4) i fent una selecció de les entitats obreres, obsevem que, dins el sindicalisme organitzat, solament la Unió Agrària tenia una certa importància - el 1932 ja tenia agrupacions a la Fuliola, St. Martí de Maldà, Linyola, Tàrraga i Lleida -. Aquesta central sindical es va constituir pel maig del 1932, sota la direcció del BOC (20), i, com que era en fase de formació, la seva importància devia ésser bastant migrada.

La Federació lleidatana de la CNT va ésser expulsada l'abril del 1932 de la Confederació en el Congrés de Sabadell, acusada de ser dirigida per militants del BOC. Però sembla que alguns sectors no controlats per aquest van continuar funcionant. Tinc notícia de la seva existència a Seròs, Tremp, Lleida i Alguaire (21). No he trobat més informació sobre la situació del moviment obrer lleidatà d'aquesta època (22).

En conclusió, penso que, realment, el grau de conflictivitat social és molt baix, no pas per falta de condicions objectives, sinó per la poca consistència organitzativa que en aquells moments tenien els treballadors i per les mateixes característiques socio-econòmiques de Lleida. Característiques aquestes que determinen tipus convencionals de comportament que favoreixen actituds conformistes i, per tant, la integració de la lluita de classes es dona en nuclis aïllats i en sectors intel·lectuals.

NOTES DEL CAPÍTOL I

- (1) Veure mapa de comunicacions de Catalunya. Apèndix nº 1.
- (2) Llegim en "El País" del 14-11-1932, parlant de la macrocefàlia catalana: "Va a ser , pues, un hecho aquella anunciada y temida absorción de Catalunya por Barcelona ?".
- (3) Utilitzem la divisió territorial de Catalunya decretada per la Generalitat el 27 d'agost del 1936; encara que hi ha geògrafs que no accepten plenament els límits establerts per aquesta divisió que, "ni geogràficament, ni històricament, ni tradicionalment no s'adapten als d'aquesta regió natural". Tortosa i Duran, Josep: la plana regada de Lleida I.E.I. 1968 pàg. 7. En un llibre del mateix autor trobem una divisió de Lleida per comarques i subcomarques. Aquest llibre és "El medio y la vida en Lérida".
- (4) Inclouré els pobles següents de la Ribagorça: Barruera, Vilaller, Durro, Llesp, Pont de Suert, Malpàs i Viu de Llevatà, situats al Pallars Jussà, tal com trobem el tom III de Catalunya dins l'Espanya moderna de Pierre Vilar. Pag. 176-178.
- (5) En parlar de les comarques del Pirineu lleidatà, he deixat de fer referència a la indústria hidroelèctrica, car és una font de riquesa que no afecta directament el desenvolupament d'aquestes àrees.
- (6) L'any 1932, el canal i el subcanal d'Urgell regaven les 70.000 Ha. previstes en iniciar-se'n la construcció.

- (7) Sobre la Noguera hi ha un estudi sòcio-econòmic de Santiago Suñol en la plana regada de Lleida (vegeu nota 3).
- (8) La part sud del Segrià és regada pels canals de Pinyana, Seròs, Urgell i Aragó i Catalunya.
- (9) A la Geografia de Catalunya, de M. Solé i Sabarís, llegim: "El 60% de les terres de Lleida (ciutat) són explotades directament, mentre que el 20% ho són mitjançant arrendament. A Alpicat l' explotació directa només afecta un 35% de les terres, mentre que un altre 44% està computat sota l' epígraf "altres règims de tinença", sense més explicacions". Aquesta geografia m'ha servit en gran manera per a centrar aquest primer apartat.
	S. migratori	C. natural
(10) Barcelona	+376.081	15.275
Tarragona	- 18.819	14.399
1921-1930 Girona	- 15.036	14.968
Lleida	- 20.111	19.936
- Quadre estadístic del llibre Catalunya Contemporània II (1900-1930) d'Albert Balcells. Pàg 62.
- (11) Javier Tusell. Las elecciones del frente popular. Vol. II pàg. 199-200.
- (12) R. Tamames. Introducción a la Economía española. Pàg. 179
- (13) Idem. pàg. 52
- (14) Aquesta taula ha estat elaborada utilitzant només les xifres referents als homes que es dediquen a l'agricultura, ja que les dades de les dones agricultores, com les dels homes que es dediquen a la pesca i ramaderia, són poc significatives per a una visió gràfica.

- (15) Aquestes dades s'han d'utilitzar amb precaució, car és difícil determinar què s'entén per analfabet i si es pot qualificar de persona instruïda qui al·lega saber llegir i escriure.
- (16) R.Tamames. Introducción a la economía española. Pàg 142
- (17) J.Tusell. Las elecciones del Frente Popular T.II. Pàg 209.
i pàg. 223-224
- (18) S'ha d'utilitzar amb precaució l'índex de pràctiques dominicals com a indicador de la religiositat.
- (19) J. Tusell. Las elecciones del Frente Popular T.II. Pàg. 205.
- (20) Giralt, Balcells, Termes. Los movimientos sociales en Catalunya, Valencia y Baleares. Pàg. 122
- (21) "Solidaridad Obrera" 22-11-1932. Escrutini sobre la proposta d'un ple regional per a l'elecció del director de "La Soli".
- (22) Des del 1913 fins la Dictadura de Primo de Rivera els camperols s'organitzen en Sindicats Catòlics i els mestrals formen la Unió Obrera adherida a la CNT - la qual va celebrar un ple a Lleida l'any 1921 -, però a partir de 1923 es perd el rastre dels sindicats de classe a Lleida, que trobem a començaments de la República en període de reconstrucció. Lladonosa, Història de Lleida. Pàg. 797.

CAPITOL II

MARC HIGGINS

2.1. LA REPÚBLICA A ESPAÑA.-

Dos fets condicionen el naixement de la II República espanyola: la inestabilitat política que havia provocat la caiguda de Primo de Rivera i que afectava la mateixa monarquia i el començament d'una gran depressió econòmica, seqüela de la crisi internacional del 1929.

Davant les fortes pressions de les organitzacions obreres, la Dictadura no va saber organitzar les forces conservadores i aquestes, poc a poc, van perdre la confiança en el govern. L'auge econòmic havia caracteritzat els anys vint, en què la burgesia es va enriquir ràpidament, tot i que aquest auge no correspon al desenvolupament real de les forces productives, fet aquest que va comportar l'arribada a l'etapa de crisi sense instruments, ni tècnics ni polítics, per a fer-li front.

Podem dir que es van donar les condicions objectives perquè s'iniciés una revolució proletària, però les forces de la classe obrera estaven dividides entre les alternatives socialistes i les anarquistes. Els partits republicans, amb la caiguda de la Dictadura, es van començar a organitzar. Els seus objectius comuns van cristal·litzar en el Pacte de San Sebastià - enderrocament de la monarquia, respecte a les nacionalitats, etc...

L'adveniment de la República, anunciada d'antuvi per fets com la sublevació de Jaca, vagues i disturbis dels anys trenta i trenta-u, no va ésser més que una presa del poder per part dels partits republicans, que omplia el buit que va quedar amb la caiguda de la Dictadura. Els integrants del

Pacte de San Sebastià van passar a ser el primer govern de la república, proclamada el 14 d'abril de 1931. Aquest primer govern, sota la forma d'Estat Republicà, tenia la intenció de consolidar un règim democràtic a Espanya. Amb aquesta finalitat, va obrir un període constituent que finalitzà amb l'aprovació de la Constitució i l'elecció d'Alcalá Zamora com a primer president de la República.

La situació econòmica.-

El nivell de desenvolupament de les forces productives a Espanya - país en vies de desenvolupament - no correspon a l'assolit per l'àrea capitalista convencional - Anglaterra, EUA, França, etc... -. Amb tot, donada la seva situació de dependència respecte a aquests països, la crisi el va afectar molt directament. No es pot dir, però, que les seves repercussions fossin tan fortes i amb les mateixes característiques que a la resta d'occident, ja que es van mantenir o van créixer alguns factors de caràcter positiu - producció, renda per habitant, etc...-. S'ha d'admetre que part de les causes motivadores del col·lapse econòmic eren mals crònics propis d'un país ^{sub}desenvolupat social i econòmicament.

Des del punt de vista econòmic, la República és un període caracteritzat per la depressió en uns aspectes i estancament en d'altres. Hi ha autors que culpen la mateixa República d'aquests fets; però cal dir que aquesta va recollir l'encallament econòmic de la monarquia, i no podia quedar al marge d'una crisi que era general a tot el món capitalista.

El 1931, sobre una població d'uns vint-i-tres milions d'habitants, els individus actius representaven solament el 35,5%, dels quals un 45,5% es dedicaven a l'agricultura, un 25,5% a la indústria i un 28% als serveis (1). Els problemes del camp espanyol són estructurals i la República ha d'afrontar el dilema de resoldre a curt termini una situació que venia de molts anys enrera. Com a característiques fonamentals d'aquesta situació, tenim:

Distribució desigual de la terra - latifundisme del Sud -, petits camperols en règim d'arrendament, grans extensions en règim de monocultiu - implica atur temporal -, baix rendiment - deficient explotació -. Això determina una alta conflictivitat social, vagues, enfrontaments, etc... espontanis, o bé promoguts pels mateixos sindicats. Problemes que no es van resoldre malgrat les bones intencions de més de un govern.

Respecte a la indústria, Espanya ocupa un dels darrers llocs d'Europa Occidental en producció i el seu índex d'industrialització és molt baix. Durant la República no hi va haver millora, a causa principalment del retraïment inversionista de la burgesia adinerada - visiblement antirepublicana.

La caiguda de les exportacions i, en conseqüència, de les importacions, l'atur crònic i la baixa dels preus són característiques, les més reveladores, de la crisi econòmica.

La situació política.-

Un cop proclamada la República i constituït el govern provisional, s'inicià una ràpida cursa cap a la promulgació

de la Constitució, per a legitimar - sobretot davant la reacció monàrquica - la nova forma d'Estat.

Transcorregueren dos mesos i mig des de la proclamació de la República fins a les primeres eleccions generals i, durant aquest temps, el govern promulgà els decrets que considerà més imprescindibles intentant de satisfer les urgents peticions de les masses, deixant la resta de la tasca legislativa per a les noves Corts Constituents, entre aquestes mesures trobem: la reforma de l'exèrcit, el reconeixement d'una certa autonomia per a Catalunya, jurats mixtes,...

La reivindicació més concreta i més sentida per la majoria del poble i que, d'haver-se realitzat, hauria canviat ostensiblement les estructures socials de l'Estat, la reforma agrària, va ser esquivada. Així mateix, el govern provisional fa unes declaracions de caràcter anticlerical, guanyant-se l'enemistat de l'Església - lletra del cardenal primat en contra de la República, amplament aplaudida pels sectors reaccionaris -. L'exèrcit tampoc no li tenia gaires simpaties, ja que la llei Azàña no va satisfer un sector d'aquest, i tot seguit germinà la conspiració. La mateixa CNT, en sentir-se discriminada amb la llei dels "Jurados Mixtos" mostrava una nostilitat bel·ligerant vers aquest govern.

Les eleccions a Corts constituents, que donaren el triomf a la coalició republicano-socialista, es van celebrar dins la citada panoràmica. Les dretes que "todavía no han encontrado los objetivos políticos ni la ideología capaz de atraer a su posible clientela" (2) sofriren una derrota.

Constituïdes les noves Corts, van emprendre, juntament amb l'elaboració de la Constitució, una profunda tasca legislativa que, al començament, pretenia de modificar l'anterior estructura oligàrquica, lligant així legalment la reacció. Ara bé, la realitat va ésser un altra: algunes d'aquestes lleis es van girar contra la classe que, segons es deia, sostenia la República - els treballadors -; com, per exemple, la llei de defensa de la República. Algunes, com ara són les d'estatalització de l'ensenyament, de dissolució de les ordes religioses, del divorsi i matrimoni civil, etc... representaren un avenç social i, encara que faltaven diners per a aplicar-les plenament, foren positives.

L'Estat "integral" espanyol duu a terme el reconeixement de les autonomies regionals, aprovant l'Estatut d'Autonomia catalana, amb el qual "no solo se pretendía dar satisfacción a las aspiraciones nacionalistas de Catalunya, sino también a los patronos catalanes que siempre se habían quejado de las trabas que para el desarrollo imponía la burocracia centralista madrileña" (3).

No podem oblidar la importància que té el pronunciament del general Sanjurjo i la seva camarilla conspiradora de l'agost del 1932 a Madrid i a Sevilla, clara mostra de l'organització que anava prenent la reacció en aquells moments i, en certa manera, presagi de la fi que tindria la República. Aleshores el govern reeixí a salvar el perill, però va castigar molt feblement els sublevats, opinió que comparteixen tots els partits obrers en valorar aquests fets.

Per completar aquest marc històric faré referència a la situació social dels primers anys republicans. En general, es caracteritzen per un enfortiment de la lluita de classes, concretada en vagues, enfrontaments al carrer, sublevacions camperoles, etc... Al mateix temps, es donava un baix nivell de presa de consciència política en la major part del proletariat, situació que les organitzacions obreres tractaven de pal·liar amb les Cases del Poble, Ateneus, etc... Tot això, amb l'alt grau d'analfabetisme - gairebé un 40% el 1931 -, explica que els intents d'avançaments progressistes, o bé no foren assumits, o bé foren ampliament excedits - fins assolir cotes utòpiques - per les masses populars.

Aquesta situació fou pal·liada en part per la tasca de reforma de l'ensenyament que tot just havien iniciat els primers governants de la República i que constitueix, potser, la única reforma efectiva de l'època - alhora que dona accés als mitjans de cultura a les capes populars - en posar en funcionament les missions pedagògiques, les biblioteques ambulants, la creació de 13.570 aules d'un dèficit existent de 27.000 (4), alhora que era doblat el nombre d'Instituts... No en va, és coneguda com "la República dels intel·lectuals".

Amb tot, i sense oblidar la desinformació política existent, ens trobem a finals de 1932 amb un proletariat fortament organitzat que tenia una avantguarda intel·lectual de gran talla i amb un considerable poder de convocatòria.

En resum, el panorama republicà a finals del 32 era el següent:

- Crisi econòmica: debilitat del comerç, atur...
- Estructures socials en desacord amb el sistema polític: latifundisme, influència de l'Església...
- Subdesenvolupament tècnic, tant pel que fa al camp com a la indústria.
- Agitació social, palesades d'un primer moment,
- Intents de reacció contra-revolucionaria.
- Progressiva laïcització institucional: escola, matrimoni civil...
- Consolidació organitzativa de les forces polítiques.
- (Etc,....)

2.2. La República a Catalunya: la Generalitat i el Parlament Català.

EL 14 d'abril de 1931, Companys proclamava la República a Catalunya quasi simultàniament a la proclamació de la República espanyola a Madrid. Macià, moments després, proclamava la República Catalana o Estat Català " com Estat integrant de la Federació Ibèrica", pressuposant que la República espanyola tindria estructura federal.

El Govern Provisional de Madrid, hereu en certa manera de la concepció unitària de l'Estat que havia regit fins aquests moments, no acceptà la definició federalista de Catalunya i sols li permeté la implantació de la Generalitat, com a organisme representatiu, i una certa autonomia a canvi de la renúncia, per part de Catalunya, a la seva autodeterminació com a Estat, deixant a les noves Corts l'aprovació de l'Estatut d'autonomia.

El 21 d'abril de 1931 - data de reconeixement de la Generalitat per la República espanyola - s'obre a Catalunya un període provisional d'institucionalització de l'autonomia

que finalitzà amb l'aprovació de l'Estatut i amb les eleccions al Parlament Català el 20 de novembre de 1932. En quedar estructurats els organismes que formen la Generalitat, es consolidà definitivament el govern de la Catalunya autònoma.

Les circumstaàncies polítiques i sòcio-econòmiques que caracteritzen aquest període són en íntima relació amb tot el procés polític espanyol. Les repercussions de la crisi econòmica espanyola no es fan patents a Catalunya fins el 1933, però des d'un principi hi eren subjacents: crisi financera del 1931 amb suspensió de pagaments del banc de Catalunya....

Es manifesta - i va afectar en gran manera la situació política d'aquests anys - la progressiva pèrdua de confiança dels moviments obrers envers les forces reformistes que tenien el poder - principalment ERC - i la ràpida ascensió de la CNT, amb el subsegüent estat d'agitació social, vaga de la Telefònica el 1931 i vaga revolucionària de l'Alt Llobregat de gener del 32, fets importants per la radicalització que la CNT va sofrir en els seus plantejaments: enfrontament amb la UGT i amb l'escissió trentista.

El primer govern provisional de la Generalitat era format per: quatre consellers d'ERC, un de la USC, un de la UGT, un del PRR i un del PCR. No hi participà ni la Lliga ni la CNT. Aquest és el primer govern que convocà les eleccions a la Diputació Provisional - realitzades el 24 de maig de 1931, hi obtingué la majoria dels vots l'ERC -. Els objectius d'aquesta Diputació consistien a regular l'autonomia i preparar l'Estatut.

L'Estatut es va redactar a Núria el 20 de juny de 1931, La Diputació el va aprovar el 14 de juliol del 31 i el poble el va ratificar en el referèndum del 2 d'agost del mateix any. Pocs dies després Macià el va presentar a Madrid. De la proclamació de la República a la presentació de l'Estatut a Madrid transcorregueren tan sols quatre mesos. Això ens dóna una idea de la promptitud amb què es volia dur a terme la consolidació de l'autonomia.

Amb tot, en el conglomerat de les forces polítiques, tant de dintre com de fora del Govern, comencen a traslluir-se una sèrie de tensions relatives a la direcció política de l'autonomia - a la mans del partit hegemònic ERC -. El 29 de desembre de 1931 es formà un nou Govern i queden fora formacions com el PCR-ACR i UGT.

L'Estatut, de moment, estava congelat a Madrid compartint les seves penes amb el projecte de Llei de Reforma Agrària. Amb el cop dretà de Sanjurjo les Corts van despertar del seu ensopiment legislatiu i, amb caràcter defensiu, van accelerar els dos projectes. Aleshores, l'Estatut - considerablement retallat pel que fa a l'elaborat a Núria - fou aprovat el 9 de setembre de 1932 i signat i promulgat el dia quinze del mateix mes.

Tot seguit, amb motiu de la preparació de les eleccions al Parlament, dimiteix el Consell i ERC separà del Govern el representant del PRR. El nou Govern, sota el qual s'esdevingueren les esmentades eleccions, és gairebé, amb l'excepció d'un representant de l'USC, patrimoni de l'ERC.

Dins Catalunya, Lleida és una comissaria delegada de la Generalitat, depenent de Barcelona, ja que les antigues Diputacions "provincials" foren suprimides. El primer comissari de Lleida fou Epifani Bellí, "republicà de dreta i ex maurista"(5).

2.3. El Parlament català.

La Generalitat és integrada pel Parlament, el president i el Consell Executiu. Segons els paràgrafs tercer i quart de l'Estatut (6), el Parlament exercirà les funcions legislatives, s'elegirà, per terme no superior a cinc anys, per sufragi universal, directe, igual i secret, i els diputats seran inviolables pels vots u opinions que emetin en l'exercici del seu càrrec.

D'acord amb aquestes disposicions, la durada del Parlament es veu limitada obligatòriament a cinc anys, i els diputats resten situats en una posició inferior respecte als diputats a Corts espanyoles - els concedeix la irresponsabilitat però no la inviolabilitat -, cosa que després tractarà d'arreglar el mateix Parlament amb l'Estatut Interior.

El Parlament elegeix el president de la Generalitat, el qual té una doble responsabilitat, política davant l'Assemblea i cívico-criminal davant el Tribunal de Garanties Constitucionals. El president, junt amb el Consell Executiu nomenat per ell, exercirà les funcions executives, també amb una doble responsabilitat, davant el Parlament i el Tribunal de Garanties.

De totes les facultats que té el Parlament, la legislativa és la més important, però restà molt limitada. "Pot intervenir en aquelles matèries en què la legislació de bases correspon a l'Estat, però la legislació i administració correspon a la regió. No pot intervenir en les matèries de legislació i

d'execució directa de l'Estat que no atorguin cap participació als organismes regionals, ni en aquelles, la legislació i l'execució de les quals correspon a l'Estat, però que no poden ser aplicades per la regió; ni en les matèries d'execució regional cenyides a reglaments de la República; ni en les matèries en que la legislació correspon a l'Estat i l'execució plena a la regió" (7).

També pot intervenir - i aquest és el més important camp d'actuació - en la legislació i l'administració de les matèries següents: ensenyament, règim local, legislació civil, obres públiques, serveis agrícoles, beneficència, sanitat interior, cooperatives, mutualitats i pòsits. Legislació i administració marcada per totes les restriccions i limitacions que comporten la Constitució espanyola i l'Estatut "atorgat".

El poder polític es veu minvat i fiscalitzat pel poder central de l'Estat espanyol, ja que el Parlament no pot legislar sobre una sèrie de matèries que qualsevol Parlament europeu, de tipus convencional, té facultat per a tractar. Aquestes limitacions venen dades pel mateix Estatut i per l'acceptació de l'existència del Tribunal de Garanties Constitucionals, car aquest organisme pot intervenir sempre que els temes votats pel Parlament afectin d'alguna manera l'Estat i jutjar la responsabilitat civil i criminal del govern.

Tot i que a mesura que es realitzava el traspàs de serveis les facultats de control del poder central sobre la regió autònoma anaven camí de desaparèixer, el temps durant el qual va funcionar amb normalitat el Parlament va ésser massa curt per a poder fer-ne un judici complet, per bé que, segons sembla, iniciava un bon camí per a configurar de manera estable l'autonomia de Catalunya.

Tenint en compte aquestes limitacions, ens és difícil definir l'esquema parlamentari a què respon el Parlament català. Nogensmenys, Pitarch el qualifica de sistema majoritari o de gabinet (8), amb un Consell Executiu i un President de govern eixits d'una forta majoria parlamentària - ERC - mentre les relacions entre els poders executiu i legislatiu resten en un equilibri difícil de trencar i, encara que hi ha mecanismes de dissolució del Consell - vot de censura -, aquests no tenen efectivitat, donada la incapacitat de les minories per a sobrepassar els vots de la força hegemònica.

2.4. Evolució històrica del comportament electoral a Lleida: Restauració - República.

Després d'haver donat una visió històrica general de la República a Espanya i de la Generalitat a Catalunya fins l'any 1932, crec que cal ampliar aquest marc històric analitzant, en línies generals, l'evolució del comportament electoral a Lleida des de la Restauració fins a les eleccions al Parlament català.

Del 1876 - primeres eleccions de la Restauració monàrquica - fins al 1907, els electors de Lleida es manifesten sempre a favor del govern de torn. El "Pacto del Pardo", establert l'any 1881 entre conservadors i liberals, pel qual s'establí una entesa per a alternar-se en el govern i així assegurar la continuació de l'Estat monàrquic, es basava en la convocatòria d'eleccions cada vegada que hi havia canvi de torn. Els electors de Lleida no defrauden les intencions dels monàrquics fins a l'aparició de la Solidaritat Catalana, la qual marca el començament d'una nova època política a Catalunya i, per tant, el comportament electoral es veu modificat per aquest fet.

Ara bé, des del 1901 ja fan acte de presència a Lleida diputats republicans i regionalistes, així, per exemple, el 1903 les actes de les Borges Blanques i de Lleida són guanyades per un republicà (9). Cal dir que en parlar de candidats regionalistes hem de tenir compte a no identificar-los plenament amb candidats de la Lliga Regionalista. La Lliga, abans de la República, tenia molt poca força als districtes lleidatans, tot i que ocasionalment patrocinava els candidats d'altres formacions polítiques o bé reclutava en llurs files figures polítiques de prestigi electoral en alguns dels districtes, generalment procedents dels partits governamentals, i que ja en anteriors eleccions havien assolit escó.

A les eleccions del 1907, la victòria dels candidats de Solidaritat Catalana a tot Catalunya es palesa també als districtes lleidatans, on aconsegueixen set dels vuit escons a cobrir.

Des d'aquestes eleccions fins al 1923 solament en una consulta electoral - 1916 - em consta que la victòria fos per als candidats ministerials (10).

Les repercussions de la crisi del 1917 també es manifesten a Lleida, i així tenim que l'any 1918 els candidats regionalistes aconsegueixen novament el triomf absolut (11).

Del 1907 al 1923 hi ha tres districtes uninominals que observen un comportament molt definit: Les Borges Blanques, que dona en totes les eleccions l'acta a Francesc Macià; Balaguer, que s'inclina sempre pel candidat republicà Rodés; i Tremp, que dona l'acta al republicà independent Llari, menys en dues consultes que la dona a Daniel Riu, famós, com veurem després, per les seves facultats camaleòniques (12).

El districte de Sort-Viella es manifestà gairebé en totes les eleccions pel liberal Emili Riu. Per la seva part, Solsona votà a favor del candidat regionalista de dretes. A la Seu d'Urgell - tret del 1907 i el 1910 - es votà a favor dels liberals monàrquics. A Cervera, el comportament és menys definit; sembla que hi tenia una gran influència el candidat Matheu, que en un principi apareix com a monàrquic i des del 1923 com a candidat de la Lliga. Al districte de Lleida, la situació és més complexa, ja que l'acta es per a un conservador, després per a un liberal i també per a un republicà i un regionalista (13).

En conclusió, en un primer moment els districtes de Lleida es van comportar com una província de l'Espanya agrària totalment afecta al règim monàrquic, però des del 1907 es veu plenament integrada dins el comportament polític català, la qual cosa ens demostra l'existència d'una consciència catalanista que es manifestà des del primer moment que apareix una formació política organitzada - en aquest cas Solidaritat Catalana - que li encarrili el vot.

Acabada la Dictadura de Primo de Rivera, durant la qual no hi va haver eleccions legislatives, Lleida arriba a les eleccions municipals del 1931 i es manifesta a favor de les forces republicanes igual que la resta de Catalunya.

Durant la República hi va haver tres eleccions a Corts espanyoles - 1931 - 1933 - 1936 -. Segons la legislació vigent en aquest període, van desaparèixer els districtes unipersonals i la "província" de Lleida va passar a ser una única circumscripció electoral. Per tal de veure quina va ésser l'evolució

del comportament electoral durant el període republicà, tractaré d'establir una comparació entre aquestes tres eleccions, comparació que ens permetrà situar-nos davant les del 1932 per al Parlament de Catalunya, objecte central d'aquest estudi.

Per manca d'estudis - detallats - sobre la circumscripció de Lleida, em limitaré a establir comparacions amb els resultats globals de cada elecció.

A les eleccions a Corts de 28 de juny del 1931 obté la victòria la Coalició Republicana - ERC-PRR-Dreta Republicana - amb un 56,29% dels vots, seguida per la candidatura del PCR amb quasi un 10%. La candidatura de la Lliga Regionalista es va retirar; això no obstant, se li computaren els vots, n'aconseguí un 3,15%. Per un altra banda, el Partit Agrari obté un 3,18% i el BOC - que ja havia assolit 7 regidors a les municipals del 1931 (14) - obté un 4,26% dels vots.

Sembla clar que la inclinació cap a l'esquerra obeeix a un doble motiu; a la recent proclamació de la República - amb les consegüents esperances que hom hi va posar -, i a la retirada de la Lliga Regionalista, que en aquells moments representava el vot de les dretes no republicanes lleidatanes, restant molt per darrera d'ella el Partit Agrari i les forces monàrquiques.

La participació fou del 70,83%, per sota de la de Girona, i Tarragona i per damunt de la de Barcelona-ciutat i comarques.

Després de les eleccions al Parlament català, en les quals baixa la participació i les forces de dreta es recupe-

ren - situació que ja explico al llarg del treball - s'arriba a les legislatives del 1933 amb un nou descens de la participació - 61,33% - i amb el triomf de la Unió de dretes - Lliga i tradicionalistes - sobre la candidatura d'ERC - AR-ERC -, que si bé és per poca diferència - 47,45% i 46,69% dels vots, respectivament -, dels sis escons a cobrir, quatre van a parar a les forces de dreta. Els comunistes del BOC, aquesta vegada en coalició amb el PSOE, obtenen valors de la mateixa proporció que a les anteriors eleccions - 4,61% - (15).

Després d'aquesta etapa dretana, que tant va afectar el normal desenvolupament de la vida política catalana, s'arribà a les eleccions de febrer del 1936 amb una bipolarització de les forces - que caracteritzà aquestes eleccions a tot l'Estat espanyol - entre el Front Català d'Ordre i el Front d'Esquerres de Catalunya.

La participació tornà a ser alta, recuperant els valors del 1931, i la coalició d'esquerres - la força predominant d'aquesta coalició a Lleida era l'EC - superà la coalició dirigida per la Lliga - 53,82% davant un 44,04% (16).

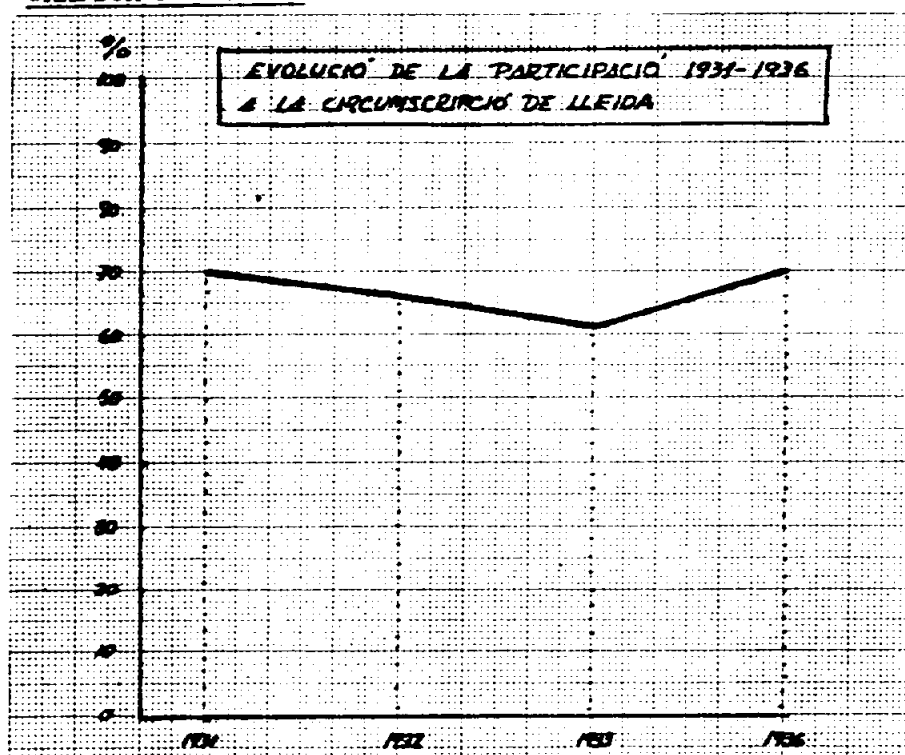
Analitzant aquests resultats podem constatar el fet que hi ha una relació entre participació i vot a les esquerres. L'augment de la participació correspon a les eleccions en les quals les esquerres aconseguïen un major nombre de vots, i es produeix el fenomen contrari en el cas de les dretes.

Veiem que la circumscripció de Lleida pel que fa als resultats electorals, mostra comportaments semblants als del conjunt de Catalunya, tant en la seva inclinació republicana del començament com en la inconcreció en les eleccions del 1933.

Finalitzo aquestes breus consideracions amb dues gràfiques explicatives dels fets assenyalats:

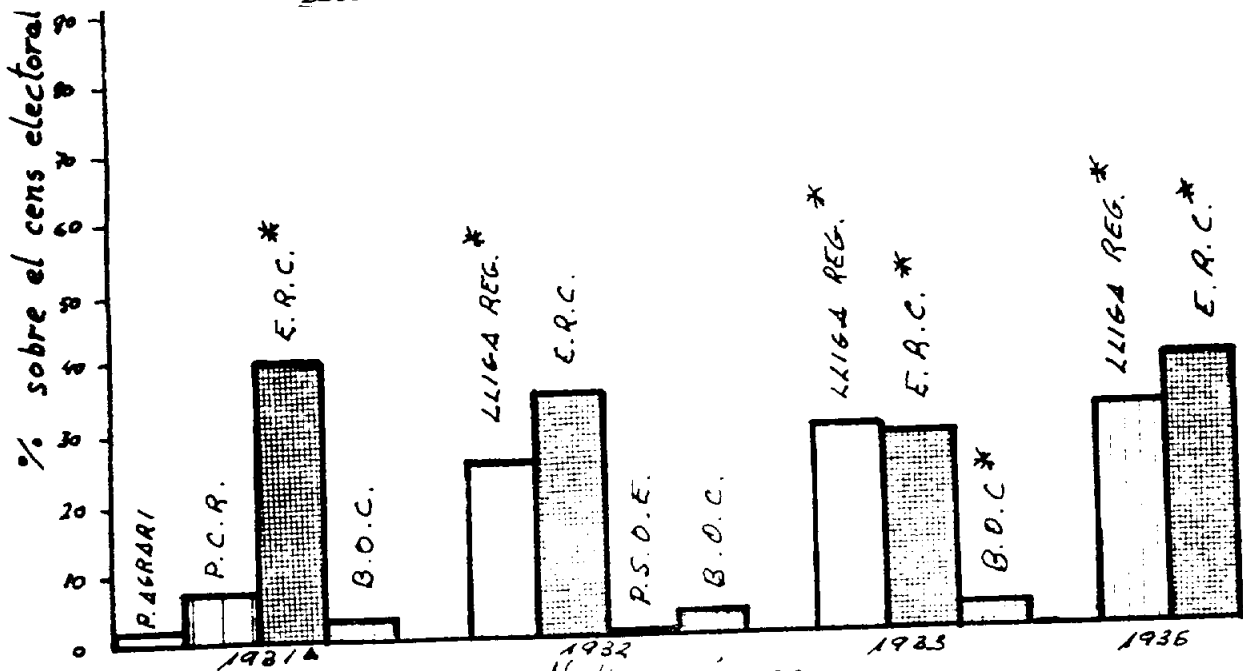
La gràfica nº 6, ens mostra l'evolució de la participació durant la República, i la gràfica nº 7, compara l'evolució de la implantació de les tres forces polítiques que intervenen en la vida política lleidatana d'aquests anys - ERC-LLiga-BCC-, assenyalada aquesta evolució en els resultats electorals que obtenen aquestes forces, ja sigui en solitari o coaligades amb d'altres (17).

GRÀFICA Nº 6.-

Font: Percentatges elaborats per I. Molas pel que fa a les eleccions del 1932 i 1933, en el llibre El sistema de partits a Catalunya... Els percentatges del 1933 i 1936 són d'elaboració pròpia.

GRAFICA Nº 7: Correlació de forces a la circumscripció de Lleida davant les eleccions legislatives de la

* En coalició amb d'altres forces.
 ▲ La candidatura de la Lliga es va retirar.

Els percentatges de cada candidatura han estat elaborats sobre els cens electoral.(18)

Les fonts per fer la gràfica han estat les mateixes que per la gràfica nº 6, tot i que el càlcul dels percentatges ha estat fet per elaboració pròpia.

Isidre Molas, en el seu llibre La Lliga Catalana, pàg 290, Vol. I., en presenta una de semblant, però expressada segons el nombre absolut de vots assolits per cada candidatura. La raó de que utilitzi en aquesta gràfica el número relatiu de vots - percentatges - és que ens permet establir comparacions més clares - ja que el nombre d'electors augmenta sensiblement del any 1932 al 1933 al votar les dones.(19)

Notes del capítol II.

- (1) Ramón Tamames: La República. La era de Franco. pàg. 63
- (2) Ignacio Fernández de Castro: De las Cortes de Cádiz al plan de Desarrollo. 1808-1966. pàg. 172
- (3) Idem. pàg. 177
- (4) Ramón Tamames: Op.cit. pàg. 143
- (5) Josep Lladonosa i Pujol: Història de Lleida. pàg. 811
- (6) Ismael Pitarch: L'estructura del Parlament de Catalunya i les seves funcions polítiques. 1932 -1939. Vegeu pàgs. 38-43 on trobem un estudi comparatiu de l'Estatut de Núria amb el text definitiu.
- (7) Idem. pàg. 50
- (8) Idem. pàg. 415.
També, J.A. González Casanova, Federalisme i autonomia a Catalunya 1868-1938.
- (9) Martínez Cuadrado M. Elecciones y partidos políticos de España. 1861-1931. Vol. II apèndix nº 6
- (10) Idem: Vol. II apèndix nº 12
- (11) Idem: Vol. II apèndix nº 13
- (12) Daniel Riu va guanyar a Tremp a les eleccions de 1920 i 1923. Font: "La Veu de Catalunya" 30 - 4 - 23.

- (13) Martínez Cuadrado M: op. cit. apèndix del Vol. II del nº 9 al nº 16.
"La Veu de Catalunya": 30-4-23; 22-4-1907; 14-5-1910
30-4-1922.
- (14) Idem. Op. cit. Nº 17. apèndix.
- (15) Percentatges obtinguts a partir de les dades que ens dona I. Molas a l'apèndix del llibre, El sistema de partits polítics....
- (16) Idem.
- (17) El nombre de votants de l'any 1936 s'he obtingut sumant el nombre de votants de cada secció de Lleida, segons venen expressats als resultats finals. Font: Butlletí oficial de la Generalitat de Catalunya, 17 de febrer del 1936. núm. 48 - Anex núm.3.
- (18) Malgrat que els altres percentatges els he obtinguts a partir del nombre de votants, en aquesta gràfica ho he fet sobre el cens electoral perquè ens permet establir comparacions més precises amb la gràfica nº 6.
- (19) A la gràfica de I. Molas del llibre La Lliga Catalana, la columna corresponent a l'ERC, l'any 1933 és més alta que l'any 1932; això es degut a que augmenta el cos electoral.

CAPITOL III

LES ELECCIONS.

3.1.- LEGISLACIÓ ELECTORAL: INFLUÈNCIA SOBRE LA CONFIGURACIÓ DE LES FORCES POLÍTIQUES.

1.- Les normes, els decrets i la llei electoral que regulen les eleccions del 1932 al Parlament català són:

- Llei electoral del 1907.
- Decret de 8 de maig de 1931 i disposicions posteriors del govern provisional de la República.
- Disposicions transitòries de l'Estatut.
- Decret de 25 d'octubre de 1932, convocant-les.
- Decret de 26 d'Octubre de 1932, assenyalant-hi les normes a seguir.

Tot seguit, faré una breu anàlisi de l'esmentada legislació, donada la importància que el sistema electoral té a l'hora d'estudiar els resultats.

A l'article únic de les disposicions transitòries de l'Estatut llegim que la Generalitat té capacitat per a determinar la data per a celebrar les eleccions al primer Parlament català. El procediment i la legislació seran els mateixos que es van utilitzar per a les de Corts constituents, és a dir, la Llei del 1907 i el Decret de 8 de maig de 1931. L'únic que especifica és que el territori català estarà dividit en cinc circumscripcions: Barcelona-ciutat, Barcelona-província, Girona, Tarragona i Lleida, i que cada una votarà un diputat per cada 40.000 habitants, amb un mínim de catorze diputats per circumscripció (1).

El sistema electoral vigent era:

- Majoritari a dues voltes i amb representació de les minories.
- Elecció pel sistema de llista, admetent el "panachage".

- Circumscripcions electorals àmplies: la província.
- Sufragi universal, masculí, dels de més de 23 anys.

Per tal de comprendre l'abast d'aquest sistema i les seves conseqüències, pel que fa al comportament de l'electorat, analitzaré cada un dels punts tot ressaltant-ne les característiques més importants.

- Majoritari a dues voltes i 20% de mínima.

L'article 52 de la LL.E. de 1907 estableix aquest procediment, modificat per l'article 11 del Decret de 8 de maig de 1931, el qual afegeix que per a tenir escó hom ha d'aconseguir un mínim del 20% dels vots escrutats i que cal fer una segona volta si no s'arriba a aquesta quantitat.

La utilització del sistema majoritati va ésser molt criticada pels partits que no tenien possibilitats d'assolir les majories i, abans de les eleccions, Rovira i Virgili està segur que " l'ambient és propici al sistema proporcional i tot fa creure que el règim electoral de la Catalunya autònoma serà aquest " (2).

Encara que el sistema no és totalment majoritari - possibilitat de les minories -, influeix en la formació de coalicions per part de les forces polítiques minoritàries, ja sigui per a tenir majoria o bé el 20% demanat. Però, a la pràctica, el sistema majoritari emprat tanca l'accés a la major part dels partits, essent característica general dels Parlaments constituïts amb aquest sistema l'existència d'un partit hegemònic que copa la majoria dels escons, junt a un segon partit o unes minories poc importants.

- Elecció pel sistema de llista amb vot limitat. "Panachage".

Aquesta característica ja es troba a la llei del 1907. El decret del 1931, en fer més grans els districtes unipersonals - províncies -, imposa la votació a una llista, i els electors han de votar tants escons com tinguin assignats les majories, deixant la resta per a les minories.

Tanmateix, l'elector podia fer-se la pròpia llista -"panachage"-, encara que generalment es votava una candidatura completa, fet que podem observar estudiant els resultats d'una elecció feta amb aquest sistema, en la qual és normal que un candidat tingui un nombre de vots aproximats al d'un altre de la seva mateixa llista. Els partits recomanen que no s'utilitzi el dret al "panachage" a fi que es votí una idea política i no uns noms de persones conegudes.

- Les circumscripcions.-

La llei de 1907 no especifica el concepte de districte, encara que s'enten com a tals les petites demarcacions a les quals correspon un diputat. Aquesta circumstància és, potser, la que més afavoria el maneig caciquista i la intervenció directa del vot per part de la classe dominant. El decret de maig del 31, en ampliar el districte fins als límits provincials, redueix les possibilitats de control, encara que no les descarta totalment i alguns capitosts locals van continuar manipulant les eleccions. La diferència rau en el fet que, ara, el candidat al servei de determinada persona queda diluït dins la candidatura de partit.

Un altra conseqüència de l'amplitud de les circumscripcions electorals és que obliga els organismes o els individus

interessats en el poder a organitzar-se políticament. Recordem que la Dictadura havia deixat les forces polítiques, fins i tot les de dreta, pràcticament capgirades.

- Sufragi universal masculí dels de més de 23 anys.

En temps de la monarquia i, segons la llei electoral del 1907, el cos electoral és compost pels homes de més de 25 anys, amb absolut gaudí pel cap baix dels drets civils i amb dos anys de residència. No poden votar ni els soldats, ni les dones, ni els presoners, ni els mendicants, etc... (Art. 1^r i 2ⁿ). Aquestes discriminacions responen a l'esquema autoritari - quasi patriarcal - amb què funciona la societat de l'època. L'elecció és una funció de ciutadans "competents" i les dones no ho són perquè legalment depenen del marit o del pare.

El decret de la República manté totes les discriminacions, a excepció de l'edat, que rebaixa a 23 anys. És realment paradoxal que, un règim que es considerava progressista, no acceptés el sufragi femení - que d'altra banda era reconegut en la Constitució republicana, article 36 -; encara que sí que les considerava elegibles, amb totes les limitacions que això implica: qui votarà una dona tenint en compte el seu status social?

Valoració conjunta d'aquesta legislació.-

Malgrat que la mateixa República reconeix que la llei electoral del 1907 no era la pròpia d'un sistema democràtic per a garantir la puresa de les eleccions, ni per a donar una representació real del cos electoral, la modifica només en part, esperant que les noves Corts elaborin la seva pròpia llei, cosa que no van arribar a fer, tot i els intents en "

aquest sentit realitzats durant el període republicà.

Ara bé, hi va haver algunes modificacions d'importància, entre les quals trobem:

- Supressió de l'article 29 de la llei del 1907, que possibilitava la proclamació automàtica de diputats sense passar per l'elecció. Aquest article és atemptatori contra la sobirania popular, car considera l'electorat i l'elecció com una funció i no com un dret. A més, facilita l'actuació del cacic a fi d'impedir la celebració de les eleccions. La República no podia fer altrament que suprimir-lo.

- L'article 24 estableix qui pot proposar candidats, i afegeix que podran fer-ho deu regidors d'elecció popular. Així es donava un cert pes a les eleccions municipals que van portar la República.

- Manté l'edat mínima d'elegibilitat en els 25 anys, i amb la contradicció de permetre que siguin elegibles les dones sense que tinguin el dret d'elegir.

- Suprimeix la facultat que tenia el Tribunal Suprem (Art. 57 de la llei del 1907) de dirimir sobre la validesa i legalitat de les eleccions en cas de reclamació, i la trasllada la l'Assemblea Constituent, al·legant agilitat administrativa. La realitat és que el poder judicial romania a mans dels monàrquics i es pretenia minvar-lo. D'altra banda, en cas d'haver tingut el Tribunal Suprem aquesta facultat, es podia haver arribat, àdhuc a paralitzar el procés constituent.

Sense parlar d'altres modificacions que van tenir menys importància, hem de tenir^{en} compte que la llei del 1907 no era una llei purament tècnica sinó que, com correspon al règim que la va fer, tenia un contingut ideològic marcadament reaccionari, fins al punt de convertir l'elecció en un simple acte formal que justificava i reproduïa el sistema monàrquic. I em sembla una greu contradicció po-

lítica el fet que la República la utilitzés (3).

Per a l'ordenació pròpia de les eleccions al Parlament català, el govern provisional va publicar dos decrets:

- El del 25 d'octubre de 1932, convocant-les, signat per Macià i divulgat per tota la premsa. A més d'anunciar-ne la data de celebració, s'exhorta tots els catalans perquè acudeixin a les urnes i se sàpiguen fer responsables del moment històric que viuen (4).

- El del 26 d'octubre de 1932, assenyalant les normes a seguir per a la celebració de les eleccions, segons les disposicions de l'Estatut, que estableix el nombre de Diputats a elegir en cada circumscripció: Barcelona ciutat, 19 per les majories i 5 per les minories; Barcelona província, 15 i 4; Tarragona, Girona i Lleida, 11 i 3 cadascuna. Segons aquesta disposició, queden 67 llocs per a les majories i 18 per a les minories. En total, 85 diputats al Parlament català.

3.1.1.- La legislació i la seva influència sobre la configuració de les forces polítiques catalanes.

Amb la proclamació de la República, moltes esperances del passat van prendre nova força sota la forma d'opcions polítiques. La Dictadura havia desarmat organitzativament tant les esquerres com les dretes i amb prou feines si se'n pogueren reorganitzar algunes per tal de presentar-se a les eleccions municipals del 1931, sense que poguessin sortir a la llum pública els partits polítics petits.

El canvi de règim planteja la necessitat d'establir un sistema de partits coherent que canalitzi totes les alterna-

tives. A Catalunya aquest sistema té unes característiques diferents respecte a les de la resta de l'Estat espanyol, i això es degut, principalment, al règim autonòmic i al pes quantitatiu del moviment obrer.

El catalanisme i el republicanisme va donar lloc a una gran varietat de partits polítics. En trobem uns que entenen autonomia i república com inseparables (ERC i PCR), d'altres que defensen un sol aspecte i obliden l'altre (LLiga i PRR), o bé uns partits que integren les aspiracions catalanistes i republicanes dins les alternatives de classe (BOC, PCC,...).

La quantitat d'estratègies i tàctiques polítiques afavorien teòricament un pluripartidisme, però hi havia un factor d'aglutinació extern als partits: la legislació electoral. En efecte, encara que aquest pluripartidisme era una realitat a Catalunya i a Lleida, no el trobem reflectat en els òrgans de poder, especialment al Parlament català.

Podem afirmar que, tant els partits que tenen representació al Parlament i a les Corts, que són una minoria, com els que no en tenen, desenrotllen una acció política independent. Això no obstant, en època d'eleccions, per regla general, es produeix una concentració circumstancial dels partits petits al voltant dels hegemònics, aglutinació que es va fent més patent a mesura que avança la República (el nombre de candidatures es va reduint).

El sistema majoritari obliga les forces polítiques que volen optar per les majories a coaligar-se, o bé a integrar-se amb les hegemòniques i, encara que la llei electoral doni certes possibilitats a les minories - el 20% mínim per a obtenir

escó -, fa que els partits minoritaris abandonin la idea de presentar llistes pròpies.

El 1932 observem que a Catalunya hi ha una força electoral bipolaritzada entre l'ERC i la Lliga Regionalista, juntament amb tota una sèrie de partits que, durant els mesos precedents a les eleccions de novembre, es mouen vers coalicions i integracions encaminades a tenir un mínim d'èxit electoral.

Solament ERC - que compta amb el fet de tenir a les seves mans el govern provisional de la Generalitat - es presenta en solitari i per les majories, ja que té possibilitats de triomfar en totes les circumscripcions. Per la seva banda, la Lliga Regionalista, i segons les característiques de cada lloc, es presenta coaligada amb una sèrie de forces que van des dels tradicionalistes - Tarragona - als republicans i socialistes - Lleida -. Les altres forces no representen cap mena d'oposició real i la major part es presenten sense una altra aspiració que la d'utilitzar la tribuna política que ofereix la campanya electoral.

El joc polític de Lleida, abans de les eleccions, té unes característiques pròpies: d'una banda, trobem el predomini de Joventut Republicana (ERC) per damunt de totes les altres formacions, tant en el predomini organitzatiu - té agrupacions a totes les comarques -, com en el fet que tingui gent ocupant càrrecs oficials - alcaldies, Diputació, etc...-. D'altra banda, molt per darrera d'Esquerra, hi ha la Lliga Regionalista, i el PRR, en plena decadència, després d'uns anys d'alternància del poder polític amb Joventut.

A nivell de carrer, el moviment polític és molt pobre, donades les estructures socials existents i el baix desenvolupament de les comunicacions i mitjans d'informació. Hi ha cèl·les

intel·lectuals de saló, propis de qualsevol província de l'Espanya agrària, i una certa influència de les organitzacions obreres, però sense pes en la totalitat lleidatana - cas del BOC a la Noguera, Balaguer.

Hi trobem la lluita electoral bipolaritzada entre el Front Proporcionalista i l'ERC, ja que la força de les altres tres candidatures - BOC, PSOE i PCC - és gairebé inexistent. Joventut Republicana va sols a les leccions i el Front és la coalició resultant de l'entesa entre la Lliga, el PRR, els republicans independents i la USC a Lleida, forces que, tot i les seves diferències ideològiques, pretenien com a objectiu comú de captar el vot camperol - teòricament la dreta sociològica.

Tant a Catalunya com a Lleida hi ha una elasticitat política que té característiques de bipartidisme en temps electoral i de multipartidisme entre elecció i elecció. Aquesta circumstància és motivada i afavorida per la legislació electoral vigent i es veu representada al Parlament amb un bipartidisme hegemònic, polaritzat entre republicans reformistes i conservadors, units solament per aspiracions autonomistes, sense que cap dels dos grups representés realment alternatives polítiques "de classe", però tendint a fer-ho a causa de la radicalització progressiva i la importància cada dia més gran que adquiria el moviment obrer.

Amb el temps, el bipartidisme existent es defineix i es fa més accentuat; els partits petits tendeixen a desaparèixer o bé a integrar-se. I sense que es pugui reproduir mecànicament l'esquema polític de Catalunya a Lleida, sí que es pot dir que hi ha una mateixa tendència vers aquest bipartidisme, però sense la bipolarització classista a què va encaminada Catalunya en general.

3.8.- ELS PARTITS POLÍTICS A CATALUNYA I A LLEIDA L'ANY 1932.

Després d'haver vist, a l'apartat anterior, les característiques del sistema de partits catalans durant la República i la influència que sobre ells exerceix la legislació electoral, seguidament enumeraré les principals formacions catalanes; en primer lloc anomenaré tots els partits en joc durant l'any 1932 i després assenyalaré algunes característiques dels que tenien representació a Lleida (5).

a.- Dretes.

- Grups mauristes.
- Tradicionalistes.
- Partit Agrari de Catalunya.
- Dreta Liberal Republicana de Catalunya.
- Lliga Regionalista.

b.- Centre.

- Partido Radical Republicano
- Unió Democràtica de Catalunya: Partit Demòcratacristià de Catalunya.
- Partit Catalanista Republicà.
- Partit Radical Socialista.

c.- Esquerres.

Esquerres republicanes: reformistes.

- Esquerra Republicana de Catalunya.
- Partit Nacionalista Català.
- Estat Català - Partit Proletari.
- Partits Federals: Extrema Esquerra Federal
Partit Republicà Democràtic Federal.

Partits obrers. Partits socialistes:

- Unió Socialista de Catalunya.
- Federació Socialista del PSOE.

Partits comunistes:

- Bloc Obrer i Camperol.
- Partit Comunista de Catalunya.
- Esquerra comunista.

d.- Anarquisme i anarco-sindicalisme: CNT i FAI

3.3. ELS PARTITS POLÍTICS A LLEIDA: ideologia, situació i actuació davant les eleccions.

Per seguir un ordre, començo per les forces de dreta:

3.3.1. Els monàrquics i els tradicionalistes.

Els grups monàrquics, amb la proclamació de la República, es trobaven totalment desorganitzats i desintegrats. Subsistiren alguns nuclis sense influència sobre les masses, però formaven la llavor del que havia de ser la dreta reaccionària des del 1933. Alguns d'ells es van passar a la Lliga i als Lerrouxistes.

A Lleida restaven alguns grups que sols feien acte de presència en moments electorals i en comandita amb els tradicionalistes; com a exemple tenim la "Lliga Ciutadana de Dretes", constituïda el 3 de maig de 1932. El comitè director d'aquesta Lliga de Dretes, el formaven: dos representants de la Comunió Tradicionalista, dos de la Lliga Regionalista i tres de "diferents sectors de dretes sense afiliació política" (6). En realitat, no era més que una coalició política al voltant dels postulats, religió, pàtria, família i propietat, davant les properes eleccions

No obstant, a finals d'octubre del 32, el PRR, USC i AC li sol·liciten que adopti el qualificatiu de "Republicana" per a prendre part conjuntament en les eleccions, proposta que no fou acceptada pels tradicionalistes però sí per la Lliga Regionalista; des d'aquest moment, la Lliga Ciutadana es

desintegrà i, d'aquesta crisi, sorgí el Front Proporcionalista.

Els tradicionalistes acusaren la LL. R. d'haver traït les dretes, no sols de Lleida, sinó de tot Catalunya: "La candidatura proporcionalista ha vingut a trencar l'entesa dretana, degut a maniobres tèrboles de la Lliga Regionalista, la qual, com a Barcelona i Tarragona, ha entretingut els secotrs de dreta fins a última hora, amb el fi que aquesta no tingués temps de bastir una candidatura netament dretana (7).

Després de fortes polèmiques amb el comitè central de la Lliga Ciutadana de Dretes, els tradicionalistes decideixen no anar a les eleccions. Tampoc no hi participen els sectors monàrquics que formaven part d'aquesta "Lliga", tot i que manifesten la seva actitud a través del setmanari satíric "Toca-Ferro " (8).

Oblidant la "infortunada" Lliga Ciutadana de Dretes i considerant els tradicionalistes com a grup individual, veiem que és un partit sense cap base popular, encara que no sembli així veient la profusió de publicacions - un voluminós diari i una revista - que editen a Lleida, la publicació dels quals, i des del meu punt de vista, es deu al fort ajut econòmic que rebien d'algun poderós sector de la reacció. Reseguint el seu diari " El Correo " i el seu setmanari " Terra Ferma " - portaveu de la Joventut Requeté i Margarides de les comarques lleidatanes (sic) -, he observat una agosarada vanitat, nostàlgica i triomfalista, que ratlla la caricatura.

No he volgut desaprofitar aquests escrits que ens mostren el pintoresquisme dels tradicionalistes:

" A Barcelona hi ha una candidatura netament de dretes. A Tarra-
gona, el mateix. Solament a Lleida ha fallat la Lliga Ciutada-
na de Dretes. Lleida, la "Genicienta", la dissortada. Quina tris-
tesa ! Quina vergonya ! ai d'aquells que en tenen la culpa !
Quina responsabilitat davant de Déu ! " (9).

".....y el que no esté conforme que se marche, llanos muy cla-
ros hemos sido u así seremos siempre " (10).

"Els tradicionalistes hem cregut sempre que avui la lluita està
plantejada tan sols entre els qui confessen i segueixen Crist
i els qui el neguen o se n'aparten " (11).

" Ea mujeres católicas, levantaos ! Invocaad la Santa Teresa de
Jesús para que os proteja en la empresa u os conceda aquel
dynamismo que os convertirá en las heroína de la reacción. Con-
siderad que el movimiento feminista sectario, no cuenta con mu-
jeres del temple de Teresa; que vosotras podeis con ventaja lu-
char contra los marinachos que hoy pretenden alardear de ateís-
mo y de fanatismo anticristiano.

No os atemoricen los obstáculos, ni los peligros. Apres-
taos para la lucha electoral y para todas las actuaciones lega-
les de resistencia contra la impiedad. Confortad vuestras almas
con la exclamación sublime: !!! Solo Dios Basta !!! (sic) "(12).

" Voteu companys i despediu-vos de les finques" (13).

Amb tot, davant el "greu perill" d'un triomf de l'ERC,
els tradicionalistes fan tota una campanya de premsa contra
ella i utilitzen fins i tot cites de la "Soli" (14), i d'una mane-
ra més o menys implícita, a darrera hora recomanen el vot al Front.

3.3.2. Els radicals.-

El partit radical era la principal força republicana no catalanista i, encara que en un primer moment va aconseguir una bona posició dins la vida política catalana, des del 1931 va ésser desplaçat per la Lliga Regionalista en el seu intent de representar els interessos conservadors.

El radicals no eren acceptats per les forces de dreta a causa del seu anticlericalisme, ni per les d'esquerra donat el seu anticatalanisme. Ara bé, malgrat que la seva força anava decreixent, després de les eleccions al Parlament van restar el tercer partit de Catalunya, darrera l'ERC i la Lliga (15), i tenien un conseller en el Govern Provisional de la Generalitat - Casimir Giralt -, que posteriorment en fou separat.

Aquest partit, a Lleida, va néixer l'any 1909, després de la separació de l'ex-diputat Manuel Soldevila de les files de Joventut Republicana, al·legant raons folklòriques, " perquè les audicions de sardanes que els components de JR organitzaven molestaven els sentiments patriòtics de molts socis, bons republicans " (16), que si no són més que una excusa, reflecteixen molt bé la separació que hi havia entre republicanisme i catalanisme. Separació que tenia els seus orígens en la Solidaritat Catalana del 1907 entre els republicans autonomistes i els qui no ho eren.

El PRR tenia un cert suport obver a causa, en gran manera, de la seva demagògia i del fet que el moviment catalanista era impulsat per la burgesia.

A Lleida, des del 1909 fins el 1932, l'enfrontament entre republicans del PRR i catalanistes de la JR fou constant, i s'evidencia a l'Ajuntament i a la Diputació on els dos partits tenien representants.

El PRR es presentà a les eleccions del 1932 dins el Front Proporcionalista, amb dos candidats. La seva importància va decreixer contínuament, i anà adoptant, cada vegada més, una posició més dretana.

3.3.3. La Lliga Regionalista.-

Si el PRR era la dreta republicana anticatalanista, la Lliga representava la dreta catalanista no republicana. Col·laboracionista amb la monarquia, va ésser el partit de la burgesia industrial, mercantil i agrícola, que discutia als tradicionalistes el paladinatge del catolicisme i als republicans el del catalanisme.

Fins que va ésser desplaçat per l'ERC, un cop proclamada la República, la Lliga fou el partit històric catalanista. Davant la conjuntura republicana va adoptar posicions des del monarquisme militant fins a l'acceptació oportunista de la República.

A les eleccions municipals i a les constituents del 1931 es va presentar aliada amb elements monàrquics. El 1932, la seva posició és de defensa de l'Estatut, elaborat pels republicans, i es presenta aliada amb una sèrie de partits republicans per tal d'anar a les eleccions al Parlament català.

A Lleida, fins a l'octubre del 32, forma part de la Lliga Ciutadana de dretes, amb carlistes i elements monàrquics, però, poc abans de les eleccions - principi de novembre -, acceptà coaligar-se amb els radicals del PRR i amb els dissidents de la USC, formant el Front Proporcionalista -"la samfaina" segons ERC -, i els tradicionalistes els acusen de traïdors (17).

Es a Lleida on té el nivell d'afiliació més baix de tot Catalunya (18) i, consultant la "Veu de Catalunya", m'he adonat que són gairebé inexistents les informacions sobre Lleida. Segons Molas, el 1933 només havia delegacions a Lleida, Bellpuig, Guisona, Cervera, Juneda, Mollerussa, Pobla de Cèrvoles, Ponts, Tàrrrega i Balaguer, sense arribar cap d'elles als cent afiliats (19). Per dur a terme la campanya electoral a Lleida, el 3 de novembre de 1932 va sortir al carrer un full diari que es deia "la Lluita".

Encara que l'arrelament popular d'aquest partit era poc important, no oblidem que representava l'alternativa, quasi exclusiva en la República, del clericat i del localisme caciquista dels propietaris i forces vives que, per l'estructura social agrària de Lleida, ens pot servir de punt de referència per a explicar-nos la força electoral que va tenir, no gens menyspreable.

3.3.4. El Partit Catalanista Republicà. PCR - AC.

Aquest partit va néixer l'any 1931 com a resultat d'una entesa entre AC i ACR. El seu cap era Nicolau d'Olwer. Es considerava d'esquerres i es definia com a catalanista i republicà.

Per anar a les eleccions del 1932 proposà un front d'esquerres republicanes i catalanistes en el qual, entre d'altres forces, cabrien ERC i USC, i es manifestà a favor del sistema proporcional. En aquells moments, el PCR ja era un partit amb poc pes i, a l'ERC, no li interessava en un principi coaligar-s'hi, tot i que després, per boca de Macià, van fer una crida en la qual, implícitament, el PCR restava invitat a anar tots junts a les eleccions. Per la seva part, el PCR de Barcelona ja havia decidit d'anar-hi sense candidatura de partit sinó de Concentració Catalanista Republicana, presentant una llista amb llurs militants i, a la vegada, pregant els electors que la completessin votant Macià.

A Lleida, el PCR no es presentà a les eleccions, ni tampoc l'agrupació d'Acció Catalana, que hi restava adherida (20). El procés d'aquest partit a Lleida, durant el període pre-electoral, l'he pogut seguir a través del seu setmanari "Occident". En el número del 8 d'octubre es declara partidari d'un front d'esquerres com a mitjà per a aconseguir una candidatura per les majories. El 29 d'octubre es dol de la indiferència d'ERC davant la seva crida i anuncia que no es presentarà a les eleccions " per no dividir els electors d'opcions esquerranes "(21). També anuncia que el seu setmanari deixarà de publicar-se fins després de les eleccions per tal de no interferir-se en el procés electoral.

Malgrat que Joan Comorera acusa l'AC de formar part del Front Proporcionalista (22), no em consta que això s'esdevingués. Ara bé, s'adverteixen unes cordials relacions entre AC i USC de Lleida (disso'ta), la qual elogia el fet que ni el PCR ni AC no hagin fet cas de la crida de Macià "...tots els partits han fet el sord. I Acció Catalana, a qui sembla que anava especialment adreçada la crida, ha tingut el gest fatal, l'únic que podia amb dignitat tenir, i és de negar-se en absolut a les grolleres pretensions de l'Esquerra Republicana " (23). Poden ser molt bé aquestes bones relacions les que portin a pensar a Comorera en el suport de l'AC al Front.

3.3.5. Esquerra Republicana. (Joventut Republicana).-

Fins i tot resulta estrany que ERC, apareguda l'any 1931, sense tenir una història organitzativa com d'altres partits tenien, s'imposés, ràpidament, com el partit majoritari i

preponderant de Catalunya. En realitat, es pot afirmar que ERC només va fer que recollir de manera sistemàtica i organitzada, i com a alternativa de poder, la component ideològica predominant dins la petita i mitjana burgesia catalana i alguns sectors del proletariat.

Poc temps després de format el partit, sorgí l'oportunitat de les eleccions municipals i la proclamació de la República. Es pot dir que es van fer presents les condicions òptimes perquè ERC ocupés el poder.

Com a resultat de la unió de tres tendències dins el catalanisme republicà, les seves bases programàtiques inclouen els principis ideològics fonamentals dels tres grups: catalanisme nacionalista - del grup Estat Català -, republicanisme federalista - del **PRC** - i radicalisme prop del socialisme del grup del diari "L'Opinió".

A Lleida no hi va haver secció d'ERC, com a tal, fins l'any 1932, quan Joventut Republicana es va constituir en agrupació d'ERC a Lleida.

Tenim notícia de "Joventut Republicana " des del 1901, quan un grup de joves universitaris - Humbert Torres, Josep Mª Espanya, Pere Mies, etc... es constituïren en societat de tipus recreatiu i cultural, introduint el catalanisme d'esquerres a Lleida (24) al qual s'uniria, després, el moviment republicà.

Del 1906 al 1909 s'observà dins aquesta societat una tendència lerrouxista que es va separar - 1909 - per formar el PRR, Joventut Republicana restà aleshores composta exclusivament per republicans catalanistes.

L'any 1919, Joventut ja havia organitzat delegacions polítiques als centres comarcals i, el mateix any, va passar a les files del PRC. L'any 1931, formada l'ERC, Joventut de Lleida s'hi adherí, però no organitzativament, i, segons sembla, a causa de discussions amb el Centre Republicà Federal Socialista, que també pretenia el padrinatge a ERC. Pel febrer-març del 32 Joventut s'integrà definitivament a ERC, suscitant fortes polèmiques amb el Centre Republicà Federal Socialista, que passarà a ser secció de la USC, en oberta lluita amb Joventut, precisament per haver-se constituït indegudament - en opinió del Centre - en delegació d'ERC a Lleida (25). Des d'aquest moment Joventut és Esquerra Republicana i té una forta organització tant a Lleida com a les seves comarques. Les delegacions d'Esquerra a nivell comarcal - provinents dels antics grups republicans - mantenen el seu nom original; així, a Balaguer és "Centre Catalanista Republicà", a Tremp "Joventut Republicana Federal", a la Seu "Casal d'Esquerra", a Cervera "Centre Unió Republicana", etc...(26).

El seu organ d'opinió és el setmanari "La Jornada", però el seu major propagandista, bé que es declara independent, és el diari "El País".

A Lleida es presentà a les eleccions en solitari - després de la dissolució de la USC a Lleida -, amb plenes garanties d'obtenir les majories.

Dels altres partits republicans - esmentats a l'esquema que encapçala aquest apartat -, no n'he trobat constància de l'actuació a Lleida, a excepció de la presentació de la Unió Democràtica de Catalunya durant la campanya electoral (27).

3.3.6. P.S.O.E.

Partit d'una força a nivell de l'Estat espanyol, a Catalunya tenia molt poca importància - segons Molas, 1261 militants - a causa, principalment, de la concentració dels socialistes catalans al voltant de la USC. Electoralment aglutina els obrers no catalanistes, fet que li mereix l'acusació d'anticatalanista, qualificatiu que no acceptà.

L'agrupació de Lleida fou creada el juny de 1931, i el 11 de novembre de 1932 apareix el seu setmanari "Evolución" aparició que té lloc en plena campanya electoral i amb finalitats propagandístiques.

Després d'haver fet una crida al BOC - que no fou atesa - en pro d'una única candidatura obrera, es presentà tot sol a les eleccions, com succeïa a tot Catalunya; la seva força radicava, principalment, en els ferroviaris, tipògrafs i pastissers de la UGT, i presentava com a cap de llista un ferroviari. Potser la presentació del PSOE a Lleida pot obeir a l'intent d'ocupar-hi el lloc de la dissolta USC.

3.3.7. Unió socialista de Catalunya a Lleida.

A nivell de tot Catalunya, aquest partit es va fundar l'agost de 1921, sortint d'una facció de la federació catalana del PSOE. La seva ideologia és semblant a la de la tendència dretana del PSOE - representada per Indalecio Prieto -. L'any 1930 es va reorganitzar, i hi entraren antics militants de la CNT. Tenia molt poca força, encara que el seu enteniment amb ERC li va donar un cert prestigi i que arribà a tenir consellers en el govern provisional de la Generalitat. Continuament va anar

aliat amb ERC, fidel a la seva política aliancista, seguida també a l'Estat espanyol pel PSOE i republicans (28).

Si ens centrem a Lleida, entrem en l'estudi d'una excepció problemàtica dins la USC, ja que durant l'etapa pre-electoral del 1932 es produeixen forts enfrontaments entre els quadres de Barcelona i l'agrupació de Lleida, fins arribar a la ruptura.

Per mitjà del seu organ de premsa "Crítica" a Lleida, he pogut estudiar tot el procés. Aquest setmanari es defineix, des de la seva fundació fins el 28 d'abril de 1932 (29), com a portaveu del Centre Republicà Federal Socialista, pertanyent, ideològicament, segons les seves pròpies paraules, a Esquerra Republicana, per bé que no hi pertanyia orgànicament. Llegim a "Crítica": "Pertanyem ideològicament a ERC, però res més. Som esclaus de les idees, no ho som de les persones" (30).

Llegint la premsa, anem observant el progressiu enfrontament amb Joventut Republicana a la qual acusa de "manobra" per voler constituir-se en delegació d'ERC a Lleida abans del Congrés del Partit a Barcelona. En acomplir-se la pretensió de Joventut, el diari "Crítica" començà a anomenar-se portaveu de la USC (31), en declarada guerra freda amb Joventut, ja constituïda en delegació d'ERC. Com es veu, la contradicció de la Unió Socialista de Lleida respecte a la resta de Catalunya és evident, car les altres seccions catalanes de la USC són en molt bones relacions amb ERC.

Abans de les eleccions al Parlament, aquest enfrontament s'acentua molt més, ja que la USC es negà a acceptar públicament el fet que Joventut Republicana sigui ERC a Lleida i, per tant, entén que ha de lluitar contra ella (32).

Paral·lelament s'observa un apropament vers les forces del "Front", comandades per la Lliga. En la junta general d'octubre del 32 es declara a favor d'aquest front de dretes i recomana votar-lo. El Consell Executiu de la USC, advertit d'aquestes intencions, envià a la junta de Lleida el seu secretari general, Joan Comorera, amb plens poders per a dissoldre la secció si efectivament es mostrava a favor del Front Proporcionalista. En efecte, Joan Comorera la va dissoldre en el transcurs de la reunió. Tot seguit va aparèixer un comunicat signat per ell, i en nom del Consell Executiu, que deia textualment: "Per manca d'ètica i de disciplina queda dissolta la secció de Lleida de la USC " (33).

Després d'aquest comunicat, en segueixen d'altres, tant per part del Consell Executiu com de la Secció de Lleida, els uns afirmant la dissolució efectiva i els altres no acceptant-la i considerant-la improcedent (34).

A efectes electorals, aquesta polèmica acabà amb el suport real dels militants de la USC de Lleida al Front Proporcionalista, mentre que, a la resta de Catalunya, l'organització va abonar ERC.

3.3.8. El Bloc Obrer i Camperol.-

Es defineix com a marxista-leninista, però no adscrit a la III Internacional. Es considera adherit a la Federació Comunista Ibèrica (PCI). La seva estratègia política és orientada cap a la revolució socialista, passant primer per la revolució democràtica: "La realització d'aquest programa (el del BOC) significaria que a Catalunya havia triomfat plenament la revolució democràtica...la revolució entraria en una nova fase. Seria el començament de la revolució socialista" (35).

Considera l'Estatut una befa del centralisme que converteix Catalunya en una colònia de l'Estat espanyol, i l'ERC - contra qui dirigeix els atacs més virulents -, un partit traïdor a la classe obrera, que li ha donat suport, i que defensa els interessos de la burgesia, : "L'Estatut atorgat per les Constituents espanyoles, la culminació del qual serà el Parlament de Catalunya, és una burla que s'ha inferit a aquesta nacionalitat ibèrica "... L'Esquerra ha fet que la majoria dels obrers i camperols espanyols hagin deixat de veure en la qüestió catalana un factor progressiu de la revolució democràtica "(36).

A les terres de Lleida, el seu poder de convocatòria resideix, principalment, a l'Urgell, la Noguera, les Garrigues i la Segarra. Balaguer i Alfarràs eren els pobles on tenia més força. Considerava la CNT com la "seva" organització sindical. (Vegeu capítol I).

A través de la seva publicació quinzenal a Lleida "Avant" sabem que es presenta en solitari a les eleccions i per les minories, havent promogut un "Front Únic de Treballadors" que convocava obrers i camperols socialistes, comunistes i anarquistes, però que no va tenir cap ressò (37).

3.3.9. El Partit Comunista de Catalunya.-

Apareix poc temps abans de les eleccions, sortint d'un canvi de línia del Comitè Central del PCE, que traslladà aquells dies la seu central a Barcelona.

El seu òrgan de premsa a Catalunya és "Catalunya Roja", i en el primer número del 9 de novembre de 1932 anuncià la seva participació en les eleccions al Parlament, i presentà les llistes, pràcticament idèntiques, dels seus candidats per les

les cinc circumscripcions catalanes.

A Lleida, gairebé no va realitzar campanya electoral. El primer i únic míting, el va fer dos dies abans de les eleccions. "Catalunya Roja" ens l'explica així: " A Lleida, gran míting als Camps Eliseus. Era la primera vegada que parlàvem a la ciutat de Lleida. Un, dos, fins tres intents havien fracassat anteriorment, ja que els dirigents del BOC havien recorregut i apel·lat a totes les martingales i influències per tal de no deixar sentir, als treballadors lleidatans, la veu de l'únic partit comunista ". A partir d'aquest míting es va constituir la cèl·lula del partit a Lleida (38).

Segons sembla, l'únic nucli constituït del PCC era el d'Agramunt, car la premsa, quan parla dels militants a Lleida, ho fa quasi exclusivament d'aquests.

El partit és adherit a la Internacional Comunista (III) i considera la Unió soviètica el model polític a seguir. Els dirigents del BOC, socialistes, de la CNT i d'altres formacions obreres són considerats per ells agents contrarevolucionaris. Valora el vot obrer de la següent manera: " Cada voto proletario para el PCC es un golpe contra la contrarrevolución, contra la coalición de la burguesía y jefes contrarrevolucionarios del Partido Socialista, de la UGT, la CNT y el BOC " (39).

Acceptà com a vàlid presentar-se a les eleccions per tal d'utilitzar la campanya electoral i la tribuna parlamentària per a treure fora totes les contradiccions de la democràcia burgesa.

3.3.10. C.N.T.

Organització de l'anarcosindicalisme, del 1932 era ja la principal força obrera de l'Estat espanyol. En aquest temps, té problemes interns entre els corrents sindicalistes - encapçalats pels trentistes i el BOC -, i el faïsta.

En predominar a la Confederació la direcció àcrata, la Federació de Lleida - dirigida pel BOC - va ésser expulsada l'abril del 32 en el Ple Regional de Sabadell. És per aquest motiu que penso que la seva força, abans d'aquesta expulsió, era paral·lela a la del BOC.

La Confederació va cridar a l'abstenció, tal com ho mostra el " bucòlic " paràgraf que transcriu: " Obrero : El domingo sabrás cumplir con tu deber de proletario, de hombre consciente libre i rebelde : Catalunya topogràfica y anarquista posee bellos y confortables parajes para ir a solazarse aquel día "(40). però suposo que molts obrers de la CNT anaren a les urnes obeïnt la crida d'altres organitzacions d'esquerra.

3.4.- LES CANDIDATURES A CATALUNYA.

Presento un nou esquema - de la mateixa manera que he fet amb els partits polítics - per donar una visió conjunta de totes les candidatures que es van presentar a les eleccions en les cinc circumscripcions catalanes. També assenyalaré els partits que les formaven.

Barcelona-ciutat.

- 1.- Concentració espanyola.
- 2.- Derecha de Cataluña: tradicionalistes i monàrquics.
- 3.- Concòrdia ciutadana: Unió democràtica i Lliga Regionalista.
- 4.- Partido Republicano Radical.
- 5.- Concentració Catalanista Republicana: PCR
- 6.- Partit Nacionalista Català.
- 7.- Esquerra Republicana de Catalunya: ERC, USC i UC.
- 8.- Estat Català - Partit Proletari.
- 9.- Partido Republicano Democrático Federal: Alianza de izquierda.
- 10.- Alianza de extremas izquierdas - Partido Social Revolucionario: PRRS
- 11.- Bloc Obrer i Camperol.
- 12.- Partit Comunista de Catalunya.

Barcelona-provincia.

- 1.- Derecha de Cataluña.
- 2.- Concòrdia ciutadana: Unió Democràtica, Lliga Regionalista i Partit Catalanista Republicà.
- 3.- Partido Republicano Radical.
- 4.- Esquerra Republicana de Catalunya: ERC, USC, PRDF.
- 5.- Partido Republicano Democrático Federal. (Alianza de izquierdas y Extrema Izquierda Federal)
- 6.- Partido Socialista Obrero Español.
- 7.- Bloc Obrer i Camperol.
- 8.- Partit Comunista de Catalunya.

Girona.

- 1.- Coalición católica
- 2.- Candidatura catalanista de pacificació social:
Lliga Regionalista.
- 3.- Candidatura radical-federalista: PRR,i federals.
- 4.- Acció Catalana: PCR i Acció Republicana.
- 5.- Esquerra Republicana de Catalunya.
- 6.- Izquierda Federal Agraria Obrera.
- 7.- Bloc Obrer i Camperol
- 8.- Partit Comunista de Catalunya,

Tarragona.

- 1.- Unió ciutadana: Lliga Regionalista i tradicionalistes
- 2.- Partido Republicano Radical
- 3.- Coalició d'esquerres tarragonines: PCR, PRRS,PSOE i
federals.
- 4.- Esquerra Republicana: ERC, PRA, USC.
- 5.- Bloc Obrer i Camperol
- 6.- Partit Comunista de Catalunya.

Lleida.

- 1.- Front proporcionalista republicà catalanista de
les comarques de Lleida: Lliga Regionalista, Repú-
blicans independents, PRR, US de Lleida (dissolta)
- 2.- Esquerra Republicana de Catalunya.
- 3.- Partido Socialista Obrero Español
- 4.- Bloc Obrer i Camperol
- 5.- Partit Comunista de Catalunya: sense proclamar.

D'aquest panorama comentaré el que es veu ja, però, a primer cop d'ull:

- A Barcelona ciutat i "província" és on hi ha la major diversitat de candidatures, resultat de l'activitat política que es vivia, molt més complexa que a d'altres indrests.

- Pel que fa al comportament dels partits, no hi trobem gaire uniformitat. En uns llocs la Lliga va amb els tradicionals - Tarragona -, en d'altres amb els radicals - Lleida -, o bé amb la Unió Democràtica - Barcelona -. Si ens fixem en l'Esquerra, veiem que passa el mateix: a Barcelona va amb la Unió Socialista i la Unió Catalanista; a Tarragona, només amb la Unió Socialista, i a Girona i Lleida, va sola. I si mirem el Partit Catalanista Republicà, la cosa ja hem vist que és encara més complexa.

- Respecte a Lleida, ens adonem que és la circumscripció on les candidatures són menys complexes i menys nombroses - tret del Front Proporcionalista -, cosa que palesa una activitat política més senzilla i menys intensa.

3.5. ELS CANDIDATS I LES CANDIDATURES A LLEIDA.

A la circumscripció de Lleida sols es presenten cinc candidatures - comptant la del PCC, que no va ser proclamada com a tal, ni comptabilitzats els vots que alguns dels seus candidats van treure.

Les candidatures i els seus candidats són les següents:

3.5.1. Front Proporcionalista Republicà de les comarques de Lleida:

Única candidatura de coalició, formada per: quatre homes de la Lliga Regionalista, dos del PRR, tres republicans independents i dos de la dissolta Unió Socialista de Catalunya. En total, onze candidats. Representa les dretes lleidatanes i poc va faltar perquè en lloc d'aquest "Front" es formés la Lliga Ciutadana de Dretes, juntament amb els carlistes. Els homes que la formaven eren (41):

NOM DEL CANDIDAT	PROFESSIÓ	P. POLÍTIC(42)	VOTS
SALUSTIÀ ESTADELLA ARNÓ	Metge	PRR	23.597
ROMÀ SOL MESTRE	Advocat	LL.R.	24.044 (x)
JOSEP LLARI ARENY	Advocat	REP. IN.	23.344
JOSEP CABECERAN BORRÀS	Advocat	REP. IN.	23.619
RAMON SALES TORRES	Professor	USC (x)	22.639
RAMON RIU VENDRELL	Advocat	PRR	23.257
ANTONI SECANELL APARICIO	Comerciant	LL.R.	24.110 (x)
XAVIER JAQUES PINYOL	Farmacèutic	USC (x)	22.650
JOSEP M. FERRAN COSTE	Enginyer	LL.R.	22.533
MANUEL GALLART SÁNCHEZ	Advocat	REP. IN.	23.404
JOAN ROVIRA ROURE	Advocat	LL. R.	24.118 (x)

(x) Recordem que la USC de Lleida va ésser dissolta

(x) Els candidats que van obtenir escó per les minories

3.5.2.- ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA.

Es presenta en solitari (43). Tots els candidats són militants d'ERC. Era el partit majoritari de Lleida. Els candidats per a formar la candidatura s'elegeixen el 30 d'octubre en una assemblea al Centre Català Republicà, mitjançant una votació entre diversos representants dels centres comarcals.

La llista resultant va quedar així:

NOM DEL CANDIDAT	PROFESSIÓ	VOTS
FRANCESC MACIÀ I LLIUSSA	President de la Generalitat	32.404 x
ENRIC CANTURRI I RAMONET	Industrial	31.482 x
JOSEP COMPANYYS I JOVER	Agricultor	31.550 x
PERE COROMINES I MUNTANYA	Advocat	32.289 x
JOSEP M. ESPANYA I SIRAT	Advocat	30.991 x
JAUME MAGRE I UBACH	Dependent	31.059 x
PERE MIES I CODINA	Advocat	31.158 x
RICARD PALACIN I SOLDEVILA	Advocat	31.221 x
JOAN SAURET I GARCIA	Impressor	31.546 x
HUMBERT TORRES I BARBERÀ	Metge	32.785 x
FRANCESC VIADIU I VENDRELL	Dependent de comerç	32.025 x

x Aconsegeixen escó.

3.5.3. Bloc Obrer i Camperol.(44)

NOM DEL CANDIDAT	PROFESSIÓ	VOTS
JOAQUIM MAURÍN JULIÀ	Publicista	4.319
VICTOR COLOMÉ NADAL	Mestre	4.432
JAUME MIRAVITLLES NAVARRA	Professor	3.458
JORDI ARQUER SALTOR	Dependent	3.180
TOMÀS PÀMIES PLA	Obr. transport	2.826
FRANCESC MATEU FRANQUESA	Obr. transport	2.840
SEBASTIÀ GARSABALL FALCÓ	Camperol	1.796
JOAN FARRÉ GASSÓ	Ferrovieri	2.437
FRANCESC AGUILAR BUIXADERA	Ebenista	2.791
PERE ARDIACA MARTI	Metal.lúrgic	3.009
SANTIAGO PALACÍN NADAL	Dependent	3.032

3.5.4. P. S. O. E. (45)

NOM DEL CANDIDAT	PROFESSIÓ	VOTS
PERE MONTES MELÉNDEZ	Ferrovieri	408
JOSEP SOLÉ CEBRIÀ	Empleat de Banca	397
FRANCESC GARCIA DE CACERES	Enginyer de la secc. agronòmica	367

3.5.5. Partit Comunista de Catalunya. (46)

NOM DEL CANDIDAT	PROFESSIÓ
RAMON CASANELLAS LLUCH	Mecànic
FRANCESC GALAN	Germà de Fermí (sic)
JOAQUIM MASMANO	Ex-deportat (sic)
HILARI ARLANDÍS ESPARZA	Marmolista
JOAQUIM PIJCAN GENE	Tipògraf
ANTONI SALTÓ ARTASO	M. Calefacció
DOLORES IBARRURI	La Passionària (sic)
PERE CASAS SANTAULÀRIA	Electricista
ANTONIO PUNSERNAU JOY	Pagès
VICENÇ MONTERIO	Pagès
ANTONI TORRES	Xofer

3.5.6. Comentari valoratiu sobre la composició professional de les candidatures.

A falta d'altres dades completes, utilitzaré la variable "nivell professional" per a classificar els candidats en diversos grups. Faré el comentari a partir del gràfic següent:

Quadre nº 8. Composició professional de les candidatures. (47)

status social	FP		ERC		BOC		PSOE		PCC ^(x)	
	NºC	%	NºC.	%	NºC.	%	NºC.	%	NºC	%
SUPERIOR	10	90%	7	64%	1	10%	1	33%	-	
MITJA	1	10%	2	18%	2	18%	1	33%	-	
INFERIOR			2	18%	8	72%	1	33%	8	72%
VALUA	ALTAMENT ELITISTA		ELITISTA		OBRERA		?		OBRERA	

Font: llistes de candidats que trobem a la premsa

(x) El PCC té tres candidats sense classificar ja que figuren com: "La Passionaria", "Germà de Fermí Galán" i "Ex-deportat".

Dins l'estatus superior hi ha els homes que tenen estudis universitaris o bé un fort poder econòmic. És el component elitista de les candidatures. Hi trobem els advocats, enginyers farmacèutics....Dins l'estatus mitjà hi ha els comerciants, impressors, empleats de banca i un agricultor - Josep Companys -, malgrat que no coneixo l'extensió de les seves propietats. Són, per dir-ho d'alguna manera, els representatans de les classes mitjanes.

A l'status social inferior, he situat el proletariat obrer i camperol, també alguns pagesos, per considerar que la seva propietat entra dins els límits de la subsistència.

Les dades d'aquest quadre s'han d'utilitzar tenint en compte tots els seus límits, lògics en classificacions d'aquest tipus. Potser no és prou clar que a un advocat, que viu de l'exercici de la seva professió, se li atorgi l'status social superior i se'l consideri *élite*, però el meu propòsit no és altre que el d'establir comparacions valoratives entre les diverses candidatures, encara que sigui amb criteris deduits d'un material no sempre tan complet com seria desitjable.

Després d'aquests aclariments, vegem els resultats:

El Front Proporcionalista resta qualificat com a candidatura "altament elitista" (48) o, almenys, més elitista que l'Esquerra (49) - valorada sols com a "elitista" -. D'altra banda, el BOC i el PCC són de composició clarament proletària i, del PSOE, no se'n poden treure elements de judici en presentar, només, tres candidats.

3.6. LA CAMPANYA ELECTORAL: GENERALITATS.

Considerada en conjunt, hi trobem les notes característiques següents:

- Es va desenvolupar a través de la premsa i dels desplaçaments dels candidats pels pobles lleidatans per a fer-hi els seus parlaments. En general fou molt intensa i l'àrea de màxima activitat va ser la plana lleidatana. Malgrat tot, no es pot oblidar que, en aquests anys, la difusió de la premsa era molt minsa i, tant els diaris com els candidats, devien tenir prou dificultats per a arribar als pobles situats a l'alta muntanya, mal comunicats i afectats per les inclemències del temps en aquella època de l'any.

- La campanya començà, des de l'aprovació de l'Estatut. La importància de l'Estatut per a Catalunya i la seva significació per a la vida política catalana són dues coses inseparables.

- Des del 25-10-32 - decret convocant les eleccions - fins al 20-11-32 - dia que foren celebrades -, hi ha solament vint-i-cinc dies, durant els quals les publicacions de les forces polítiques es dediquen exclusivament a fer la pròpia propaganda i a atacar-se les unes a les altres.

- Durant aquests dies apareixen noves publicacions, la major part dedicades a fins electorals "La Lluita", "Evolución", "Terra-Ferma", etc... En contrapartida, el setmanari "Occident" - del PCR - deixa de publicar-se per "no influir en l'electorat" (Vegeu pag. 83 del treball).

- La impressió que ens procura la premsa no és la d'una campanya tranquil·la: contínuament apareixen informacions sobre els incidents als pobles on se celebraven mítings, totes elles carregades d'ironia i virulència verbal. Si fem cas de la premsa, en alguns casos s'arribà, fins i tot, a les mans.

- Fóra molt interessant de poder seguir la campanya a la premsa comarcal, però això només ha estat possible en el cas d'una comarca i per a una sola força política; es tracta del diari quinzenal "Pla i Muntanya", editat a Balaguer i pertanyent a ERC. La lectura d'aquesta publicació resulta molt profitosa, ja que ens permet de seguir amb tot detall l'actuació de l'ERC a cada poble de la Noguera, i ens dóna tota mena de notícies sobre fets locals que van tenir lloc al llarg del període electoral. (Ja ho veurem en estudiar la campanya de l'Esquerra). És una llástima que resulti tan difícil localitzar tota la sèrie de publicacions a nivell comarcal que s'editaven - em consta que eren moltes (50) - i, que aportarien una rica informació.

Tot seguit, passo a analitzar la campanya de cada candidatura en particular. Per seguir algun ordre, ho faré de major a menor força electoral. La font utilitzada ha estat quasi exclusivament la premsa.

3.6.1. Esquerra Republicana de Catalunya.

Es presenta per les majories, emprant contínuament l'argument de la seva solvència política - la força predominant de la Generalitat i gairebé la inauguradora de la Catalunya autònoma -. Insisteix en el seu catalanisme i

republicanisme i el seu únic adversari seriós és la Lliga, tal com demostren els atacs i crítiques que li fa, menyspreant la resta de les forces de dreta i les situades a la seva propia esquerra. Diu: " Ara més encara que en la data del 12-4-31 cal triar entre la Lliga Regionalista i l'Esquerra Republicana de Catalunya. Qui es posi entremig, o a la dreta o a l'esquerra dels dos combatents, perdrà el temps i, casa més trista encara, el farà perdre als altres." (51)

Repeteix que s'ha de votar una idea i un programa -no les persones, malgrat tenir Macià en les seves llistes," no entre persones heu d'elegir, sinó entre idees " (52). Ara bé, la vigília de les eleccions llegim, a tota plana, en "el País": " Demà, els catalans que senten la dignitat de l'autonomia, de la República i de la seva condició de ciutadans, votaran a Macià i a l'Esquerra Republicana de Catalunya." (53) (el rètol més destacat és el subrallat). D'altra banda Macià sols va anar, la vigília de les eleccions, a fer campanya en alguns pobles de Lleida... "No ha volgut que es pugui dir que no dedicava ni un dia als seus amics lleidatans". (54)

Aconsella votar candidatures completes, manifestant-se contrari al "panachage" i advertint dels perills que en aquells moments representa," esborrar noms de les candidatures de partit per substituir-los és donar vots als lerrouxistes" (55) ... "Aquell que, per un motiu qualsevol, esborrés un nom, no és bon soldat de l'Esquerra. Un nom esborrat de la nostra candidatura és un vot donat a l'enemic" (56).

Com que a Lleida hi ha un gran nombre de centres locals d'Esquerra - 228 - i entre ells subsistien algunes antigues rancúnies, en la seva campanya cura de reafirmar la necessitat d'una rígida unió entre totes les forces d'Esquerra (57).

Més que en ofertes de clar contingut ideològic, la campanya es fonamenta en les crítiques als principals contricants, "el Front Proporcionalista", reconegut per ells com "la samfaina", utilitzant tota mena de recursos en els seus atacs, des de la crítica política seriosa fins a la més caricaturesca ironia, aprofitant tots els incidents que tenien lloc als pobles on el Front anava a fer els seus mítings, esdeveniments que "el País" s'encarrega d'explicar amb tota mena de detalls, i en la meua opinió amb fortes exageracions. Vegeu alguns paràgrafs de la seva propaganda:

" Repareu que la candidatura proporcionalista no té cap valor ideològic. Els partits es donen vergonya de presentar aquesta samfaina i els samfainers s'avergonyeixen de llurs partits" (58).

" No la voteu, la Lliga, Bellpugencs! No la voteu encara que us amenacin en robar-vos aquella terra que teniu a mitjes o arrendament ... encara que us diguin que us donaran treball. No la voteu en nom de cap favor, que els favors d'aquesta gent els haveu pagat milers de vegades en sang de la vostra sang...."(59).

" ... Troia va ésser a Agramunt, ja que a pesar dels "pinxos" que portaven, les cadires del local van quedar desfetes. Menys mal que no varen rebre, encara que Jaques ja

tenia l'armica preparada i...Per què dir més ?"(60).

" La Lliga Regionalista ja no pot anar ni a peu ni amb "auto" pels pobles. Ara portar  avionetes per a tirar des de l'aire candidatures i proclames per si alguna entra a les urnes per casualitat" (61).

L'oferta política de l'Esquerra, en cas de guanyar les eleccions (?), la trobem en el manifest electoral, aparegut a "el País" el 16-11-32. En general, es manifesta com a republica federalista, defensora de la Catalunya autònoma i " d'una ordenació social i econ mica de la vida catalana que permeti augmentar el conjunt material de béns com indispensables al progrés"...Es declara recolzada en bases socials populars i demana el vot als obrers: "Penseu, obrers, que si ara, per abstenir-nos, guanyessin les eleccions els rics, es dedicarien immediatament a boicotejar-nos, a fer-nos la vida impossible, impeding la reestructuració del nostre Estatut" (62), però es ben notori que representava els interessos de la petita burgesia reformista.

3.6.2. Front Proporcionalista, Republicà, Catalanista de les terres de Lleida.

També es presentà per les majories. Els components d'aquest Front no queden explicitats a la premsa. "EL País" ens informa que aquests són la Lliga, el PRR, la dissolta USC i Acció Catalana; no és gens clar que aquest darrer form s part del Front, ja que AC envi  una nota al setmanari "Occident" anunciant que no participaria en les eleccions i deixant llibertat als seus afiliats d'optar per les afinitats ideològiques de cada un d'ells. (Vegeu pag. 83 del treball).

D'altra banda, el PCR - al qual trobem adherida Acció Catalana de Lleida - va intentar formar un front d'esquerreres amb l'ERC i la USC i, bé que es va manifestar a favor del sistema proporcional, optà per deixar el camí lliure a l'ERC abans de coaligar-se amb la Lliga. (63)

Aclarida aquesta primera qüestió, queda clara la participació de la Lliga Regionalista, com a patrocinadora del Front, junt amb els radicals i la Unió Socialista que, com ja hem vist diverses vegades en aquest treball, tenia a Lleida unes característiques especials, pel fet d'estar enfrontada a l'ERC (64).

El mateix nom de la coalició ens dona una idea de la seva estratègia electoral - encara que no de la seva ideologia -. El qualificatiu "proporcionalista" s'entén si pensem que, a les forces que hi participen, els convenia més aquest sistema electoral, ja que no eren majoritàries, i el de "republicà" no és més que producte d'un rebaixament en els plantejaments de la Lliga Regionalista a fi de guanyar-se els republicans del PRR i de la USC. Així ho planteja la propia Lliga quan va sortir de la Lliga Ciutadana de Dretes (65). Així ens toquem amb una candidatura totalment accidentalista, amb l'únic fi d'aconseguir vots i amb poques probabilitats de no trencar-se després de les eleccions.

La Lliga Regionalista començà la seva campanya electoral sota la senyera dels quatre ideals - religió, patria, família i propietat - que informen la Lliga Ciutadana de Dretes, per passar, des del novembre, a defensar el programa del Front Proporcionalista Republicà i Catalanista (vegeu pàg. 77 del treball). Malgrat que la formació del Front fou tardana, això no

va ser cap impediment perquè assolís un relatiu èxit electoral, ja que els seus candidats van recórrer, pràcticament, tots els pobles de Lleida en molts pocs dies.

El diari "Crítica" - de la dissolta USC de Lleida -, juntament amb la fulla diària "La Lluita", que va llançar al carrer la coalició, són les dues publicacions que desenvolupen la campanya del Front.

"Crítica", que des de feia dies ja atacava Joventut Republicana, va començar la presa de posició a favor del Front en el mateix comunicat, en contra de la decisió del Comité Executiu de la USC en dissoldre la secció de Lleida. En aquest comunicat llegim: "La US no prendrà part oficialment en les eleccions a diputats..."; però: "...Autoritza i deixa en llibertat els socis que vagin a formar part de la Candidatura Proporcionalista de Lleida..." (66).

Un altre document que puc aportar respecte a la campanya d'aquest grup és el mateix "Manifest del Front Proporcionalista Republicà i Catalanista de les comarques de Lleida", aparegut el dia 11 a "La Lluita", "Crítica" i "El País" i del qual reproduïxo un paràgraf: "El motiu tàctic del nostre ample front de combat es justifica per la precisió de dur a la pràctica el sistema just i ultrademocràtic de la representació proporcional per mitjà d'una coalició transitòria (el subratllat és meu). Així se salva el perill que quedí sense matisacions el futur Parlament Català per l'absència forçada d'importants minories que representen estimables sectors d'opinióquina tasca es fa imprescindible en el moment solemne d'implantació del nostre règim autòmic" (67).

Aquest mateix comunicat - que circula pel carrer en forma de full volant - acusa l'Esquerra de feixista per usufructar abusivament el sistema majoritari, i de Joventut diu que són "una colla de cacics", "El fet, avui més transcendental, de vida o mort, per a les comarques de Lleida és abatre la supèrbia de Joventut que desnaturalitza els ideals amb què capta la confiança de les masses i practica un caciquisme absorbent, dominador, més baix, en certs aspectes, que el de la mateixa dictadura". El manifest finalitza demanant el vot de la manera següent: " Vos ho demanem uns homes que fan confessió pública de Democràcia, de Republicanisme i de Catalانيتat. VISCA LA REPÚBLICA. VISCA L'ESTATUT DE NOSTRA TERRA."

Els mots Catalunya, República i Democràcia apareixen en aquests comunicats com abstraccions sense cap concreció programàtica, no és possible d'endevinar-hi cap contingut ideològic mínimament clar i no semblen tenir altra finalitat d'atreure l'electorat del camp lleidatà, amb un nivell baix d'informació cap una dreta disfressada de fada bona.

Veiem, doncs, que partits de provada solvència anticatalanista com el PRR i de dubtosa afiliació republicana com la Lliga, passen, en pocs dies, a defensar allò que havien atacat, mostra dels recursos que és capaç d'utilitzar el caciquisme i el burgesisme dominant - emprat sota aquestes forces - per tal d'atreure's l'electorat, en aquest cas el conservador.

3.6.3. El Bloc Obrer i Camperol.

" Nosaltres, doncs, partit no electoral, anem a la lluita pel primer Parlament de Catalunya per demostrar a la massa obrera que també l'acció política de classe és una afirmació revolucionària contra la burgesia."(68) Amb aquestes ratlles, aparegudes la vespra de les eleccions, ens podem si-

tuar davant les raons de la participació del BOC en les eleccions; com tot partit revolucionari sense força electoral, utilitza la campanya com a tribuna política amb poques esperances d'obtenir escons.

La seva campanya se centra a fer punyents atacs contra l'Esquerra, titllant-la de traïdora a la classe obrera. També tracta de cooperadors amb la dreta els dirigents de la CNT, "A la Lliga li convé, doncs, impedir que el BOC tregui les minories. Ergo, a la Lliga li convé que els obrers no votin. Són meres coincidències sense importància...."(69). Al contrari, de l'altre partit comunista, el PCC, se n'oblida, car no apareix ni una sola vegada en la seva premsa.

En un article del diari "Avant" del 15 d'octubre, juntament amb la presentació dels seus candidats, justifica la seva participació en les eleccions fora de tota coalició, i ens parla del paper a fer per aquests, ben diferent del dels partits burgesos: "L'ésser candidat del BOC no té altre significat que complir una missió que el partit assenyala als seus militants supeditats a una disciplina de ferro i sota el control escrupolós de tot el partit". (70)

Les seves proclames electorals són d'un alt contingut emotiu, plenes de voluntarisme i tracten temes populars, molts d'ells pertanyents al folklore local: "A cada poble hi ha una antorxa encesa: el mestre, i una boca que bufa per apagar-la: el capellà"... Lleida! qui digué que eres rebel? Província que encara gemegues sota el jou del caciquisme i la creu: Desperta!..(71)

El seu programa presenta una plataforma revolucionària a través de reformes radicals que portin a la revolució democràtica, pas previ a la revolució socialista. Entre d'altres, diu que defensarà al Parlament els punts següents: "Anul·lació de l'Estatut atorgar. Repartiment general de les terres -sense fer cas de la reforma agrària -. Expulsió fulminant de totes les Congregacions religioses i confiscació dels seus béns. Dissolució de les forces d'ordre. Expropiació dels que foren monàrquics. Nacionalització de la Banca, serveis públics, etc.Jornada de sis hores. Disminució d'un 50% dels llogers.." i així fins a catorze.

El BOC a Lleida, segons "El País", va fer un gran nombre de mítings i es va moure molt; no he pogut recollir la seva campanya, perquè he disposat només, d'uns pocs números de la seva publicació "Avant". Malgrat tot, al Segrià i a la Noguera - un dels focus més importants de Catalunya - no va aconseguir gaire poder de convocatoria pel que respecta a les eleccions del 1931 i, aquests dies, era en període de creixement.

3.6.4. El Partit Comunista de Catalunya.

Com que era un partit recentment format i amb poquíssima força, de la seva campanya electoral a Lleida sols en ténim notícia del míting que va fer la vespra de les eleccions. (Vegeu pàg.90 del treball)

3.6.5. El P.S.O.E.

De la seva campanya tinc molt poques notícies. (Per manca de premsa; solament he pogut consultar un parell de números del seu setmanari "Evolución").

Es presenta sense oferir cap mena de programa, amb la intenció d'utilitzar el seu prestigi a nivell de l'Estat. No obstant això, és titllat d'anticlericalista. Afirmar que l'Estatut d'autonomia va ésser aprovat gràcies als diputats socialistes de les Corts.

Desitja un Estat democràtic "rojo" en substitució de l'actual "rosa".(72) De l'Esquerra diu que "nace en un estado emocional" (73) i acusa la CNT de convocar a darrera hora els seus militants per votar la Lliga, a canvi que aquesta suprimís - des del Parlament - els Jurats Mixtes - defensats per la UGT - (74). D'altra banda, es considerat prop i germà dels comunistes.

Com a anècdota curiosa, tenim que no donen l'abast en la seva campanya, ja que "no pueden atender todas las demandas que reciben de los pueblos, pidiendo su intervención". Recordem que la seva candidatura a Lleida es compon de tres homes i que té 1261 militants per tot Catalunya (75).

Per finalitzar, vull fer referència a la publicació "Pla i Muntanya" - única comarcal que he pogut consultar - de l'Esquerra Republicana de Balaguer. Per l'interès d'aquest tipus de publicacions, en faré una breu ressenya.

Per mitjà d'aquest quinzinari he pogut seguir tot el procés electoral que va tenir lloc al districte de Balaguer. La sèrie de comentaris i "historietes" que hi ha són veritablement interessants.

Respecte a la valoració de les eleccions ens diu:
" Ningú no s'hauria cregut mai que el clergat lleidatà fos

capaç d'intervenir en política en la forma crua i descarada amb què ho ha fet. Els candidats de la majoria dels nostres pobles representaven, propagaven, i exigien la candidatura proporcionalista". Ens mostra, unes paperetes falsificades dels proporcionalistes, encapçalades per Macià i tancades per Humbert Torres i Francesc Viadiu. Ens explica amb tota mena de detalls l'escrutini, des del que feia el telefonista, un cop coneguts els resultats dels diversos pobles, fins que els clavaven al llarg de la paret. També parla de les "represalies " proporcionalistes als pobles on no els han votat - donant tota classe de dades i noms.

3.7. LA PROCLAMACIÓ DELS CANDIDATS.

D'acord amb el títol quart de la llei electoral del 1907, el diumenge anterior, 13 de novembre de 1932, al de la celebració de les eleccions es va reunir a la sala de Justícia de l'Audiència Provincial de Lleida la Junta Provincial del Cens, a fi d'efectuar la proclamació dels candidats que ho han sol·licitat i s'hi troben presents, físicament o per poders. (Vegeu apèndix nº 5)

Els candidats proclamats per la candidatura de l'ERC foren els onze que figuren en la seva llista:

-Macià, Torres, Coromines i Palacín ho són per la seva condició de diputats a Corts.

-Josep Companys, Espanya, Magre, Mies, Canturri, Sauret i Viadiu ho són a proposta dels diputats a Corts Ricard Palacín i Humbert Torres.

També foren proclamats els onze candidats que figuren en la candidatura del Front Proporcionalista:

-Sol, Estadella, Sales, Jaques, Rovira, Riu, Secanell, Ferran, Gallard i Cabeceran ho són a proposta de tres ex-diputats provincials.

-Llari és proclamat per ser ex-diputat a Corts.

Solament es presentaren, per a ser proclamats, sis homes dels onze que formen la candidatura del BOC: Garsaball, Aguilar, Farré, Pàmies, Palacín i Mateu.

Els onze candidats havien estat proposats - en instància del 6 de novembre de 1932 (76) - per Humbert Torres i Josep Estadella, però cinc d'ells no es presenten a fi de fer efectiva la proclamació i, per tant, no foren proclamats. Aquests són Maurín, Colomer, Miravittles, Arquer i Ardiaca.

Els tres candidats del PSOE - Montes, Garcia i Soler - són proclamats a proposta de Josep Estadella i Humbert Torres.

Repecte als candidats del PCC, ni eren presents a l'acte de proclamació, ni he trobat cap instància de sol·licitud ni de proposta, tal com he vist per als altres candidats; la candidatura, doncs, no va ser proclamada.

En total, foren proclamats quaranta-sis candidats, dels quals, descomptant els trenta-un que pertanyien a "l·listes" de partits, en trobem quinze d'independents. D'aquests quinze, onze ho són a proposta de significants figures de dreta i tres per homes d'Esquerra. El candidat restant era Daniel Riu i periquet, ex-diputat a Corts, pintoresca figura política lleidatana, acusat de "chaquetero", que pretenia fer un partit on militava ell sol. Daniel Riu es va fer famós en presentar-se, l'any 1936, novament en solitari per Lleida, ja que era president del PRR i, de resultes, va ésser desautoritzat per Lerroix i expulsat de les files radicals (77).

Finalitzada la proclamació, s'acordà constituir les meses electorals dijous vinent a fi de lliurar els talons d'intervenció i de credencials als candidats.

3.8. LA JORNADA DEL 20 DE NOVEMBRE: celebració de les eleccions i incidents.

La premsa lleidatana del dia 21 explica, amb tot detall, el desenvolupament de la jornada electoral. Es pot dir que va ser un dia tranquil, amb l'excepció d'alguns incidents als pobles de Torregrossa, Juncosa, Cubells i Odèn. Tant la premsa de Lleida com la de Barcelona donen notícia d'aquests incidents.

L'acta d'Odèn fou impugnada per greus irregularitats - trencament d'urnes i robatori, amb pistoles i "espases" de les actes en blanc. (Vegeu apartat reclamacions de l'apèndix nº 7)

També per trencament d'urnes, es va repetir la votació, dos dies després, a Torregrossa i Juncosa de les Garrigues. A Bellpuig d'Urgell hagueren d'intervenir les forces d'ordre per protegir els interventors del Front de "las iras del pueblo" (78).

Aquests incidents no van canviar el còmput total de l'escrutini, però l'acta d'Odèn fou motiu de llargs debats al Parlament català. Quant a la resta, deixant de banda les habituals compres de vots i tupinades locals - se'n parlà al mateix Parlament, en la discussió del cas d'Odèn, però sense aportar documentació -, no hi ha res més a dir sobre l'evolució d'aquesta jornada.

3.9. L'ESCRUTINI I ELS RESULTATS: reclamacions i proclamació de diputats. (Vegeu apèndix nº 7)

El 24 de novembre es reuní la Junta Provincial del Cens a la sala de Justícia de l'Audiència provincial a fi de dur a terme el còmput dels vots. Després de comprovar la integritat dels segells de les actes de totes les seccions -alhora que es feia l'escrutini s'escoltaven les protestes -, reclamacions i impugnacions, que foren les següents:

- Rovira, de la Lliga, protestà pel fet que a Bescaran, Lés, la Manresana i la Parròquia d'Hortó no es computessin els seus vots ni els dels companys de candidatura. Trobem també que l'acta de Bescaran parla de "paperetes irregulars" on hi figuraven juntament candidats del Front i de l'Esquerra, segons sembla, en un "panachage prefabricat".

- Palacín, de l'Esquerra, formulà reclamació contra l'acta d'Odèn, poble on, després de trencar l'urna, es van presentar tres individus, afectes a la candidatura proporcionalista que, amb pistoles, agafaren un acta en blanc. Sense celebrar nova votació i amb data de 20 de novembre - en el segell de l'estafeta d'Oliana, amb data del 22 - apareix aquesta acta davant la Junta Provincial amb la totalitat dels vots per als tres candidats de la Lliga Regionalista.

S'imposaren vint-i-cinc pessetes de multa als presidents i adjunts que no van enviar les actes (79), i s'anul·là la votació de Prats i Sampor per haver-hi aparegut més vots que votants.

Un cop fet l'escrutini es van proclamar els candidats, onze de la candidatura d'Esquerra i tres de la candidatura del Front, Sol, Rovira, Secanell, els tres de la Lliga Regionalista. En l'apèndix nº 7 es pot veure el nombre de vots assolits per cadascun d'ells.

L'acta d'Odèn va passar a debatr's al Parlament, on suscità una polèmica que va durar més de tres hores i que ocupa disset pàgines del diari de sessions. Per aquesta irregularitat s'arribà a voler invalidar les actes per les minories que aconseguiren els tres candidats de la Lliga, però sols foren declarades greus i es nomenà una comissió d'investigació del fet. Aquesta comissió, comprovada la gravetat del fet, va anul·lar l'acta d'Odèn, considerant que no afectava gens la proclamació dels tres diputats, ja que tenien els vots necessaris per a aconseguir les minories.

Analitzant les actes generals per municipis, he observat algunes irregularitats que no figuren a l'acta de l'escrutini final. Per exemple, el fet que no hi figurin, o bé que hi siguin tatxats, els candidats del Partit Comunista que van obtenir vots en algun municipi, que trobem sumats a la casella de "varios". Penso que, encara que aquests candidats no fossin proclamats, si més no se'ls hauria hagut de computar els vots que van obtenir en algun municipi, com es féu en el cas dels presentats del BCC, tot i que no foren tampoc proclamats candidats. (Vegeu apèndix nº 8 i nº 9)

3.10. VALORACIÓ DE LES ELECCIONS SEGONS LA PREMSA.

Des d'una perspectiva general, la premsa política dels dies posteriors a les eleccions ens en dóna una impressió triomfalista. Sembla que totes les forces en lluita han guanyat les eleccions: l'Esquerra, perquè així ha estat, el Front, o més ben dit, la Lliga, perquè ha augmentat els sufragis des de la darrera consulta electoral; els tradicionalistes de Lleida, perquè els seus devots no han col·laborat al triomf de l'Esquerra, d'alguna manera disputen el padrinatge de l'absentisme a la CNT !!!; el BOC, perquè la classe obrera, a partir d'ara, es farà conscient de l'engany de la democràcia burgesa, i els anarquistes, perquè compten l'abstenció com a vots propis. Cada partit troba raons més que suficients per a festejar la victòria i, si per un moment, consideren que han estat derrotats, ho atribueixen als tripijocs i tèrbols maneigs dels contraris.

"El País", aecte a l'ERC, dedica el número del dia 21 - deixant de banda l'explicació minuciosa dels incidents electorals del Front - a ressaltar la desfeta dels comunistes: " El comunisme no pot prosperar més que allí on hi ha ignorància i misèria, i Lleida ni Catalunya no es troben en cap d'aquests dos casos". Valora les eleccions com un cop de mort per als lerrouxistes i fa una crida als militants del Partit Radical perquè ingressin a les files d'Esquerra (80). El dia 25 analitza per què ha guanyat l'ERC i per què ha baixat el nombre total de vots respecte a les eleccions del 1931. Atribueix els vots d'ERC al proletariat català que no ha fet cas de la crida abstencionista de la CNT; la raó de la disminució de sufragis és la puresa de les eleccions - " no han pogut votar els morts i per tant ha baixat la participació " - i l'abstenció dels lerrouxistes desenganyats i de part del proletariat

foraster, "inadaptat i analfabet".(sic)

El setmanari "La Jornada", també de l'Esquerra, el dia 23 fa la primera valoració de les eleccions i comença per fer una autocrítica per no haver fet arribar la premsa i la propaganda del partit als pobles petits i apartats, ni tenir constituïts prou centres o delegacions locals. En l'edició del dia 29 fa el primer judici comparatiu dels resultats de l'ERC i de la Lliga - qüestió encara no abordada fins aquests extrems - i refuta un article de "La Veu de Catalunya", que atribueix a la Lliga la representació de les majories del país, i no la majoria parlamentària per defectes del sistema electoral.

L'avenç de la Lliga i el conseqüent retraïment de l'ERC a Lleida - principalment al Solsonès - és analitzat per "La Jornada" donant unes raons molt clares que tradueixo al peu de la lletra; "...Hi ha hagut una veritable conspiració per a sembrar el terror entre la gent timorata. La consigna era aquesta: donar a entendre que si l'Esquerra triomfava, els prendrien les terres, les cases, els diners i fins i tot les dones. Allí on aquesta campanya ha culminat és al districte de Solsona, en el qual, com que hi ha un capellà per cada quatre metres quadrats, i després de la missa de bon mati ja tenen tota la feina feta, es lliuraren a seguir casa per casa i Maria per Maria, a fi de sembrar el pànic de la bona gent que ja es veia camí de la misèria si l'Esquerra guanyava les eleccions". A la vegada, els vots aconseguits pel Front, els atribueix als electors no "lligueros" i afectes als altres partits de la coalició proporcionalista (81). Amb tot, la valoració de la "Jornada" m'ha semblat la menys triomfalista.

Respecte al Front Proporcionalista, no he trobat premsa lleidatana que hem donés a conèixer la seva opinió després de les eleccions. Malgrat tot, he mirat "La Veu de Catalunya" i és prou significatiu el poc espai que dedica a comentar els incidents de Torregrossa, Juncosa i Odèn, quan la resta de la premsa de Barcelona els hi dóna una gran importància.

No he pogut, tampoc, mirar la valoració del BOC en el seu diari de Lleida "Avant" per dificultats d'aconseguir-lo. Però he mirat el seu òrgan barcelonés "Front" i, en el número del dia 3, afirma que la petita burgesia, decebuda per l'Esquerra, ha votat la Lliga, i assigna al proletariat el triomf de l'ERC, ja que, "són encara fortes les il·lusions de la massa amb la democràcia burgesa", amb la qual cosa, el partit guanyador "té el camí obert per a prendre actituds dantesques". També atorga l'èxit a l'abstencionisme de la FAI i veu que, en el futur, la seva missió ha de ser la de salvar "la nostra CNT" de les grapes de la FAI.

Val la pena assenyalar que el BOC és l'únic partit que fa una valoració tècnica d'aquestes eleccions. Tenint en compte les dificultats que hi ha hagut a les meses electorals per a acreditar-hi la personalitat i per a escrutar els vots, aporta unes quantes solucions pràctiques, com per exemple: la utilització del "carnet electoral", la supressió del "panachage" i l'adopció del sistema proporcional.

Els tradicionalistes, encara que a Lleida no es van presentar, fan llur propia valoració i feliciten els seus partidaris per no haver participat en el "contubernio".

Atribueix l'abstenció a la dreta i valora la victòria de l'ERC fent una macabra declaració d'un caire profètic estrany; diu: " no creemos que transcurran cinco años, que como mínimo del mandato señala el Estatuto, sin que ocurran hechos que darán al traste con el Parlamento y el Gobierno laico y socializante; hechos que seran provocados por Esquerra y que quizás no podrán contener los esfuerzos de los buenos catalanes que quisiéramos ver definitivamente consolidado el régimen autónomo, con provecho y gloria de Cataluña" (82).

Notes del capítol III.

- (1) Disposicions transitòries de l'Estatut de Catalunya.
- (2) Rovira i Virgili: Els sistemes electorals. pàg. 103
- (3) Per a fer aquest comentari he utilitzat les següents fonts:
 - Llei Electoral del 1907
 - Decret del Govern Provisional de la Republica de 8-5-31
 - Estatut d'Autonomia de Catalunya.
 - També una sèrie de llibres sobre dret constitucional que ja figuren a la bibliografia.
- (4) "Occident" nº 85, 29-10-1932, Lleida.
- (5) Isidre Molas: El sistema de partits polítics a Catalunya.
Apèndix.
- (6) "Terra Ferma" nº 3, 5-10-1932, Lleida
- (7) Idem.
- (8) Josep Lladonosa i Pujol: Història de Lleida. pàg 803
- (9) "Terra Ferma" nº 5, 18-11-1932, Lleida.
- (10) "El Correo" nº 394 , 12-10-1932, Lleida
- (11) Idem. nº 416, 6-11-32, Lleida.
- (12) Idem. nº 396, 15-10-1932, Lleida.

- (13) "Toca Ferro" nº 48, 5-11-1932, Lleida
- (14) "El Correo" nº 319, 8-10-1932, Lleida.
- (15) I. Molas. op. cit. pàg. 56
- (16) Lladonosa. Op. cit. pàg 796.
- (17) Vegeu pàg. 104 del treball.
- (18) I, Molas. op. cit. pàg. 47
- (19) I, Molas. La Lliga Catalana. pag. 295 - 322. vol. I.
- (20) "Occident" nº 85, 29-10-1932, Lleida.
- (21) Idem
- (22) "El País" 14-10-1932, Lleida.
- (23) "Crítica" nº 55, 3-11-1932, Lleida.
- (24) Lladonosa, op. cit. pàg. 795
- (25) D'aquest aspecte, ja en parlaré en estudiar la USC a Lleida, pàg. 87 del treball.
- (26) "La Jornada" nº 295, 8-11-1932, Lleida.
- (27) "El País" 25-10-1932, Lleida.
- (28) Molas: op. cit. pàg. 95

- (29) El setmanari es va fundar el dia 8-10-1931
- (30) "Crítica" nº 1 , 8-10-1931, Lleida. Editorial "Primeres paraules".
- (31) "Crítica" nº 29 , 28-4-1932, Lleida
- (32) "Crítica" 27-10-1932, Lleida. Editorial "La nostra posició davant les properes eleccions".
- (33) "El País", 27-10-1932, i "Crítica" 3-11-1932, Lleida.
- (34) "Crítica" 3-11-1932, i "El País" 27-11-1932 , Lleida i "Justícia Social", 5-11-1932, Barcelona.
- (35) "Front" nº 10, 5-11-1932, Barcelona
- (36) Idem. Editorial "La posició del BOC".
- (37) "Avant" nº5, 5-8-1932, Lleida.
- (38) "Catalunya Roja", nº 2, 19-11-1932, Barcelona.
- (39) Idem.
- (40) "Solidarida Obrera" 19-11-1932, Barcelona
- (41) Dóno el mateix ordre de noms que apareix a la premsa:
"La Lluita" 4-11-1932, Lleida. Aquest mateix dia 11 va sortir la candidatura amb 10 noms, faltava el de Joan Rovira Roure perquè era "pendent de consulta". Els quatre candidats de la Lliga Regionalista per Lleida surten a "La Veu de Catalunya" el dia 11-11 - 1932.

- (42) Expresso el partit polític de cada candidat perquè és l'única candidatura de coalició.
- (43) "L'Opinió", nº 446, 6-11-1932, Barcelona
- (44) "Avant" nº 10, 11-11-1932, Lleida, completada pel que fa a la professió, amb "Front" nº 10, 5-11-32, Barcelona.
- (45) "Evolución" nº 1, 11-11-1932, Lleida.
- (46) "Catalunya Roja" nº 1, 9-11-1932, Barcelona.
- (47) En el llibre de Pitarch, L'estructura del Parlament de Catalunya....., al capítol II, hi trobem valoracions sobre els diputats molt més completes, però la manca de dades biogràfiques per a tots els candidats que es presenten per Lleida, m'ha limitat a fer el quadre que presento.
- (48) Entre els candidats del Front n'hi ha alguns de prop coneguts dins la vida política lleidatana: Salustià Estadella, alcalde de Lleida, Romà Sol, president provisional de la Mancomunitat de Catalunya a la mort de Prat de la Riba, Josep Ilari, veí de Tremp i diputat per aquest districte durant les eleccions de la Restauració.....
- (49) Pel que fa als candidats d'ERC, hi trobem homes no sols coneguts en la vida política lleidatana, sinó de tot Catalunya: Francesc Macià, president de la Generalitat, Pere Coromines, que va formar part de la ponència encarregada de redactar l'Estatut, Humbert Torres, màxim dirigent de Joventut Republicana, Ricard Palacín, ex-batlle de Lleida, Pere Mies, ex-diputat de la Mancomunitat pel districte de les Borges Blanques....

- (50) J. Torrents i R. Tasis, Història de la premsa catalana.
- (51) "El País" 20-10-1932, Lleida, Editorial "A la dreta o a l'Esquerra" signat per Aiguader Miró.
- (52) Ídem. 17-11-1932, Lleida, "Miting de Pere Coromines a Tàrrrega".
- (53) Ídem. 19-11-1932, Lleida.
- (54) Ídem.
- (55) "L'Opinió" nº 457, 19-11-1932. Barcelona.
- (56) "El País" 9-11-1932, Lleida.
- (57) Ídem. "Instruccions als militants del partit".
- (58) Ídem. 11-11-1932
- (59) Ídem. 19-11-1932, citant "Avenç" de Bellpuig
- (60) "El País", 19-11-1932, Lleida.
- (61) "El País" 18-11-1932, Lleida
- (62) "L'Opinió" nº 454, 6-11-1932, Barcelona. Article de Josep Huguet, president de l'ERC de Torres de Segre.
- (63) "Occident" 29-10-1932, Lleida. Editorial "Davant les eleccions."

- (64) Vegeu pàg.83 del treball
- (65) "Terra Ferma" nº 3, 5-11-1932, Lleida. "La Junta Provincial Tradicionalista de Lleida a l'opinió pública".
- (66) "El País", 27- 10- 1932, Lleida i "Crítica" 3-11-1932,
- (67) "El País", 1-11-1932, Lleida i "Crítica" 3-11-1932,
- (68) "Front", nº 12, 19-11-32, Barcelona.
- (69) "El Front" nº 11, 12-10-1932, Barcelona.
- (70) "Avant", nº 10, 5-8-32, Lleida.
- (71) "Avant", nº 5, 5-8-1932, Lleida.
- (72) "Evolución", nº 1, 11-11-1932, Lleida.
- (73) "Evolución", nº 1, 11-11-1932, Lleida.
- (74) Ídem.
- (75) I. Molas: op. cit. pag.100
- (76) Vegeu instància, apèndix nº 6
- (77) I, Molas. Op. cit. pag. 62
- (78) "El País", 21-11-1932, Lleida.
- (79) Vegeu apèndix nº 7

(80) "El País" 23-11-1932, Lleida.

(81) "La Jornada", nº 298, 29-11-1932, Lleida.

(82) "El Correo", 23-11-1932, Lleida.

CAPÍTOL IV

GEOGRAFIA ELECTORAL.

INTERPRETACIÓ I CRÍTICA D'ALGUNS CONCEPTES, ÍNDEXS, ETC... UTILITZATS EN AQUEST CAPÍTOL.-

Potser alguns conceptes, barems, índexs, etc... que apareixen a la geografia electoral, siguin d'una interpretació no massa clara. És per això que, a continuació, tractaré de fer alguns aclariments:

- El nombre d'electors de tota la circumscripció, l'he obtingut sumant els expressats en les actes originals per cada un dels municipis.

- El nombre de votants és l'expressat en l'acta d'es-
crutini final (apèndix nº7).

- Les xifres d'electors i de votants de cada municipi han estat traslladades a un programa d'ordenador electrònic, que ens dóna: la participació i abstenció, el percentatge de vots obtinguts per cada una de les quatre candidatures, sobre el nombre de votants i sobre el cens electoral, a més d'altres variables, i sempre individualitzant les dades per cada poble. Per cada una de les onze comarques, ens dóna les mateixes dades, però expressades en mitjanes comarcals.

- El nombre total d'electors de cada comarca, l'he obtingut a partir del nombre mitjà d'electors per municipi i del nombre de municipis, utilitzant les dades que ens dóna l'ordenador. Per aquest procediment, l'error respecte al nombre real d'electors per a tota la circumscripció ha estat de l'ordre d'un 0,5% - uns 400 electors -. Utilitzo aquesta dada solament amb criteris comparatius; per tant, l'error és negligible.

- El pes electoral de cada comarca, l'he obtingut
d'acord amb la fórmula següent

$$P_e = \frac{n_e}{N_e} \times 100$$

P_e : pes electoral
 n_e : nombre de electors de la comarca.
 N_e : nombre de electors de la circumscripció.

Aquesta nova variable que he elaborat és un barem comparatiu, per tal d'obtenir la distribució de l'electorat entre les diverses comarques i, així, saber el grau d'importància quantitativa de cada una d'elles. Per exemple, el Segrià concentrava més d'un 28% - pes electoral - del cens electoral, mentre que la Cerdanya gairebé no sobrepassava un 1%.

- Percentatge de vots per cada candidatura: atesa la possibilitat que tenen els electors de no utilitzar tots els vots a que hom té dret, la interpretació que s'ha de donar als percentatges és una mica diferent a la que es deduiria d'un sistema electoral de llista tancada. La justificació d'això, la puc fer a partir d'un exemple: prenent com a base un municipi imaginari en el qual hi ha 100 electors i voten 80. Es pot votar a dues llistes i els votants tenen dret a emetre quatre vots. Els resultats són els següents:

LLISTA A					LLISTA B				
Candidats	1	2	3	4	Candidats	1	2	3	4
Vots	80	80	-	-	Vots	80	-	-	-

Els votants han observat tots el mateix comportament, votant tots a dos candidats de la llista A, juntament amb un de la llista B. És evident que els resultats seran els següents:

la llista A tindrà un 50% dels vots; la llista B un 25% i restarà un altre 25% que correspon als vots no utilitzats, ja que dels quatre vots als que tenien dret els votants sols n'han utilitzat tres.

Es pot comprovar el nivell d'utilització dels vots - d'un municipi o comarca - sumant els percentatges pel que fa al nombre de votants de cada candidatura, suma que en cas de votació amb llista tancada donaria un 100%. Per regla general la suma no arriba al 100% i el percentatge que manca representa el nombre de vots no utilitzats pels votants.

- He obtingut el percentatge de vots de cada candidatura a nivell circumscripcional, ja que no consta al programa de l'ordenador. Ho he fet dividint el nombre de vots mitjà de cada candidatura pel nombre total de votants de la circumscripció.

- Índex d'orientació: és el que ens dóna l'eleu en els seus estudis electorals '7' i s'obté d'acord amb aquesta fórmula:

$$I = \frac{E \times 100}{D}$$

E = % vots de les forces d'esquerra.

D = % vots de les forces de dreta.

La interpretació segons l'autor és la següent:

Índex per davall de 67... netament a la dreta.

" 67 - 88... a la dreta

" 89 -113... orientació incerta

" 114 -150... a l'esquerra

" 150.....netament a l'esquerra

He considerat forces de dreta les del Front Proporcionalista, i d'esquerra, les de l'ERC, el PSOE i el BOC.

Claude Lelou en el seu llibre Géographie des élections françaises depuis 1936 a la pàg. 10 diu: "Pour chaque consultation, les critères qui permettent de différencier la gauche de la droite doivent être précisés nettement".

Evidentment, la inclusió d'ERC dins les forces d'esquerra és purament conjuntural i fonamentada en el fet que aquest partit va aconseguir els vots que hipotèticament serien destinats als partits obrers - socialistes o comunistes - en cas de tenir una força de la qualitat organitzativa de l'ERC. És ben clar que aquest era el partit de la petita burgesia, però, malgrat tot, era abonat per amples sectors del proletariat industrial i camperol, ja que dins el context republicà representava una alternativa progressista enfront de la Lliga, la qual, després d'haver fet costat a la monarquia, féu una dubtosa acceptació del règim republicà. Per tant, aquesta extrapolació que faig dels conceptes esquerra i dreta a la realitat electoral lleidatana, sols ha de servir de model comparatiu intern i les xifres de l'índex d'orientació de cada comarca s'han d'entendre en aquest sentit.

Per a contrastar els percentatges de cada candidatura a les diverses comarques, que donen només una visió globalitzada de la correlació de forces, també he buscat el nombre de municipis on cada candidatura va aconseguir majoria absoluta - més del 50% sobre els votants -, i faig menció expressa d'alguns pobles on les dues candidatures fortes - ERC i FRONT - sobrepassen el 80%, o bé no arriben al 20%.

Pel que fa al BOC, situo aquestes dades per damunt del 15%, i esmento de manera especial els municipis on arriba a valors superiors al 25%, situant els nivells inferiors per davall del 5%.

Claude Lelieu en el seu llibre Géographie des élections françaises depuis 1936 a la pàg. 10 diu: "Pour chaque consultation, les critères qui permettent de différencier la gauche de la droite doivent être précisés nettement".

Evidentment, la inclusió d'ERC dins les forces d'esquerra és purament conjuntural i fonamentada en el fet que aquest partit va aconseguir els vots que hipotèticament serien destinats als partits obrers - socialistes o comunistes - en cas de tenir una força de la qualitat organitzativa de l'ERC. És ben clar que aquest era el partit de la petita burgesia, però, malgrat tot, era abonat per amples sectors del proletariat industrial i camperol, ja que dins el context republicà representava una alternativa progressista enfront de la Lliga, la qual, després d'haver fer costat a la monarquia, féu una dubtosa acceptació del règim republicà. Per tant, aquesta extrapolació que faig dels conceptes esquerra i dreta a la realitat electoral lleidatana, sols ha de servir de model comparatiu intern i les xifres de l'índex d'orientació de cada comarca s'han d'entendre en aquest sentit.

Per a contrastar els percentatges de cada candidatura a les diverses comarques, que donen només una visió globalitzada de la correlació de forces, també he buscat el nombre de municipis on cada candidatura va aconseguir majoria absoluta - més del 50% sobre els votants -, i faig menció expressa d'alguns pobles on les dues candidatures fortes - ERC i FRONT - sobrepassen el 80%, o bé no arriben al 20%.

Pel que fa al BOC, situo aquestes dades per damunt del 15%, i esmento de manera especial els municipis on arriba a valors superiors al 25%, situant els nivells inferiors per davall del 5%.

La forma de representació més utilitzada convencionalment és per mitjà de trames amb ratlles, quadres, punts, etc... malgrat que constantment es fan investigacions i assaigs per tal d'aconseguir-ne una representació més expressiva, de moment no m'ha estat possible d'emprar-ne una altra de millor.

He utilitzat dos tipus de mapes per representar la geografia de les candidatures. Uns que representen els percentatges sobre el nombre de votants i d'altres que ho fan sobre el cens electoral. El primer tipus és el més usat, ja que ens permet de conèixer la correlació de les forces polítiques a cada comarca. Ara bé, crec que té un defecte: no és una representació del poder real de d'una candidatura en una determinada àrea, car no considera l'electorat abstencionista. Per aquest motiu he fet també els mapes sobre el cens electoral, que són un complement radiogràfic que aclareix molt millor la força real de les candidatures en un lloc determinat. Per exemple, el fet que en un lloc l'ERC obtingués el 80% dels vots, no és raó suficient per a afirmar que ni la meitat de l'electorat d'aquell poble se sentís representat pels candidats guanyadors, ja que fàcilment, l'abstenció va poder superar el 60%. Aquest tipus de representacions, les incorporo a nivell de complement necessari per a poder realitzar una valoració visual, però crec que podien ser objecte d'un estudi més profund.

- Parlo també de discontinuitat o uniformitat del comportament electoral i considero com a comportament uniforme el que s'observa als municipis situats dins la mateixa àrea geogràfica i que segueixen una conducta semblant, tant pel que fa a la participació com a la inclinació del vot. El cas contrari, l'anomeno comportament discontinu.

- Quan em refereixo a l'abstenció estructural o crònica, vull dir el percentatge que teòricament es donaria en qualsevol tipus d'eleccions sempre que s'hi trobés el mateix tipus d'estructura socio-econòmica i el mateix nivell cultural de la població. No puc aventurar quin seria aquest percentatge d'abstenció, però penso que considerant l'elevat grau d'analfabetisme existent i les poques possibilitats d'accés als mitjans d'informació d'alguns sectors de la població, hi hauria una bona proporció de l'electorat que no aniria a les urnes si no li portessin d'alguna manera.

- L'accés als mitjans d'informació veurem que és fortament relacionat amb causes externes als individus, com ara les barreres geogràfiques i la manca de comunicacions. És per aquest motiu que he donat tanta importància en aquesta geografia al pas de les carreteres per les diverses comarques.

- Els mapes: la millor referència gràfica per a estudiar la geografia electoral de la circumscripció, la tenim en la col·lecció de mapes que incloïa a l'apèndix nº 14.

Els quatre primers són simplement orientatius, per poder-ne dur a terme una anàlisi posterior: situació geogràfica de les comarques, numeració dels municipis i concentració de la població. Des del número 5 endavant, trobem la geografia de la participació i de la distribució del vot.

4.1. LA CIRCUMSCRIPCIO DE LLEIDA: generalitats

4.1.1. Participació.-

D'un cens electoral de 90.816 electors, acudeixen a les urnes 60.042 votants (1), ço que dóna una participació de 66,11% i una abstenció de 33,89%. Lleida, en relació amb la resta de Catalunya, assoleix, juntament amb Girona (2), la més alta participació. Així ho podem veure a la taula següent:

Quadre nº 9 . Evolució de la participació. (3)

CIRCUMSCRIPCIONS	% Part. 1931	% Part. 1932	Evolució
Barcelona-ciutat	62,10	65,27	+ 3,17
Barcelona-província	66,50	47,32	- 19,18
Girona	79,56	66,72	- 12,84
Tarragona	75,68	65,88	- 9,80
Lleida	70,83	66,11	- 4,72

(3) Les dades del quadre número 9 són extretes del llibre de Molas I., El sistema de partits polítics a Catalunya, excepte les referents a Lleida el 1932, d'elaboració pròpia.

A les eleccions constituents del 1931, Lleida va tenir un 70,83% de participació. Tenint en compte que millora la seva posició relativa respecte a les altres circumscripcions - Girona i Tarragona superaven Lleida l'any 1931 -, podem dir que hi ha hagut un 4% d'increment de l'abstencionisme, seguint la tònica general de Catalunya, però sense arribar als alts índexs inwolutius de Barcelona província, Tarragona i Girona.

En els mapes de participació i abstenció que adjunto a l'apèndix nº 14, podem veure la distribució geogràfica d'aquest indicador de la mitjana de participació: generalment, els alts valors de participació es concentren a l'àrea sud, a la Vall d'Aran - amb més de 70%, màxima comarcal - i a la Cerdanya; mentre que l'abstenció és forta als dos Pallars i al Solsonès. Al Pallars Jussà, l'abstenció mitjana està per damunt del 40% (3).

4.1.2. Orientació i distribució del vot: implantació geogràfica de cada candidatura.

La proporció de vots assolida per cada candidatura és la següent (4):

Quadre nº 10. Resum circumscripcional dels resultats electorals.

CANDIDATURES	Vot. Màx.	Vot. Mín.	V. Mitjana	% sobre votants	% sobre cens el.
E.R.C.	32.785	30.991	31.642	52,76	34,84
F.P.	24.118	22.533	23.401	38,97	25,76
B.O.C.	4.432	1.796	3.101	5,16	3,41
P.S.O.E.	409	367	389	0,64	0,42

Forces d'esquerra: 58,56% - Forces de dreta: 38,97% (5)

Si considerem com a forces d'esquerra ERC, BOC i PSOE, i com a forces de dreta les coaligades al FP, podem obtenir - amb totes les reserves d'interpretació que imposa (6) - l'índex d'orientació del vot: $I = \frac{58,56 \times 100}{38,97} = 150$

Aquest "150", segons Lelieu, representa una orientació prop de la "nettement à gauche", ja que és el límit superior de l'orientació "à gauche".

La distribució dels vots es pot seguir a través dels diferents mapes de les forces que intervenen en les eleccions, elaborats per partida doble: uns tenint en compte el nombre de votants i d'altres considerant el cens electoral. (Vegeu apèndix nº 14).

Els mapes segons el nombre de votants, els utilitzaré per escatir la distribució dels vots de cada candidatura i la correlació de forces de cada zona:

El mapa del Front Proporcionalista - nº 8 -, representant del vot de les dretes, respon al següent esquema gràfic de distribució: la concentració de vots - part del mapa més fosca - és dona en una franja discontinua i amb ramificacions, que va des de la Vall d'Aran al Solsonès i d'aquesta comarca - la més "obscura" - fins a l'Urgell. Efectivament, és al Solsonès on el Front obté els resultats més espectaculars, amb un 62,31% de mitjana comarcal, mentre que a la Cerdanya aquesta mitjana no arriba al 20%. Les àrees clares es corresponen, o bé amb un predomini de l'ERC, o bé amb un equilibri de forces entre el Front i ERC - tramet horitzontal -, amb les excepcions, gairebé inapreciables, dels llocs on el BOC resta sufragis.

El mapa de l'ERC -nº 7-, candidatura triomfadora, ens ofereix la panoràmica següent: major implantació a la zona muntanyosa del nord - travessada per la banda de predomini del Front -; alta concentració de vots a la part central, que disminueix a mesura que arriba al Solsonès. A la part sud es

dóna la major uniformitat, sense contrastos tan accentuats com a la part nord, i amb una gran quantitat de municipis amb equilibri de forces. Aquí es fa notar la influència del BOC, que s'implanta en alguns pobles prop de Lleida.

L'ERC obté la majoria absoluta - més del 50% - a vuit comarques i arriba quasi a un 80% a la Cerdanya. A dues comarques hi ha un equilibri lleugerament favorable al Front, i al Solsonès, arriba als seus valors mínims.

El mapa del BOC - nº 9 - ens mostra que els sufragis dels comunistes són sensiblement inferiors als de les altres candidatures i es troben concentrats gairebé exclusivament a les comarques del sud. Obté majoria de vots a quatre pobles -.Alfarràs, Almenar, Vilanova d'Alpicat i Ciutadilla -. A cinc més va obtenir percentatges superiors al 25%; a sis municipis, entre el 15% i el 25%; i a vint-i-set entre el 5% i el 15%. Dels 320 pobles lleidatans, a 159 no hi va treure cap vot.

El mapa del PSOE - nº 10 - és el més planer de tots, ja que ^{en}esta candidatura sols assoleix relativa significació a 3 municipis: Lleida, amb un 5,61% dels vots; Vilaller amb un 4,23%; i Tèrmens amb un 4,21%. Quan analitzi les candidatures a nivell comarcal, no faré menció de la del PSOE, ja que traslladant els vots totals de cada comarca a mitjanes percentuals, sols el Segrià se situa per damunt del 0,00% - amb un 1,95%.

A l'acta de l'escrutini final (vegeu apèndix nº7), llegim: " Altres senyors que han obtingut vots: 378 ". En aquests vots, segons he pogut comprovar a les actes dels

municipis, hi ha inclosos els del PCC - ja sabem que els seus vots no foren comptats - i els "diversos" d'algun candidat independent. Mirant les actes originals per municipis he pogut localitzar vots que suposo són del PCC a Agramunt, Bellcaire d'Urgell, Castellldans, Ciutadilla, Lleida, Ponts i Vilaller.

Els mapes segons el cens electoral - nº 11 i nº 12 -, no els podem utilitzar ni per conèixer la distribució dels vots ni la correlació de forces, ja que hi intervé, simultàniament, l'element "participació". Ara bé, aquests ens donen una visió més clara i concreta sobre la situació real de les candidatures en cada un dels municipis, és a dir: la seva representativitat.

Comparant els mapes de l'ERC sobre el cens electoral - nº 11 - i sobre el nombre de votants - nº 7 -, si analitzem el segon, veiem - per exemple - que l'ERC tenia aparentment molta força al Pallars i a l'Alt Urgell; però, si mirem les mateixes comarques al mapa que fa referència al cens, trobem que la seva força real - representativitat - és del mateix ordre que la de les comarques del sud - molt menys fosques al mapa de votants.

Igualment passa observant els dos mapes del Front - nº 12 i nº 8 - i comparant comarques com el Solsonès i la Vall d'Aran.

Bé que, l'estudi de cada comarca, el faré basant-me en el nombre de votants, cal tenir ben clar el valor relatiu d'algunes xifres. Per tant, quan es vulgui fer un judici particular respecte a alguna comarca o municipi, s'haurà de tenir en compte els dos tipus de representació. És per aquest motiu que a l'apèndix nº 13, on hi ha els resultats electorals de

cada municipi, toben els percentatges de cada candidatura expressats, tant segons el nombre de votants com segons el cens electoral, que ens han servit de material per a l'elaboració d'aquests mapes.

4.1.3. Pes electoral de cada comarca.

En darrer lloc, i abans de passar a fer un estudi valoratiu per comarques, tindrem en compte una nova variable: el pes electoral de cada comarca (8), necessari per a conèixer el grau de representació electoral de cada zona.

A major nombre d'electors, major pes electoral. Són molt més significatives i tenen un major grau modificador dels resultats de la circumscripció les xifres del Segrià que no pas les de la Vall d'Aran. per a la posterior utilització d'aquesta variable, emprarem el quadre següent:

Quadre nº 11. Pes electoral de cada comarca.

COMARCA	Nombre d'electors	Pes electoral (%)
Vall d'Aran	1.818	2,01
P. Sobirà	3.870	4,27
P. Jussà	7.276	8,03
Alt Urgell	5.889	6,51
Cerdanya	1.130	1,24
Solsonès	3.195	3,53
Noguera	14.186	15,68
Segrià	25.410	28,09
Garrigues	9.525	10,53
Urgell	11.408	12,06
Segarra	6.750	7,46
TOTAL	90.447	99,41

El nombre total d'electors que apareix al quadre nº 11, no coincideix exactament amb el cens electoral - 90.816 -, i això es degut al procediment utilitzat en el càlcul del nombre d'electors de cada comarca, procediment que està explicat a la pàgina del treball.

4.2. ANÀLISI DELS RESULTATS ELECTORALS A CADA COMARCA.

En primer lloc, particularitzaré sobre l'estudi de les característiques del joc polític a cada una de les comarques. Intentaré, juntament amb l'exposició dels fenòmens electorals, d'elaborar unes conclusions que, provisionalment, sols seran vàlides per a la comarca que corresponguin, però que apareixeran sintetitzades en les conclusions finals del treball. Durant la lectura d'aquesta anàlisi comarcal, és recomanable no perdre de vista la taula del pes electoral i l'apèndix nº 13.

4.2.1. La Vall d'Aran.

Nombre de municipis : 18

Participació: mitjana comarcal, 72,27%, la més alta de totes les comarques. Per damunt del 80% a Escunyau, Lés, Betlan, i Gausac. Cap municipi per davall del 50%.
Viella - centre comarcal -: 74,02%

Correlació de forces: Índex d'orientació, 143.

Hi guanya ERC amb 57,28% de mitjana sobre els vots expressats. Majoria absoluta a 10 municipis; menys del 20% a 2 municipis. A Arres obté un 94,25%. El Front hi obté un 40,09 de mitjana. Majoria absoluta a 6 municipis. Més del 80% a 2.
El BOC, 0,12% de mitjana. Computa vots solament en 8 municipis, sense arribar en cap d'ells al 5%.

Característiques:

Hi ha una bipolarització electoral, amb balanç favorable a ERC. Es troba situada dins del terme mitjà circumscripcional, excepte pel que fa a participació. Contradicció entre la no presència organitzada de la lliga (9) i l'elevada votació que hi assolix el Front.

Penso que la forta participació es deu a l'arrelament geogràfic i cultural amb el sud de França i al desenvolupat nivell de vida de la vall, característiques no assimilables a les comarques que l'envolten, per l'existència de barreres geogràfiques. El pas de la carretera determina una inclinació cap a l'ERC en els pobles afavorits - Lés, Bossost, Viella, etc....(Vegeu apèndix nº 13)

4.2.2. El Pallars Sobirà.

Nombre de municipis: 30

Participació: 58,91%. Més del 80% a 4 municipis: Sort - centre comarcal - i Son del Pi amb un 97%; menys del 50% a 9 municipis.

Correlació de forces: I.O. = 161

Hi guanya ERC amb un 58,25%. Majoria absoluta a 20 municipis; més del 80% a 3; a Son del Pi 94,25%; menys del 20% a Espot.

El Front hi obté 36,24%. Majoria absoluta a 8 municipis; més del 80% a Espot; menys del 20% a 4 pobles.

El BOC, 0,23%. Vots a 13 municipis; en cap no arriba al 5%.

Característiques:

Inclinació clarament favorable a ERC. Baixa participació respecte a la circumscripcional. Els votants no utilitzen generalment els onze vots a què tenen dret (10). A Sort, amb una altíssima participació hi ha fortes irregularitats en la suma dels percentatges de les candidatures (11). Tendència especialment clara a l'esquerra als municipis travessats per la carretera de Viella - s'hi eleva així mateix la participació - i prop d'Andorra i de l'Alt Urgell. Discontinuitat de la distribució del vot.

En la meua opinió, la baixa participació es deu a l'alt grau d'abstenció estructural, motivada pel subdesenvolupament econòmic i cultural. El pas de les vies de comunicació incrementa els índexs de participació i d'inclinació a l'ERC. La no utilització de les candidatures completes pot ésser deguda al baix nivell d'informació política - "votar a persones i no a ideologies" -, apropiat a l'aïllament geogràfic de la majoria dels pobles. Aquest mateix aïllament, penso que és el motiu de la discontinuitat del vot, és, al mateix temps, una comarca favorable a les manipulacions - els percentatges que en algun lloc aconseguix una de les candidatures em produeix alguns " dubtes".

4.2.3. El Pallars Jussà.

Nombre de municipis: 42

Participació: 57,22%. Més del 80% a Pont de Suert; menys del 50% a 11 municipis; a Benés, un 25,59%; a Tremp - centre comarcal -, 65,58%.

Correlació de forces: I.O.=198

Hi guanya ERC amb un 61,34%. Majoria absoluta a 21 municipis. Menys del 20% a 2.

El Front hi obté un 32,41%. Majoria absoluta a 9 pobles. Menys del 20% a 13.

El BOC hi obté un 3,03%. Compute vots a 19 municipis. A Figuerola d'Orcau arriba quasi a un 30% i a Vilamitjana a un 17%, i sobrepassa el 5% en 3 pobles més.

Característiques:

Jutjant pels percentatges assolits, l'ERC aconsegueix la segona votació comarcal més alta, en contradicció amb el fet que aquesta comarca té el "rècord" de l'abstencionisme a Lleida. No obstant això, observem que la zona sud - vall de la Noguera Pallaresa - obté elevats valors de participació i d'inclinació a l'esquerra - fins i tot amb la intervenció dels vots del BOC -. La zona nord és travessada per la banda d'influència dretana (vegeu "Generalitats" d'aquest capítol) i registra, en general, una baixa participació.

Crec que podem començar a relacionar participació i decantament vers l'esquerra, almenys per a les tres comarques estudiades. Les àrees d'escassa participació i vot dretà tornen a coincidir, aproximadament, amb les subdesenvolupades i mal comunicades. La ribera de la Noguera Pallaresa denota la influència de les comarques del sud, més desenvolupades, amb què és en contacte. (Vegeu mapa de comunicacions, apèndix nº1)

4.2.4. L'Alt Urgell.

Nombre de municipis: 39

Participació: 62,91%. Més del 80% a 3 pobles. Arcavell és l'única secció de la circumscripció on voten tots els electors. Menys del 50% a 6 municipis. La més baixa participació es troba a Montanissell, amb un 27,93%. A la Seu d'Urgell: 69,58%.

Correlació de forces: I.C. = 138

Hi guanya ERC amb un 55,69%. Majoria absoluta

a 27 pobles. Més del 80% a 8. Menys del 20% a un.

El Front hi obté 40,57%. Majoria absoluta a 9 municipis. Menys del 20% a 12.

El BOC, 0,38%. Computa vots a 9 pobles. A Coll de Nargó, 7,56%, percentatge singular dins els límits d'aquesta comarca.

Característiques:

Decantament vers el Front als municipis fronterers amb el Solsonès, fins i tot els ben comunicats. La concentració dels vots favorables a l'ERC es localitza als voltants de la Seu d'Urgell i al nord de la comarca, pels pobles on passa la carretera de la Cerdanya. Discontinuitat molt palesa de la distribució del vot, amb àrees de molt elevada concentració de sufragis esquerrans junt amb les de la tendència oposada. El mapa de la participació ofereix fortes disparitats.

La comprovació que he fet per a les altres comarques que les zones amb bones comunicacions acusaven, en general, una alta participació i decantament vers l'ERC, no tindria cap vàlua en aquesta, si no fos per la influència de la diòcesi de Solsona. Ollana i els municipis del seu costat es troben en aquest cas. Els vots del municipi de Josa de Cadí no s'escruten perquè no enviaren la documentació a la Junta Provincial. En aquesta comarca trobem l'únic nucli de la zona nord amb una certa importància industrial, la plana de la Seu - amb la lletera del Cadí - i, això, junt amb les bones comunicacions, em sembla que és un factor elevador de la participació i del vot a l'ERC. La poca uniformitat de la distribució del vot pot, molt bé, ser deguda a la discontinuitat geogràfica.

4.2.5. La Cerdanya.

Nombre de municipis: 10

Participació: 69,91%. Més del 80%, solament a Èller, on, de 30 electors, se n'absté un. No hi ha cap municipi que tingui una participació per davall del 50%. A Bellver, 76,59%.

Correlació de forces: I.O.= 464

Hi guanya ERC amb un 79,51%. Majoria absoluta a tots els pobles, menys a Èller.

El Front hi obté 17,14%. Solament guanya - per majoria simple - a Èller. Menys del 20% a 4 pobles.

El BOC, 0,11%. Sols el voten a 3 municipis.

Característiques:

Participació forta en relació amb la resta de les comarques. Tothom s'aboca cap l'ERC, amb una distribució molt uniforme del vot. Els elevats percentatges assolits no afecten significativament els resultats darrers de la circumscripció, donat el poc pes electoral que té aquesta comarca. El municipi de Prats i Sampsor, en blanc a tots el mapes, resta així perquè li foren anulades les actes, ja que hi havia més vots que votants.

Si cerquem els elements que hipotèticament han determinat, fins ara, l'alta participació, el vot a ERC i la uniformitat de la distribució, ens trobem que aquesta comarca els té gairebé tots: bones comunicacions, agricultura pròspera, relleu pla, contacte fonamentalment amb les regions del sud de França i l'existència del turisme capdevanter català. Igual que la Vall d'Aran, aquesta comarca no es pot incloure dins les característiques generals de les altres comarques del nord, separada d'aquestes per barreres geogràfiques.

4.2.6. El Solsonès.

Nombre de municipis: 15

Participació: 61,50%. Més del 80%, sols el "cas" d'Odèn. No arriba al 50% en 2 pobles. Solsona, 64,70%.

Correlació de forces: I.O. = 49

L'ERC hi obté un 30,95%. Majoria absoluta a 3 municipis; en dos d'ells amb més del 80%. Menys del 20% a 4 pobles.

Hi guanya el Front amb un 62,31%. Majoria absoluta a 11 pobles. Alguns resultats "estranys": Navès - on hi va haver més vots que votants - obté un 99,37% i a Castellar de la Ribera i Pinós va superar el 90%. A Odèn, tots els vots "foren destinats" a tres candidats de la Lliga(13)

El BOC, 0,00% de mitjana. Sols el voten a Solsona - un 0,18%.

Característiques:

A excepció dels municipis veïns amb l'Alt Urgell i la Cerdanya, l'orientació és clarament dretana. Els percentatges obtinguts pel Front en alguns pobles són, si més no, sospitosos; i no ho són menys les xifres de Llanera, on triomfa ERC amb un 95,89%. El BOC és un desconegut a aquestes terres.

Sembla que el fet que Solsona sigui seu episcopal determina que els petits pobles de la comarca siguin molt més fornits de capellans que de metges i mestres i, en la meua opinió, aquesta una de les causes de l'alta votació assolida pel Front. També s'ha de tenir en compte que, des de 1907 guanyava, habitualment, l'escó corresponent a Solsona, el candidat regionalista.

Es molt dubtós que les eleccions fossin netes en gran part dels municipis, però sols es va impugnar l'acta d'Odèn, oblidant-ne d'altres - com, per exemple, la de Navès, on els percentatges de totes les candidatures sumen un "102,02% dels vots expressats" -. El pas de la carretera, en aquest cas, va afavorir el Front. Tornem a trobar una comarca on el subdesenvolupament pot determinar vots a la dreta. Als dos municipis del nord - que també obtenen alts percentatges, però favorables a ERC, sense descartar la possibilitat d'una "contratupinada", penso en la influència de l'Alt Urgell i la Cerdanya, juntament amb possibles rivalitats locals.

4.2.7. La Noguera.

Nombre de municipis: 41

Participació: 69,65%. Més del 80% a 6 municipis. Per davall del 50% solament a 4. A Rialb sols votà un 30,61%. A Balaguer - centre comarcal -, hi participaren un 79,73%.

Correlació de forces:

Hi guanyà ERC amb un 50,58%. Més del 80% un sol municipi. Menys del 20% a 2, precisament els extrems superiors del Front i del BOC. Obté majoria absoluta a 23 pobles. A Balaguer, un 31,50%.

El Front hi obté un 39,49%. Més del 80% a Tiurana. Majoria absoluta a 7 municipis. Menys del 20% a 4. A Balaguer, 39,25%.

El BOC hi obté un 8,53% de mitjana. A Alfarràs obté la victòria absoluta, amb un 63,08% dels vots, votació més elevada de tota la circumscripció per a aquesta candidatura. A Torrelameu, 32,10%; i a Montgai i Bellvis, al voltant del 20%. A Balaguer, un 27,30%, per damunt de l'Esquerra.

Característiques:

S'hi observa una distribució, dels valors de la participació i de la inclinació del vot, uniforme. Aquí ja no és possible seguir les vies de comunicació per conèixer l'orientació del vot, tal com feia al nord. S'escau que els vots del BOC van en perjudici gairebé exclusiu d'ERC.

Hi ha constància que, en una bona part dels pobles on el BOC tenia influència, les terres eren en règim d'arrendament i parceria (14). També hi ha alguna vaga obrera a Alfarràs (15). L'any 1933 es va constituir a Bellvís un sindicat del BOC (16). Tot això són claus que ens expliquen parcialment el relatiu alt percentatge obtingut per aquesta candidatura. Els vots de dreta hi són més valorables que els de les comarques del nord, ja que la Noguera té accés més directe als mitjans d'informació i a la campanya electoral i, menys, als mitjans de manipulació. Cap a l'est, es fa notar la influència del Solsonès, que ennegreix el mapa del Front.

4.2.8. El Segrià.

Nombre de municipis: 42

Participació : 64,95%. Més del 80% a 7 municipis, sense arribar en cap al 90%. Sols h'hi ha un on - per molt poc - la participació no va arribar al 50%. A Lleida: 58,15%.

Correlació de forces: I.O. = 177

Hi guanya ERC amb un 52,48%. Més del 80% a 5 municipis. Màxima votació a Massalcoreig, amb un 98,35%. Majoria absoluta a 25 municipis i menys del 20% a un. A Lleida: 45,33%

El Front hi obté un 35,41%. Més del 80% sols a Sonadell. Menys del 20% a 8 pobles. Majoria absoluta a 9 municipis.

El BOC hi assoleix un 8,53%. A Almenar, Vilanova d'Alpicat, Vilanova de la Barca i Golmés, més del 25%, i guanya en els dos primers. A Lleida aconseguix un 11,16%.

Característiques:

Les xifres d'aquesta comarca mereixen atenció especial, ja que és aquí on es troba concentrada la quarta part de l'electorat de la circumscripció. Es pot veure que hi ha una forta concentració i una molt uniforme distribució dels vots. Al nord - zona en contacte amb la Noguera - i als municipis que vorejen la ciutat de Lleida hi ha una clara orientació cap a l'esquerra, i hi assoleix significatius percentatges la candidatura del BOC. Aquest partit té sindicats a Almenar, Vilanova d'Alpicat, Golmés i Lleida.

La uniformitat en el repartiment dels vots - deixant de banda els extrems de Massalcoreig i Sonadell - i l'orientació esquerrana, l'atribueixo a l'alt grau de desenvolupament i al fet que, a causa del seu pes electoral, és en aquesta comarca on es concentra l'activitat política més viva, especialment a Lleida.

La participació es troba situada dins el teme mitjà circumscripcional i a Lleida és baixa. Ara bé, no podem jutjar aquesta dada de la mateixa manera que ho fèiem amb les comarques del nord - amb alt grau d'abstencionisme estructural, manca d'informació, etc... -. Aquí, en haver-hi un alt nivell d'informació política i unes estructures socio-econòmiques avançades, hem d'atribuir gran part de l'abstencionisme a la mateixa activitat política: possible activitat de la CNT, excepcionalisme per saturació de propaganda després del nombre d'eleccions que van tenir lloc en poc temps, etc...

Per les mateixes raons que determinen uniformitat geogràfica de comportament, els percentatges del Front i d'ERC són representatius de la seva força real.

4.2.9. Les Garrigues.

Nombre de municipis : 25

Participació: 70,60%. Més del 80% a 7 pobles. Menys del 50% a

2. A les Borges Blanques: 79,04%

Correlació de forces: I.C. = 216

ERC hi guanya amb un 60,89%. Més del 80% a la Poble de la Granadella i al Cogul. Majoria absoluta a 16 municipis. Menys del 20% a la Poble de Cérvoles.

El Front hi obté un 30,41%. A la Poble de Cérvoles un 95,78%. Menys del 20% a 6 municipis. Majoria absoluta a 5.

El BOC, 4,86%. Màxima a la Granadella amb un 15,90%. 4 pobles més que passen del 5%.

Característiques:

Orientació molt clara i significativa vers l'ERC, coincidint, de manera general, els municipis on van treure forts percentatges amb els d'elevada participació. La distribució del vot es uniforme i, per aquest motiu, la votació assolida pel Front a la Poble de Cérvoles, contradictòria.

Aquesta uniformitat és coincident amb la uniformitat geogràfica i indubtablement influenciada per la proximitat del Segrià. Es pot considerar una comarca amb les característiques del Segrià, però sense l'activitat dels comunistes ~~ni~~

ni el grau d'abstenció conscient, més la influència de Macià, molt lligat a aquestes terres.

4.2.10. L'Urgell.

Nombre de municipis : 31

Participació: 69,29%. Més del 80% a 4 municipis. Sols hi ha un poble abstencionista: Omells de Na Gaia, amb 32,21% de participació. A Tàrraga: 65,05%.

Correlació de forces: I.O. = 106

ERC hi obté un 45,88%. Majoria absoluta a 14 municipis. No n'hi ha cap que sobrepassi el 80% o baixi a menys del 20%. Tàrraga: 33,63%.

Hi guanya el Front per molt poca diferència - hi obté 47,02% -. Majoria absoluta a 13 pobles. Menys del 20% a Tornabous. Tàrraga: 53,86%

El BOC obté 4,34%. A Ciutadilla aconseguix la victòria amb un 34,96%. A la Fuliola arriba al 21%.

Característiques:

Distribució molt uniforme tant pel que fa a les candidatures com a la participació. Orientació difícil de puntualitzar, amb gran equilibri de forces entre el Front i ERC i nuclis aïllats del BOC. Continua existint concordança entre continuïtat topogràfica i continuïtat de comportament. La quantitat de terres en règim de parceria ens fa pensar que els camperols no propietaris es decantaven cap a la dreta, si no hi havia influència del BOC. Les bones comunicacions que té aquesta comarca són la causa que no s'hi donés una major inclinació cap al Front.

El fet que el candidat d'ERC, Josep Companys, fos veí de Tarròs - agregat a Tornabous - pot influir en el comportament dels electors d'aquest poble. Secanell, fincat a Tàrrrega - on el Front obté majoria - ens dóna un exemple del mateix fenomen.

4.2.11. La Segarra.

Número de municipis: 25

Participació: 63,70%. Els extrems són relativament pròxims: Biosca amb 50% i Florejacs amb 80%. A Cervera, 56,53%.

Correlació de forces: I.O.=100

ERC hi obté 47,93%. Més del 80%, a cap poble.

Menys del 20% a Ivorra. Majoria absoluta a 11 municipis.

Hi guanya el Front lleugerament - 48,46% - ,no hi ha extrems ni per damunt del 80%, ni per davall del 20%. Majoria absoluta a 12 pobles.

El BOC hi obté un 0,73%. Sols el van votar 9 pobles.

Característiques:

És una comarca molt semblant a l'Urgell en la seva geografia electoral, però amb un comportament potser més uniforme i de tendència més indefinida, amb repartiment equitatiu dels vots entre Front i ERC i amb absència quasi total dels comunistes. Les conclusions tretes per a l'Urgell em semblen vàlides per a la Segarra, i més si tenim en compte que la parceria, com a règim de tinença de la terra, era encara més característica d'aquesta comarca.

4.3. ELS DIFERENTS TIPUS DE COMPORTAMENT OBSERVATS: CAUSES.

Emprant les generalitats que inicien aquesta geografia electoral, les valoracions particulars per a cada comarca i els capítols anteriors d'aquest treball, els quals pretenien de donar una visió detallada de la circumscripció, donaré un conjunt de claus, que aspiren a constituir una valoració causal del comportament electoral de la circumscripció de Lleida. En trobarem unes, per a les quals no he descobert fonaments massa convincents, acceptant, per endavant, que podrien resultar errades; però tenint en compte les limitacions derivades de la manca de criteris comparatius, de la qual ja he parlat, no m'he resistit a buscar la causa de certs fenòmens de comportament electoral.

En general, es pot parlar de quatre tipus de comportament característics dins la circumscripció de Lleida:

- 1.- El propi de les comarques del sud.
- 2.- El propi dels dos Pallars i l'Alt Urgell.
- 3.- El del Solsonès.
- 4.- El de la Vall d'Aran i la Cerdanya.

4.3.1. Tipus primer:

Participació relativament alta i uniforme en els seus valors. Si considerem l'àrea en conjunt, té una orientació cap a ERC i una concentració quasi exclusiva dels vots dels partits obrers de la circumscripció.

La uniformitat o bé continuïtat del comportament electoral és coincident amb la uniformitat geogràfica.

Les comarques planes es relacionen entre elles pel fet

d'estar ben comunicades o per la facilitat d'accés a tot arreu a peu o amb animals. Són les comarques que van gaudir preferentment de campanya electoral.

L'alt grau de participació de les comarques d'aquesta zona, va relacionat amb la inclinació cap a les candidatures d'esquerra, i ambdós fenòmens estan en relació directa amb el progrés tècnic, econòmic i social.

A les terres de Lleida, on la influència anarquista era minsa es donava una major participació i, en la majoria dels casos, coincidia amb el vot majoritari a ERC, entre els sectors afectats per un major grau de desenvolupament. El progrés tècnic, econòmic i social posa al ciutadà en una situació de certa dependència dels òrgans de govern. S'acusa aquesta dependència quan hi ha regatges construïts o en projecte, quan hi ha algun grau d'industrialització, quan hi ha el problema de la mercantilització de productes agraris, quan construeixen carreteres o escoles, i, finalment, cada vegada que el ciutadà necessita la intervenció del govern. Les aspiracions d'aquest tipus de formació social s'han copsat, des de sempre, amb més proporció per les esquerres que per les dretes, i, això és el que al meu entendre portaria l'elector camperol - generalment petit propietari - i l'elector menestral - generalment petit burgès - a les urnes, amb més possibilitats de votar l'esquerra que la dreta.

El proletariat va votar l'ERC sempre que aquest no tingués davant un partit de classe organitzat.

Per a fer aquesta afirmació, em baso en el fet que en quasi la totalitat dels municipis on va triomfar el BOC, o bé hi va treure un gran nombre de vots, ERC va experimentar un considerable decreixement, mentre que el Front va mantenir els seus percentatges normals. La definició de l'electorat d'Alfarràs

- gairebé en bloc vers el BOC - coincideix amb l'única vaga important de què tenim notícia, esdivinguda precisament en aquest poble.

D'altres característiques que podrien determinar el comportament de l'electorat d'aquesta àrea són:

- La concentració de la població: les cinc comarques de la part sud, que ocupen menys de la meitat de la superfície total de Lleida i que concentren el 75% del cens electoral, són l'objecte preferent i quasi exclusiu de l'activitat política dels partits i s'hi centra la campanya electoral.

- Règim de tinença de la terra en arrendament o parceria: generalment els camperols afectats per aquest règim són sensibles a les influències dels corrents revolucionaris, però si aquests no els arriben, es decanten cap a la dreta. Els no propietaris de la Segarra i l'Urgell tindrien poca tendència a realitzar abstraccions tals com "autonomia", "democràcia", etc...i, en canvi, seguirien la demagògia costumbrista dels dirigents de les dretes. (Vegeu campanya electoral del Front)

- Influència dels candidats en el seu lloc d'origen: així, per exemple, el triomf del Front a Tàrraga es podria atribuir al candidat Secanell, i el relatiu triomf a la mateixa comarca d'aquesta candidatura per estar influït pel fet d'ésser Romà Sol l'encarregat de resoldre els plets dels regs - o el cacic de regs, segon els d'ERC -. El mateix Macià tenia molt ascendent a les Borges Blanques, lloc on, sota la monarquia, tenia sempre assegurada l'acta de diputat.

4.3.2. Tipus segon: el Pallars i l'Alt Urgell.

Discontinuitat i fortes divergències en el comportament electoral, menys a la zona sud del Pallars Jussà i a la nord de l'Alt Urgell. La participació fou baixa. L'orientació és clarament a favor de l'ERC. La característica fonamental, que la diferencia de les altres comarques, és la distribució dels vots, de tal manera que és molt possible trobar-hi municipis veïns amb orientacions completament oposades. Les explicacions que donaré d'aquests fets, són complementaries de les del grup anterior.

Les disparitats de comportament són motivades per l'accidentada conformació topogràfica i la consegüent manca de comunicacions.

Aquestes comarques es caracteritzen per l'orografia d'alta muntanya, amb valls incomunicades, la qual cosa determina comportaments originals, i bé que no es relacionin entre elles, responen al mateix tipus d'estructura socio-econòmica. Això, amb un raonament economicista, representa una contradicció.

El migrat desenvolupament tècnic, econòmic i social determina el nivell de baixa participació i d'orientació dre-
tana.

En efecte, els municipis que s'orienten cap el Front Proporcionalista són els més mal comunicats, coincidents amb un tipus d'economia quasi de subsistència, propensos a manipulacions, i on la campanya electoral no es va fer sentir massa.

En aquestes zones, la carretera és un factor elevador de la participació i del vot a ERC.

Encara que el grau de desenvolupament dels pobles afectats per la carretera fos del mateix caire que el dels aïllats, és evident que els mitjans d'informació hi arribaven més fàcilment. No oblidem que la campanya de la dreta era essencialment demagògica i abonada pels elements arrelats en quasi tots els municipis - capellans, alcaldes ...- i sols podia ésser contrastada per l'arribada de la informació de les altres candidatures.

A les característiques dites, hi caldrà afegir l'alt grau d'analfabetisme, que hom suposa superior en aquesta zona que a la del sud i que també pot determinar la baixa participació: el que en anteriors apartats he denominat "abstenció estructural".

Els centres comarcals, per la seva pròpia condició - mercat, bones comunicacions, etc...- registren una major participació i, a la major part d'ells, guanya l'EHC.

4.3.3. Tipus tercer: el Solsonès.

Comarca de particularitats molt especials pel que fa al comportament electoral, i no sols per la seva orientació majoritàriament dretana i la seva baixa participació, sinó per la poca garantia que hi mereixen els resultats.

Dins la candidatura del Front a causa del tipus tan diferent de partits que agrupava, hi ha una lluita interna per aconseguir els vots necessaris per a obtenir escó.

Aquesta conclusió és el resultat de l'observació de l'acta d'Odèn, segons la qual tots els vots foren emesos a

favor de tres candidats de la Lliga, deixant a zero els altres candidats del Front i les altres llistes. Pot semblar forassenyat fer una afirmació prenent com a base un sol municipi, però tenint en compte que dos candidats d'una mateixa candidatura apareixen a l'escrutini final amb un nombre aproximat de vots, i que els 156 vots aconseguits mitjançant la manipulació d'un poble incomunicat poden significar, en el repartiment d'escons, per a les minories, que aquests quedin atribuïts individualment als candidats afavorits per un sol poble. Realment, Romà Sol Mestre, darrer a assolir acta, quedà a 325 vots del següent - Cabeceran -. Descomptant-li els 156 vots de l'acta invalidada d'Odèn, queda només a 169 vots de diferència de Cabeceran i, si tenim en compte que a Torregrossa i Juncosa també hi va haver irregularitats - repeticions de la votació per trencament d'urnes -, veiem que sense problemes d'aquests, el candidat Sol hauria estat a punt de cedir l'acta a Cabeceran, republicà independent. En realitat, la llarga polèmica que aquesta acta va despertar al Parlament, anava encaminada a aquest fi.

El nivell de pràctiques religioses, sota un règim progressista i anticlerical, disminueix la participació i augmenta el vot de les dretes.

A tota la circumscripció de Lleida hi ha palesa una indiferència - basada en el índex d'assistència a la missa dominical - respecte a la pràctica religiosa. Solsona és una excepció, hi ha un alt percentatge d'assistència a missa i el capellà és la primera autoritat de cada localitat, i són ben conegudes les seves actituds polítiques d'aquesta època - deixant de banda honroses excepcions -. Si a la influència de la trona sumem el subdesenvolupament econòmic i cultural de la gent de la comarca, podem entendre els "estrany" fenòmens .

electorals que hi tenen lloc.

4.3.4. Tipus quart: la Cerdanya i la Vall d'Aran.

Ambdues comarques presenten un comportament electoral uniforme, amb una participació forta i orientada ideològicament cap a l'ERC, especialment a la Cerdanya. Les característiques de la geografia electoral són més pròpies del sector sud que del nord on es troben. Ja he parlat, en l'apartat corresponent, de la pròspera agricultura de la Cerdanya i de la possible influència francesa.

CONCLUSIONS.-

En l'estudi, que he realitzat, he trobat el comportament electoral condicionat per una sèrie de factors que tenen un major o menor grau modificador segons les característiques de cada una de les comarques sobre què actuen. Aquests factors, els he dividits en diversos grups, tots ells interrelacionats:

- a.- Factors econòmics.
- b.- Factors socio-culturals.
- c.- Factors geogràfics
- d.- Factors relatius a l'evolució històrica dels comportaments electorals.
- e.- Factors relatius a la influència de les forces polítiques en joc.

a.- L'estructura econòmica i, més concretament, el desenvolupament de les forces productives condiciona el comportament electoral.

Hem observat que l'àrea sud de la circumscripció de Lleida junt amb les comarques de la Vall d'Aran i la Cerdanya assoleixen un major nivell de desenvolupament, - mètodes i tècniques de treball, grau d'industrialització, desenrotllament dels canals de distribució (mercats) - i manifesten uns comportaments més coherents dins les condicions històriques en què es troben aquestes comarques. A l'inrevés, a l'àrea nord, on hi ha una economia agrària quasi de subsistència - la qual cosa comporta l'existència d'un sector secundari i terciari mínim -, el comportament electoral es molt imprecís.

Dins les comarques desenvolupades també haurem de tenir en compte el règim de tinença de la terra, factor molt important ja que l'agricultura és la principal activitat econòmica de les terres de Lleida. Malgrat que no ha estat possible fer un estudi detallat sobre la distribució de la propietat agrària durant els anys trenta, no obstant a les comarques de l'Urgell i la Segarra es fa notar electoralment la quantitat de parcers que hi ha, els quals, com hem vist i justificat, donen el seu vot a les dretes, vot de submissió i conformisme amb una situació de total inseguretat econòmica i d'incapacitat - pròpia de la mateixa inseguretat - per a assumir una consciència de classe no alienada.

b.- El nivell d'informació política, l'analfabetisme, el grau d'influència de l'Església, etc,... són, així mateix, factors modificadors del comportament electoral. Aquests factors tendeixen a influir sobre la participació; la desinformació i l'analfabetisme comporten inevitablement una bona proporció d'electors estructuralment abstencionistes - cas del Pallars Sobirà -, i un alt grau de pràctiques religioses, amb la consegüent influència de l'Església, pot decantar la resposta de l'electorat, en un sentit o en un altre, en el cas que les autoritats eclesiàstiques adoptin actituds bel·ligerants.

c.- La uniformitat o discontinuïtat topogràfica coincideix amb la uniformitat o discontinuïtat del vot, ja que les facilitats d'accés i de relació entre diversos municipis possibiliten uns intercanvis que enriqueixen el bagatge informatiu de la població, mentre que l'aïllament d'algun sector pot determinar comportaments independents respecte als generals de l'àrea geogràfica i econòmica on es troba situada.

L'existència de comunicacions dóna una major riquesa política. Amb l'arribada de la campanya electoral augmenta l'interès - i per tant la participació - i s'ofereixen als electors mitjans per a elaborar criteris selectius. Ja hem vist que, generalment, els municipis ben comunicats de la zona nord acusen una participació més gran i hi ha una major implantació de l'ERC. Aquesta estreta relació entre participació i vot a Esquerra amb la carretera disminueix, o fins i tot quasi arriba a desaparèixer a les comarques de l'àrea sud - ja que totes disposen, sinó de carreteres, sí d'accesos fàcils -, i augmenten en contraposició la importància d'altres factors pel que fa a la influència que poden tenir sobre el comportament davant les eleccions.

La demografia té una influència més indirecta sobre l'electorat, però també important: lògicament, l'activitat política es concentra a les comarques de més pes electoral i seran aquestes les que determinaran els resultats electorals globals de la circumscripció.

La població de Lleida és afectada per l'emigració dels joves, la qual cosa pressuposa en part una baixa nupcialitat i, per tant, una baixa natalitat - observable en la dèbil base de la piràmide d'edats -. Aquesta manca d'arrelament de la població jove pot determinar un baix interès pels problemes polítics.

d.- Des de l'època de la Restauració venim observant, en determinades comarques, comportaments bàsicament invariables: tal és el cas de les Borges Blanques (les Garrigues), Solsona (el Solsonès) i Tremp (el Pallars Jussà). Això no obstant, veiem que Lleida segueix en línies generals el procés evolutiu

electoral de Catalunya. Fins al 1907 voten a favor dels candidats del govern de torn; des d'aquesta data fins al 1923 s'implantaren els candidats republicans i regionalistes, i durant la República donen el triomf a la candidatura dretana l'any 1933, i es decanten cap a l'ERC a la resta de les consultes electorals.

Això ens porta a pensar en una influència de les forces polítiques del poder central fins a la formació de Solidaritat Catalana i passa després a situar-se dins l'àrea d'influència de Barcelona, assumint plenament la problemàtica catalana, assimilació que molt bé podria culminar, precisament, l'any 1932 amb les eleccions al Parlament de Catalunya, on es produeix un augment "relatiu" de la participació en relació amb les altres circumscripcions catalanes.

e.- El fet que una força política es trobi implantada orgànicament per tota la circumscripció, facilita la seva implantació electoral. Aquest és el cas d'ERC, en contraposició amb la Lliga i sobretot amb el BOC.

Es als grans centres de població, plens per delegacions de totes les forces polítiques, on la lluita electoral es realitza amb característiques de competència legal. És als pobles petits, on la presència quasi exclusiva d'una determinada força o bé d'individus influents, afectes a ella, van poder determinar irregularitats - algunes de les quals ja s'ha citat - de difícil control. Malgrat que aquestes irregularitats se les apunta la majoria de les vegades el Front Proporcionalista, no descarto la possibilitat d'una actuació en aquest mateix sentit de l'ERC, la qual tenia en les seves mans tot l'aparell de govern.

Es evident que les eleccions del 1932 a Lleida, no van ser tan netes com era d'esperar d'un sistema democràtic, i així ho he de constatar.

Deixant de banda els percentatges assolits per les candidatures que es presenten a les eleccions, els resultats que em semblent més coherents són els del BOC, ja que en els municipis on era implantat, coincideix la seva rellevància electoral o bé amb la seva presència organitzada, o bé amb característiques que decanten l'electorat de classe - indústria, arrendament, i parceria com a règim de tinença de la terra, etc...-. Si mirem els resultats aconseguits pel BOC en cada elecció de la República, veiem que manté uns valors pràcticament constants, coincidents, precisament, amb l'estancament de les condicions socio-econòmiques de Lleida. La possible clientela del BOC a les zones on no era present va beneficiar, en general, l'ERC, la qual va fer el paper de succedani de partit de classe.

La Lliga Regionalista, la qual, electoralment i orgànicament no és a Lleida fins l'any 1932, una força tan important com a la resta de Catalunya, es beneficià de la pràctica desaparició de la lluita electoral del PCR-AC, acaparant els vots dels catalanistes als quals l'ERC semblava massa decantada cap a posicions esquerranes, malgrat que per això hagués de suplir, d'alguna manera, la manca d'un centre polític a les terres de Lleida. Per aquest motiu la Lliga asumeix a la vegada el paper de dreta i de centre.

Fent l'estudi particular de la geografia electoral de les comarques i municipis lleidatans, he trobat que la relació entre vots assolits per l'ERC i participació queda confirmada, en part, si comparem l'evolució d'aquest partit durant les

eleccions legislatives del període republicà i la participació. (Vegeu gràfiques nº 6 i nº 7). Els descens de l'ERC del 1931 al 1932 es correspon clarament - i aproximadament en els mateixos nivells - amb la disminució de la participació, i ambdós valors augmenten el 1936.

En resum, malgrat tot, les eleccions no van ésser, en molts pobles, un acte tan important com es pretenia, i es convertiren en el simple compliment d'una funció administrativa o en la realització d'un acte de vassallatge a l'autoritat de torn. He trobat actes que podrien figurar dins una antologia "d'estètica electoral", així per exemple: Puiggros, Aspa, Llanera, Massoteres, València d'Aneu, Preixana i d'altres, tots amb més vots que votants; Arrés i Massalcoreig, on tots voten ERC; La Molsosa i Navés on tots voten al Front; Agramunt, on els vots del PCC que apareixen al acta municipal - apèndix nº 9 - es troben visiblement esborrats a les actes generals de la Junta Provincial del Cens - apèndix nº 8 -; i d'altres amb estranyes formes de panachage generalitzat, com Peramea i Gessa; etc...

L'ERC es veia confirmada en el seu paper de defensora de l'autonomia catalana i de la Generalitat, i, en certa manera a Catalunya, s'anunciava la divisió del joc polític en posicions de classe, donat el desplaçament de la lliga cap al "centre" polític - lloc on se sent més segura la burgesia - i la importància que adquirien els partits obrers.

Tot i que Lleida, per les seves estructures, respongui més aviat a l'estereotip de província-agrària-que-vota-les-dretes, manifestà un comportament polític paral·lel al de les àrees de Catalunya més desenvolupades, de les quals rebia la influència cultural, ja que indiscutiblement es troba inserida dins el context català.

Notes del capítol IV.

- (1) El cens electoral, l'he obtingut sumant els electors dels 320 pobles de Lleida que figuren a les actes - apèndix nº 13 -. El nombre de votants és el mateix que consta a l'acta d'escrutini final - apèndix nº 7.
- (2) No puc parlar d'una major participació a Lleida que a Girona ni a l'inrevés per les raons relatives al mètode d'obtenció d'aquestes dades, raons expressades en la pàg. 130.
- (3) Veure apèndix nº 13.
- (4) No hi figura el PCC perquè no tenim les dades completes.
- (5) Vegeu mètode i crítica de l'obtenció d'aquests percentatges a la pàg 130.
- (6) Vegeu pàg. 132 d'aquest treball.
- (7) Vegeu apèndix nº 13, i mapa nº 7
- (8) La utilització d'aquesta variable, juntament amb la crítica del mètode per a obtenir-la, es troba a la pàg. 131.
- (9) Molas: El sistema de partits...., pàg. 50.
- (10) Els percentatges respecte al nº de votants d'ERC, Front Proporcionalista i BOC, no arriben al 95%.
- (11) Sumeu els percentatges de les candidatures que figuren a l'apèndix nº 13.

(13) Vegeu l'apèndix nº 13.

(14) Segons el cens agrari del 1962 tenim que:

	total superficie	Propietat	arrendam.	parceria
Alfarràs	1.485 Ha.	808 Ha.	410 Ha.	252 Ha.
Bellvís	3.473 "	2.673 "	94 "	670 "
Montgai	2.512 "	1.985 "	98 "	423 "
Torrelameu	835 "	620 "	26 "	172 "

(15). A "Pla i Muntanya" Balaguer 12-9-1932, nº 189, trobem notícia de les demandes obreres de la fàbrica Casals d'Alfarràs, on després de tres setmanes de vaga les peticions dels obrers es veuen afermades per "1000 signatures de la població, al cap de les quals hi ha les de tres capellans".

(16) Vegeu apèndix nº4, cens social de Lleida.

BIBLIOGRAFIA.-

A la introducció d'aquest treball, ja indico - al
exposar l'estructura de cada capítol - les fonts legals, do-
cumentals, estadístiques, etc... que utilitzo en cada un
d'ells. Ara em limitaré a fer una relació de la bibliografia
emprada en els diversos temes tractats en aquest estudi:

a.- Obres sobre eleccions: legislació, sociologia, geografia
electoral, etc...

CARRERAS, F., La legislación electoral de la II República espa-
ñola. (Tesi doctoral llegida a la facultat de Dret de la
UAB el desembre del 1973)

COTTERET, J.M. i EMERI, C., Los sistemas electorales, Barcelona
(Oikos-tau, 1973).

GOGUEL, P. i d'altres autors, Nouvelles études de sociologie
électorale, cahier nº 60, Paris (Armand Colin, 1954)

GONZALEZ CASANOVA, J.A., Elecciones en Barcelona (1931-1936),
Madrid (Tecnos 1969)

LELEU, C., Géographie des élections françaises depuis 1936,
Paris (Presse universitaire de France. Col.lection Thémis,
1971).

MARTINEZ CUADRADO, M., Elecciones y partidos políticos en Es-
paña (1868-1931), Madrid (Taurus, 1969).

MOLAS, VALLES; ELIAS, CANALS I SALVADOR, Les eleccions municipals
d'octubre de 1973 a Barcelona, Barcelona (Fundació Jaume
Bofill, 1975)

ROVIRA I VIRGILI, A., Els sistemes electorals, Barcelona (Undarius, 1977)

SIEGFRIED, A., Géographie électorale de l'Ardèche sous la III République, cahier nº 9 , Paris (Armand Colin, 1949)

SIEGFRIED, A., Coloque de sociologie électorale, sous la présidence de, Paris, 1948

TUSELL, J., Las elecciones del Frente Popular en España, Madrid (Edicusa, 1971) 2 vols,

VIROS, Mª ROSA., El comportamiento electoral de los municipios de la provincia de Gerona en las elecciones para diputados a Cortes durante la II República española. Una aproximación a su base social y económica (tesi doctoral llegida a la facultat de Lret de la Universitat de Barcelona el gener de 1975)

b.- Obres sobre geografia, economia...

PLA CARGOL, J., La terra catalana, Girona (Dalmau Carles Pla, 1932)

PLA, J. i CATALÀ, F., Guia de Catalunya, Barcelona (Destino, 1973)

SOLÉ SABARÍS, M. I COLLABORADORS, Geografia de Catalunya, (Aedos, 1964) 3 vols.

TAMAMES, R., Introducción a la economía española, Madrid, (Alianza 1972).

TORTOSA DURAN, J., Resumen del medio y la vida en Lérida, Lleida 1963.

c.- Obres sobre Història i Dret Constitucional.

ARTOLA, M., Partidos y programas políticos (1808-1936), T.I
Los partidos políticos, Madrid (Aguilar, 1974).

BALCELLS, A., El problema agrari a Catalunya. La qüestió ra-
bassaria (1890-1936), Barcelona (Nova Terra, 1968).

BALCELLS, A., Cataluña contemporánea (1909-1936), Madrid
(siglo XXI, 1974).

CAMPS I ARBOIX, JOAQUIM de, El Parlament de Catalunya (1932-1936),
Barcelona (Ed. 62, 1976).

DUVERGER, M., Instituciones políticas y derecho constitucional
5ª Ed., Barcelona (Ariel, 1970).

FERNANDEZ DE CASTRO, I., De las Cortes de Cádiz al Plan de De-
sarrollo, Paris (Ruedo Ibérico, 1968)

GEORGEL, J., El franquismo. Historia y balance (1939-1969),
Paris (Ruedo Ibérico, 1972).

GIRALT, BALCELLS, TERMEUS, Els moviments socials a Catalunya
País Valencià i les Illes, Barcelona (Nova Terra, 1970).

GONZALEZ CASANOVA, J.A., Federalisme i autonomia a Catalunya
1868-1938, Barcelona (Curial. Documents de cultura 1974).

JACKSON, G., La República española y la guerra civil (1931-1939),
México (Grijalbo, 1967).

- LLADONOSA I PUJOL, J., Història de Lleida, Vol. II. Tàrrrega (F.Camps Calmet, 1974).
- MALEFAKIS, E., Reforma agraria y revolución campesina en la España del siglo XX, Barcelona (Ariel, 1971).
- MARTINEZ CUADRANO, M., La burguesía conservadora dins Historia de España VI, Madrid (Alfaguara-Alianza, 1973).
- MOLAS, I., Lliga Catalana, Barcelona (Edicions 62, 1972) 2 vols.
- MOLAS, I., El catalanismo hegemónico. Cambé i el Centre Constitucional, Barcelona (Recondo, 1972).
- MOLAS, I., El sistema de partidos políticos en Catalunya (1931-1936), Madrid (Península, 1974).
- PITARCH, I.E., L'estructura del Parlament de Catalunya i les seves funcions polítiques (1932-1939) Barcelona (Curial, 1977)
- TAMAMES, R., La República. La era de Franco dins Historia de España VII, Madrid (Alfaguara-Alianza, 1973).
- TIERNO GALVAN, R., Leyes políticas españolas fundamentales, 1808-1936, Madrid (Tecnos, 1968).
- TORRENTS, J., i TASIC, R., Història de la premsa catalana, Barcelona (Bruguera, 1966), 2 vols.
- TUÑON DE LARA, M., La España del siglo XX, Barcelona (laia 1974).

UBIETO, REGLA, JOVER I SECO, Introducción a la Historia de España, Barcelona (Teide, 1970)

VILAR, P., Catalunya dins l'Espanya moderna. Vol. III: Les transformacions agràries del segle XVIII català, Barcelona (Edicions 62, 1966)

d.- Obres diverses.

ALBERTÍ, S., Diccionari biogràfic, Barcelona (Albertí 1966) 4 vol.

MELLA, R., La Ley del número. Contra el parlamento burgués, Madrid (Zero S.A., 1976)

SOL CLOT, R., 150 años de prensa en Lérida. Lérida (I.E.I. 1964).

Gran Enciclopedia Catalana (en curs de publicació).

e.- Articles.-

VILANOVA, M., Les eleccions del Parlament de Catalunya de 1932 a Girona, "Revista de Geografia", 1974, V.III, Barcelona.

Cicle de conferències (desembre 1966-maig 1967), Les terres de Lleida en la geografia, en l'economia i en la cultura catalanes, Centre Comarcal Lleidatà de Barcelona (Pòrtic, 1971).

BALCELLS, A., El Estatuto catalán en su marco histórico. La Generalitat, concesión de un Estado centralista, "Doblón" nº 4 extra, juliol 1976.

HERMET, G., Religión y urnas en España, "Historia 16" nº 4,
agost 1976.

TORTOSA DURAN J. i d'altres, La plana regada de Lleida, Lleida,
Revista "Ilerda" I.E.I. 1968.

Diversos autors, Las elecciones en España, "Historia 16" extra II,
abril 1977.

GONZALEZ CAMANOVÀ i VIRÓS M.R., Una aproximació a les eleccions
de febrer del 1936 a Catalunya, "Serra d'Or", març 1976.

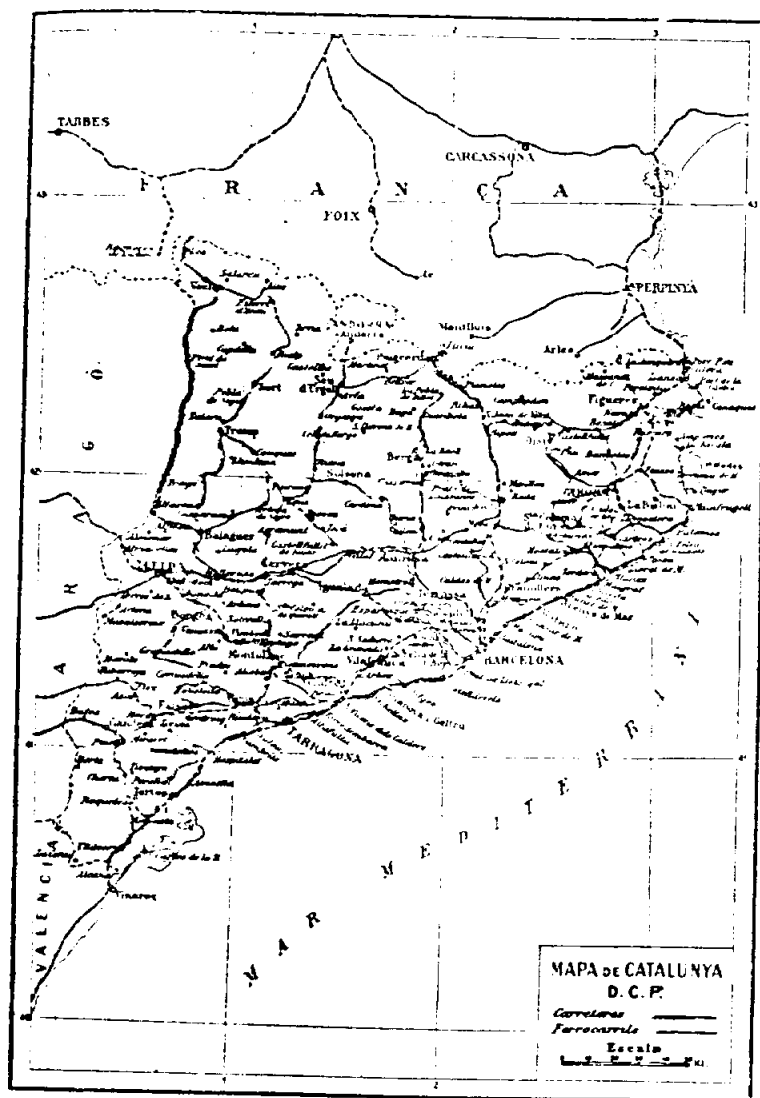
Sigles d'organitzacions polítiques i socials.

AC Acció catalana.
ACR Acció Catalana Republicana.
AR Acción Republicana.
BCC Bloc Obrer i Camperol.
CNT Confederació Nacional del Treball.
ERC Esquerra Republicana de Catalunya.
FP Front Proporcionalista.
FAI Federació Anarquista Ibèrica.
JR Joventut Republicana.
LLR Lliga Regionalista.
PCC Partit Comunista de Catalunya.
PCE Partido Comunista de España.
PCR Partit Catalanista Republicà.
PRDF Partit Republicà Democràtic Federal.
PRR Partido Republicano Radical
PRRS Partit Republicà Radical-Socialista.
PSOE Partido Socialista Obrero Español.
UC Unió Catalanista.
UGT Unió General de Treballadors.
USC Unió Socialista de Catalunya.

APPENDIXS.

A P E N D I X - I

Principals poblacions, ferrocarrils i carreteres de Catalunya.

Font: Pla Cargol, J., La terra catalana, Girona 1932.

A P È N D I X - 2

Relació de municipis lleidatans agrupats segons el
nombre d'habitants.

Font: Cens de població de 1930.

<u>MUNICIPIIS</u>	<u>NOMBRE D'HABITANTS</u>
Lleida	38.868
Tàrraga	5.976
Balaguer	5.700
Borges Blanques	4.586
Cervera	4.554
La Seu d'Urgell	4.070
Juneda	3.403
Tremp	3.329
Solsona	3.280
Mollerussa	3.185
Almacellas	3.128
Arbeca	3.118
Alcarràs	3.053
Seros	3.015
El Puig	2.884
Almonar	2.780
Bellvis	2.737
Torres de Segre	2.719
Agramunt	2.659
Torregròssa	2.614
Aitona	2.469
Alguairó	2.390
Maials	2.366
Camarasa	2.285
Linyola	2.051
Anglesola	1.977
Cervia	1.954
Torres de Segre	1.882
Pobla de Segur	1.833

Ibars d'Urgell	1.812
Guissona	1.774
Verdú	1.707
Granadella	1.654
Castellnou	1.615
Bellcaire	1.612
Os de Balaguer	1.586
Vilanova de la Barca	1.568
Albesa	1.560
Ager	1.552
Alfarras	1.541
Termens	1.529
Montgai	1.520
Bell-lloc	1.508
Arya	1.503
Pons	1.485
Alpicat	1.461
Castelldans	1.445
Palau	1.432
Galmes	1.407
Fornebous	1.395
Castellserà	1.390
Bellver	1.386
St. Cerni	1.320
Vilanova de Meia	1.303
Menaràrguens	1.293
Soses	1.269
Alamatret	1.267
Guimera	1.255
St. Martí de Maldà	1.252
L'Espluga Calva	1.230

Llardecans	1.230
L'Albi	1.220
Penelles	1.216
Castelló de Farfanya	1.154
Torrefarrera	1.141
Freixanet	1.123
Corbins	1.105
Juncosa	1.101
Cubells	1.096
Preixens	1.089
Puigvert	1.076
Artesa de Segre	1.074
Vinaixa	1.067
Granja d'Escarp	1.053
Miralcamp	1.052
Oliana	1.038
Belianes	1.036
Organya	1.036
Torà	1.035
Fuliola	1.029
Roselló	1.005
Sanahuja	1.004
Barbens	1.004

A P È N D I X - 3

Cens de població de 1930.

Hi trobem classificats els habitants per sexes, estat civil, edat, professions, i industries.

Font: Cens de població de 1930, facilitat per l'Institut Nacional d'Estadística de Lleida.

1

[illegible]

REVIEWS OF EVELYN

GRUPOS DE INDUSTRIAS Y FABRICACIONES										GRUPOS DE EDADES																ESTADO CIVIL												TOTAL (general)	
Hacia 15 años		De 15 a 20 años		De 20 a 25 años		De 25 a 30 años		De 30 a 35 años		De 35 a 40 años		De 40 a 45 años		De 45 a 50 años		De 50 a 55 años		De 55 a 60 años		De 60 a 65 años		De 65 a 70 años		De 70 años y más		TOTAL		TOTAL											
Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.	Var.	Hem.										
GRUPO I																																							
INDUSTRIAS Y FABRICACIONES																																							
XII																																							
Trabajo de los metales																																							
64 Armas.....																																							
65 Maquinas de precision y medicia.....																																							
66 Maquinas herramientas.....																																							
67 Motores y maquinaria para transportes.....																																							
68 Harcos.....																																							
69 Plateria y lampisteria.....																																							
70 Otras.....																																							
TOTALES DEL GRUPO																																							
XIII																																							
Trabajo de los metales																																							
71 Joyeria y orfenebra.....																																							
72 Bisuteria y objetos de arte.....																																							
TOTALES DEL GRUPO																																							
XIV																																							
Construccion																																							
73 Puertos, puentes, carreteras y canales.....																																							
74 Construcion de aguas.....																																							
75 Trabajo de la piedra.....																																							
76 Alfareria.....																																							
77 Armadureros.....																																							
78 Vidriera, luminaria y pintura.....																																							
79 Fabricacion de cales, yesos y ceramicos.....																																							
80 Fabricacion de ladrillos, tejas y piezas de cemento.....																																							
81 Otras industrias de la construccion.....																																							
TOTALES DEL GRUPO																																							
XV																																							
Industrias electricas																																							
82 Produccion y distribucion de energia electrica.....																																							
83 Electroquimicas.....																																							
84 Cristaleria, ceramica, porcelana y alfareria.....																																							
85 Diversas.....																																							
TOTALES DEL GRUPO																																							
XVI																																							
Transportes																																							
86 Correos, telégrafos, telefonos y radio.....																																							
87 Ferrocarriles.....																																							
88 Tranvias.....																																							
89 Navegacion maritima y fluvial.....																																							
90 Otros transportes.....																																							
TOTALES DEL GRUPO																																							

CENSO DE POBLACIÓN DE 1930

GRUPOS INDUSTRIALES Y PROFESIONES	GRUPOS DE EDADES										ESTADO CIVIL				TOTAL DE	
	De 15 a 20 años		De 20 a 25 años		De 25 a 35 años		De 35 a 45 años		De 45 a 50 años		De 50 a 60 años		De más de 60 años		Var.	Hom.
	Var.	Hom.	Var.	Hom.	Var.	Hom.	Var.	Hom.	Var.	Hom.	Var.	Hom.	Var.	Hom.		
91 Géneros alimenticios	14	55	67	77	112	9	117	1	13	89	25	127	21	70	202	191
92 Hoteles, restaurantes y despacho de bebidas	10	45	41	57	3	26	3	71	6	73	8	43	8	43	153	13
93 Químicos y farmacéuticos	10	45	41	57	3	26	3	71	6	73	8	43	8	43	45	2
94 Librerías y papelerías	9	38	2	26	41	3	59	5	3	3	1	3	9	9	97	10
95 Feridos y arrieros para el transporte	2	9	3	1	2	2	6	2	1	6	7	2	1	2	19	4
96 Venta de maquinaria, de herramientas y artículos de artículos	5	2	20	14	10	1	14	2	2	1	1	1	1	1	63	3
97 Espectáculos	5	18	3	20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	115	5
98 Bancos, compañías de seguros y agencias de negocios	9	45	1	38	3	47	30	3	27	3	27	11	2	2	1,213	79
100 Otros comerciales	135	9	437	22	312	25	478	13	38	19	439	30	123	18	1,273	136
TOTAL DEL GRUPO	196	10	104	41	571	41	107	25	623	61	736	74	367	50	1,973	136
XVIII 9 e - - - - - Servicio doméstico	26	318	48	1,031	57	467	36	189	22	106	12	121	23	117	173	2
101 Servicio doméstico	26	318	48	1,031	57	467	36	189	22	106	12	121	23	117	173	2
102 Ejercito	2	113	1	1,307	94	91	80	30	30	21	21	4	4	4	1,517	2
103 Armada	2	23	63	159	176	1	173	1	51	35	7	5	5	5	134	2
104 Guardia civil, carabineros y policia	2	137	1	1,400	255	263	203	89	89	101	101	9	9	9	1,653	9
TOTAL DEL GRUPO	56	4	27	4	72	5	83	3	162	1	194	2	126	1	91	9
XIX 105 Administración pública	55	2	88	17	60	80	39	104	10	130	29	102	10	10	999	4
106 Clero católico secular	55	2	88	17	60	80	39	104	10	130	29	102	10	10	420	808
107 Clero católico regular	55	2	88	17	60	80	39	104	10	130	29	102	10	10	1	1
108 Otros cultos	55	2	88	17	60	80	39	104	10	130	29	102	10	10	1	1
109 Servientes del culto	55	2	88	17	60	80	39	104	10	130	29	102	10	10	1	1
TOTAL DEL GRUPO	56	2	90	17	80	113	101	101	10	130	29	102	10	10	1	1
XX 110 Profesiones judiciales	56	2	90	17	80	113	101	101	10	130	29	102	10	10	1	1
111 Profesiones médicas	56	2	90	17	80	113	101	101	10	130	29	102	10	10	1	1
112 Profesiones de la enseñanza	56	2	90	17	80	113	101	101	10	130	29	102	10	10	1	1
113 Arquitectura e ingeniería	56	2	90	17	80	113	101	101	10	130	29	102	10	10	1	1
114 Bellas Artes	56	2	90	17	80	113	101	101	10	130	29	102	10	10	1	1
115 Otras profesiones liberales	56	2	90	17	80	113	101	101	10	130	29	102	10	10	1	1
TOTAL DEL GRUPO	36	190	48	311	97	399	87	375	48	315	81	201	32	2	913	317
XXI 116 Proprietarios que viven principal- mente del producto de la tierra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
117 Recaudos, librerías, pensionistas del Estado y de otras administraciones públicas o privadas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
TOTAL DEL GRUPO	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

108-109

Cens social de Catalunya

LLEIDA

(BoGC. 26-VII-1934)

ENTITATS OBRERES

Sector primari

<u>Nom de l'entitat</u>	<u>Any cons.</u>	<u>Municipis</u>	<u>nº socis</u>
<u>Grup 1</u>			
<u>Grup 2</u>			
Sindicat d'obrers d'Aitona	1933	Aitona	41
Unió Agrària Alcarraç	1933	Alcarraç	111
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Almenar	120
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Anglesola	66
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Barbens	53
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Bellvís	70
Sindicat d'obrers Camperols	1933	Les Borges Blanques	147
Unió Obrera	1933	Castellserà	50
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Castellserà	78
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Cervera	24
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1932	La Fuliola	136
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Golmés	60
Societat Obrera Camperola Junedena	1930	Juneda	250
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Preixens	31
Sindicat de treballadors	1933	Puigverd	118
Sindicat de treballadors	1932	Sant Martí de Maldà	60
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Sarroca	47
Sindicat de Professions i Oficis Varis	1931	Lleida	114
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1931	Lleida	394
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1932	Linyola	108
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1932	Tàrraga	37

A P E N D I X - 4

Cens social de Lleida.

Font: Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya.
(26 - VII - 1934)

Sindicat d'Obrers de la terra	1933	Térmens	18
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Torregrossa	181
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Torres de Segre	38
Sindicat de Camperols Unió Agrària	1933	Vilanova d'Alpicat	110
<u>Sector secundari</u>			
<u>Grup 3</u>			
Agrupació local obrera	1927	Lleida	20
Societat d'obersers Pastissers i Confeters de Lleida	1926	Lleida	77
Societat d'obersers Flequers	1932	Lleida	61
<u>Grup 4</u>			
	-	-	-
<u>Grup 5</u>			
	-	-	-
<u>Grup 6</u>			
Agrupació local obrera	1927	Lleida	6
<u>Grup 7</u>			
	-	-	-
<u>Grup 8</u>			
	-	-	-
<u>Grup 9</u>			
Agrupació local obrera	1927	Lleida	14
Sindicat d'Empleats del canal d'Urgell	1933	Mollerussa	30
<u>Grup 10</u>			
	-	-	-
<u>Grup 11</u>			
	-	-	-
<u>Grup 12</u>			
Agrupació local obrera	1927	Lleida	6
<u>Grup 13</u>			
Agrupació local obrera	1927	Lleida	4
<u>Sector terciari</u>			
<u>Grup 14</u>			
Sindicat del Contracte del Dipòsit de Màquines	1923	Lleida	44
Sindicat d'Empleats Obrers del ferrocarril de Mollerussa a Balaguer	1934	Mollerussa	28
<u>Grup 15</u>			
Sindicat d'obersers Peons de Càrrega, Descàrrega i Transbord	1933	Lleida	23

Sindicat d'obriers del Transport Mecànic	1933	Lleida	23
<u>Grup 16</u>	-	-	-
<u>Grup 17</u>	-	-	-
<u>Grup 18</u>	-	-	-
<u>Grup 19</u>			
Sindicat Mercantil	1931	Lleida	451
Agrupació local obrera	1927	Lleida	17
<u>Grup 20</u>			
Societat de Dependents de Cafès, Bars, Cerveseries " La Unió "	1928	Lleida	61
<u>Grup 21</u>			
Societat de Cirabotes, " La Cultural "	1933	Lleida	12
<u>Grup 22</u>			
Agrupació local obrera	1927	Lleida	23
Associació d'Empleats de Banca de Lleida i la se- va " provincia "	1932	Lleida	155
Unió d'empleats d'oficina i despatxos	1933	Lleida	90
<u>Grup 23</u>			
Unió municipal de Lleida	1920	Lleida	153
<u>Grup 24</u>			
Sindicat de treballadors	1932	Almacelles	311
Unió obrera d'indústries arts i oficis	1933	Almacelles	41
Sindicat de professions i oficis variis	1933	Mollerussa	96

ENTITATS PATRONALS.

<u>Nom</u>	<u>Any</u>	<u>Municipis</u>	<u>socis</u>	<u>obrers</u>
<u>Sector primari</u>				
<u>Grup 1</u>	-	-	-	-
<u>Grup 2</u>				
Junta Provincial de Ramaders	1929	Lleida	93	368
Associació de Propietaris Agrícoles del Partit Judicial de Lleida	1931	Lleida	60	180
Societat Agrícola Pràctica	1902	Lleida	1022	4258
Associació de Propietaris Agrícoles del Partit Judicial de la Seu d'Urgell	1932	La Seu d'Urgell	288	300
Associació de Contribuents Patronal	1915	Tàrrrega	62	77
<u>Sector secundari</u>				
<u>Grup 3</u>				
Associació Patronal de Confeters, Pastissers i Industries derivades del sucre	1933	Lleida	22	32
Societat Gremi de Fabricants de Pa	1932	Lleida	33	37
Societat de Flequers de Balaguer i la seva comarca	1929	Balaguer	40	25
Societat de Flequers de Cervera i comarca	1932	Cervera	136	86
Associació de Contribuents Patronal	1915	Tàrrrega	22	64
<u>Grup 4</u>	-	-	-	-
<u>Grup 5</u>	-	-	-	-
<u>Grup 6</u>				
Associació de Contribuents	1915	Tàrrrega	32	230
<u>Grup 7</u>	-	-	-	-
<u>Grup 8</u>	-	-	-	-
<u>Grup 9</u>				

Societat de Con- tractistes i Encarre- gats d'obriers	1902	Lleida	33	186
Associació de Contri- buents Patronals	1915	Tàrrrega	40	175
<u>Grup 10</u>	-	-	-	-
<u>Grup 11</u>	-	-	-	-
<u>Grup 12</u>				
Associació de Contri- buents Patronal	1915	Tàrrrega	20	63
<u>Grup 13</u>				
Associació de Contri- buents Patronals	1915	Tàrrrega	1	7
<u>Sector terciari</u>				
<u>Grup 14</u>	-	-	-	-
<u>Grup 15</u>				
Associació de Contri- buents Patronals	1915	Tàrrrega	7	66
<u>Grup 16</u>	-	-	-	-
<u>Grup 17</u>	-	-	-	-
<u>Grup 18</u>	-	-	-	-
<u>Grup 19</u>				
Gremi Comercial	1931	Lleida	82	352
Associació de Contri- buents Patronals	1915	Tàrrrega	71	174
<u>Grup 20</u>				
Unió Vinícola	1930	Lleida	65	121
Gremi d'Hoteleria	1920	Lleida	17	122
Associació de Contri- buents Patronals	1915	Tàrrrega	10	43
<u>Grup 21</u>				
Unió Patronal de Barbers i Perruquers	1914	Lleida	36	48
Associació de Barbers i Perruquers de Bor- ges Blanques i comarca	1932	B. Blanques	27	25
Associació de Contri- buents Patronals	1915	Tàrrrega	7	17
<u>Grup 22</u>				
Associació de Contri- buents Patronal	1915	Tàrrrega	9	48
<u>Grup 23</u>	-	-	-	-
<u>Grup 24</u>				
Associació de Contri- buents Patronals	1915	Tàrrrega	25	158

A P E N D I X - 5

Acta de proclamació de candidats.

Font: Arxiu de la Diputació de Lleida, Actes originals.

CIRCUMSCRIPCIÓ ELECTORAL DE LLEIDA

ELECCIONS DE DIPUTATS AL PARLAMENT DE CATALUNYA.

ACTA DE PROCLAMACIÓ DE CANDIDATS

A la Ciutat de Lleida a tretze de Novembre de mil nou cents trenta dos. Essent les vuit del matí, es reuniren a la Sala de Justícia de l'Audiència provincial, sota la presidència de l'Il. lustre senyor Josep Smaniego i Ladrón de Segura, President de l'Audiència, els senyors Vocals propietaris i suplents de la Junta provincial del Cens electoral, Roca Iletjó, Garcia, Mertes, Puntos, Borràs, Gastó, Sanvicens, Garcerball, Serecigni, Barberà, Abiranda, Puig, Viñes, Agelet, junt amb el sotsignat Secretari.

Declarada oberta la sessió, el Secretari llegí: el Decret de convocatòria, títol quart de la Llei electoral; R.O. de Setze d'Abril de mil nou cents deu, Decret de vuit de Maig de mil nou cents trenta ú i demés disposicions pertinents a l'acte.

Seguidament el Sr. President manifesta que els senyors presents que desitgin ésser proclamats candidats, podran sol·licitar-ho en forma legal, i així ho fan els interessats, que ho estimen convenient, passant la Junta a examinar els documents presentats i en els quals basen llurs drets, com tampoc en alguns del casos de l'article nové del Decret de vuit de Maig de mil nou cents trenta ú, i demés disposicions aclaratòries, el qual examen, donà el resultat següent:

Els Senyors Francesc Macià Lluch, Humbert Torres Barberà, Pere Corominas Montoya i Ricard Palacin Soldevila, Diputats a Corts, sol·liciten per instància llur proclamació, per tractar-se compresos en el cas primer de l'article vint-i-quatre de la vigent Llei electoral, als qui resulta ésser-los d'aplicació el cas primer de l'article nou del Decret de vuit de Maig de mil nou cents trenta ú, justificant el dret corresponent per mitjà de certificació que obra en poder de la Junta.

Els senyors Josep Companys Jover, Josep M.ª Espanya Sirat, Jaume Moya Ubac, Pere Mias Codina, Enric Santurri Ramonet, Joan Suredet Garcia, i Francesc Viadú Vendrell, demanen llur respectiva proclamació per mitjà d'instància també respectiva, segons l'article vint-i-quatre de la vigent Llei electoral, cas segon, que resulta concordant amb el segon cas de l'article novè del Decret de vuit de Maig de mil nou cents trenta ú, proposant-los a l'efecte els Diputats a Corts, Senyors Humbert Torres Barberà i Ricard Palacin Soldevila, que justifiquen el dret per certificació que obra en poder de la Junta.

Els senyors En Sabotà Garsaball Riera, Francesc Aguilar Badurdera, Joaquim Ferré Gassó, Tomás Furiol Rà, Santiago Palacin Nadal i Francesc Mateu Francuesa, per mitjà d'instància, demanen la proclamació, aportant la consentent proposta que autoritza els Diputats a Corts, Srs. Josep Batadella Arnó i Humbert Torres Barberà, compresos per tant en el cas segon del Decret ja repetit, justificant els dret als que els proposen per certificació en poder de la Junta.

En Daniel Riu Paríquet, ex Diputat a Corts, compareix i demana la seva proclamació, com comprés en el cas primer de l'article vint-i-quatre de la Llei i del novè del Decret esmentat, acreditant la personalitat i el dret per certificació que obra en poder de la Junta.

En Josep Lluch i Arany, per mitjà de poder atorgat a fa-

vor del Sr. Antoni Agelet Romeu, que compareix a l'efecte, demana la seva proclamació, al·legant la condició d'ex Diputat a Corts, que justifica per mitjà de certificació que obra en l'expedient, resultant estar comprés en el cas primer de l'article nové del Decret esmentat.

En Manuel Florensa Farré i En Romà Sol Mestre, demanen la respectiva proclamació, proposant-se a sí mateixos juntament amb el Sr. Antoni Agelet Romeu, els tres ex Diputats provincials, condició que acrediten pels certificats que han passat a poder la Junta, fent així el comput necessari dels tres que preveu a l'efecte la condició segona de l'article nové, abans ja consignat, fent la compareixència també personalment.

Els Senyors Pere Montes Meléndez, Francesc Garcia de Cáceres i Josep Solé Cebrià, amb instàncies respectives sol·liciten la proclamació, proposant-los els Senyors En Robert Torres Barberà i Josep Estadella Arnó, Diputats a Corts, condició justificada amb certificacions que té la Junta, tot això d'acord amb el cas segon del Decret vigent.

Els senyors Salvador Estadella Arnó, Ramon Salas Torres, Francesc Marien Jacques Pícol, Joan Rovira Roura, Ramon Riu Vendrell, Antoni Secanella Arcejo, Josep M. Ferran Costa, Manuel Llorent Sánchez i Josep Cabecerra Borràs, personats a l'efecte, insten la proclamació respectiva, éssent proposats pels senyors Delfín Canella Cots, Josep Cabecerra Borràs i Ramón Nebell i Borràs, ex Diputats provincials, que també compareixen i que tenen acreditada la personalitat i el dret segons certificacions que té la Junta, resultant d'aplicació el cas segon del ja abans referit Decret en vigència.

Els senyors Ramon Llorent Batlle, Josep M. Camps Riera, Delfí Canella Cots, Ramón Nebell Borràs, Josep M. Llorent Bosch, Joan Castells Santesteban, Francesc Cases Corcina, Marian Jacques Pícol, Josep M. Simon Vilolla i Joan Puig Bover, en compareixència personal respectiva, demanen llur proclamació i els proposen En Daniel Riu Pericuet i En Josep Llorent Arany, compareixent personalment al pòdium i en nom i per mitjà de poder, el segon, entesos a nom d'En Antoni Age-

let Romeu, present, éssent els dos proposants en Diputats a
Corts, acreditada llur qualitat per certificacions que té la
Junta, i resultant per tant compresos en el cas segon del dit
Decret.

Els Senyors José M. Anzures Boiret, Enric Ribelles More-
ra i Lluís Esteva Vilanatió, demanen la proclamació respectiva,
proposant-los a l'efecte, ajustant-se al cas segon del Decret
aplicable, els Senyors Ricard Palacin Soldevila i Epifani Bellí
Castiel, Diputats a Corts, quina condició tenen justificada per
mitjà de certificacions que obren en poder de la Junta.

En tocar les dotze hores, és llegí la llista dels Candidats
proposats, resultant ésser per aquesta circumscripció electoral,
els senyors següents:

FRANCISCO MACIÀ LLUCH
HILBERT TORRES BERNARD
JUAN SORCHINOS MONASTERIA
RICARD PALACIN SOLDEVILA
JOSEP COMARTEJO JOVER
JOSEP M. ESPINOSA SIBAT
JUAN MIGUEL URSO
JUAN MIGUEL SORRERA
ENRIC SANTUSCI MARGENT
JOAN LAURENT GARCIA
FRANCISCO VILAR VILAR
BERNARD GARCIA DE LA ROSA
FRANCISCO AGUILAR VILAR
JOAN MIGUEL GARCIA
TOMAS PABLO BLA
SANTIAGO PALACIN MEDAL
FRANCISCO LLIBRE FRANKUESA
DAVIDE RUI PERIQUET
JOSEP LLIBRE RIBERA
JUAN MIGUEL RIBERA
JOAN MIGUEL RIBERA

PERE MONTES LINDEROZ
FRANCESC GARCIA DE CLORES
JOSEP SOLÉ CERDÀ
SALUSTIÀ ESTADELLA ARDÒ
RAMON SÀLES TORRES
FRANCESC XAVIER JAMES PIÑOL
JOAN ROVIRA ROURE
RAMON RIU VENDRELL
ANTONI BECARTILL APARICIO
JOSEP M. TERRAN COSTE
MANUEL GALLART BANCORRE
JOSEP CARRIGERAN BORRÀS
RAMON ARNAY BARRER
JOSEP M. SÀNY RAMONICH
DELFI CANDELL COTS
PAB NOBELL BORRÀS
JOSEP M. LLORT BOSCH
JAMES CASTELLÀS BANCORRELLS
FRANCESC CÀSLES CORTINA
MERLIN JAMES PIÑOL
JOSEP M. SICHON VIELLA
JOAQUEN PUIG BARRER
JOSEP M. ADRIANES PUIG
LEONIC RIBALLAS MORA
LLUIS ESTEVE VILARÓ.

que foren proclamats Candidats pel Sr. President, en nom de la Junta, la qual acorda que en compliment de l'article trenta de la Llei, el dijous proper es constitueixin les taules per l'entrega de talons que autoritzin els nomenaments d'Interventors; que es lliuri als Candidats proclamats les respectives credencials, i que pel Sr. Secretari es comuniqui a les taules els nomenaments fets en aquesta sessió pels Candidats o els

apoderats, per l'entrega de les fulles talonàries.

Tot seguit es dona per acabada la sessió, extenent-se per duplicat la present acta que signen els senyors de la Junta juntament amb mi el Secretari que certifico.

Tri Llanuza

Walter Jeter

J. Bonet

Domingo Mota

Juan José

Juan José

Alfonso

Luis Borrás

Antonio

Guillermo

Alfonso

Juan

Guillermo

José

Manuel

Luis P. Matar

A P È N D I X - 6

Instància de presentació dels candidats del B.O.C.
per a la seva proclamació a la Junta Provincial del
Cens Electoral.

Font: Instància original de l'arxiu de la Diputació
de Lleida.

SR.

Los abajo inscriptos diputados a Cortes Constituyentes en la actualidad de acuerdo con los artículos consiguientes de la vigente Ley electoral, acuden a Vd y exponen
que presentan para candidatos en las próximas elecciones de diputados al Parlamento Catalán, que se celebraran en la provincia de Lérida el día 20 de noviembre, según decreto del gobierno provisional de la Generalidad de Cataluña, a los señores Joaquín Maurín Julia, Víctor Colomé Nadal, Jaime Miravittles Navarra, Jorge Arquer Saltó, Juan Farré Gassó, Sebastián Garsaball Palcó, Francisco Aguilá Buixadera, Tomás Pàmies Pla, Francisco Mateu Franquesa, Santiago Palacín Nadal y Pedro Ardiaca Martí. Los cuales se adhieren con todos los derechos necesarios para el caso y pertenecen al partido político legal y autorizado "Bloque Obrero y Campesino".
Lo que le comunican para su conocimiento y efectos pertinentes.

Atte Vd. muchos años

Lérida 6 de Noviembre de 1932

Miravittles
Arquer

Francisco Aguilá
Palacín

Sr. Presidente de la Junta provincial de Censo - L É R I D A

A P P E N D I X - 7

Acta d'escrutini general.

Font: Acta original de l'arxiu de la Diputació de
Lleida.

ELECCIONS DE DIPUTATS AL PARLAMENT DE CATALUNYA

CIRCUSCRIPCIÓ PROVINCIAL DE

L L E I D A.

ACTA D'ESCRUTINI GENERAL:

A la Ciutat de Lleida, a vint-i-quatre de Novembre de mil nou cents trenta dos: Vessent les deu del matí, es reuniren al local de la Sala de Justícia de l'Audiència provincial, sota la presidència de l'Il·ltre. Sr. En Josep Samaniego i Ladrón de Cegama, President de l'Audiència, els Vocals propietaris e Suplents de la Junta provincial del Cens electoral, senyors; President; Rocas-Morales; Sansaball; Borborà; Cerecigni; Agelet Ermengild; Puntos; Sanvicens; Agelet, Antonio; Bellí; Vilos i Oliva, assistits del sotscrit Secretari, amb el fi de procedir a l'escrutini general de les eleccions de Diputats al Parlament de Catalunya, efectuades el dia vint del corrent; i resultant que el número de Vocals era sufficient per a que es pogui constituir i funcionar la Junta, a tenor del disposat per la Llei, el Sr. President declarà constituïda la mateixa, per a procedir a l'escrutini general.

Des de l'hora anunciada, varen concorre per a assistir a l'acte, amb vau però sense vot, segons prevé l'article cinquanta de la Llei electoral vigent, els Can-

fidats que han volgut fer ús del seu dret, i els seus representants legalment autoritzats, estant presents fins les deu i trenta, els senyors següents: En Xavier Asensio Roselló, com apoderat del Candidat Sr. Humbert Torres Barberà; En Josep Sol Mallespí i Antoni Serrate Barés, com apoderats del Candidat Sr. Salustia Estadella Arnó, i present personalment el Candidat Sr. Joan Rovira Roure.

Conforme al disposat en l'article cinquanta i í de la Llei, el Sr. President ordenà que, pel Sr. Secretari es llegís les disposicions legals, referents a l'acte, i una vegada fet, es comencés les operacions de l'escrutini, obrint-se ú per ú, els plecs rebuts de les Seccions electorals, comprovant-se previamente la integritat dels segells, fent-se l'escrutini Secció per Secció, dels vots obtinguts per cada Candidat, donant compte el Secretari dels resultats de votació i prenent les anotacions convenientes per al computu i consegüent adjudicació de vots escrutats, el Vocal de la Junta Sr. Domènec Martes.

Entre anaven examinant les actes de les votacions de les Seccions es formularen les protestes i reclamacions següents:

RESCRAM:

El Sr. Rovira fé present que dient en l'acte textualment: "Observándose por la Junta que nueve de las papeletas podrían ofrecer dudas respecto a su validez por darse la anomalía de figurar en las mismas candidaturas de dos bandos políticos distintos, se acuerda la unión a esta acta original para que en su vista la Superioridad lo que crea procedente decidir. Los señores que figuran son: Don Juan Rovira, Don Ramón Riu, Don Antonio Secanell, Don José La Ferrán, Don Enrique Cantarri

Don Ramón Sol, Don Humberto Torres, Don Francisco Xaques,
Don Ramón Sales, Don Pedro Corominas y Don José Cabecerán,
entén que deuen computar-se els nou vots i demana que s'u-
neixin a l'expedient l'acta i les paperetes.

La Junta provincial acorda acceptar la protexta
però que no hi ha lloc a escrutar més vots que els que cons-
tin a l'acta deixant per la resolució definitiva a la Supe-
rioritat.

LES

El mateix Sr. Rovira Candidat, fa present respec-
te d'aquesta Secció que segons resulta del certificat que
acompanya i ademés del certificat que també obra en poder de
la Junta provincial, que en l'elecció de dit poble obtení
cinquanta i vots, per qual motiu formula la corresponent pro-
testa per que no se li computin els expressats vots.

EXPRESSADA.

També protexta el Candidat Sr. Rovira, que no se
li escrutin els vots al Candidat Sr. Ferran, que apareix en
aquesta Secció amb setanta vots, que consten en un certifi-
cat d'escrutini que obra en poder de la Junta provincial.

ODEX

Al fer-se la computació de vots d'aquesta Secció
Soldevilla
el Candidat Sr. Falcón fa present que el diumenge dia de
l'elecció no es va celebrar aquesta per trencar-se l'urna,
i que el diumenge tres individus d'aquesta Capital afectes
a la Candidatura proporcionalista amb revòlvers a les mans
arrebataren de la Mesa electoral amb connexió un acte en
blanc i fa present que en el sobre de remissió de l'acta que
desitja s'uneixi a aquesta acta, consta haver-se celebrat
l'elecció el dia vint-i-dos i del segell de l'estafeta d'O-
liana apareix haver-se depositat dit plec de l'esmentat dia.

PARRÒQUIA D'ORTÒ.

El Candidat Sr. Rovira manifesta respecte a aques-
ta Secció que en el certificat que presenta i prega s'acom-
panyi a l'acta, apareix el Candidat Sr. Sol amb trenta vuit
vots que no se li han escritat i que apareixen al seu favor
en dit certificat.

Es fa constar que s'accepten per certificats o per còpies d'actes que presenten els Candidats o els seus apoderats, les Seccions següents: Anya, Avellaner, 12 i 24, Dagerque, Baronia de Riulp, Escorran, Escles, Gosol, Illi-da, districte 42, Secció 12, Montoliu de Carvera, Noves de Sagra, Torreferrera i Viella.

Que no s'accepten per no haver-se rebut la documentació ni presentar-se certificat, Josep del Cardí. I

Que no es computen els vots obtinguts pels Candidats en la Secció de Erats i Campsor per resultar menys votants que el nombre de vots assignats a tots els Candidats en l'acta de votació.

La Junta per via de correcció acordà mitjar en la quantitat de vint-i-cinc pessetes a cada un als Presidents i Adjunts que han desistit de remetre a este Provincial les còpies de votació que determinà l'Acta, que són els que corresponen a les Seccions d'Anyà, Avellaner, 12 i 24, Dagerque, Baronia de Riulp, Escorran, Escles, Gosol, Illi-da, Districte 42, Secció 12, Montoliu de Carvera, Noves de Sagra, Torreferrera, Viella i Josep del Cardí.

Després de llegides totes les actes de votacions rebudes (o còpies i certificacions presentades pels Candidats per a suplir la manca d'aquelles) i el recompte de vots, es va llegir pel Secretari el recompte general, el qual donà el resultat següent:

NÚMERO DE VOTANTS: SEIXANTA MIL QUARANTA DOS.

VOTS OBTINGUTS PELS SENYERS CANDIDATS:

EN FRANCESC MACIÀ LLUSSÀ: Trenta dos mil quatre cents quatre. (32.404).....

EN ENRIC CANTURRI RAMONET: Trenta un mil quatre cents vuitanta dos. (31.482).....

EN JOSEP COMPANYYS JOVER: Trenta un mil cinc cents cinquanta (31.550).....

deu (24.110)-----

EN JOSEPH Me JERMAN COSME: Vint-i-dos mil cinc
cents trenta tres (22.533)-----

EN JOAN ROVIRA ROURE: Vint-i-quatre mil cent di-
vuit (24.118)-----

EN FRANCESC AGUILAR BUIXADERA: Dos mil set cents
noranta u (2.791)-----

EN PERE ASDOLGA MARTI: Tres mil nou (3.009)-----

EN JORDI ARQUEL SALTOR: Tres mil cent vintanta,
(3.120)-----

EN VICTOR COLOME NADAL: Quatre mil quatre cents
vintanta dos (4.432)-----

EN JOAN FARRÉ GASSÓ: Dos mil quatre cents trenta
set (2.437)-----

EN SEBASTIÀ GARCAPALL FALCÓ: Mil set cents noran-
ta sis (1.796)-----

EN FRANCESC MATEU FRANQUERA: Dos mil vint cents
quaranta (2.640)-----

EN JOAQUIM MALDON JULIÀ: Quatre mil cent cinquanta
diners (4.519)-----

EN CAUME MIRAVITLES NAVARRA: Dos mil quatre
cents cinquanta (2.452)-----

EN SANTIAGO FALCÓN NADAL: Tres mil trenta dos,
(3.032)-----

EN TOMÀS PABIES PLÀ: Dos mil cent vint-i-
sis (2.826)-----

EN PERE MONIES MELÉNDEZ: Quatre cents nou (409).

EN JOSEP SORÉ CASERÀ. " " " " (393).

EN FRANCESC GARCIA DE CÁCERES: Tres cents vintanta
set (367)-----

ALTRES SENYORS QUE HAN OBTINGUT VOTS: Tres cents
vuitanta set (387)-----

I corresponent alegria-se columna dignitat per " " " "

ta circumscripció, el Sr. President, de conformitat al disposat en l'article cinquanta dos de la Llei Electoral, en relació a l'onze del Decret de vuit de l'any de mil nou cents trenta i, proclamà Diputats al Parlament de Catalunya electes, a

EN HUMBERT TORRES BARRERA

EN FRANCESC MACIÀ LLUSCA

EN PERE COROMINAS MUNTANYA

EN FRANCESC VIADIU VENDRELL

EN JOSEP COMPANYYS JOVER

EN JOAN SAURET GARCIA

EN ENRIC CANTURRI RAMONET

EN RICARD PALACIN SOLDEVILA

EN PERE MIAS CODINA

EN JAUME MAGRE UBACH

EN JOSEP Me ESPANYA SIRAT

EN JOAN ROVIRA ROURA

EN ANTONI SECANELL APARICIO

DON ROMÀ SOL NESTRE.

que apareixen amb majoria relativa de vots dels escrutats i computats i haver obtingut més del vint per cent dels vots censos.

Complertes les prescripcions de la Llei, es varen donar per acabades les operacions d'escrutini, acordant la Junta que es lliurin les corresponents credencials als Diputats electes per a que els hi serveixin de presentació al Parlament de Catalunya, i que s'extengui per duplicat la present acta.

I havent continuat la sessió amb unitat d'acte, en arribar a les quatre i quinze minuts del dia següent al de la data en que va començar, es donà per finalda, extenent-se

lo present donat f6 de quant se f6 en el present, que sig-
nen tots els individus de la Junta, que han assistit a
la sessi6 i els Comissaris o apoderats que debitjeren
fer-ho, de tot el qual, jo el Secretari certifico. =
L'afegit -Soldovila, Val.

En Lluís Lluís

Domènec Moya

J. P. R. R. R.

En Carles

En Carles

En Carles

En Carles

En Carles

En Carles

En Carles

En Carles

En Carles

En Carles

En Carles

En Carles

A P È N D I X - 8

Mostra fotocopiada de les actes originals.
Fulles primera i darrera.

Font: Actes originals de l'arxiu de la Diputació de
Lleida.

CIRCUNSCRIPCION ELECTORAL DE LA PROVINCIA DE LERIDA

REPÚBLICA DE EL SALVADOR EN LA AMÉRICA CENTRAL

0
2
6
9
0
1
7
I
D
Z
O
G
N
I
C
O
V
O
T
E
S

SEÑORES QUE HAN OBTENIDO VOTOS

Year	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100
1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100	

CONSEJO REGIONAL DE LA PROVINCIA DE LÉRIDA

0 20 40 60 80 100 120 140 160 180 200 220 240 260 280 300 320 340 360 380 400 420 440 460 480 500 520 540 560 580 600 620 640 660 680 700 720 740 760 780 800 820 840 860 880 900 920 940 960 980 1000 1020 1040 1060 1080 1100 1120 1140 1160 1180 1200 1220 1240 1260 1280 1300 1320 1340 1360 1380 1400 1420 1440 1460 1480 1500 1520 1540 1560 1580 1600 1620 1640 1660 1680 1700 1720 1740 1760 1780 1800 1820 1840 1860 1880 1900 1920 1940 1960 1980 2000 2020 2040 2060 2080 2100 2120 2140 2160 2180 2200 2220 2240 2260 2280 2300 2320 2340 2360 2380 2400 2420 2440 2460 2480 2500 2520 2540 2560 2580 2600 2620 2640 2660 2680 2700 2720 2740 2760 2780 2800 2820 2840 2860 2880 2900 2920 2940 2960 2980 3000 3020 3040 3060 3080 3100 3120 3140 3160 3180 3200 3220 3240 3260 3280 3300 3320 3340 3360 3380 3400 3420 3440 3460 3480 3500 3520 3540 3560 3580 3600 3620 3640 3660 3680 3700 3720 3740 3760 3780 3800 3820 3840 3860 3880 3900 3920 3940 3960 3980 4000 4020 4040 4060 4080 4100 4120 4140 4160 4180 4200 4220 4240 4260 4280 4300 4320 4340 4360 4380 4400 4420 4440 4460 4480 4500 4520 4540 4560 4580 4600 4620 4640 4660 4680 4700 4720 4740 4760 4780 4800 4820 4840 4860 4880 4900 4920 4940 4960 4980 5000 5020 5040 5060 5080 5100 5120 5140 5160 5180 5200 5220 5240 5260 5280 5300 5320 5340 5360 5380 5400 5420 5440 5460 5480 5500 5520 5540 5560 5580 5600 5620 5640 5660 5680 5700 5720 5740 5760 5780 5800 5820 5840 5860 5880 5900 5920 5940 5960 5980 6000 6020 6040 6060 6080 6100 6120 6140 6160 6180 6200 6220 6240 6260 6280 6300 6320 6340 6360 6380 6400 6420 6440 6460 6480 6500 6520 6540 6560 6580 6600 6620 6640 6660 6680 6700 6720 6740 6760 6780 6800 6820 6840 6860 6880 6900 6920 6940 6960 6980 7000 7020 7040 7060 7080 7100 7120 7140 7160 7180 7200 7220 7240 7260 7280 7300 7320 7340 7360 7380 7400 7420 7440 7460 7480 7500 7520 7540 7560 7580 7600 7620 7640 7660 7680 7700 7720 7740 7760 7780 7800 7820 7840 7860 7880 7900 7920 7940 7960 7980 8000 8020 8040 8060 8080 8100 8120 8140 8160 8180 8200 8220 8240 8260 8280 8300 8320 8340 8360 8380 8400 8420 8440 8460 8480 8500 8520 8540 8560 8580 8600 8620 8640 8660 8680 8700 8720 8740 8760 8780 8800 8820 8840 8860 8880 8900 8920 8940 8960 8980 9000 9020 9040 9060 9080 9100 9120 9140 9160 9180 9200 9220 9240 9260 9280 9300 9320 9340 9360 9380 9400 9420 9440 9460 9480 9500 9520 9540 9560 9580 9600 9620 9640 9660 9680 9700 9720 9740 9760 9780 9800 9820 9840 9860 9880 9900 9920 9940 9960 9980 10000 10020 10040 10060 10080 10100 10120 10140 10160 10180 10200 10220 10240 10260 10280 10300 10320 10340 10360 10380 10400 10420 10440 10460 10480 10500 10520 10540 10560 10580 10600 10620 10640 10660 10680 10700 10720 10740 10760 10780 10800 10820 10840 10860 10880 10900 10920 10940 10960 10980 11000 11020 11040 11060 11080 11100 11120 11140 11160 11180 11200 11220 11240 11260 11280 11300 11320 11340 11360 11380 11400 11420 11440 11460 11480 11500 11520 11540 11560 11580 11600 11620 11640 11660 11680 11700 11720 11740 11760 11780 11800 11820 11840 11860 11880 11900 11920 11940 11960 11980 12000 12020 12040 12060 12080 12100 12120 12140 12160 12180 12200 12220 12240 12260 12280 12300 12320 12340 12360 12380 12400 12420 12440 12460 12480 12500 12520 12540 12560 12580 12600 12620 12640 12660 12680 12700 12720 12740 12760 12780 12800 12820 12840 12860 12880 12900 12920 12940 12960 12980 13000 13020 13040 13060 13080 13100 13120 13140 13160 13180 13200 13220 13240 13260 13280 13300 13320 13340 13360 13380 13400 13420 13440 13460 13480 13500 13520 13540 13560 13580 13600 13620 13640 13660 13680 13700 13720 13740 13760 13780 13800 13820 13840 13860 13880 13900 13920 13940 13960 13980 14000 14020 14040 14060 14080 14100 14120 14140 14160 14180 14200 14220 14240 14260 14280 14300 14320 14340 14360 14380 14400 14420 14440 14460 14480 14500 14520 14540 14560 14580 14600 14620 14640 14660 14680 14700 14720 14740 14760 14780 14800 14820 14840 14860 14880 14900 14920 14940 14960 14980 15000 15020 15040 15060 15080 15100 15120 15140 15160 15180 15200 15220 15240 15260 15280 15300 15320 15340 15360 15380 15400 15420 15440 15460 15480

COMISION ELECTORAL DE LA PROVINCIA DE LERMA

SEATTLE, WASH., Nov. 10 (AP)—

10

DATE	TIME	NAME	AGE	SEX	RELATION	EDUCATION	RELIGION	ETHNICITY	LANGUAGE	TELEPHONE	ADDRESS	CITY	STATE	COUNTRY
1945	10:30	John Doe	35	M	Head of Family	High School	Protestant	White	English	123 Main St	New York	NY	USA	
1945	11:00	Jane Doe	32	F	Wife	High School	Catholic	White	English	123 Main St	New York	NY	USA	
1945	11:30	Robert Doe	15	M	Son	High School	Protestant	White	English	123 Main St	New York	NY	USA	
1945	12:00	Mary Doe	12	F	Daughter	High School	Catholic	White	English	123 Main St	New York	NY	USA	
1945	12:30	James Doe	10	M	Son	High School	Protestant	White	English	123 Main St	New York	NY	USA	
1945	13:00	Elizabeth Doe	8	F	Daughter	High School	Catholic	White	English	123 Main St	New York	NY	USA	
1945	13:30	William Doe	6	M	Son	High School	Protestant	White	English	123 Main St	New York	NY	USA	
1945	14:00	Patricia Doe	4	F	Daughter	High School	Catholic	White	English	123 Main St	New York	NY	USA	
1945	14:30	Charles Doe	3	M	Son	High School	Protestant	White	English	123 Main St	New York	NY	USA	
1945	15:00	Barbara Doe	2	F	Daughter	High School	Catholic	White	English	123 Main St	New York	NY	USA	
1945	15:30	Richard Doe	1	M	Son	High School	Protestant	White	English	123 Main St	New York	NY	USA	

A P È N D I X - 2

Acta de votació del municipi d'Agramunt.

Font: Acta original de l' arxiu de la Diputació de
Lleida.

Acta de votació per a Regidors d'Ajuntament d'Establa

Terme municipal d' Establa Districte 1

Secció Urban

Circumscripció

A aproximant a veint
d' novembre de mil nou cents tranta dos; éssent l'hora de les vuit,
i trovant-se constituïda definitivament en el lloc de la casa de mossèn
designat per la Junta municipal del Cens electoral, la Mesa formada pel senyor En
Miguel Mayoralles com a President, i els senyors
En Juan Lluís Gual i
En José Gual com Adjunts
i En Ramon Gual, Antoni Cortés, Novell, José
don Artur Ribó, José Cortés, Novell, Antoni
Plaquer, Miguel, Antoni Gual Gual

com Interventors designats pels candidats Industrials Modell
don, Juan Lluís Gual, Fernand Gual
Miguel

anuncià el President que COMENÇAVA LA VOTACIÓ per a Regidors d'Ajuntament
d'Establa la qual s'ha verificat observant-se totes les formalitats
establertes pels articles 39 al 44 de la llei de 8 d'Agost de 1907.

A les quatre en punt de la tarda, el senyor President, conforme disposa l'article 43 de
dita llei, anuncià en veu alta que s'anava a tancar la votació, no permetent-se entrar a ningú
més en el local, i després de fetes les preguntes i advertències previngudes en l'expressat
article i admeses que foren per (1) unanimitat de la Mesa en vista de les
cèdules de veïnatge, testimonis dels electors presents i demés documents pertinents, els
vots reclamats i suspesos, votaren els electors presents que encara no ho havien fet, declara-
rant seguidament el President tancava la votació, signant els Interventors les llistes nume-
rades de votants al marge de tots els plecs i a continuació de l'últim nom escrit.

Inmediatament es procedí a fer el recompte de vots, llegint el senyor President en veu
alta les paperetes a mida que les treia una a una de l'urna, posant-les de manifest als Inter-
ventors, els quals anaven confrontant el nombre d'aquells amb el de votants anotats a les
llistes i guardant-se les demés formalitats establertes per l'article 44 de la llei electoral,
sense que s'hagin prè en compte altres paperetes i noms més que els que corresponen
segons el tanteix específic.

Fet el recompte de vots, del que resulta ésser igual el nombre de les paperetes llegides que el dels electors que han pres part en la votació, preguntà el senyor President si hi havia alguna reclamació o protesta a fer referent a la votació o el recompte i ⁽¹⁾

no habent hi hagut reclamació de cap mena.

anuncià el propi senyor President el resultat del recompte que resultà ésser el següent :

ELECTORS D'AQUESTA SECCIÓ SEGONS EL CENS	249
NOMBRE DE PAPERETES LLEGIDES	281
ELECTORS QUE HAN VOTAT, SEGONS LES LISTES NUMERADES OMPLERTES	281
PELS INTERVENTORS	

Candidats que han obtingut vots i nombre dels obtinguts per cada un, per ordre de més a menys :

VOTS		VOTS		
En	Umbert Lluís Barberà	196	En	
»	Pere Caronius Menton	195	»	
»	Francesc Maria Ullm	188	»	
»	José Compagnys Jové	188	»	
»	Salme Miquel Rubach	181	»	
»	Pere Miró Codina	181	»	
»	Juan Lluís Jorcin	181	»	
»	Francesc Vicens Vicens	180	»	
»	Enric Contreras Romanó	172	»	
»	Ricard Palacin Llobet	177	»	
»	José M.ª Girona Girona	163	»	
»	José Calceiro Boris	42	»	
»	Antoni Leonell Ayala	89	»	
»	José M.ª Ferrer Costa	87	»	
»	Enric Llobet Llobet	87	»	

(1) Si hi hagués hagut alguna reclamació o protesta, es consignaria sumariament en aquest lloc, així com les resolucions motivades.

[illegible]

Acordà per últim la Mesa, publicar a l'acte per certificació, que es posarà a la part exterior d'aquest local, el resultat de l'escrutini; remetre iguals certificats a 02 la Mesa
presencial de l'escrutini

57

A handwritten signature, possibly 'S', is written on a piece of lined paper. The signature is written in dark ink and is positioned in the lower right area of the page.

i que es remeti immediatament un exemplar de la llista numerada de votants al senyor President de la Junta provincial del Cens electoral i dues còpies literals d'aquesta acta a

la Junta provincial del Cens

lliurant-se certificació del resultat de l'escrutini de l'elecció, o de qualsevol extrem de l'acta, als candidats, notaris o electors que la sol·licitin, remetent-se, finalment, l'original amb tots els documents a que fa referència, al President de la Junta municipal abans de les deu del matí del dia immediat.

I resultant complides les prescripcions legals relatives a les votacions, signen tots els individus de la Mesa aquesta acta en fe de lo consignat en la mateixa i en compliment de lo que prevé l'article 46 de la repetida llei electoral.

El President,

Miguel María Guillot

Els Adjunts,

José María
Jaime

Els Interventors,

Antonio Laguna
Ramón Escobedo
José Castillo
Antonio Escobedo
Salvador Artigas
Antonio Cortés
José Castillo

A P E N D I X - 10

La premsa satírica de les dretes monàrquiques a Lleida.

TOCA FERRO!

SETMANARI RADICAL ESPERITISTA

Número 47 LLEIDA, 29 OCTUBRE DE 1932 Any 11 (2.ª època)

PREU 20 CÈNTIMS REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Carrer Clavé, 10 -- LLEIDA

AMORS NEGUITOSOS

D. PEPE. — Mal m'havies semblat tant guapo i tant jove!
LA LLIGA (D. DOMÈNEC). — No sé que em passa que
t'hiom em diu el mateix. Tots en volen conquistar.

TOCA FERRO i

SETMANARI RADICAL ESPERITISTA

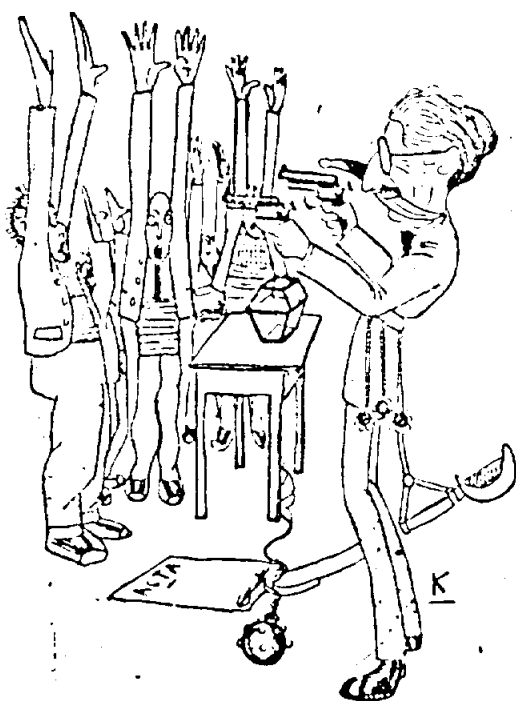
Número 54

LLEIDA, 17 DESEMBRE DE 1932

Any II (2.ª època)

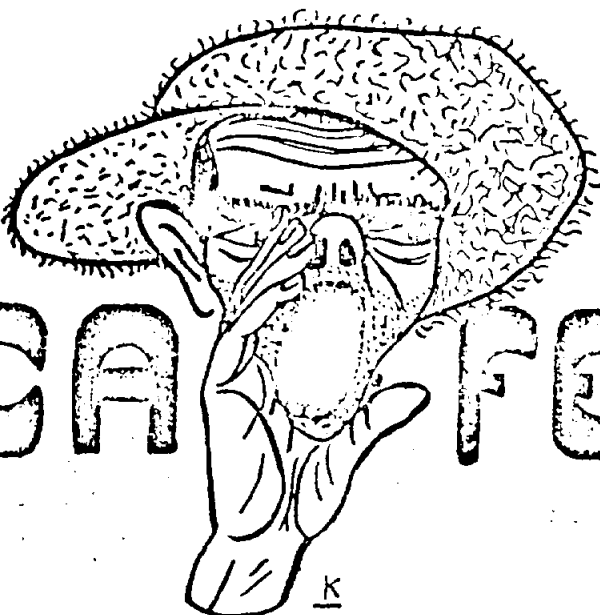
PREU, 20 CÈNTIMS • • Redacció i Administració Plaça de Gardeny, LLEIDA

DE PISTOLERISME

El «criminal» Rovira en una de les seves mes
suaus, dignes i sanes actituds..... Prop o lluny hi ha
la «granujada».

TOCA FERRO i

SETMANARI RADICAL ESPERITISTA

úmero 59

LLEIDA, 21 GENER DE 1933

Any III (3.ª època)

PREU: 20 CÈNTIMS • • Redacció i Administració: Plaça de Gardeny. • LLEIDA

DON ROMA SORTINT DEL PURGATORI

Per a anar al Parlament.

A P È N D I X - 11.

Relació dels tres-cents vint municipis lleidatans, seguint els criteris d'ordenació següents:

- 1.- Nom i nombres dels municipis, tal com vénen ressenyats a les actes electorals.
- 2.- Nom de la comarca a què pertanyen segons la divisió de Catalunya, per comarques i regions, proposada per la Generalitat el 1936. També faig menció del canvi de nom que alguns d'ells han sofert respecte al que els dona la Generalitat.
- 3.- Numeració de treball que he donat a cada municipi per poder-los localitzar més ràpidament. Aquesta numeració té l'ordre següent: comença a la comarca de la Vall d'Aran, continua pel Pallars Sobirà, Pallars Jussà, la Noguera, el Segrià, les Garrigues, l'Urgell, la Segarra, el Solsonès, l'Alt Urgell, fins la Cerdanya.

Hi ha alguns municipis que tenen annexos, pertinençes, o bé agregats, i com que es troben dibuixats als mapes, per a poder-los reconèixer he fet servir la numeració de treball i els he donat el mateix número que el del municipi a què pertanyen, però acompanyats de dues cometes. Per a situar-los m'he guiat solament pel mapa de Lleida que Josep Tortosa ens presenta en el seu llibre, El medio y la vida en Lérida, Lérida, 1963.

Nº	NOM OFICIAL	NOM DE LA GENERALITAT	COMARQUES	Nº TREBALL
1	Abella de la Conca	-	El Pallars Jussà	76
2	Ager	-	La Noguera	95
3	Agramunt	-	L'Urgell	227
4	Alamús	Els Alamús	El Segrià	139
5	Alàs	-	L'Alt Urgell	302
6	Albarrés	L'Albarrés	Les Garrigues	183
7	Albatarrech	Albatàrrec	El Segrià	156
8	Albesa	-	La Noguera	117
9	Albi	L'Albi	Les Garrigues	192
10	Alcanó	-	El Segrià	172
11	Alcarràs	-	El Segrià	153
12	Alcoletge	-	El Segrià	140
13	Alfarràs	-	La Noguera	116
14	Alfés	-	El Segrià	160
15	Algerri	-	La Noguera	114
16	Alguaire	-	El Segrià	148
17	Alins	-	El Pallars Sobirà	29
18	Alinyà	Alinyà	L'Alt Urgell	283
19	Almacellas	-	El Segrià	150
20	Almatret	-	El Segrià	168
21	Almenar	-	El Segrià	149
22	Alòs de Balaguer	-	La Noguera	100
23	Altron	-	El Pallars Sobirà	35
24	Anglesola	-	L'Urgell	216
25	Anserrall	-	L'Alt Urgell	297
26	Aña	Anyà	La Noguera	92
27	Arabell	Aravell	L'Alt Urgell	294
28	Aramunt	-	El Pallars Jussà	73
29	Arañó	L'Aranyó	La Segarra	233
30	Arbeca	-	Les Garrigues	198
31	Arcabell	Arcavell	L'Alt Urgell	300
32	Arfa	-	L'Alt Urgell	287
33	Aristot	-	L'Alt Urgell	308
34	Ars	-	L'Alt Urgell	298
35	Arsèguell	-	L'Alt Urgell	306
36	Artesa de Lleida	-	El Segrià	157
37	Artesa de Segre	-	La Noguera	101
38	Arties	-	La Vall d'Aran	14
39	Arrés	-	La Vall d'Aran	5
40	Arros i Vila	-	La Vall d'Aran	8
41	Asentiu	La Sentiu -	La Noguera	123
42	Aspa	de Sió	El Segrià	159
43	Avellanes	Les Avellanes	La Noguera	98
44	Aytona	Aitona	El Segrià	164
45	Bagerque	Bagergue	La Vall d'Aran	17
46	Bahent	Baén	El Pallars Sobirà	47
47	Balaguer	-	La Noguera	121
	La Quadra de Flix		La Noguera	121

48	Barbens	-	L'Urgell	215
49	Baronia de Rialp	B. de Rialp	La Noguera	91
50	Barruera	-	El Pallars Jussà	56
51	Basella	Bassella	L'Alt Urgell	271
52	Bausen	-	La Vall d'Aran	1
53	Belianes	-	L'Urgell	200
54	Belcaire d'Urgell	-	La Noguera	124
55	Bell-lloch	Bell-lloc	El Segrià	138
56	Bellmunt d'Urgell	-	La Noguera	126
57	Bellpuig d'Urgell	-	L'Urgell	211
58	Bellver de Cerdanya	-	La Cerdanya	314
59	Bellvis	-	La Noguera	130
	Remolins	-	La Noguera	130"
60	Benavent de Tremp	-	El Pallars Jussà	90
	Montadó	-	El Pallars Jussà	90"
61	Benavent de Lleida	-	El Segrià	143
62	Benés	-	El Pallars Jussà	62
63	Bescaran	-	L'Alt Urgell	309
64	Betlán	Betlan	La Vall d'Aran	9
65	Biosca	-	La Segarra	254
66	Bobera	Bovera	Les Garrigues	176
67	Bordas (Las)	Bordes (Les)	La Vall d'Aran	7
	Montanyeta d'Arró	-	La Vall d'Aran	7"
68	Borjas Blancas	Les Borges Blanques	Les Garrigues	194
	Pertenencia de les Borges Blanques	-	Les Garrigues	194"
69	Bosost	Bossost	La Vall d'Aran	4
70	Cabanabona	-	La Noguera	106
71	Cabó	-	L'Alt Urgell	279
72	Camarasa	-	La Noguera	112
73	Caneján	Canejan	La Vall d'Aran	3
74	Castellar de la Ribera	-	El Solsonès	264
75	Castellàs	-	El Pallars Sobirà	48
76	Castellciutat	-	L'Alt Urgell	295
77	Castellldans	-	Les Garrigues	182
78"	Castellnou de Seana	-	L'Urgell	213
79	Castelló de Farfanya	C. de Farfanya	La Noguera	113
80	Castellserà	Castellserà	L'Urgell	226
81	Cava	-	L'Alt Urgell	305
82	Cervera	-	La Segarra	241
83	Cervià	-	Les Garrigues	184
84	Ciutadilla	-	L'Urgell	206
85	Civís	-	L'Alt Urgell	299
86	Claravalls	-	L'Urgell	223
87	Clariana	-	El Solsonès	261
88	Claverol	-	El Pallars Jussà	50
	Pertenencia d'Estac	-	El Pallars Jussà	50"
89	Cogul(El)	-	Les Garrigues	181
90	Coll de Nargó	-	L'Alt Urgell	276
91	Conques	-	El Pallars Jussà	78
92	Corbins	-	El Segrià	142
93	Cubells	-	La Noguera	111

94	Doncell	-	L'Urgell	229
	Puelles-Montclar	-	L'Urgell	229"
95	Durro	-	El Pallars Jussà	61
96	Ellar	Eller	La Cerdanya	317
97	Enviny	-	El Pallars Sobirà	36
98	Eroles	Fígols de la Conca	El Pallars Jussà	70
99	Escaló	-	El Pallars Sobirà	32
100	Escuñau	Escunyau	La Vall d'Aran	12
101	Espluga Calva	Espluga Calba (La)	Les Garrigues	190
102	Espluga de Serra	-	El Pallars Jussà	65
	Trepadús	-	El Pallars Jussà	65"
103	Espot	-	El Pallars Sobirà	25
104	Estach	Estac	El Pallars Sobirà	43
105	Estahón	Estaon	El Pallars Sobirà	27
106	Estaràs	-	La Segarra	242
	Ferran-Altarriba		La Segarra	242"
107	Esterri de Aneó	Esterri d'Aneó	El Pallars Sobirà	24
108	Esterri de Cardós		El Pallars Sobirà	30
109	Estimariu	-	L'Alt Urgell	301
110	Farrera de Pallars		El Pallars Sobirà	40
111	Fígols de Orga	Fígols d'Organyà	L'Alt Urgell	277
112	Figuerola de Orcau	Figuerola d'Orcau	El Pallars Jussà	79
113	Figuerosa (La)	-	L'Urgell	222
114	Florejach	Florejacs	La Segarra	231
	Cases de la Berra		La Segarra	231"
115	Floresta (La)	-	Les Garrigues	193
116	Fondarella	-	El Segrià	136
117	Fontllonga	-	La Noguera	94
	Rubies	-	La Noguera	94"
118	Foradada	-	La Noguera	110
119	Fórnols	-	L'Alt Urgell	286
120	Freixanet i Altadill		La Segarra	238
121	Fuliola (la)	-	L'Urgell	225
122	Fulleda	-	Les Garrigues	189
123	Gabarra	Gavarra	L'Alt Urgell	274
124	Gausach	Gausac	La Vall d'Aran	10
125	Gerri de la Sal	-	El Pallars Sobirà	46
126	Gessa	-	La Vall d'Aran	15
	Marimanya		La Vall d'Aran	15"
127	Golmés	-	El Segrià	133
128	Gósol	-	El Berguedà	312
129	Granadella (La)	-	Les Garrigues	175
130	Granja de Escarpe	La Granja D'Escarp	El Segrià	167
131	Grañanella	Granyanella	La Segarra	234
132	Grañena	Granyena	La Segarra	235
133	Granyena de les	Garrigues	Les Garrigues	174
134	Guardia de Ares	La Guàrdia d'Ares	L'Alt Urgell	281

135	Guàrdia de Tremo (La)	-	El Pallars Jussà	85
136	Guils	-	L'Alt Urgell	290
137	Guisona	Guissona	La Segarra	247
	(Agregat)	-	La Segarra	247"
138	Guimerà	-	L'Urgell	205
139	Guixes	Guixers	El Solsonès	267
140	Gurp	-	El Pallars Jussà	69
141	Ibars de Noguera		La Noguera	115
142	Ibars de	Ivars		
	Urgell	d'Urgell	L'Urgell	214
143	Iborra	Ivorra	La Segarra	250
144	Isil	Gil	El Pallars Sobirà	19
145	Isona	-	El Pallars Jussà	77
146	Josa del Cadi	Josa de Cadí	L'Alt Urgell	304
147	Jou	-	El Pallars Sobirà	26
148	Juncosa	-	Les Garrigues	178
149	Juneda	-	Les Garrigues	195
150	Lérida	Ileida	El Segrià	152
151	Lés	-	La Vall d'Aran	2
152	Liñola	Linyola	La Noguera	128
153	Lladorre	-	El Pallars Sobirà	28
154	Lladurs	-	El Solsonès	265
155	Llanera de Arroyo	Llanera	El Solsonès	255
156	Llardecans	-	El Segrià	170
157	Llavorsí	-	El Pallars Sobirà	38
158	Lles	-	La Cerdanya	320
159	Llesp	-	El Pallars Jussà	58
160	Llesuy	Llessui.	El Pallars Sobirà	34
161	Llimiana	-	El Pallars Jussà	87
	Els Obacs		El Pallars Jussà	87"
162	Llovera	-	El Solsonès	257
163	Maldá	Maldà	L'Urgell	201
164	Malpàs	Malpàs	El Pallars Jussà	60
165	Manresana (La)	-	La Segarra	249
166	Masalcorreig	Massalcoreig	El Segrià	166
167	Masoteras	Massoteres	La Segarra	252
168	Mayals	Maials	El Segrià	169
169	Menarguens	Menàrguens	La Noguera	120
170	Miralcamp	-	El Segrià	134
171	Molsosa (La)	-	Anoia	259
	Anfesta	-	Anoia	259"
172	Mollerusa	Mollerussa	El Segrià	135
173	Moncortés	Moncortès	El Pallars Sobirà	44
174	Mongay	Montgai	La Noguera	125
175	Monrós	Mont-ros	El Pallars Jussà	54
176	Montanisell	-	L'Alt Urgell	275
177	Montellà	-	La Cerdanya	313
178	Montoliu de Cervera	-	La Segarra	236
179	Montoliu	-	El Segrià	155
180	Montornès de Segarra	-	La Segarra	219
181	Mur	-	El Pallars Jussà	83
182	Musa y Aransá	Musser i Arànsér	La Cerdanya	310

183	Nalech	Nalec	L'Urgell	207
184	Navés	Navès	El Solsonès	266
185	Noves de Segre	-	L'Alt Urgell	289
186	Oden	Odèn	El Solsonès	270
187	Oliana	-	L'Alt Urgell	273
188	Oliola	-	La Noguera	107
189	Olius	-	El Solsonès	262
190	Olujas	Les Oluges	La Segarra	243
191	Omellóns	Els Omellions	Les Garrigues	191
192	Omells de Nagaya	Els Omells de Na Gaia	L'Urgell	202
193	Orcau	-	El Pallars Jussà	74
194	Orgaña	Organyà	L'Alt Urgell	278
195	Ortoneda	Hortoneda de la Conca	El Pallars Jussà	49
196	Os de Balaguer	-	La Noguera	97
	Gerp	-	La Noguera	97"
197	Ossó de Sió	-	L'Urgell	230
198	Palau de Anglesola	Palau d'Anglesola	El Segrià	132
199	Palau de Noguera	-	El Pallars Jussà	82
200	Pallargas	Les Pallargues	La Segarra	232
	Puig-Cercos	-	El Pallars Jussà	82"
201	Pallerols	Pallerols del Cantó	L'Alt Urgell	291
202	Parroquia de Ortó (Barida)	La Parròquia d'Hortó	L'Alt Urgell	293
203	Pedra y Coma	La Coma i la Pedra	El Solsonès	269
204	Penellas	Penelles	La Noguera	127
205	Peramea	-	El Pallars Sobirà	45
206	Peramola	-	L'Alt Urgell	272
207	Pinell	-	El Solsonès	256
208	Pinós	-	El Solsonès	258
209	Plá de Sant Tirs	El Pla de Sant Tirs	L'Alt Urgell	288
210	Poal (El)	-	La Noguera	131
211	Pobla de Ciérvoles	La Pobla de Cérvoles	Les Garrigues	185
212	Pobla de Segur(la)	-	El Pallars Jussà	51
213	Pobla de la Granadella	La Pobleta de la Granadella	Les Garrigues	177
214	Pobleta de Bellvehí	La Pobleta de Bellveí	El Pallars Jussà	53
215	Pons	Ponts	La Noguera	103
216	Pont de Suert	-	El Pallars Jussà	59
	Selles	-	El Pallars Jussà	59"
217	Portell	St. Ramon del Portell	La Segarra	249
218	Portella (La)	-	La Noguera	118

219	Prats y Sampsor	Prats i Sampsor	La Cerdanya	316
220	Preixana	-	L'Urgell	210
221	Preixens	-	La Noguera	109
222	Preñanosa	La Prenyanosa	La Segarra	244
223	Prullans	Prullans	La Cerdanya	319
224	Puig-grós	Puiggròs	Les Garrigues	197
225	Puigvert de Agramunt	Puigverd d'Agramunt	L'Urgell	228
226	Puigvert de Lérida	Puigverd de Lleida	El Segrià	158
227	Rialp	Rialb	El Pallars Sobirà	37
228	Ribera de Cardós	-	El Pallars Sobirà	31
229	Riner	-	El Solsonès	260
230	Riu	Riu de Pendís	La Cerdanya	315
231	Rocafort de Vallbona	-	L'Urgell	208
232	Rocallaura	-	L'Urgell	204
233	Roselló	-	El Segrià	146
234	Salardú	-	La Vall d'Aran	16
235	Salàs de Pallàs	Salàs	El Pallars Jussà	68
236	Sananuja	Sanalluja	La Segarra	253
237	San Lorenzo Morunys	St. Llorenç de Morunys	El Solsonès	268
238	Sant Antolí y Vilanova	St. Antolí i Vilanova	La Segarra	239
239	Sant Cerni	St. Serni	El Pallars Jussà	86
240	Sant. Esteve de la Sarga	-	El Pallars Jussà	84
241	St. Guim de la Plana	-	La Segarra	248
242	St. Martí de Malçà	-	L'Urgell	209
243	St. Miquel de la Vall	-	El Pallars Jussà	88
244	St. Pere dels Arquells	-	La Segarra	240
245	St. Romà D'Abella	-	El Pallars Jussà	75
246	St. Salvador de Toló	-	El Pallars Jussà	89
247	Santa línia	Sta. Linya	La Noguera	99
248	Sapeira	-	El Pallars Jussà	66
249	Sarroca de Bellera	-	El Pallars Jussà	63
250	Sarroca de Lérida	Sarroca de Lleida	El Segrià	171
251	Senterada (Lareu)-	-	El Pallars Jussà	52
252	Seo de Urgel	La Seu d'Urgell	L'Alt Urgell	296

253	Serch	Cerc	L'Alt Urgell	303
254	Seròs	-	El Segrià	165
255	Serradell	-	El Pallars Jussà	67
256	Sidamunt	Sidamon	El Segrià	137
257	Soleràs (EL)	-	Les Garrigues	180
258	Solsona	-	El Solsonès	263
259	Son del Pino	Son	El Pallars Sobirà	23
260	Soriguera	-	El Pallars Sobirà	41
261	Sorpe	-	El Pallars Sobirà	20
262	Sort	-	El Pallars Sobirà	42
263	Soses	-	El Segrià	163
264	Sudanell	Sonadell	El Segrià	154
265	Suñé	Sunyer	El Segrià	161
266	Surp	-	El Pallars Sobirà	33
267	Suterraña	Suterranya	El Pallars Jussà	80
268	Tahús	Taús	L'Alt Urgell	280
269	Talarn	-	El Pallars Jussà	72
270	Talavera	-	La Segarra	237
271	Talladell (El)	-	L'Urgell	221
272	Talltendre	-	La Cerdanya	318
273	Tàrrega	-	L'Urgell	220
274	Tarrés	-	Les Garrigues	188
275	Tarroja	-	La Segarra	245
276	Térmens	-	La Noguera	129
277	Tírvia	-	Pallars Sobirà	39
278	Tiurana	-	La Noguera	104
279	Toloriu	-	L'Alt Urgell	307
280	Torà	Torà de Riubregós	La Segarra	251
281	Torms (Els)	-	Les Garrigues	179
282	Tornabous	-	L'Urgell	224
	La Guardia-			
	Tarros	-	L'Urgell	224"
283	Torrebeses	Torrebeses	El Segrià	173
284	Torre de Cabdella	La Torre de Cabdella	El Pallars Jussà	55
285	Torrefarrera	-	El Segrià	145
	Malpartit	-	El Segrià	145"
286	Torrefeta	-	La Segarra	246
287	Torregrosa	Torregrossa	Les Garrigues	196
288	Torrelameo	Torrelameu	La Noguera	119
289	Torres de Segre	-	El Segrià	162
290	Torreserona	-	El Segrià	144
291	Tosal	El Tossal	La Noguera	102
292	Tost	-	L'Alt Urgell	282
293	Tragó de Noguera	-	La Noguera	96
294	Tredòs	-	La Vall d'Aran	18
295	Tremp	-	El Pallars Jussà	71
	Claret	-	El Pallars Jussà	71"
296	Tudela de Segre	-	La Noguera	108

297	Tuxent	Tuixén	L'Alt Urgell	285
298	Unarre	-	El Pallars Sobirà	21
299	Valencia de Aneo	València d'Aneu	El Pallars Sobirà	22
	Comunitat de València d'Aneu		El Pallars Sobirà	22"
300	Vallbona de las Monjas	Vallbona de les Monges	L'Urgell	203
301	Vallfogona de Balaquer	-	La Noguera	122
302	Vansa (La)	-	L'Alt Urgell	284
303	Verdú	-	L'Urgell	218
304	Viella	-	La Vall d'Aran	11
305	Vilach	Vilac	La Vall d'Aran	13
306	Vilagrassa	Vilagrassa	L'Urgell	217
307	Vilaller	-	El Pallars Jussà	57
308	Vilamitjana	-	El Pallars Jussà	81
309	Vilamòs	-	La Vall d'Aran	6
309	Mojon	-	La Vall d'Aran	6"
310	Vilanova de Bellpuig	-	L'Urgell	199
311	Vilanova de Meyá	Vilanova de Meià	La Noguera	93
312	Vilanova de Segrià	-	El Segrià	147
313	Vilanova de la Aguda	Vilanova de l'Aguda	La Noguera	105
314	Vilech y Estaña	Víllec i Estana	La Cerdanya	311
315	Vilosell (El)	-	Les Garrigues	186
316	Villa y Valle de Castellbó	Castellbó	L'Alt Urgell	292
317	Villanueva de Alpícat	Vilanova d'Alpícat	El Segrià	151
317	Pertenencia	-	El Segrià	151"
318	Villanueva de la Barca	Vilanova de la Barca	El Segrià	141
319	Vinaixa	-	Les Garrigues	187
320	Viu de Llevata	-	El Pallars Jussà	64

A P E N D I X - 12

Mostra d'unes fulles dels resultats electoral,
obtingudes amb ordenador.

PERCENTATGE PER CADA CANDIDAT

62.13	61.44	61.96	61.05	56.20	61.61	60.75	59.72	61.44	64.02	61.61	34.93	32.53	32.87	34.07
34.07	34.21	35.11	33.90	36.40	35.97	33.73	1.54	1.72	2.06	3.61	0.68	1.20	1.72	4.99
2.23	1.09	1.37	0.00	0.00	0.00									

PERCENTATGE PER CADA CANDIDATURA

RESPECTE UV

61.35	34.26	2.09	0.00
-------	-------	------	------

RESPECTE NE

45.40	25.36	1.55	0.00
-------	-------	------	------

ELS ALIUS

NE= 159 NV= 103

EL SEGRIA

69	70	63	70	70	70	69	70	30	30	30	30	30	30	31
31	31	3	3	3	3	3	3	3	3	0	0	0	0	

PARTICIPACIO= 64.77 ANSTENCIO= 35.22

PERCENTATGE PER CADA CANDIDAT

66.89	67.96	67.96	66.99	67.96	67.96	67.96	67.96	67.96	66.99	67.96	29.12	29.12	28.15	29.12
29.12	29.12	29.12	29.12	30.09	30.09	30.09	2.91	2.91	2.91	2.91	2.91	2.91	2.91	2.91
2.91	2.91	2.91	0.00	0.00	0.00	0.00								

PERCENTATGE PER CADA CANDIDATURA

RESPECTE UV

67.69	29.30	2.91	0.00
-------	-------	------	------

RESPECTE NE

43.85	10.98	1.86	0.00
-------	-------	------	------

ALAS

L'ALT URGELL

NE= 111 NV= 84

66	70	63	69	65	63	63	63	63	69	64	21	20	18	17	16	15	21	21	13
19	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

PARTICIPACIO= 75.67 ANSTENCIO= 24.32

PERCENTATGE PER CADA CANDIDAT

78.57	83.53	75.00	82.14	77.30	75.00	75.00	75.00	75.00	82.14	76.19	25.00	23.00	21.42	20.23
19.04	17.85	25.00	25.00	22.61	22.61	25.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00								

PERCENTATGE PER CADA CANDIDATURA

LA NOGUERA

$K.E. =$	$4'45$	$UV =$	322
----------	--------	--------	-------

Year	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054	2055	2056	2057	2058	2059	2060	2061	2062	2063	2064	2065	2066	2067	2068	2069	2070	2071	2072	2073	2074	2075	2076	2077	2078	2079	2080	2081	2082	2083	2084	2085	2086	2087	2088	2089	2090	2091	2092	2093	2094	2095	2096	2097	2098	2099	2100																																																																																																																																																																																																										
2023	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540	541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	

PARTICIPACIU=	72.35	ABSTENCIU=	27.64
---------------	-------	------------	-------

PERCENTAGE PER CADA CANDIDAT

	71.73	71.11	71.42	70.49	71.42	71.73	71.73	72.36	71.73	27.01	26.70	27.01
72.36												
26.70	26.33	27.95	26.39	26.08	26.39	26.70	0.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.62
0.31	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00							

PERCENTAGE PER CADA CANDIDATURA

RESPECTE NV

71.62	26.70	0.08	0.00
-------	-------	------	------

RESPECT ME

51.82	19.32	0.06	0.00
-------	-------	------	------

L. ALI

LES GARRIGUES

WE = 404 AV = 189

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950						
1	139	136	137	137	137	136	137	135	137	137	136	49	50	50	49	49	50	50
2	49	49	2	3	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	0	0	0	0

PARTICIPACIO=	39.29	ABSTENCIO=	60.70
---------------	-------	------------	-------

PERCENTAGE PER CADA CANDIDAT

[illegible]

PERCENTAGE PER CADA CANDIDATURA

RESPECTS

71.76	25.07	1.15	0.00
-------	-------	------	------

RESPECTIVE

28.19	10.16	0.45	0.00
-------	-------	------	------

ALCANTARA

EL SEGRIA

VEZ 123 NV=, 71

[illegible]

RESPECT HV

77.70	22.51	0.00	0.00
-------	-------	------	------

RESPECTE VŢE

58.80	17.03	0.00	0.00
-------	-------	------	------

L'ALLRAGES

$\Delta E = 226$ $\Delta V = 171$

LES GARRIGUES

PARTICIPACIO=	75.66	AUSTENCIO=	24.33
---------------	-------	------------	-------

PERCENTAGE PER CADA CANDIDAT

	70.17	70.17	70.17	67.83	70.17	72.51	70.17	26.90	24.56	25.14	26.31
73.09	70.17	70.17	70.17	68.42	70.17	72.51	70.17	26.90	24.56	25.14	26.31
27.40	27.40	26.90	26.90	26.90	26.90	1.16	1.16	0.00	0.58	0.58	2.33
0.50	0.50	0.00	0.00	0.00	0.00	1.75	0.00	0.58	0.58	0.58	2.33

PERCENTAGE PER CADA CANDIDATURA

717 J.45.34

70.23	24.53	0.00
-------	-------	------

RECEIVED

55.17	20.11	0.69	0.20
-------	-------	------	------

53141418177

EL SEGRIA

192 109

Year	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949
1936	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149
1937	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150
1938	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151
1939	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152
1940	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153
1941	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154
1942	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155
1943	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156
1944	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157
1945	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158
1946	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159
1947	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160
1948	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161
1949	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162

OPORTUNIDADE =	72,91	27,50
ADISTENSIV	=	

PERCEITANCE FOR CARDINAL

[illegible]

PENCONIATSE PER CIDA CANDIDATURA

RESPECTIVE: JV

71.75	25.31	1.53	0.00
-------	-------	------	------

REF ID: A123456

NOVES DE SEGRE

611 = 112
611 = 172

76	92	76	75	85	75	85	85	75	85	27	24	25	34	38	35	20	27
27	35	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0

ABSTENCIO=	66.27	33.72
PARTICIPACIO=		

PERCENTAGE PER CADA CANDIDAT

[illegible]

PERCENTAGE PER CADA CANDIDATURA

RESPECTE NV

71.29	25.43	0.31	0.00
-------	-------	------	------

RESPECTE NE

47.25	16.86	0.21	0.00
-------	-------	------	------

ODEN

73 SOLSTOS

NEE 162 NV= 158

[illegible]

PARTICIPACIO=	97.53	ABSTENCIO=	2.46
---------------	-------	------------	------

PERCENTAGE PER CADA CANDIDAT

[illegible]

PERCENTAGE PER CAO CANDIDATURA

RESPECTE NV

0.00	26.98	0.00
0.00	0.00	0.00

RESPECTE ME

Account	Debit	Credit
1000 Cash		100.00
1010 Accounts Receivable	100.00	
1020 Inventory		100.00
1030 Prepaid Insurance		100.00
1040 Equipment		100.00
1050 Accumulated Depreciation		100.00
1060 Land		100.00
1070 Buildings		100.00
1080 Intangible Assets		100.00
1090 Other Assets		100.00
2000 Accounts Payable		100.00
2010 Notes Payable		100.00
2020 Long-Term Debt		100.00
2030 Equity		100.00
2040 Retained Earnings		100.00
2050 Dividends	100.00	
2060 Other Equity		100.00
3000 Sales		100.00
3010 Cost of Sales	100.00	
3020 Operating Expenses	100.00	
3030 Non-Operating Expenses	100.00	
3040 Other Expenses	100.00	
3050 Income Tax Expense	100.00	
3060 Other Income		100.00
3070 Other Revenue		100.00
3080 Other Gains		100.00
3090 Other Losses		100.00
4000 Depreciation Expense	100.00	
4010 Amortization Expense	100.00	
4020 Impairment Expense	100.00	
4030 Other Expenses	100.00	
4040 Other Income		100.00
4050 Other Revenue		100.00
4060 Other Gains		100.00
4070 Other Losses		100.00
4080 Other Expenses	100.00	
4090 Other Income		100.00
4100 Other Revenue		100.00
4110 Other Gains		100.00
4120 Other Losses		100.00
4130 Other Expenses	100.00	
4140 Other Income		100.00
4150 Other Revenue		100.00
4160 Other Gains		100.00
4170 Other Losses		100.00
4180 Other Expenses	100.00	
4190 Other Income		100.00
4200 Other Revenue		100.00
4210 Other Gains		100.00
4220 Other Losses		100.00
4230 Other Expenses	100.00	
4240 Other Income		100.00
4250 Other Revenue		100.00
4260 Other Gains		100.00
4270 Other Losses		100.00
4280 Other Expenses	100.00	
4290 Other Income		100.00
4300 Other Revenue		100.00
4310 Other Gains		100.00
4320 Other Losses		100.00
4330 Other Expenses	100.00	
4340 Other Income		100.00
4350 Other Revenue		100.00
4360 Other Gains		100.00
4370 Other Losses		100.00
4380 Other Expenses	100.00	
4390 Other Income		100.00
4400 Other Revenue		100.00
4410 Other Gains		100.00
4420 Other Losses		100.00
4430 Other Expenses	100.00	
4440 Other Income		100.00
4450 Other Revenue		100.00
4460 Other Gains		100.00
4470 Other Losses		100.00
4480 Other Expenses	100.00	
4490 Other Income		100.00
4500 Other Revenue		100.00
4510 Other Gains		100.00
4520 Other Losses		100.00
4530 Other Expenses	100.00	
4540 Other Income		100.00
4550 Other Revenue		100.00
4560 Other Gains		100.00
4570 Other Losses		100.00
4580 Other Expenses	100.00	
4590 Other Income		100.00
4600 Other Revenue		100.00
4610 Other Gains		100.00
4620 Other Losses		100.00
4630 Other Expenses	100.00	
4640 Other Income		100.00
4650 Other Revenue		100.00
4660 Other Gains		100.00
4670 Other Losses		100.00
4680 Other Expenses	100.00	
4690 Other Income		100.00
4700 Other Revenue		100.00
4710 Other Gains		100.00
4720 Other Losses		100.00
4730 Other Expenses	100.00	
4740 Other Income		100.00
4750 Other Revenue		100.00
4760 Other Gains		100.00
4770 Other Losses		100.00
4780 Other Expenses	100.00	
4790 Other Income		100.00
4800 Other Revenue		100.00
4810 Other Gains		100.00
4820 Other Losses		100.00
4830 Other Expenses	100.00	

LI 10:4A

L'ALT URCELL

E= 269 NV= 193

57	57	58	59	57	57	49	59	55	137	132	132	131	129	132	132	133	132
134	134	2	2	2	2	2	2	15	7	2	2	0	0	0	0	0	0

57	57	58	59	57	57	49	59	55	137	132	132	131	129	132	132	133	132
134	134	2	2	2	2	2	2	15	7	2	2	0	0	0	0	0	0

AFÈL·LIX - 13

Resultats electorals dels municipis i de les comarques de
Lleida.

Font: Resum de les dades obtingudes per l'ordenador.

A cada full hi ha el número de cada municipi segons
les actes electorals - N° - i la numeració que he donat a cada
un d'ells per poder-los localitzar més ràpidament - N° T. -.

CANDIDATURES

Nº	MUNICIPIS	N.E.	N.V.	N.P.	N.A.	N. VOTANTS		N. ELECTORS		BOS	PSOE	NºT.
						ER	TP	ER	FP			
1	Belia de la Conca	175	68	38.85	61.14	30.34	15.31	31.22	7.58	0.05	0.00	76
2	Ayer	461	343	74.40	25.59	37.66	61.62	28.02	45.84	0.00	0.00	95
3	Agramunt	785	591	77.01	25.98	61.35	34.26	45.40	25.36	1.55	0.00	227
4	Alcanís (Els)	159	103	64.77	35.22	57.69	29.30	43.85	18.98	1.88	0.00	139
5	Alías	111	84	75.67	24.32	77.70	22.51	58.80	17.03	0.00	0.00	302
6	Albargés (L')	226	171	75.66	24.33	70.28	26.58	53.17	20.11	0.68	0.00	183
7	Albatàrrec	261	189	72.41	27.58	71.95	26.39	52.10	18.39	1.21	0.00	156
8	Albora	415	309	72.35	27.64	71.60	26.70	51.82	19.32	0.06	0.00	117
9	Albi (L')	481	189	39.29	60.70	71.76	29.87	29.19	10.16	0.45	0.00	192
10	Alcanó	123	71	57.72	42.27	65.30	32.26	37.69	18.62	0.81	0.00	172
11	Alcorfa	835	538	64.43	35.56	37.95	10.29	56.66	6.60	1.07	0.00	153
12	Alcoleja	299	219	73.24	26.75	74.09	17.99	54.27	8.78	8.02	0.00	140
13	Alforribs	377	221	58.62	41.37	15.26	20.32	8.14	1.91	37.40	0.00	116
14	Alfà	190	129	67.89	32.10	64.12	35.51	43.54	24.11	0.14	0.00	160
15	Alcorri	288	212	73.61	26.38	69.55	29.20	51.19	21.49	0.41	0.00	114
16	Alguaité	638	335	50.14	49.85	72.53	27.19	36.37	13.63	0.00	0.00	148
17	Alins	189	112	59.25	40.74	79.78	17.53	47.28	10.38	0.48	0.00	29
18	Alinyà	198	97	48.98	51.01	67.38	30.17	33.01	14.78	0.00	0.00	283
19	Almaceiles	820	673	82.07	17.92	66.75	33.18	54.78	27.23	0.07	0.40	150
20	Almatret	407	283	69.53	30.46	46.50	30.89	16.33	21.55	13.31	0.00	168
21	Almar	796	460	57.78	42.21	28.26	28.81	16.33	15.65	24.48	0.00	149
22	Albs de Palaguer	167	118	70.75	29.34	80.04	19.10	56.55	13.50	0.65	0.00	100
23	Altron	73	39	53.42	46.57	25.17	74.35	13.44	39.72	0.24	0.00	35
24	Anglesola	572	389	68.00	31.99	48.58	50.99	33.04	34.67	0.00	0.00	216
25	Anserri	72	41	56.94	43.05	80.70	17.07	45.95	9.72	0.00	0.00	297
26	Anyà	108	326	67.21	32.78	75.79	23.20	50.94	15.59	0.63	0.00	92
27	Aravell	108	69	62.96	37.03	54.67	45.32	34.42	28.53	0.00	0.00	294
28	Aracunt	92	56	60.86	39.13	74.02	23.05	45.05	24.03	0.69	0.00	73
29	Aranyó (L')	224	134	59.82	40.17	56.03	42.19	33.52	25.24	0.77	0.00	233
30	Arbeca	925	645	69.72	30.27	71.48	27.01	49.84	18.84	0.43	0.10	198
31	Arcevell	31	31	100.00	0.00	83.28	15.71	87.28	16.71	0.00	0.00	300
32	Arfa	131	92	70.82	29.77	55.43	38.63	38.93	27.13	0.76	0.00	287
33	Arfotol	89	61	69.31	30.68	49.32	50.67	34.19	35.12	0.00	0.00	308
34	Arri	46	46	81.63	16.37	60.86	39.13	50.90	32.72	0.00	0.00	293
35	Arrovell	46	46	70.76	29.23	66.00	34.09	46.61	24.75	0.20	0.00	306
36	Artena de Lleida	309	198	64.91	36.08	81.49	17.91	52.90	11.17	0.11	0.00	157

118

Nº ELECTORS

Nº	MUNICIPIIS	N.E.	N.V.	P.	A.	ER	IF	BOC	PSOE	ER	IF	BOC	PSOE	NºT.
37	Artesa de Segre	773	604	78.13	21.86	64.14	29.13	2.21	0.00	51.68	22.76	1.72	0.00	101
38	Arties	101	78	77.22	22.77	42.42	56.52	0.58	0.00	32.76	43.65	0.45	0.00	14
39	Artes	48	38	79.16	20.83	94.25	0.00	0.00	0.00	74.62	0.00	0.00	0.00	5
40	Arros i Vila	77	55	71.42	28.57	58.01	41.81	0.00	0.00	41.44	29.87	0.00	0.00	8
41	La Sentia de 316	246	170	69.10	30.89	37.64	49.89	12.40	0.00	26.01	34.47	8.57	0.00	123
42	Legu	195	133	85.80	14.19	87.76	14.21	0.06	2.00	65.30	12.19	0.05	1.72	159
43	Avellanades (Les)	329	170	51.67	48.32	62.51	37.82	0.00	0.00	32.35	18.51	0.00	0.00	98
44	Alcova	730	597	91.78	18.21	41.05	56.41	0.00	0.00	33.74	46.20	0.00	0.00	164
45	Barroja	35	23	60.52	39.47	49.22	42.68	0.00	0.00	29.18	25.83	0.00	0.00	17
46	Barroja	68	28	41.17	58.82	49.22	71.75	0.00	0.00	11.76	29.54	0.00	0.00	47
47	Barroja	1411	1125	79.73	20.26	31.50	39.15	27.30	0.17	25.12	31.21	21.77	0.14	121
48	Barroja de Ribab	471	159	59.67	41.32	59.59	59.83	6.74	0.00	22.64	30.99	3.95	0.00	215
49	Barroja de Ribab	294	90	30.61	69.39	51.55	43.33	1.11	0.00	17.00	13.26	0.31	0.00	91
50	Barroja	364	150	41.20	58.79	58.00	39.51	0.24	0.00	23.90	15.28	0.09	0.00	56
51	Barroja	225	112	49.77	50.22	15.50	80.76	2.67	0.00	7.71	40.20	1.33	0.00	271
52	Bausen	85	52	61.17	38.82	37.06	58.74	0.34	0.00	22.67	35.93	0.21	0.00	1
53	Bellanes	326	226	69.32	30.67	58.68	35.59	0.00	0.00	40.68	24.67	0.00	0.00	200
54	Bellanes d'Urgell	479	321	68.22	31.77	51.27	42.65	5.95	0.10	34.97	29.10	4.06	0.07	124
55	Bell-lleó	412	200	70.11	29.89	68.22	27.36	2.79	0.00	47.85	19.19	1.96	0.00	138
56	Bell-lleó	153	123	80.39	19.60	79.08	16.70	0.14	0.00	63.57	13.42	0.11	0.00	126
57	Bell-lleó d'Urgell	787	631	80.43	19.56	56.64	42.19	0.54	0.00	45.55	33.93	0.42	0.00	211
58	Bell-lleó de Cerdanya	393	301	76.59	23.40	59.44	9.13	0.42	0.00	62.54	7.14	0.37	0.00	314
59	Bell-lleó	799	579	72.46	27.53	39.92	30.42	20.12	0.00	28.97	28.56	14.58	0.00	130
60	Bell-lleó	112	77	68.75	31.25	71.42	22.19	0.00	0.00	49.10	15.25	0.00	0.00	90
61	Bell-lleó de Lleida	228	155	67.98	32.01	46.45	53.37	0.00	0.00	31.57	36.28	0.00	0.00	143
62	Bell-lleó	168	43	25.50	74.50	19.23	78.64	0.00	0.00	4.92	20.12	0.00	0.00	62
63	Boscarran	78	60	76.92	23.07	39.69	28.33	0.00	0.00	30.53	21.79	0.00	0.00	309
64	Betian	80	68	85.00	15.00	35.29	64.70	0.00	0.00	30.00	55.00	0.00	0.00	9
65	Blosca	229	114	49.78	50.21	56.14	42.98	0.00	0.00	27.94	21.39	0.00	0.00	254
66	Bovera	244	153	62.70	37.29	65.53	27.21	1.30	0.00	41.09	17.06	0.81	0.00	176
67	Bordes (Les)	105	75	71.42	28.57	43.27	55.03	1.21	0.00	30.90	39.30	0.86	0.00	7
68	Borges Blanques (L)	1417	1120	79.04	20.95	66.85	24.18	7.67	0.00	52.83	19.11	6.06	0.09	194
69	Bosserot	240	158	65.83	34.16	71.11	27.21	0.00	0.00	46.81	17.91	0.00	0.00	4
70	Cabanabona	111	90	81.08	18.91	42.62	56.36	0.00	0.00	34.56	45.70	0.00	0.00	106
71	Cabó	156	110	67.94	32.05	39.62	60.37	0.00	0.00	26.92	41.02	0.00	0.00	279
72	Camarsa	515	334	64.85	35.14	61.29	29.12	7.89	0.00	39.75	18.88	5.11	0.00	112
73	Canajan	139	96	69.06	30.93	66.66	30.20	3.12	0.00	46.04	20.66	2.15	0.00	3

C A N D I D A T U R E S

Nº	MUNICIPIS	N.E.	N.V.	P.	A.	Nº VOTANTS			Nº ELECTORS					
						ER	FP	BOC	PSOE	ER	FP	BOC	PSOE	N.T.
74	Castellar de la R..	112	63	56.25	43.75	7,93	92.06	0.00	0.00	4.46	51.78	0.00	0.00	264
75	Castells	61	39	63.93	36.06	73.89	26.10	0.00	0.00	47.24	16.69	0.00	0.00	48
76	Castellciutat	143	112	78.32	21.67	58.52	40.66	0.00	0.00	45.83	31.84	0.00	0.00	295
77	Castellnou de Seana	430	284	66.04	33.95	69.67	27.49	0.00	0.00	47.15	18.16	0.00	0.00	182
78	Castellnou de Farfany	432	364	84.25	15.74	49.05	51.29	0.00	0.00	41.32	43.22	0.00	0.00	213
79	Castellnou de Farfany	349	243	69.62	30.37	48.83	49.08	2.05	0.00	31.99	34.17	1.43	0.00	113
80	Cava	456	360	79.38	20.61	41.83	58.17	2.26	0.00	35.60	40.72	1.79	0.00	226
81	Cervera	103	68	66.01	33.99	94.11	5.98	0.00	0.00	62.13	3.88	0.00	0.00	305
82	Cervera	1514	896	56.53	43.46	43.94	49.64	0.00	0.00	27.67	24.10	1.75	0.00	241
83	Cervell	546	328	60.07	39.92	52.37	44.95	1.19	0.00	31.46	27.00	0.71	0.00	184
84	Ciudadilla	205	156	76.09	23.90	33.33	22.90	34.96	0.00	25.36	17.42	0.00	0.00	206
85	Ciutad	137	39	25.46	74.53	50.11	46.15	0.00	0.00	14.26	13.13	0.00	0.00	223
86	Clavalls	218	121	55.50	44.49	51.54	35.31	12.69	0.00	21.60	19.59	7.04	0.00	223
87	Clariana	108	73	67.59	32.40	20.54	79.45	0.00	0.00	13.88	53.70	0.00	0.00	261
88	Claverol	170	115	67.64	32.35	11.34	11.90	11.14	0.00	29.56	30.37	7.54	0.00	50
89	Cognat (El)	126	107	84.92	15.07	84.28	13.67	2.29	0.00	71.57	11.61	1.94	0.00	181
90	Coll de Nargó	276	201	71.92	27.17	50.24	38.98	7.50	0.00	36.59	29.39	5.46	0.00	276
91	Cortins	100	71	71.00	29.00	11.56	15.74	0.00	0.00	57.90	11.18	0.00	0.00	78
92	Cubells	340	181	53.3	46.76	29.16	57.40	15.26	0.00	13.39	30.56	8.12	0.00	142
93	Dencell	316	231	73.10	26.89	49.19	49.15	1.14	0.00	31.96	35.93	0.83	0.00	111
94	Duro	187	141	75.40	24.59	28.04	70.27	1.61	0.00	21.14	52.98	1.21	0.00	229
95	Elor	98	45	45.91	54.09	46.46	51.51	2.22	0.00	21.33	23.65	1.02	0.00	61
96	Envy	30	29	96.66	3.33	39.97	58.08	0.00	0.00	37.57	44.54	0.00	0.00	317
97	Erols	161	83	51.55	48.44	22.89	74.79	2.40	0.00	11.80	38.50	1.24	0.00	36
98	Escaló	179	98	51.74	48.25	37.84	61.41	0.00	0.00	48.09	6.24	0.00	0.00	70
99	Escaló	94	50	53.19	46.80	33.10	61.63	0.36	0.00	20.30	32.78	0.17	0.00	32
100	Escaló	95	83	87.36	12.63	70.42	29.05	1.06	0.00	61.53	22.77	1.62	0.00	42
101	Espluga Calba (La)	366	316	85.63	14.36	49.51	47.55	1.63	0.00	42.39	40.72	1.40	0.00	190
102	Espluga de Serra	126	54	42.85	57.14	77.60	22.22	0.00	0.00	33.26	9.52	0.00	0.00	65
103	Esport	99	39	39.39	60.60	15.38	84.61	0.00	0.00	9.09	27.85	0.00	0.00	25
104	Estac	140	53	37.85	62.14	24.01	73.58	0.00	0.00	8.01	29.29	0.00	0.00	43
105	Fallan	147	60	18.91	81.09	21.33	78.66	0.00	0.00	13.67	43.63	0.00	0.00	27
106	Fallan	147	60	18.91	81.09	21.33	78.66	0.00	0.00	13.67	43.63	0.00	0.00	24
107	Fallan	147	60	18.91	81.09	21.33	78.66	0.00	0.00	13.67	43.63	0.00	0.00	30
108	Fallan	147	60	18.91	81.09	21.33	78.66	0.00	0.00	13.67	43.63	0.00	0.00	301
109	Fallan	147	60	18.91	81.09	21.33	78.66	0.00	0.00	13.67	43.63	0.00	0.00	40
110	Fallan	147	60	18.91	81.09	21.33	78.66	0.00	0.00	13.67	43.63	0.00	0.00	277
111	Fallan	147	60	18.91	81.09	21.33	78.66	0.00	0.00	13.67	43.63	0.00	0.00	79
112	Fallan	147	60	18.91	81.09	21.33	78.66	0.00	0.00	13.67	43.63	0.00	0.00	79

CANDIDATURES

N. VOTANTS N. ELECTEURS

N°	MUNICIPIS	N.E.	N.V.	P.	A.	N. VOTANTS				N. ELECTEURS			
						ER	FP	BOC	PSOE	ER	FP	BOC	PSOE
113	Guerosa (La).....	192	122	63.54	36.45	39.34	54.99	4.47	0.00	25.00	34.94	2.84	0.00
114	Loreja.....	259	209	80.69	19.30	55.06	45.06	0.00	0.00	44.43	36.36	0.00	0.00
115	Loreja (La).....	151	137	98.96	11.03	43.79	3.94	1.45	0.00	38.96	47.99	1.29	0.00
116	Montella.....	112	95	94.82	15.17	55.02	43.82	0.00	0.00	46.67	37.17	0.00	0.00
117	Montella.....	162	69	42.59	57.40	59.42	33.33	0.00	0.00	25.30	14.19	0.00	0.00
118	Orduña.....	176	129	73.29	26.70	56.16	41.86	0.56	0.00	41.16	30.68	0.41	0.00
119	Orduña.....	104	69	66.34	33.65	67.98	22.38	0.00	0.00	45.10	19.49	0.00	0.00
120	Orduña i Altadilla.....	297	182	61.27	38.72	37.75	59.44	1.94	0.00	23.14	36.42	1.19	0.00
121	Orduña (La).....	310	220	70.96	29.03	39.37	35.49	21.57	0.00	21.55	25.19	15.30	0.00
122	Orduña.....	126	88	69.94	30.15	78.40	19.00	0.00	0.00	32.76	13.27	0.00	0.00
123	Orduña.....	47	27	57.44	42.55	56.90	39.39	0.00	0.00	32.63	22.63	0.00	0.00
124	Orduña de la Sal.....	64	55	85.93	14.06	37.25	32.64	0.00	0.00	32.10	53.83	0.00	0.00
125	Orduña.....	101	64	63.36	36.63	51.27	45.59	0.00	0.00	32.49	28.89	0.00	0.00
126	Orduña.....	44	30	68.18	31.81	5.15	96.96	0.00	0.00	3.51	59.29	0.00	0.00
127	Orduña.....	401	268	66.83	33.16	41.54	15.40	39.89	0.00	29.74	10.29	26.66	0.00
128	Orduña (La).....	131	440	66.10	33.90	34.50	24.50	15.90	0.00	44.45	14.50	0.00	0.00
129	Orduña (La).....	511	343	67.12	32.87	64.56	17.56	15.90	0.00	42.33	12.06	10.67	0.00
130	Orduña (La).....	347	268	77.23	22.76	92.87	6.47	0.37	0.00	71.73	5.00	0.28	0.00
131	Orduña.....	139	91	60.52	39.47	30.10	69.99	0.00	0.00	21.88	37.24	0.00	0.00
132	Orduña.....	159	401	63.52	36.47	48.74	44.64	5.22	0.33	30.64	29.35	3.31	0.20
133	Orduña (La).....	74	44	59.45	40.54	68.12	31.81	0.00	0.00	10.54	19.91	0.00	0.00
134	Orduña de los Baños.....	169	150	89.75	11.24	48.34	51.66	0.00	0.00	13.15	4.58	0.00	0.00
135	Orduña de Trep (La).....	127	83	65.35	34.64	91.56	7.00	0.00	0.00	19.94	16.05	0.11	0.00
136	Orduña.....	77	52	67.53	32.46	72.55	23.77	0.17	0.00	18.92	10.07	1.17	0.00
137	Orduña.....	534	396	74.15	25.84	42.56	54.04	2.31	0.00	31.96	16.07	3.99	0.00
138	Orduña.....	416	332	79.80	20.19	82.75	17.05	5.01	0.00	18.15	56.70	0.00	0.00
139	Orduña.....	138	53	32.40	67.59	80.23	19.86	0.00	0.00	31.15	7.24	0.00	0.00
140	Orduña.....	147	63	43.44	56.55	80.23	17.17	0.00	0.00	34.25	7.45	0.00	0.00
141	Orduña de Hoguera.....	132	100	75.75	24.24	72.00	20.00	2.00	0.00	29.09	15.15	1.51	0.00
142	Orduña d'Urgell.....	497	335	67.40	32.59	55.84	32.37	10.90	0.00	37.64	21.82	7.35	0.00
143	Orduña.....	106	66	62.26	37.73	19.69	79.20	0.00	0.00	12.26	19.31	0.00	0.00
144	Orduña.....	159	99	62.26	37.73	39.80	10.37	0.00	0.00	25.91	6.46	0.00	0.00
145	Orduña.....	303	208	68.64	31.35	75.96	20.27	5.06	0.96	32.14	13.92	3.43	0.66
146	Orduña de Cadí.....	34	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
147	Orduña.....	87	60	68.96	31.03	16.06	47.42	1.21	0.00	31.76	13.70	0.83	0.00
148	Orduña.....	341	269	78.88	21.11	40.52	37.71	5.40	0.00	31.96	29.75	4.26	0.00
149	Orduña.....	1019	728	71.41	28.55	49.88	35.35	14.04	0.00	35.64	25.25	10.03	0.00

CANDIDATURES

N. VOTANTS

N. ELECTORS

N.	NOMINÉS	N.E.	N.V.	§ P.	§ A.	ER	IF	POC	POE	ER	FP	EOC	POC	N° T
150	Alenda	10086	5866	58.15	41.94	45.33	36.05	11.16	5.61	26.36	20.97	6.49	3.26	152
151	Alés	212	171	80.66	19.33	56.82	27.59	0.21	0.00	53.90	22.25	0.17	0.00	2
152	Alvella	544	312	76.22	29.77	57.59	41.86	0.30	0.00	40.44	29.39	0.00	0.00	128
153	Alforno	190	74	38.94	61.05	81.08	19.55	0.00	0.00	31.57	7.22	0.00	0.00	28
154	Alfons	202	121	59.00	40.09	28.92	71.07	0.00	0.00	17.32	42.57	0.00	0.00	265
155	Alfons	173	67	38.15	61.84	62.95	40.77	0.00	0.00	23.75	15.55	0.00	0.00	255
156	Alfons	361	211	70.36	29.63	37.00	52.21	9.08	0.00	26.03	36.74	7.02	0.00	170
157	Alfons	230	94	40.86	59.13	79.99	19.11	1.77	0.00	32.52	6.32	1.54	0.00	38
158	Alfons	129	86	69.80	31.20	76.95	21.96	0.00	0.00	52.94	14.83	0.00	0.00	320
159	Alfons	126	66	52.98	47.01	60.66	39.33	1.51	0.00	10.82	40.95	0.72	0.00	58
160	Alfons	131	67	51.14	48.85	62.27	36.63	0.00	0.00	31.81	19.73	0.00	0.00	34
161	Alfons	149	93	62.41	37.58	86.80	12.31	0.39	0.00	54.17	7.68	0.24	0.00	87
162	Alfons	114	61	53.50	46.49	24.59	72.13	0.00	0.00	13.15	38.59	0.00	0.00	257
163	Alfons	304	169	55.92	44.40	69.64	30.36	0.52	0.00	38.72	14.62	0.32	0.00	257
164	Alfons	100	46	46.00	54.00	55.73	41.89	0.00	0.00	25.63	19.27	0.00	0.00	201
165	Alfons (La)	157	122	71.70	22.22	32.69	32.09	0.00	0.00	33.17	40.47	0.00	0.00	60
166	Alfons (La)	241	135	64.31	35.68	68.35	31.64	0.00	0.00	63.25	0.00	0.00	0.00	249
167	Alfons	233	118	50.64	49.35	62.31	37.67	0.00	0.00	26.49	25.75	0.00	0.00	166
168	Alfons	722	524	72.57	27.42	62.07	37.92	10.42	0.00	33.46	30.98	1.56	0.18	252
169	Alfons	357	175	49.01	50.98	72.07	27.92	6.23	0.57	33.46	8.21	3.05	0.28	169
170	Alfons	297	206	62.36	37.63	32.09	67.91	4.81	0.64	26.41	38.84	3.33	0.44	120
171	Alfons (La)	86	18	90.64	9.31	60.00	0.00	0.00	0.00	60.64	0.00	0.00	0.00	134
172	Alfons	892	619	69.39	30.60	56.92	43.07	0.45	1.02	39.50	27.47	0.31	0.11	259
173	Alfons	153	123	80.39	19.60	60.16	39.83	0.00	0.00	48.36	32.02	0.00	0.00	135
174	Alfons	354	226	63.84	36.15	48.87	51.12	0.00	0.00	31.20	32.02	0.00	0.00	44
175	Alfons	135	87	64.44	35.55	71.15	28.83	0.00	0.00	45.95	17.03	1.42	0.00	125
176	Alfons	179	50	27.93	72.06	32.00	67.92	0.00	0.00	22.90	7.91	0.00	0.00	54
177	Alfons	188	139	73.93	26.06	38.09	61.90	0.29	0.00	65.13	3.39	0.29	0.00	275
178	Alfons de Cervera	204	152	53.52	46.47	46.77	51.31	0.65	0.00	25.03	27.46	0.35	0.00	313
179	Alfons	154	87	56.49	43.50	72.41	27.58	1.14	0.00	40.90	12.33	0.64	0.00	236
180	Alfons	161	63	62.37	37.62	60.63	39.36	0.00	0.00	12.87	49.50	0.00	0.00	155
181	Alfons de Segarra	85	45	52.94	47.05	60.30	39.69	0.00	0.00	47.80	4.06	0.00	0.00	219
182	Alfons	80	59	68.75	31.25	69.31	30.68	1.81	0.00	40.79	26.59	1.25	0.00	83
183	Alfons	135	116	99.02	0.97	67.09	32.91	0.00	0.00	57.64	25.18	0.00	0.00	310
184	Alfons	179	161	57.10	42.89	62.65	37.34	0.00	0.00	1.53	57.34	0.00	0.00	207
185	Alfons de Segarra	172	114	66.27	33.72	61.79	38.21	0.31	0.00	47.25	16.06	0.21	0.00	266
186	Alfons	162	158	97.53	2.47	0.00	99.99	0.00	0.00	0.00	26.31	0.00	0.00	299
187	Alfons	269	192	71.74	28.25	69.39	30.60	1.89	0.00	20.88	49.27	1.35	0.00	270

CANDIDATURES

N. VOYANTS N. ELECTORS

N°	MUNICIPIS	N.F.	N.V.	§ P.	§ A.	ER	PP	DOC	PSOR	ER	PP	DOC	PSOR	N° T
189	Oliola	247	167	67.61	32.38	43.49	56.50	0.00	0.00	25.40	38.20	0.00	0.00	407
189	Olius	450	81	54.00	46.00	33.33	64.19	0.00	0.00	18.00	34.66	0.00	0.00	262
190	Oluges (Les)	212	130	61.32	38.67	75.73	23.07	0.00	0.00	46.44	14.15	0.00	0.00	243
191	Orellana (Els)	432	105	79.54	20.45	47.87	49.43	0.00	0.00	38.08	39.32	0.00	0.00	191
192	Orells de la Gata	208	67	32.21	67.78	59.02	36.22	0.00	0.00	19.01	11.66	0.00	0.00	202
193	Orcan	94	60	63.82	36.17	61.66	36.21	0.00	0.00	39.36	23.11	0.00	0.00	74
194	Orcunya	313	247	78.91	21.08	43.98	56.01	0.00	0.00	34.70	44.20	0.00	0.00	278
195	Horteneda de la Cor	141	71	50.35	49.64	23.55	76.44	0.00	0.00	11.86	38.49	0.00	0.00	49
196	Os de Balaguer	398	276	69.34	30.65	51.84	44.99	1.97	0.00	41.05	33.70	0.00	0.00	97
197	Cast de Sif	161	120	74.53	25.46	55.07	45.22	0.00	0.00	42.75	25.28	0.00	0.00	132
198	Palau d'Anglona	414	292	70.53	29.46	60.61	35.99	0.00	0.00	31.72	29.22	0.00	0.00	82
199	Plan de Noguera	98	62	63.26	36.73	50.14	46.16	0.00	0.00	47.53	12.21	0.00	0.00	232
200	Pal'pans	200	144	73.00	27.00	65.25	33.74	0.00	0.00	50.14	22.90	0.00	0.00	293
201	Pallers	64	42	65.62	34.37	76.40	18.61	0.00	0.00	30.75	32.66	0.00	0.00	127
202	Parròqui d'Horla	154	75	48.70	51.29	47.03	45.57	2.66	0.00	31.61	25.20	0.00	0.00	45
203	Pedra (La) i Coma	135	82	60.74	39.25	53.49	49.97	0.00	0.00	17.51	17.91	0.00	0.00	272
204	Pencelles	329	215	65.34	34.65	47.06	49.97	0.00	0.00	17.17	19.35	0.00	0.00	256
205	Panera	88	52	59.00	40.90	31.39	67.68	0.00	0.00	4.62	41.10	0.00	0.00	269
206	Panorola	213	110	66.86	33.13	39.56	73.41	0.00	0.00	19.92	40.08	0.00	0.00	135
207	Pineda	198	133	67.17	32.82	7.33	92.66	0.00	0.00	25.37	33.83	2.37	0.00	51
208	Pina de Sant Miquel	338	140	63.00	36.97	42.42	57.58	0.00	0.00	36.49	27.46	0.11	0.00	177
209	Pineda	186	157	64.60	35.39	39.53	52.22	0.00	0.00	38.46	29.33	1.95	0.00	103
210	Pineda (El)	227	95	41.85	58.14	4.21	95.78	0.00	0.00	19.96	48.12	0.00	0.00	316
211	Pobla de Carriols	227	95	41.85	58.14	4.21	95.78	0.00	0.00	19.96	48.12	0.00	0.00	316
212	Pobla de Segur	536	344	64.17	35.82	39.53	52.22	0.00	0.00	38.46	29.33	1.95	0.00	103
213	Pobla de la Granja	229	196	85.58	14.41	89.33	42.85	0.13	0.00	36.49	27.46	0.11	0.00	177
214	Pobla de Bellver	142	91	64.08	35.91	56.94	42.85	0.13	0.00	36.49	27.46	0.11	0.00	177
215	Pont	520	369	70.96	29.03	54.70	41.34	2.75	0.00	38.46	29.33	1.95	0.00	103
216	Pont de Suert	125	103	82.40	17.60	71.55	27.27	0.35	0.00	38.46	29.33	1.95	0.00	103
217	Portell (St. Ramon)	158	123	77.84	22.15	42.27	57.64	0.00	0.00	32.91	44.87	0.00	0.00	235
218	Portella (La)	184	127	69.02	30.97	28.91	69.72	0.00	0.00	19.96	48.12	0.00	0.00	119
219	Prats i Sampsor	51	0	0.00	100	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	316
220	Preixana	222	167	75.22	24.77	67.93	34.29	0.00	0.00	51.10	25.79	0.00	0.00	270
221	Preixens	323	234	72.44	27.55	50.07	36.98	10.99	0.00	36.27	26.79	7.96	0.00	109
222	Preyvanosa (La)	140	81	57.85	42.14	29.85	61.84	0.00	0.00	17.27	35.77	0.00	0.00	244
223	Prullans	129	96	74.41	25.58	72.82	27.55	0.00	0.00	54.19	20.50	0.00	0.00	319

RECEIVED

H. E.

117

3.

7. A.

1517

47

1

41

It

2

7

27

• 11 •

О А П Д И О А Т У Р Е

№ 71-2003

[illegible]

C A N D I D A T U R E S

N. VOTANTS

N. ELECTORS

MUNICIPIS

N.E.

N.V.

% P.

% A.

EM

FP

BOC

PSOE

ER

FP

BOC

PSOE

NºT

263	Segor	378	302	79.89	20.10	51.46	37.35	0.00	0.00	49.11	29.84	0.00	0.00	163
264	Sendell	225	173	76.88	23.11	13.39	33.13	1.78	0.00	10.30	63.91	1.37	0.00	154
265	Suyger	132	82	62.12	37.87	65.29	23.61	7.98	0.00	40.56	14.66	4.95	0.00	161
266	Sarp	116	40	34.48	65.51	62.27	37.50	0.45	0.00	21.47	12.93	0.15	0.00	133
267	Suterruya	78	59	75.64	24.35	26.61	1.69	0.00	0.00	73.07	1.28	0.00	0.00	80
268	Tals	82	48	58.53	41.46	45.45	53.40	0.75	0.00	26.60	31.25	0.44	0.00	280
269	Talam	118	65	55.08	44.91	79.18	21.39	0.00	0.00	43.06	11.78	0.00	0.00	172
270	Tallvera	257	150	58.36	41.63	50.60	17.15	0.00	0.00	29.53	27.52	0.00	0.00	237
271	Tallverell (M)	170	128	75.29	24.70	59.61	11.69	1.06	0.00	44.43	11.97	0.80	0.00	318
272	Tallverell	41	31	75.60	24.39	34.16	15.83	0.00	0.00	21.88	35.04	0.00	0.00	220
273	Tallverell	1734	1128	65.05	34.94	33.63	33.86	6.89	0.32	63.13	11.97	0.00	0.00	188
274	Tallverell	100	80	80.00	20.00	33.86	11.47	0.00	0.00	27.09	49.18	0.00	0.00	245
275	Tallverell	119	82	68.90	31.09	17.53	37.47	2.54	0.00	39.64	25.82	1.75	0.00	129
276	Tallverell	438	356	81.27	18.72	44.40	19.00	1.86	4.21	36.09	39.88	1.51	3.42	104
277	Tallverell	84	50	59.52	40.47	69.43	30.00	0.54	0.00	41.45	17.85	0.32	0.00	307
278	Tallverell	119	85	71.42	28.57	17.64	32.35	0.00	0.00	12.60	58.82	0.00	0.00	104
279	Tallverell	94	67	71.27	28.72	35.07	14.92	0.00	0.00	60.63	10.63	0.00	0.00	307
280	Tallverell	319	243	76.17	23.82	32.60	15.94	0.03	0.00	40.06	31.99	0.00	0.00	307
281	Tallverell	139	112	80.57	19.42	11.60	17.90	0.00	0.00	49.64	30.54	0.00	0.00	307
282	Tallverell	136	101	68.10	31.89	17.54	18.21	7.15	0.00	46.13	12.44	4.88	0.00	119
283	Tallverell	223	171	76.68	23.31	17.54	18.21	7.15	0.00	46.13	12.44	4.88	0.00	119
284	Tallverell	280	146	52.14	47.85	16.69	17.64	0.00	0.00	37.34	39.21	0.00	0.00	113
285	Tallverell	325	268	82.46	17.53	51.59	47.93	4.17	0.00	39.67	9.32	2.17	0.00	113
286	Tallverell	302	209	68.87	31.12	59.61	39.55	0.04	0.00	42.54	39.52	0.00	0.00	145
287	Tallverell	754	561	74.40	25.59	60.96	15.37	0.00	0.00	40.36	27.24	0.03	0.00	246
288	Tallverell	198	160	80.80	19.19	33.40	31.87	4.91	0.00	45.35	11.44	3.58	0.00	196
289	Tallverell	598	447	74.14	25.25	42.20	53.42	3.35	0.07	26.99	25.75	2.43	0.05	152
290	Tallverell	101	70	69.30	30.69	56.68	38.70	4.67	0.00	31.54	39.93	2.43	0.00	152
291	Tallverell	58	42	72.41	27.58	62.92	36.79	0.00	0.00	39.24	26.22	3.24	0.00	144
292	Tallverell	156	73	46.79	53.20	52.05	46.69	0.00	0.00	49.51	26.64	0.00	0.00	102
293	Tallverell	261	159	60.91	39.08	55.23	34.81	0.00	0.00	24.35	21.85	0.00	0.00	282
294	Tallverell	57	29	50.87	49.12	17.11	19.43	3.44	0.00	39.74	21.21	0.00	0.00	196
295	Tallverell	709	465	65.58	34.41	69.46	27.62	0.64	0.00	39.23	19.88	0.42	0.00	118
296	Tallverell	215	136	63.25	36.74	61.76	31.61	6.61	0.00	45.55	18.11	0.42	0.00	171
297	Tallverell	73	51	65.38	34.61	76.64	21.56	0.17	0.00	39.06	20.00	0.18	0.00	108
298	Tallverell	150	80	53.33	46.66	44.88	55.11	0.22	0.00	50.11	14.10	0.11	0.00	285
299	Tallverell	42	31	73.80	26.19	74.48	31.67	0.00	0.00	23.93	29.39	0.12	0.00	21
300	Tallverell	209	154	73.68	26.31	39.61	19.09	0.00	0.00	54.97	23.37	0.00	0.00	123

C A N D I D A T U R E S

N ^o	NOMINATIS	N ^o E.	N ^o V.	P. P.	P. A.	N. VOTANTS		N. ELECTORS		BOG	PSOE	N ^o T		
						ER	EP	BOG	EP					
301	Vallfogona de B...	284	203	71.47	28.52	58.97	39.63	1.11	0.49	42.15	28.32	0.80	0.35	122
302	Vansa (La)	188	120	63.92	36.17	33.63	66.51	0.00	0.00	21.47	42.45	0.00	0.00	284
303	Verdú	583	316	54.20	45.79	21.92	66.22	10.04	0.00	11.88	35.89	5.44	0.00	218
304	Vieja	231	171	74.02	25.97	61.98	38.01	0.00	0.00	45.88	28.13	0.00	0.00	11
305	Vilce	43	33	76.74	23.25	19.18	87.32	0.00	0.00	13.95	67.01	0.00	0.00	13
306	Vilacamba	187	150	80.21	19.78	53.37	46.72	0.00	0.00	42.73	37.48	0.00	0.00	217
307	Vilaller	191	118	61.78	38.21	49.37	50.63	11.17	4.03	36.17	25.60	8.75	2.61	57
308	Vilatorrada	191	118	61.78	38.21	49.37	50.63	11.17	4.03	36.17	25.60	8.75	0.00	81
309	Vilatorrada	191	118	61.78	38.21	49.37	50.63	11.17	4.03	36.17	25.60	8.75	0.00	81
310	Vilanova de Bellpu...	461	349	75.70	24.29	39.81	60.19	0.00	0.00	44.39	34.54	0.00	0.00	6
311	Vilanova de Bellpu...	461	349	75.70	24.29	39.81	60.19	0.00	0.00	44.39	34.54	0.00	0.00	6
312	Vilanova de Segria	203	144	70.93	29.05	65.32	34.68	0.00	0.00	49.38	25.42	0.00	0.00	199
313	Vilanova de l'Agu...	214	103	48.13	51.86	24.09	75.90	1.57	0.00	49.94	20.86	0.00	0.00	93
314	Vilaseca (El)	205	138	56.06	43.93	51.59	48.41	0.00	0.00	11.59	36.53	0.00	0.00	147
315	Vilaseca (El)	205	138	56.06	43.93	51.59	48.41	0.00	0.00	11.59	36.53	0.00	0.00	147
316	Vila i Castellbó	189	108	57.31	42.68	57.04	42.75	0.00	0.00	28.92	10.60	0.00	0.00	105
317	Vila nova d'Alpaca...	386	270	57.14	42.85	31.17	68.83	0.00	0.00	33.40	28.78	0.00	0.00	166
318	Vilanova de la Bar...	283	205	72.43	27.56	35.83	64.17	41.11	0.37	25.76	13.87	28.78	0.00	292
319	Vilatorrada	325	181	55.69	44.30	25.14	74.86	29.04	0.15	19.21	30.99	21.04	0.25	151
320	Viu de Lleixà	147	94	63.94	36.05	80.17	19.83	13.91	0.00	13.10	2.20	7.69	0.00	157
								0.00	0.00	51.26	11.25	0.00	0.00	64

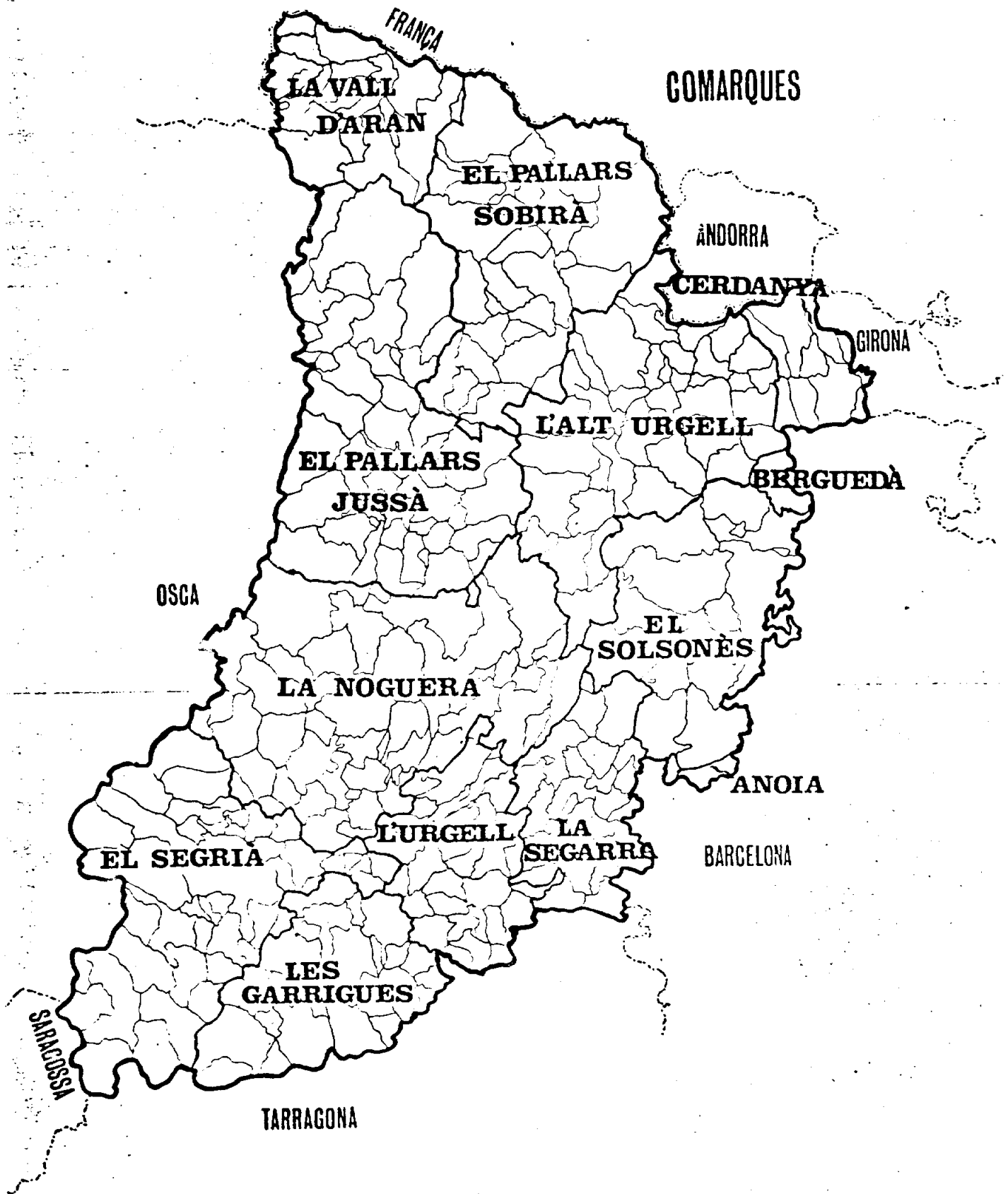
N. VOTAWITS

Nº	MUNICIPIIS	N.º E.	N.º V.	% P.	% A.	IR	FP	BOC	PSOE	ER	PP	BOC	PSOE
1	El Solsonès Nº Pobles = 15	213	131	61.50	38.49	30.95	62.31	0.00	0.00	19.03	38.32	0.00	0.00
2	La Vall d'Aran Nº Pobles = 18	101	73	72,27	27.72	57.25	40.09	0.12	0.00	41.40	28.98	0.00	0.00
3	La Cerdanya Nº Pobles = 10	113	79	69.91	30.08	79.51	17.14	0.11	0.00	55.59	11.98	0.08	0.00
4	El Pallars Jussà Nº Pobles = 42	173	99	57.22	42.77	61,34	32.41	3.03	0.00	35.10	18.54	1.73	0.00
5	El Pallars Sobirà Nº Pobles = 30	129	76	58.91	41.08	58.25	36.24	0.23	0.00	34.31	21.35	0.14	0.00
6	L'Alt Urgell Nº Pobles = 39	151	95	62.91	37.08	55.69	40.57	0.38	0.00	35.03	25.52	0.24	0.00
7	L'Urgell Nº Pobles = 31	368	255	69.29	30.70	45.88	47.02	4.34	0.00	31.79	32.58	3.01	0.00
8	La Moiana Nº Pobles = 41	346	241	69.55	30.34	50.58	39.49	8.11	0.00	35.23	27.50	5.64	0.00
9	Les Garrigues Nº Pobles = 25	381	269	70.60	29.39	60.89	30.41	4.86	0.00	42.59	21.47	3.43	0.00
10	El Segrià Nº Pobles = 42	609	393	64.55	35.04	52.48	35.41	8.53	1.95	34.09	23.00	5.54	1.26
11	La Segarra Nº Pobles = 25	270	172	63.70	36.29	47.93	48.46	0.73	0.00	30.53	30.87	0.47	0.00
VOTOS PER GRUPS													
1	0 - 100 Electors	72	47	65.27	34.72	58.41	36.94	0.00	0.00	38.13	24.11	0.00	0.00
2	101 - 200 Electors	146	92	63.01	36.98	55.23	40.90	1.18	0.00	34.80	25.77	0.74	0.00
3	201 - 300 Electors	244	160	65.57	34,42	51.13	42.50	3.12	0.00	33.53	27.86	2.04	0.00
4	301 - 1000 Electors	496	341	68.75	31.25	54.62	37.50	5.49	0.00	37.55	25.78	3.77	0.00
5	+ de 1000 Electors	2863	1803	62.97	37.02	45.49	37.48	11.57	3.08	28.65	23.60	7.29	1.94

A P E N D I X - L4

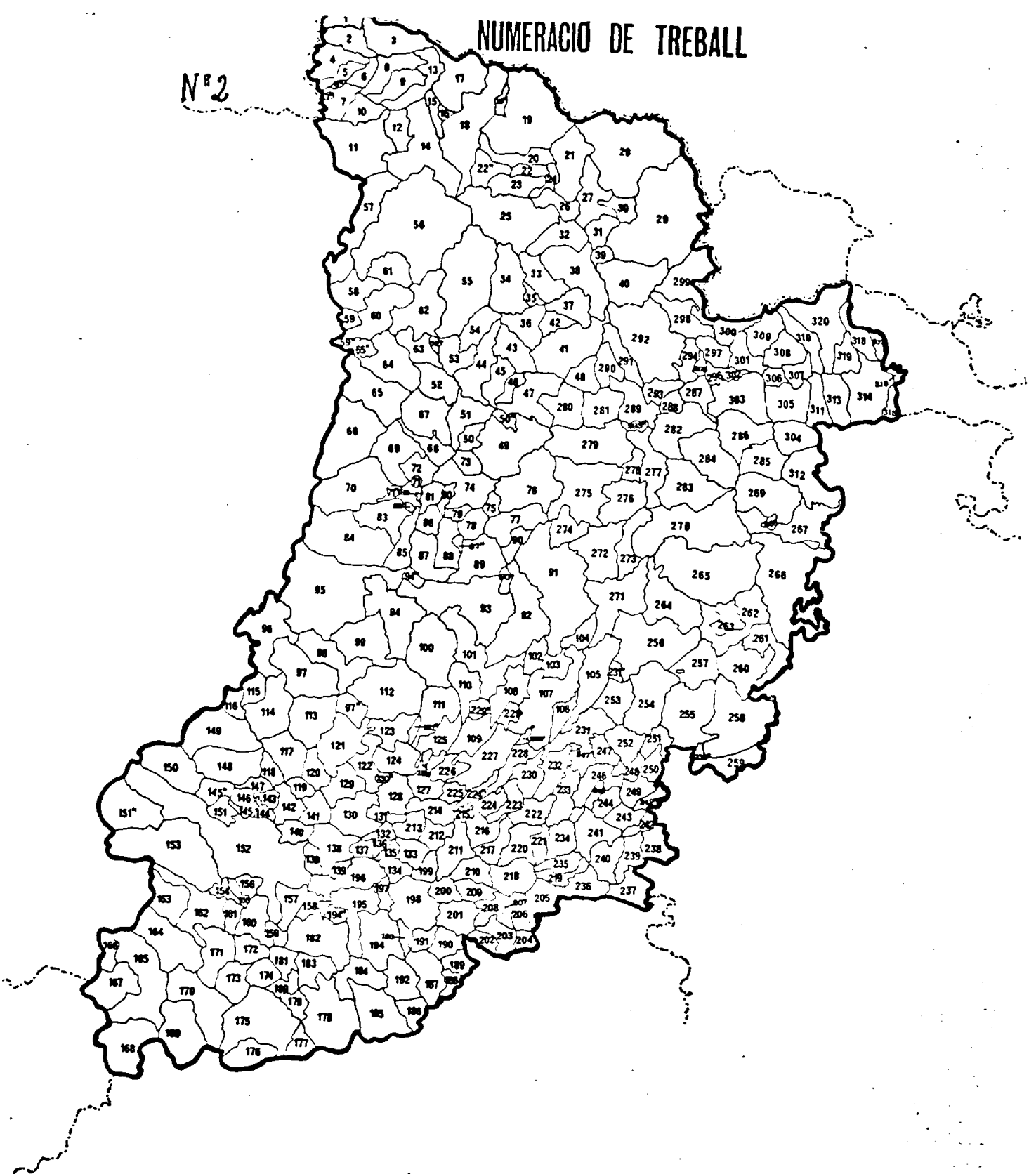
Col.lecció de mapes de la geografia electoral

- Nº 1.- Comarques de Lleida.
- Nº 2.- Numeració de Treball
- Nº 3.- Municipis de Lleida. Numeració d'Ordre
- Nº 4.- Població: Distribució
- Nº 5.- Participació
- Nº 6.- Abstenció
- Nº 7.- Esquerra Republicana de Catalunya, percentatges de vots sobre els votants.
- Nº 8.- Front Proporcionalista, percentatges de vots sobre els votants.
- Nº 9.- Bloc Obrer i Camperol, percentatges de vots sobre els votants.
- Nº 10.- P.S.O.E. ,percentatges de vots sobre els votants.
- Nº 11.- Esquerra Republicana de Catalunya, percentatge de vots sobre el cens electoral
- Nº 12.- Front Proporcionalista, percentatge de vots sobre el cens electoral

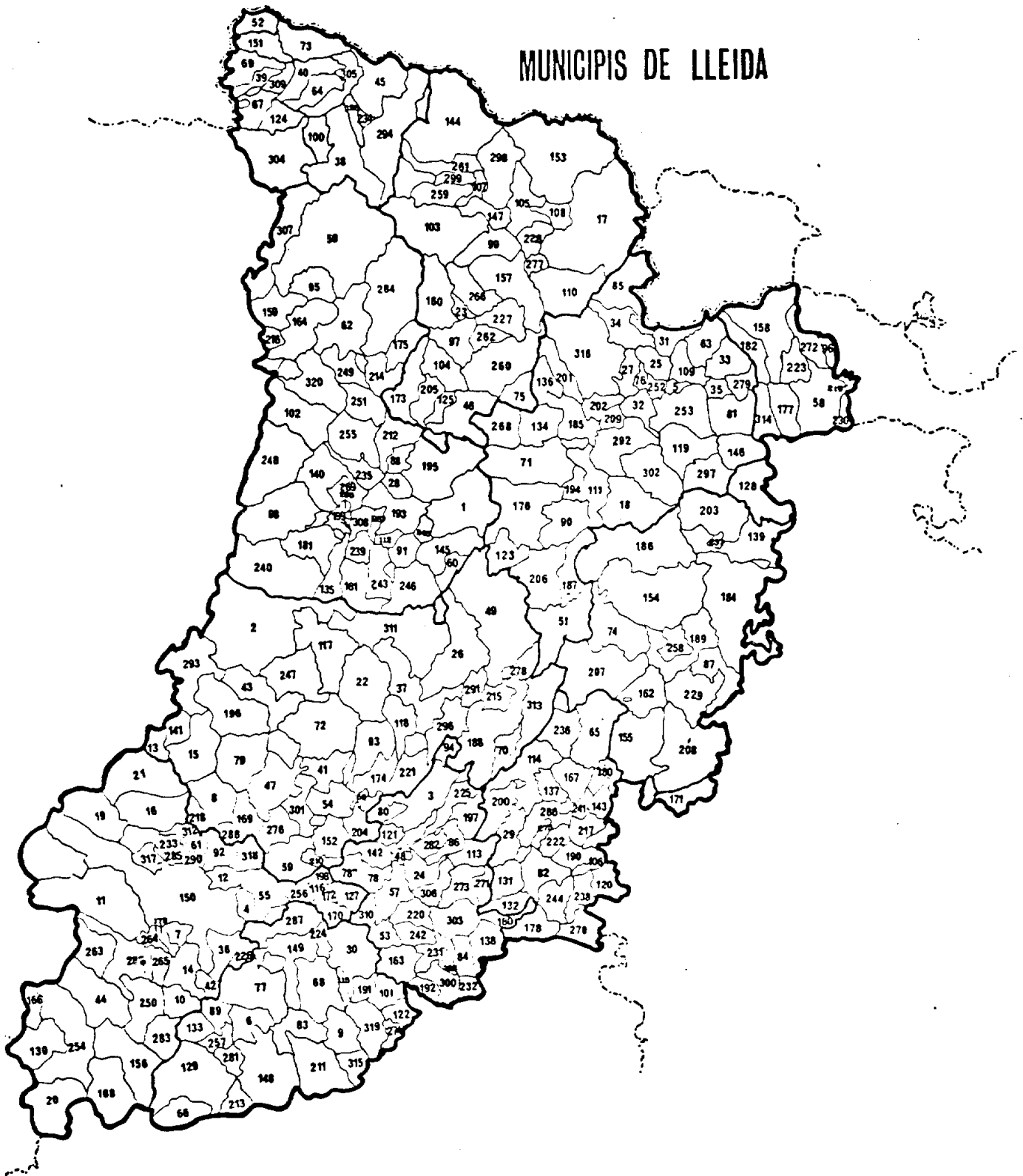

NUMERACIÓ DE TREBALL

Nº 2

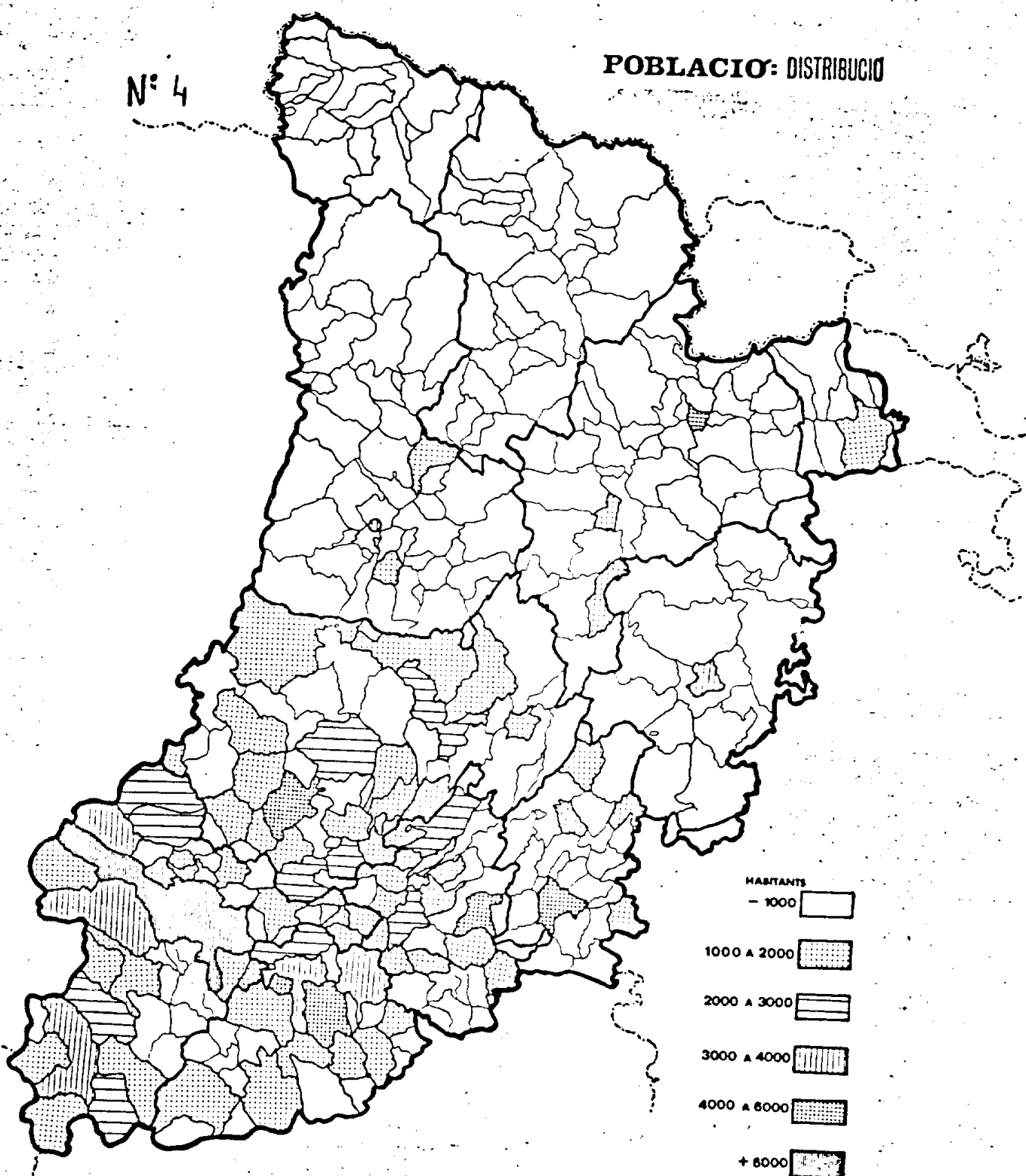

MUNICIPIIS DE LLEIDA

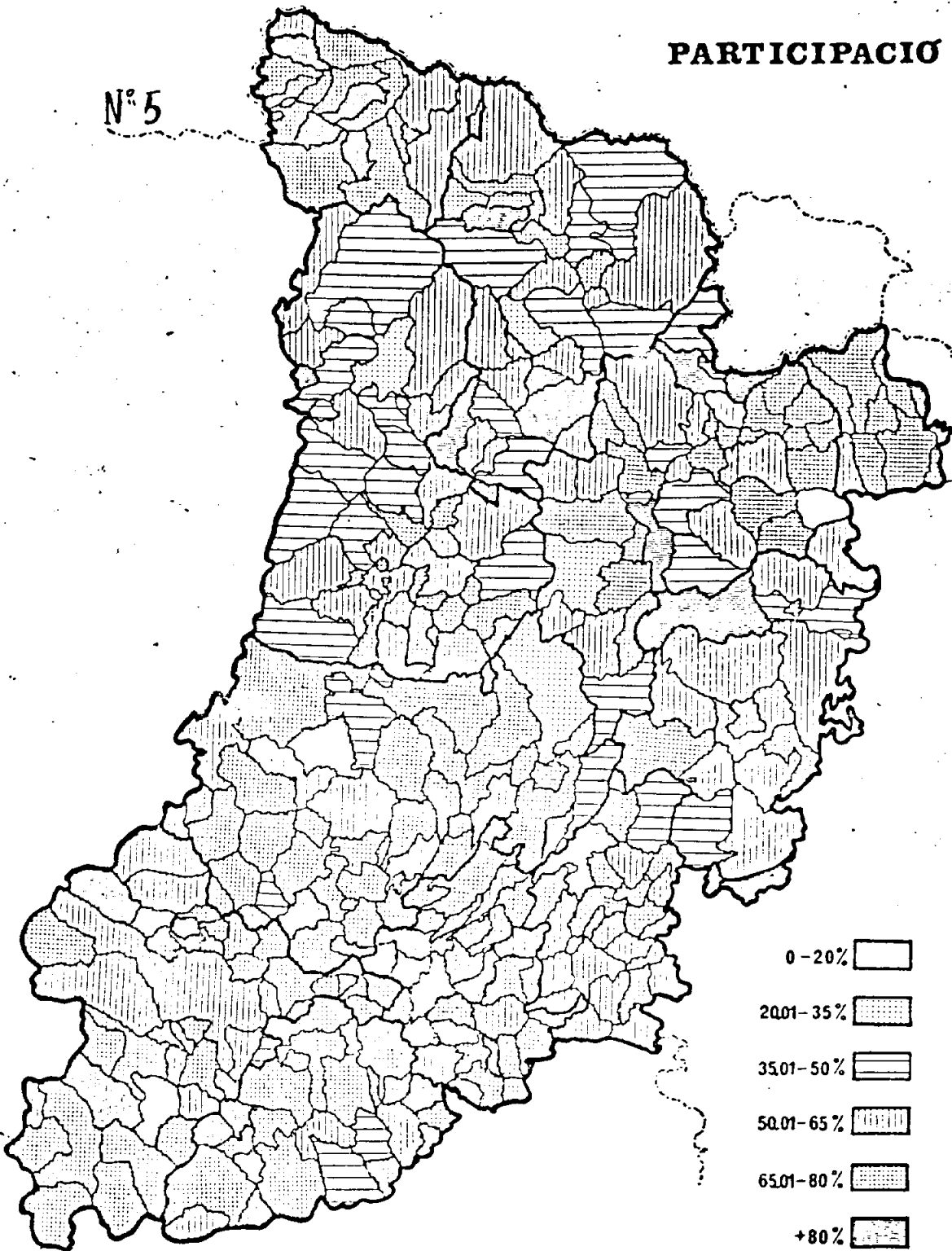
Nº 4

POBLACIO: DISTRIBUCIO

PARTICIPACIÓ

Nº 5

0 - 20%

20.01 - 35%

35.01 - 50%

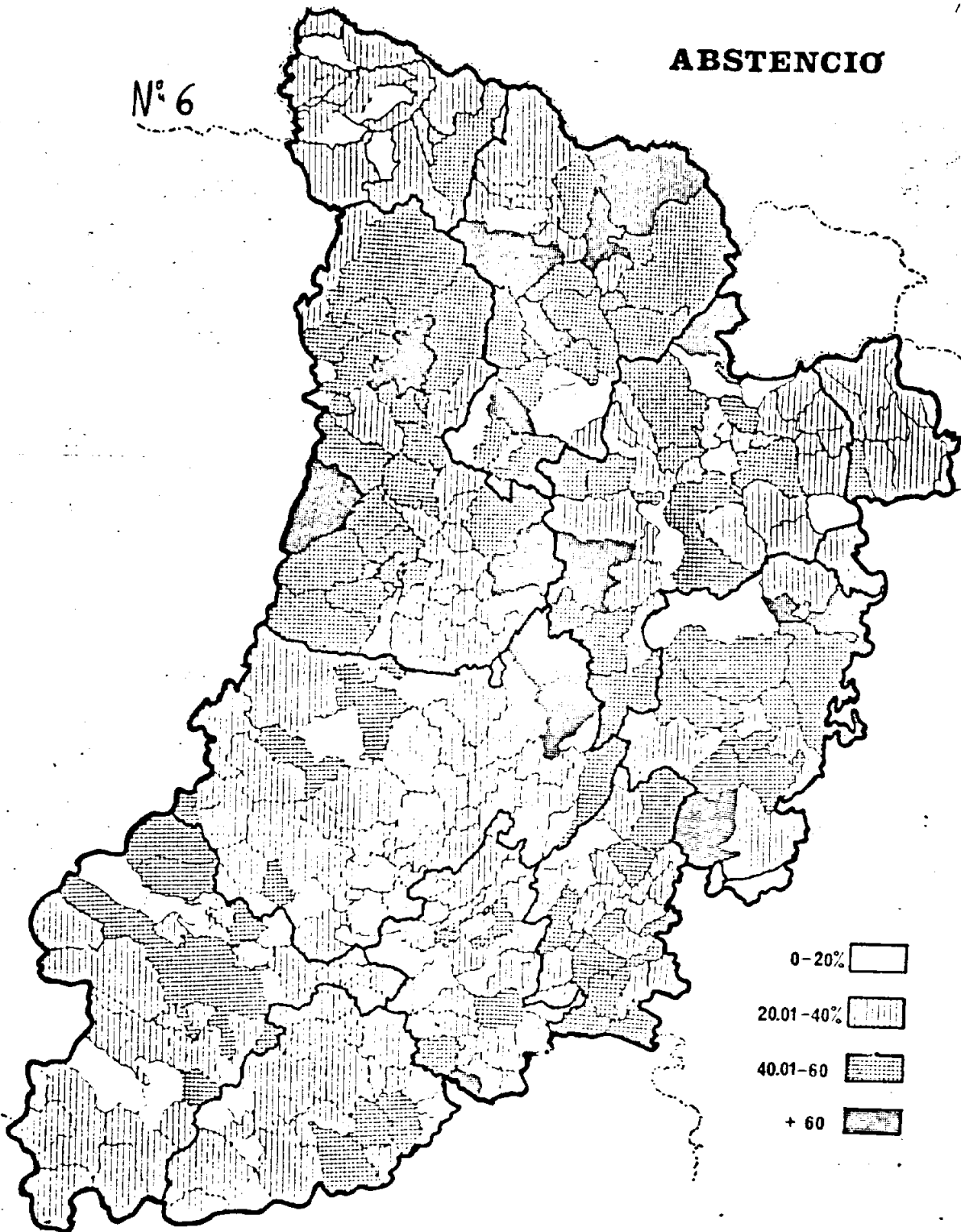
50.01 - 65%

65.01 - 80%

+80%

ABSTENCIO

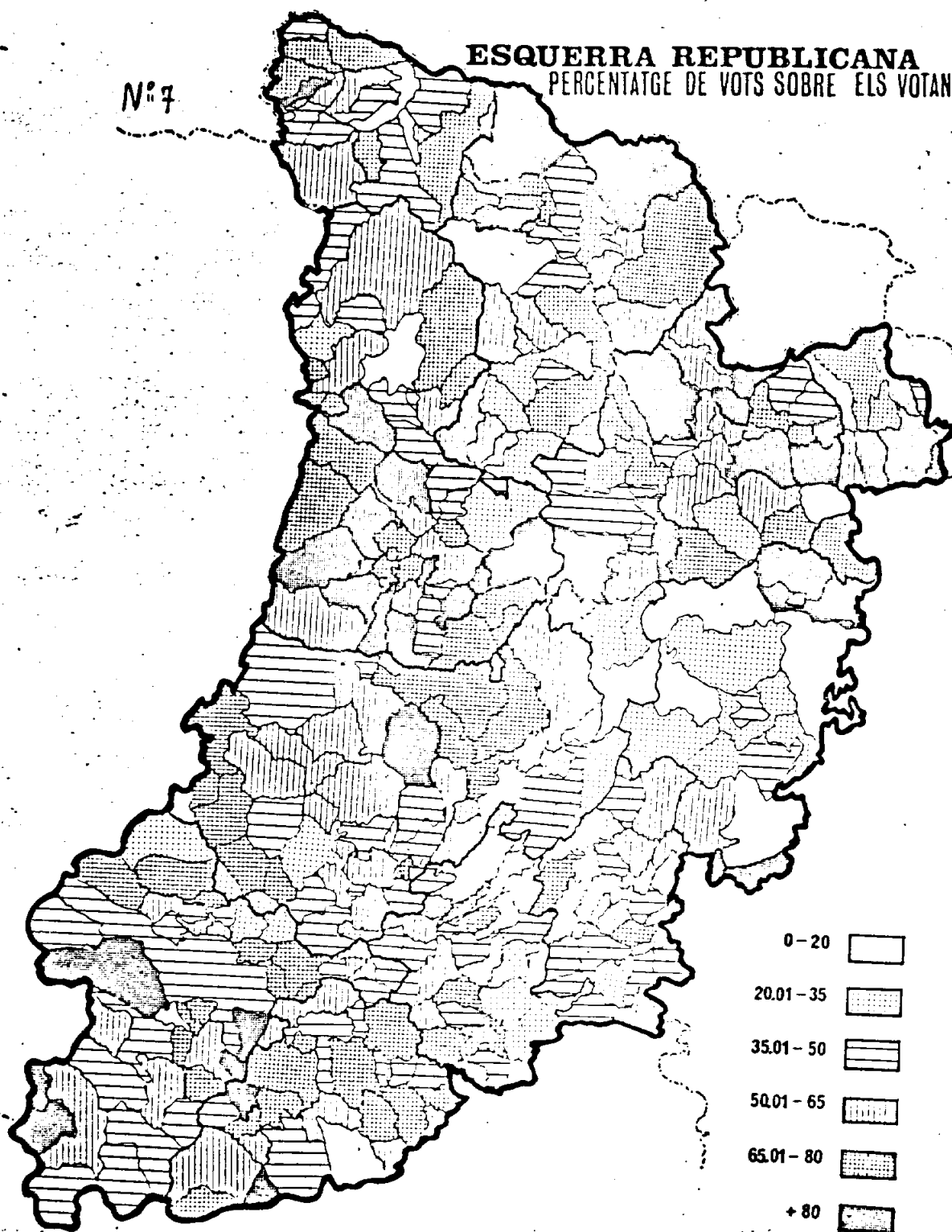
Nº 6

Nº 7

ESQUERRA REPUBLICANA

PERCENTATGE DE VOTS SOBRE ELS VOTANTS

0 - 20

20.01 - 35

35.01 - 50

50.01 - 65

65.01 - 80

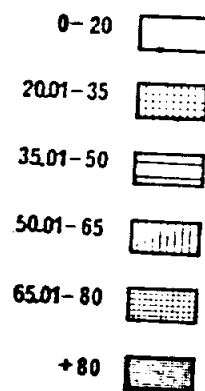
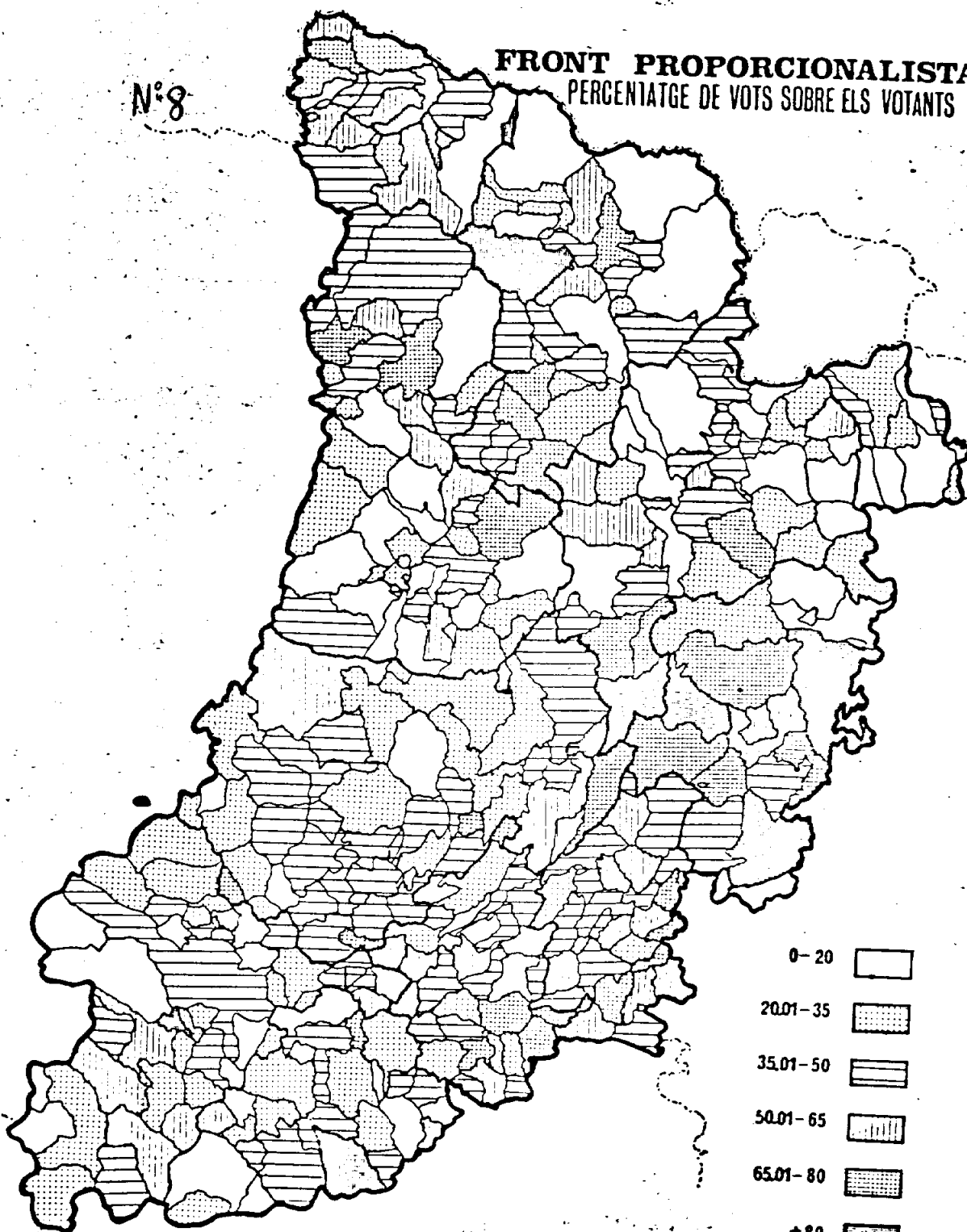

+ 80

Nº 8

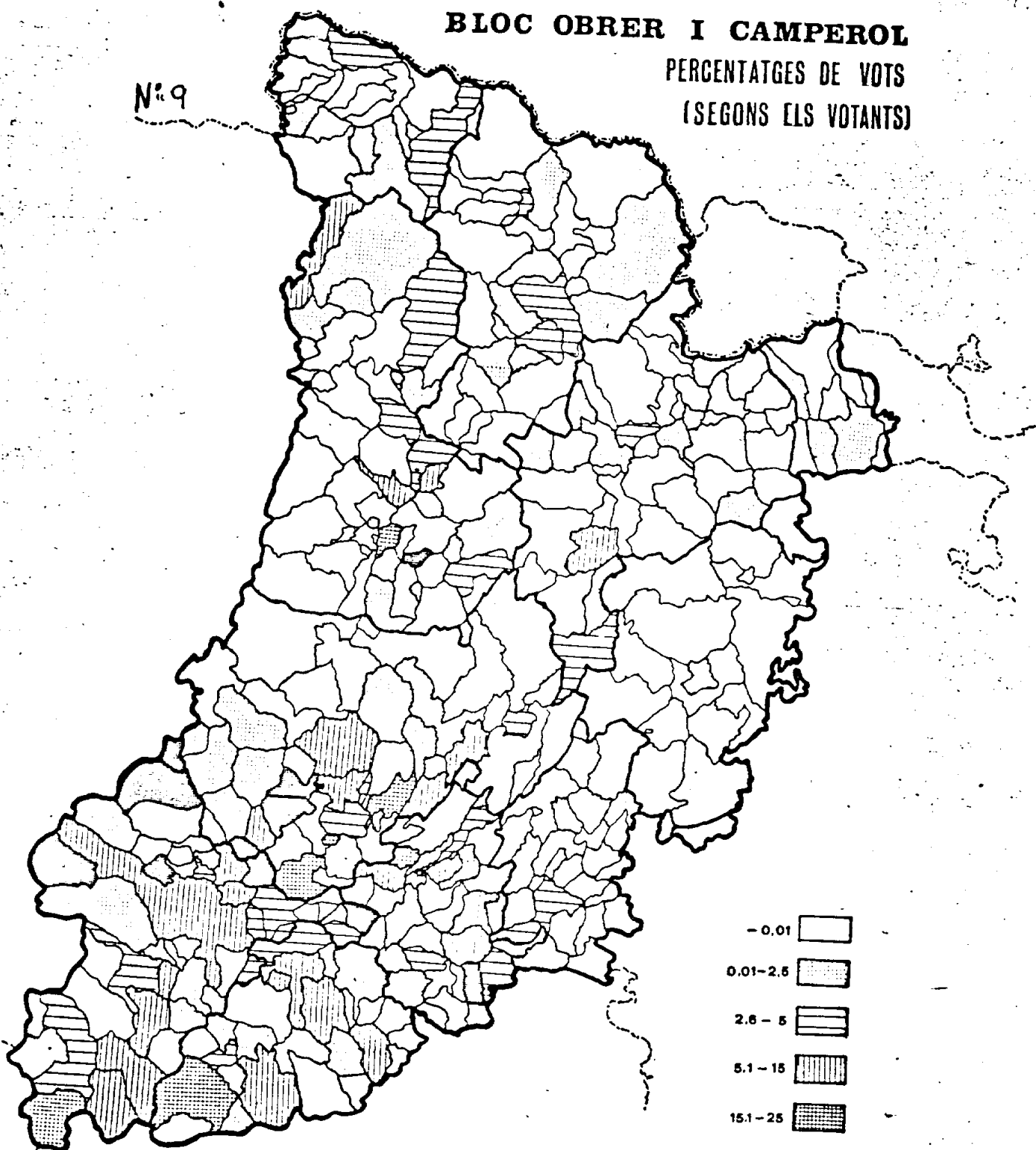
FRONT PROPORCIONALISTA
PERCENTATGE DE VOTS SOBRE ELS VOTANTS

BLOC OBRER I CAMPEROL

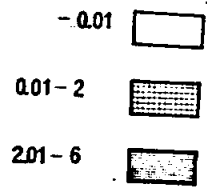
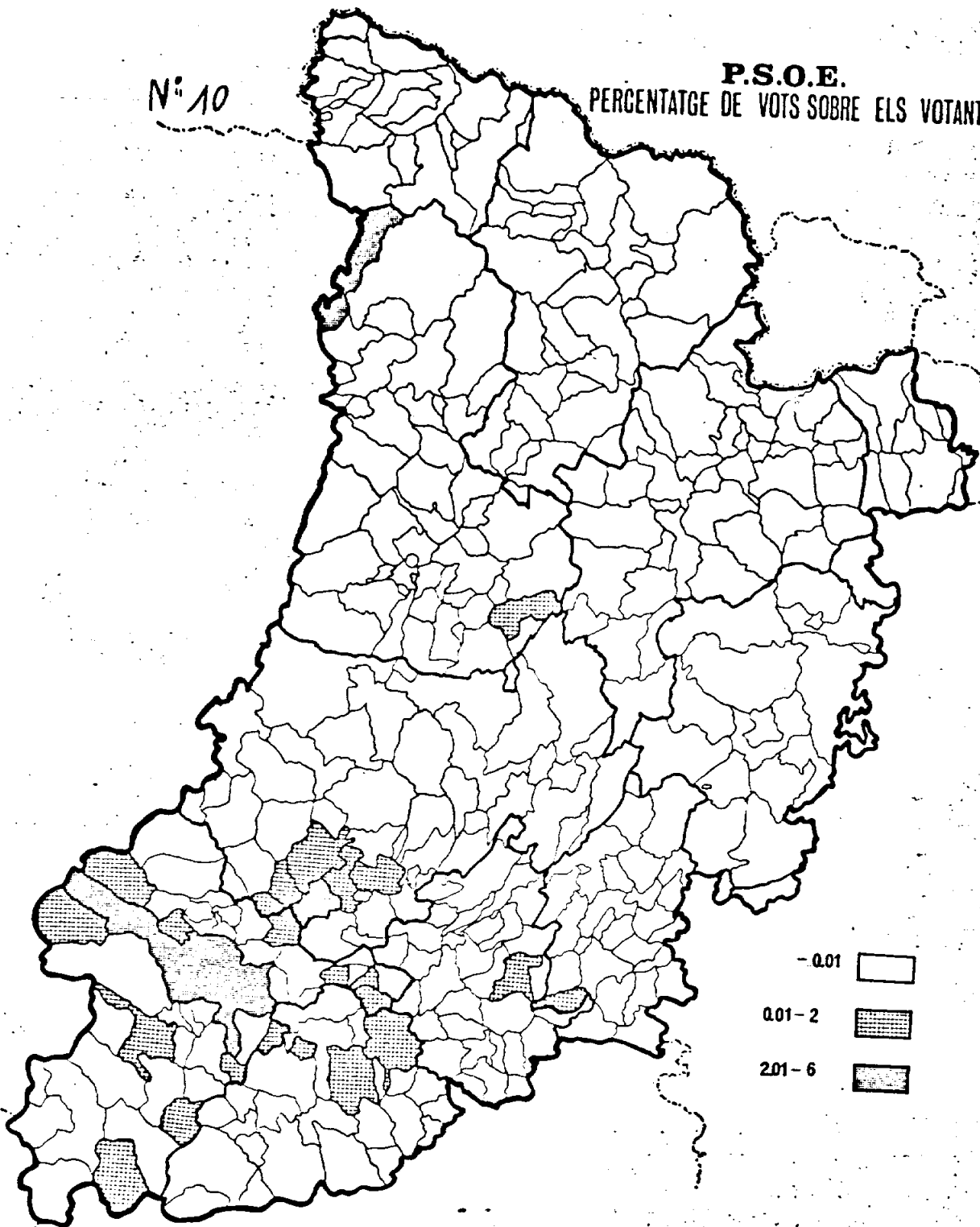
PERCENTATGES DE VOTS
(SEGONS ELS VOTANTS)

Nº 9

Nº 10

P.S.O.E.
PERCENTATGE DE VOTS SOBRE ELS VOTANTS

Nº 41

ESQUERRA REPUBLICANA
PERCENTATGES DE VOTS SOBRE CENS ELECTORAL

0-20

20.01-35

35.01-50

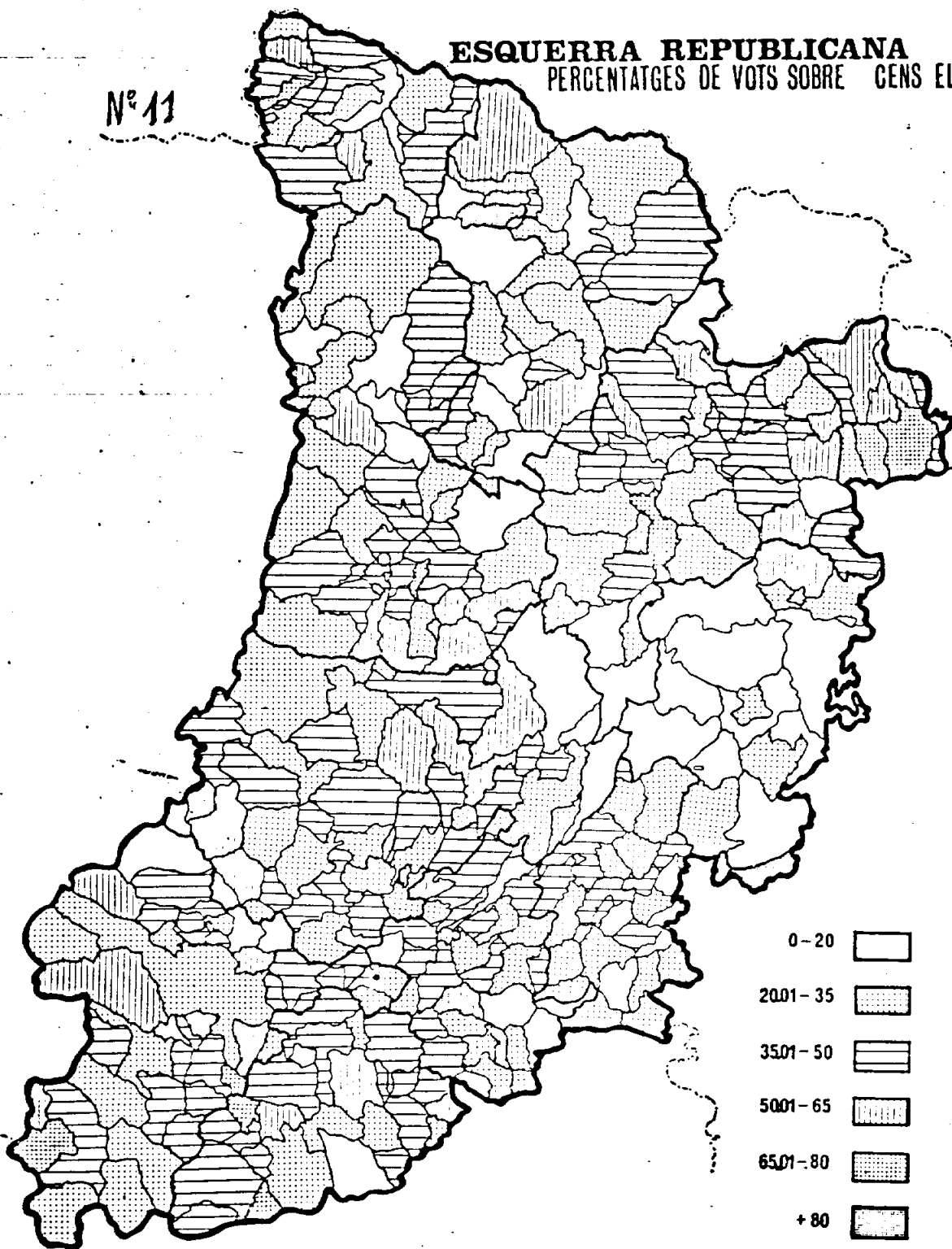
50.01-65

65.01-80

+80

Nº 12

FRONT PROPORCIONALISTA
PERCENTATGE DE VOTS SOBRE CENS ELECTORAL

